DZIENNIK

P R A W

z roku 1842.

W KRAKOWIE

W DRUKARNI UNIWERSYTECKIEJ.

REGESTR

DZIENNIKA PRAW

z roku 1842.

Nro. 6389.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Doniesieniem Dyrekcyi Policyi uwiadomieni, że przeciw obowiązującym przepisom udzielane bywają osobom w związki małżeńskie wchodzącym śluby Kościelne bez dopełnionego poprzednio Aktu Cywilnego małżeństwa, zważywszy że takowe związki małżeńskie z mocy Art: 194 Kodexu Cywilnego wszelkich skutków Cywilnych pozbawionemi być mogą — w uzupełnieniu przeto Dekretu Króla Jmci Saskiego W. X. Warszawskiego z dnia 23 Lutego 1809 r. Rozporządzeniem Na-

szem w dniu 5 Maja 1826 r. do L. 849 wydaném dosłownie ponowionego postanowiliśmy i stanowimy.

ARTYKUŁ 1.

Obrządek religijny małżeństwa bez poprzednio zdziałanego Aktu Cywilnego, czyto przez tutejszo krajowych Mieszkańców czy też przez zagranicznych dokonany pociąga za sobą karę pieniężną, na którą skazani zostaną:

a) Osoba ślub dająca
b) Ktokolwiek do tego dał pomoc taką, bez której ślub nie byłby nastąpił — nakoniec
c) Osoby ślubujące sobie.

ARTYKUŁ 2.

Kara stanowi się od sta do tysiąca złotych polskich, którą Dyrekcya Policyi w miarę okoliczności orzekać będzie, z wol-

nem w przeciągu dni trzech odwołaniem się do Wydziału S. W. w ostatniej Instancyi.

Działo się na Posiedzeniu Naszem w Krakowie dnia trzydziestego Listopada Tysiąc Ośmset Czterdziestego Pierwszego roku.

Za Prezesa Senatu
SOBOLEWSKI.
Sekretarz Jlny Senatu
Darowski.
Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

Nro 6513 D. Gł.

URZĄDZENIE OGNIOWE

DLA

WOLNEGO MIASTA KRAKOWA I JEGO OKRĘGU.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Spostrzegając, iż Rozporządzenie za byłego Rządu Ces: Austryack: pod dniem 22 Kwietnia 1803 roku dla M. Krakowa wydane, obejmujące przepisy tak co do zapobiegania pożarom jako też i co do porządku przy gaszeniu onych zachować się mającego poszło w zapomnienie, a mając

na uwadze, że na ścisłém onych zachowaniu bezpieczeństwo całego miasta polega; postanowiliśmy ponowić takowe, zastósować do obecnego położenia i uzupełnić, jakoż stanowimy co następuje:

O środkach uniknienia pożarów.

ARTYKUŁ 1.

Wykonanie przepisów co do stawiania nowych budowli, co do restaurowania i reparowania obowiązujących, są głównym środkiem do uniknienia pożarów. — Dla tego ścisłe zachowanie przepisów Policyjno-budowniczych pod karami na to ustanowionemi jak najmocniej zaleca się.

ARTYKUŁ 2.

Kominy, rury i wszelkie inne kanały dym do komina prowadzące, w ogólności wymiatane być winny co miesiąc, gdzie atoli budowa komina lub ciągłe utrzymywanie mocniejszego ognia wymagają wię-

kszéj ostrożności, tam co dni **14** a nawet co dni **8** kominy wymiatać należy.

ARTYKUŁ 3.

Kominiarze obowiązani są tych właścicięli domów, którzy wymiatania kominów w czasie przepisanym zaniedbują, albo wymiatać przeszkadzają, niebawem **D**yrekcyi **P**olicyi donieść, żądając potrzebnéj pomocy, która im bezzwłocznie udzieloną zostanie. — **T**akież samo doniesienie czynić powinni właściciele domów lub gospodarze o kominiarzach, którzy nie pilnują ze swéj strony wymiatania albo takowe niedokładnie uskuteczniają.

ARTYKUŁ 4.

Kominiarze mają prawo do wymiatania pieców i kominów we dnie każdéj godziny, i tylko kominów kuchennych między godziną **9**tą zrana a **2**gą po południu wymiatać nie mogą.

ARTYKUŁ 5.

Wymiatając kominy kominiarze, są obowiązani zwracać uwagę na wszystko, co w pewnym względzie może być niebezpiecznem, a znalazłszy ściany albo kominy uszkodzone, lub pozaciągaue w nich belki, zasuwki, drągi lub jaki bądź przedmiot ogniem zagrażający, natychmiast donieść o tem powinni swemu majstrowi, który ze swéj strony w 24 godzinach zda sprawę Dyrekcyi Policyi.

ARTYKUŁ 6.

Majstrowie kominiarscy używać powinni do wymiatania kominów jedynie czeladników, albo wprawnych i téj roboty świadomych terminatorów, należycie silnych, wyłączając od zatrudnienia tego rodzaju niewyćwiczonych i małych chłopców.

ARTYKUŁ 7.

Fabrykanci i rękodzielnicy używający do swego rzemiosła lub zatrudnienia żywego

albo węglowego ognia, niemogą bez pozwolenia Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi w mieście ani osiąść, ani się z jednego do drugiego przenosić domu.— Za zachowanie niniejszego przepisu odpowiedzialnemi są równie właściciele domów.

ARTYKUŁ 8.

Piwowarowie, gorzelnicy i łój wytapiający, nie mogą mieć ani zakładać fabryk w mieście, lecz na przedmieściach i to w miejscach wskazanych i budowlach do tego kwalifikujących się. — Mydlarze wiodący przemysł w mieście, obowiązani są swoje łojarnie i mydlarnie w przeciągu 6ciu miesięcy od ogłoszenia niniejszego Urządzenia przenieść na przedmieście, i tylko na przyszłość wolno im będzie w mieście lać świece z przetopionego już łoju.

ARTYKUŁ 9.

Ślusarze, kowale, garncarze, piekarze, konwisarze, mosiężnicy, kotlarze, jubilero-

rowie i złotnicy, blacharze, ruśnikarze, tudzież miodosytnicy i pokost smażący, rzemieślnicy używający ognia w niewielkiej ilości, mogą wprawdzie i na przyszłość mieć swoje rękodzielnie w mieście, lecz w miejscach od ognia zabezpieczonych. Przepis ten ostatni odnosi się i do przedmieść.

ARTYKUŁ 10.

Stolarzy, cieślów i innych drzewo wyrabiających łącznie ze ślusarzami, kowalami i t. p. rzemieślnikami z ogniem do czynienia mającymi, w jednym i tymże samym domu umieszczać nie wolno, również w jednym domu nie może mieszkać jak tylko jeden rękodzielnik ognia do swéj rękodzielni używający.

ARTYKUŁ 11.

Właściciele domów i mieszkańcy przedmieść chociażby konie utrzymywali, nie mogą mieć wielkich zapasów słomy i siana

w miéjscu swojego mieszkania, a posiadane zachowywać winni na miejscach od ognia bezpiecznych.

ARTYKUŁ 12.

Właściciele domów i mieszkańcy posiadający piwnice lub porządne sklepione schowania na drzewo, mogą składać w takowych opału tyle, ile im się podoba; w domach atoli gdzie piwnic, sklepów lub innych od ognia bezpiecznych komorek do zachowywania podobnych zapasów niema, nie można więcéj przechowywać opału nad zapas dwumiesięcznéj potrzebie odpowiadający i to tylko w szopach z twardego materyału od mieszkania należycie odległych, albo w obszernym ogrodzie pod gołém niebem.

ARTYKUŁ 13.

Piwnice i składy na węgle kamienne winny być poprzednio z miału węglowego

starannie wyczyszczone, nim nowy zapas węgla do tych przybywa.

ARTYKUŁ 14.

Piwowarowie, gorzelnicy, miodosytnicy i inni rękodzielnicy potrzebujący drzewa w dużéj ilości, niemogą takowego więcéj do popędu swych rękodzielni w domu posiadać nad ilość cztero-tygodniowéj potrzebie odpowiadającą, chyba że posiadają murowane i sklepione składy lub podworze od mieszkania odległe, w których drwa bez żadnego niebezpieczeństwa umieścić można. W żaden atoli sposób nie wolno im składać drew w rękodzielniach, suszarniach słodu, browarach lub kuchniach.

ARTYKUŁ 15.

Handlarze drzewa winni są utrzymywać swoje składy na lądzie w zdłuż Wisły lub innych przez Dyrękcyą Policyi wyznaczonych miejscach. — Rękodzielnicy

zaś wyrobów drzewianych, obowiązani są składać materyał ten w miejscach od ognia bezpiecznych, a nigdy w warsztatach lub mieszkaniach swoich. — Równie uważać powinni aby odrzynki i trzaski co wieczór z miejsca roboty były uprzątnionemi i w bezpieczném miejscu składanemi. — Nadto w rękodzielniach tego rodzaju nie wolno na otwartém ognisku ani palić ani gotować.

ARTYKUŁ 16.

Popiół tak z kuchni jak i z rękodzielni pochodzący wysypać należy albo do murowanego dołu lub do piwnicy, albo na wyznaczoném do tego otwartém miejscu za miastem. Chowanie popiołu w naczyniach drewnianych lub miejscu niebezpieczném surowo zakazuje się.

ARTYKUŁ 17.

Wyrabiający lub handlujący woskiem, olejem, smołą, konopiami, słoniną i sadłem

obowiązani są utrzymywać składy tych artykułów w miejscach murowanych i należycie sklepionych.

Wędzenie mięsiwa i słoniny powinno się odbywać we właściwych wędzarniach, nie zaś w kuchniach lub mieszkaniach.

ARTYKUŁ 18.

Fabrykanci i rękodzielnicy topiący lub gotujący materyały które się prędko zajmują, używać do tego winni kotłów w pokrywy dobrze przylegające zaopatrzonych, by w razie zapalenia ogień natychmiast mógł być przyduszonym.

ARTYKUŁ 19.

Nie wolno nikomu mieć w swém pomieszkaniu więcéj nad 1 funt prochu palnego. Kupcy upoważnieni do sprzedaży prochu i saletry, nie mogą więcéj mieć w swoim handlu prochu nad 10 a saletry nad 20 funtów, i nigdy sprzedaży tych

artykułów przy świetle uskuteczniać nie powinni. Większe zapasy tego rodzaju zawsze za miastem w oddzielnych sklepach piwnicach lub miejscach od ognia zabezpieczonych przez Dyrekcyą Policyi wskazanych składać należy.

ARTYKUŁ 20.

Co rok dwa lub trzy razy zwłaszcza przed nadejściem Zimy, Kommissarze Cyrkułowi za przybraniem znawców rewizye w mieście i przedmieściach przedsiębrać będą, zdając za każdym razem Dyrekcyi Policyi sprawę tak o zachodzących niedogodnościach, jako też i o stanie przedmiotów ogniowych. Dyrekcya Policyi zaś z swéj strony donosić będzie Wydziałowi Spraw Wewn: i Policyi o skutku przedsiębranych rewizyj ogniowych, jako też o wydanych w tym względzie rozporządzeniach.

ARTYKUŁ 21.

W ogóle zakazuje się chodzenie z gołą świécą, szczypami i t. p. na strych do stajni, szopy i t. p. drewnianych schowań, oraz palenie cygara lub fajki choćby przykrytéj na strychu, w stajni, szopach i innych drewnianych schowaniach, albo składać lub przechowywać w miejscach podobnych węgle i ogień. W miejscach takowych używać należy latarń albo blaszanych albo szklannych, których zwłaszcza właściciele oberż i domów zajezdnych pod dostatkiem miéć powinni.

ARTYKUŁ 22.

Chodzenie z gołém światłem po ulicy tak w mieście jak i na przedmieściach, tudzież palenie fajek lub cygarów po ulicach i placach publicznych zakazuje się. — Równie nie wolno po mostach, w pobliżu stodół i składów drzewa, między drewnia-

nemi kramami i budami tytoniu palić, chociażby fajka była przytkaną.

ARTYKUŁ 23.

Dzwonienie w czasie wielkiej burzy zakazuje się.

ARTYKUŁ 24.

Pochodni używać można jedynie wśród miasta za przyzwoleniem Dyrekcyi Policyi, nigdy po przedmieściach; żydzi zwłaszcza podczas wesela lub innych religijnych obrzędów palić mogą pochodnie, lecz tylko w synagogach.

ARTYKUŁ 25.

Kramarze lub przekupnie używający podczas tęgiego zimna naczyń z ogniem dla ogrzania, powinni wracając do mieszkania ogień w rzeczonych naczyniach starannie ugasić a nawet wziąść je z sobą niezostawiając w miejscu sprzedaży.

ARTYKUŁ 26.

Lufty w piecach tudzież czeluście w bliskości schodów opatrzonemi być winny w drzwiczki blaszane dobrze przylegające, służący zaś nie mogą tak długich łupek do pieca kłaść, aby z czeluści wystawały; równie nie wolno suszyć trzasek lub drobnych szczep do podpalania, ani w luftach ani w piecach ani na ognisku. — Zarazem uważać należy, aby piece w mieszkaniach wewnątrz i zewnątrz w dobrym stanie były utrzymane, tudzież aby drewniane balaski w przynależnej odległości od pieców stały, i rzeczy łatwo zająć się mogących na sobie nie miały. W rurach odprowadzających dym z pieców i kominów zasuwki zakazują się.

ARTYKUŁ 27.

Wylewanie smołą beczek, pobielanie i lutowanie naczyń miedzianych i blaszanych, tudzież wszelkie roboty tego rodzaju, od-

bywać się powinny w miejscach od pożaru bezpiecznych.

ARTYKUŁ 28.

Puszczanie balonów i palenie ogni sztucznych wszelkiego rodzaju jedynie za pozwoleniem Dyrekcyi Policyi odbywać się będzie mogło.

ARTYKUŁ 29.

Strzelanie z broni palnéj w mieście i na przedmieściach czy to w mieszkaniu czyli téż między domami, na placu albo na ulicy surowo zakazuje się.

ARTYKUŁ 30.

Zapałki jako téż i materyały do wskrzeszania ognia utrzymywać należy w naczyniach glinianych lub metalowych; w podobne naczynia wyrzucać należy popioły z fajek lub niedopalone cygary.

ARTYKUŁ 31.

Właściciele domów i ich zastępcy, ojcowie familij i panowie są odpowiedzialni nie tylko za przestrzeganie przepisów ogniowych, ale nadto za swoich służących.

ARTYKUŁ 32.

Urzędnicy Policyi wykonawczéj, tém ściśléj zachowania przepisów ogniowych przestrzegać powinni; im więcéj okoliczności niebezpieczeństwa obawiać się każą.

O środkach odkrycia wszczynającego się pożaru.

ARTYKUŁ 33.

Ktokolwiek pożar albo takie okoliczności spostrzeże które wszczęcie się pożaru wskazują, jest obowiązany pod karą donieść o tém bez zwłoki najbliższéj straży milicyjnéj, celem zawiadomienia głównéj straży i Dyrekcyi Policyi.—Właściciele lub posiadacze domu w którymby ogień wy-

buchnął, oraz ich służący, jeżliby za wszczęciem się ognia zaraz alarmu nie zrobili, ulegną rygorowi prawa.

ARTYKUŁ 34.

Straż na wieży alarmowej usilnej baczności w tej mierze dokładać powinna, czuwając dniem i nocą, obowiązaną ona jest nie tylko wybijać we dzwon godzinny, ale nadto dawać zwykłe znaki przez trąbę. We dnie zawsze jedno indywiduum z straży wieżowej, a w nocy obadwa na wieży znajdować się powinni, od którego to obowiązku w razie tylko naglącym Dyrekcya Policyi uwolnić będzie mogła.

ARTYKUŁ 35.

Kilka razy w każdej godzinie tak we dnie jak i w nocy winna jest straż wieżę obchodzić, wyglądać okienkami na wszystkie strony, czy się gdzie nie wznosi gwałtowny dym, iskry lub płomień. W pier-

wszym przypadku będący na straży, winien przywołać szyldwacha, i wskazać mu miejsce spostrzeżenia, celem udania się tamże, i przekonania się o stanie rzeczy. Gdy ogień, iskry w znacznej ilości lub płomień spostrzeże, uderzy niebawem we dzwon na gwałt, i dopóty uderzenia te powtarzać będzie, dopokąd pożar zupełnie ugaszonym nie zostanie. Za piérwszém zaraz we dzwon uderzeniem oznajmi także przez tubę, ulicę miasta lub przedmieście gdzie gore. Na przyszłość obowiązkiem będzie téjże straży oprócz dawania zwykłego znaku przez trąbę co godzina, jeszcze co kwadrans przez gwizdanie na piszczałce czuwanie swoje oznaczać.

ARTYKUŁ 36

Cały obwód miasta rogatkami objęty pod względem porządku ogniowego, podziela się na cztéry zakresy. Dla tego pożar wybuchły w obrębie rogatek miasta

oznaczony będzie przez uderzenie w dzwon raz jeżeli w zakresie piérwszym, dwa razy jeżeli w zakresie drugim, trzy razy jeżeli w zakresie trzecim, a cztéry razy jeżeli w zakresie czwartym okazał się.

Zakres piérwszy stanowią Gminy piérwsza, druga, trzecia, czwarta i piąta, to jest właściwe miasto plantacyami ograniczone.

Zakres drugi stanowią Gminy szósta, dziesiąta i jedénasta, to jest przedmieście Stradom, Kazimiérz i miasto żydowskie.

Zakres trzeci obejmuje całą Gminę dziewiątą i z nią stykające się części gminy siódméj i ósméj aż po trakt warszawski czyli ulicę Warszawską od bramy Floryańskiéj do rogatki czwartéj prowadzącą.

Nakoniec zakres czwarty stanowią wszystkie inne realności w gminach siódméj i ósméj pomiędzy rogatkami czwartą i drugą położone.

Pożar we wsiach z okopami miasta sty-

kających się, oznaczony być ma przez pięć po sobie następujących w dzwon uderzeń.

We dnie wywieszona będzie na wieży alarmowéj chorągiew czerwona, a w nocy paląca się latarnia zawsze ku téj stronie gdzie gore.

ARTYKUŁ 37.

Jak skoro spostrzeżonym zostanie pożar, jeden ze stróżów wskaże niebawem głównéj warcie i Dyrektorowi Policyi miejsce pożaru. Gdy ogień w nocy wybuchnie, tedy Inspektor na służbie stojący za pośrednictwem warty policyjnéj uwiadomi o tém Prezesa Senatu lub Senatora który go zastępuje i Dyrektora Policyi udając się sam bezzwłocznie na miejsce pożaru, miejsce jego zaś zastąpi Inspektor nazajutrz służbę tę pełnić mający; Kommissarzy Cyrkułowych i ich Inspektorów zawiadomić winni stróże nocni, jeżeli w nocy pożar wybuchnie.

ARTYKUŁ 38.

Oprócz tego stróżów nocnych obowiązkiem będzie czynić alarm po swoich rewirach, oznajmiać ulicę miasta lub przedmieścia gdzie się pali, dopilnować aby ludzie z prywatnych domów których to jest obowiązkiem z narzędziami ogniowemi na miejsce pożaru pospieszali, i ażeby domy osobliwie nie zbyt od pożaru oddalone nie były zamknięte.

O środkach ugaszenia wszczętego pożaru.

ARTYKUŁ 39.

Ekonomia M. czuwać będzie aby publiczne studnie i pompy zawsze w dobrym były utrzymywane stanie, przy wszystkich studniach publicznych i pompach znajdować się ma jedna przynajmniej wielka kadź wodą co miesiąc odmieniać się mającą ciągle napełniona, co Ekonomii Miejskiej staraniem będzie, baczyć także winien Ekonom ażeby beczki skarbowe na wozach

były zawsze w dobrym stanie, i ciągle wodą napełnione.

ARTYKUŁ 40.

W każdym domu prywatnym w mieście i po celniejszych domach przedmieść, powinna istnieć studnia lub pompa którą ciągle w dobrym stanie utrzymywać należy. — W każdym także domu tak w mieście jako też i w przedmieściach, winna być stósowna do wielkości domu kadź lub beczka z wodą, jedna lub więcej ciągle utrzymywaną, — co się i o klasztorach rozumie. — Kadzie te powinny być zawsze w dobrym stanie utrzymywane, i co miesiąc przynajmniéj raz świéżą wodą napełnione, a w czasie zimy przewrócone.

ARTYKUŁ 41.

Zaleca się wszystkim właścicielom domów, mieszkańcom i ojcom familij, aby w zimie utrzymywali naczynie z wodą przy-

należnéj wielkości po kuchniach lub innych ciepłych miejscach.

ARTYKUŁ 42.

Po oberżach, domach zajezdnych i klasztorach, gdzie zazwyczaj w kuchniach i piecach większy ogień utrzymywany bywa, zachowanie wskazanéj dopiero ostrożności szczególniej nakazuje się.

ARTYKUŁ 43.

W czasie zimy dla snadnego dostarczania wody, winny być robione przyręble tak w Wiśle jako też i na Rudawie w miejscach przystępnych.

ARTYKUŁ 44.

Gdyby burza ogniem piorunowym zagrażała miastu, Urzędnicy Policyi wykonawczéj mają być w pogotowiu, iżby spiesznie na miejsce wydarzyć się mogącego pożaru z narzędziami przybyć mogli.

ARTYKUŁ 45.

W ogólności w czasie wybuchłego pożaru, woda brana będzie z pobliskich domów prywatnych i studzień lub pomp publicznych, także z Wisły lub Rudawy, wedle okoliczności; z tego powodu domy w czasie ognia otwarte być powinny.

ARTYKUŁ 46.

Dyrekcya Policyi troskliwie baczyć będzie na to, ażeby sikawki skarbowe i wszelkie naczynia ogniowe zawsze wdobrym znajdowały się stanie. Dla tego stanowi się za regułę, iż wszystkie sikawki w ogólności i należące do nich narzędzia co kwartał rewidowane być mają. — Prócz tego po każdym pożarze odbędzie się natychmiast ścisła użytych przy ogniu sikawek rewizya, iżby nie tylko należycie wyczyszczonemi i zreparowanemi być mogły, — ale nadto ażeby znajdować się mające

przy każdéj sikawce rekwizyta nigdy nie brakowały.

ARTYKUŁ 47.

Przy każdéj sikawce powinny się znajdować w urządzonéj na to skrzyni następujące przedmioty do momentalnéj reparacyi posłużyć mogące jako to:

Klucz do szrubowania,
Kleszcze do szrubowania,
Sworzeń,
Kleszcze zwyczajne,
Młot,
Dłuto,
Świder,
12 sztuk większych i mniejszych gwoździ.
$\frac{1}{4}$ funta szpagatu,
Igła wantuchowa,
Nóż,
3 płaty moczone w łoju,
6 arkuszy papieru,

4 okrągłe kawałki skóry,
Łokieć drelichu,
Tryl długości 40 łokci i trzy igły do przekłucia zatkanéj rury metalowéj.

ARTYKUŁ 48.

Do każdéj sikawki iżby ta w czasie pożaru skutecznie działać mogła, ustanowieni będą: jeden Spricmajster, dwunastu pompiarzy, dwunastu ludzi do noszenia wiader, i ośmiu do innych narzędzi ogniowych jako to osęków, drabin, i t. p. — Oprócz tego przy każdéj sikawce będzie ślusarz i szewc lub siodlarz, iżby wydarzyć się mogące w czasie pożaru uszkodzenia natychmiast naprawionemi być mogły. Sam Spricmajster będzie stale ze skarbu płatny, zaś inne indiwidua do posługi sikawek przeznaczone, dobieranemi będą przez Dyrekcyą Policyi z liczby rzemieślników i professyonistów ile możności ludzi zręcznych i silnych; powołanymi zaś

będą koleją na rok jeden, i od téj posługi wymówić się nie mogą. Każdy z Spricmajstrów odpowiedzialnym jest za całość poruczonéj dozorowi jego sikawki i on kieruje bezpośrednio ludźmi do téjże sikawki przeznaczonymi. Wszyscy obowiązani są mieć przypięty w czasie pożaru numer sikawki, do któréj są powołanymi; w co ich Dyrekcya Policyi zaopatrzy.

ARTYKUŁ 49.

Przy każdéj rewizyi sikawek spricmajstry, pompiarze, ludzie do noszenia wiader i innych narzędzi ogniowych Art. 48 przeznaczeni znajdować się powinni.

ARTYKUŁ 50.

Każdy dom tak w mieście jako téż na przedmieściach winien być zaopatrzony w rekwizytą ogniowe, jako to: sikawki ręczne drewniane, konewki skórzane, osęki, siekiery i drabiny. Ilość tych i jakość Dy-

rekcya Policyi dla każdego w szczególności oznaczy, stósując się do wielkości domu. Domy najpierwszego rzędu w sikawkę do noszenia zaopatrzone być winny. Przepis ten odnosi się także do tych realności po za rogatkami miasta położonych, które są do Cyrkułów miejskich wcielone.

ARTYKUŁ 51.

Sprzęty ogniowe miejskie oznaczone będą herbem miasta, prywatne numerem domu i gminy, i nie mogą być na inny użytek obracane.

ARTYKUŁ 52.

Na główněj warcie jako miejscu inspekcyi policyjněj i gdziekolwiek znajdują się rekwizyta ogniowe publiczne, będzie potrzebna ilość latarń i materyału do oświetlenia potrzebnego, iżby na przypadek pożaru, światło na doręczu mieć można.

ARTYKUŁ 53.

Dyrektor Policyi z Kommissarzami i Urzędnikami jego rozkazom ulegającymi, za otrzymaniem wiadomości uda się natychmiast na miejsce wszczętego pożaru. On sam wydaje rozkazy i wskazuje przedsięwziąść się mające zaradcze środki. — Przed przybyciem onegoż zajmuje się takowemi Kommissarz bądź Inspektor co pierwszy na miejsce przybędzie.

ARTYKUŁ 54.

Przy kierowaniu gaszeniem pożaru głównie uważać należy:

a) gdzie sikawki postawione lub przeprowadzone być mają,

b) czyli i gdzie przez przecięcie kommunikacyi ogień tamować wypada,

c) jak łańcuch ma być rozstawiony w celu szybkiego podawania wody.

ARTYKUŁ 55.

Cała kompania policyjna wyjąwszy ludzi będących na pocztach i tych, których w koszarach koniecznie zostawić wypada, pospieszy natychmiast na miejsce pożaru i działać będzie wedle rozkazów Dyrektora **Policyi** lub jego zastępcy. **Z** tej kompanii wyznaczony będzie potrzebny oddział do wynoszenia rzeczy z domów pożarem dotkniętych i zagrożonych, równie z tejże kompanii przynajmniej **30** ludzi użytych będzie do gaszenia, reszta działać będzie łącznie z Milicyą, z którą przeznaczywszy z niej zwykłą w podobnym razie straż na innych miejscach, przybędzie Kommendant Milicyi, iżby potrzebny do należytego ratunku porządek mógł być ciągle utrzymanym i wyratowane od ognia effekta w miejscach przez Dyrektora Policyi wskazanych złożone pod strażą bezpieczeństwa zostawały.

ARTYKUŁ 56.

Dyrektor budownictwa, Budowniczy miejski i Konduktor budownictwa przy Dyrekcyi Policyi ustanowiony, również niebawem na miejsce pożaru przybywać winni dla wskazywania jakby, jeżeli tego potrzeba zajdzie łamać budynki lub je rozrywać należało. W tym celu znaleść powinni na miejscu pożaru gotowych na ich rozkazy i w stosowne narzędzia zaopatrzonych jednego majstra murarskiego z 10ma czeladnikami, jednego majstra ciesielskiego z tyląż czeladnikami i jednego majstra kominiarskiego. Tak majstrów rzeczonych jako też i czeladź wyznaczać będzie Dyrekcya Policyi corocznie kolejno, i nikt z nich od téj posługi wymówić się nie może.

ARTYKUŁ 57.

Fizyk miasta, obadwa urzędnicy zdrowia i akuszerka miejska z potrzebnemi aparatami znajdować się także powinni na

miejscu pożaru, iżby wszelka pomoc lekarska w podręczu być mogła. Na ten koniec Dyrekcya Policyi wyznaczać będzie dwóch fiakrów wedle kolei, ażeby chorych lub pokaleczonych zaraz do szpitala lub gdzie wypadnie odwozili. Fiakry za dopełnioną takową posługę wynagrodzeni zostaną. —

ARTYKUŁ 58.

Dyrekcya Policyi przeznaczać będzie corocznie kolej wedle któréj furmany, piwowary i konie dla zarobku utrzymujący dowozić mają sikawki i stągwie na miejsce pożaru. Ci z pomiędzy piwowarów, którzy do tego użyci nie będą obowiązani są pospieszać na miejsce pożaru z beczkami wodą napełnionemi, i po spotrzebowaniu téj ciągle świéżą dowozić. Ponieważ doświadczenie nauczyło, że zbyt spieszna jazda sikawki uszkadza, roztropny przeto

pośpiech w tej mierze zachowanym być winien.

ARTYKUŁ 59.

Każdy właściciel lub rządzca domu położonego w zakresie w którym pożar wybuchnął, obowiązanym jest pod rygorem kary policyjnéj wysłać człowieka z dwoma wiaderkami, albo sam pospieszyć na miejsce pożaru w celu donoszenia wody. Dyrekcya Policyi wyda w tym celu dla każdéj realności tabliczkę blaszaną numera zakresu gminy i domu oznaczającą, którą przychodzący z wiaderkami Urzędnikowi Policyjnemu na miejscu pożaru oddać winien będzie.

ARTYKUŁ 60.

Wszyscy majstrowie kominiarscy i ich czeladź z stósownemi rekwizytami w każdym razie na miejsce pożaru pospieszać i do ratunku przykładać się powinni.

ARTYKUŁ 61.

Dyrekcya Policyi urządzi dostateczną kontrollę nie tylko iżby każdy czyim to jest obowiązkiem na miejscu pożaru i w należnéj chwili znajdował się, ale téż ażeby powinność swoją aż do ugaszenia pożaru należycie wypełnił.

ARTYKUŁ 62.

Dla poznaku wszyscy Urzędnicy przy ogniu znajdować się obowiązani, będą mieli przypięte kokardy koloru białego i niebieskiego.

ARTYKUŁ 63.

Dla uniknienia nieładu wyradzającego się z niepotrzebnego ludzi natłoku, i należyty ratunek zawsze utrudniającego, samo ognisko pożaru okrążoném będzie wartą, iżby tylko osoby do ratowania powołane do rzeczonego punktu przystęp miały.

ARTYKUŁ 64.

Ktokolwiekby z osób do niesienia ratunku powołanych na miejscu swojém nieznajdował się, bądź późno przybył, lub też wcześnie oddalił się, ulegnie stósownéj karze policyjnéj.

ARTYKUŁ 65.

W ulicach gdzie gore, i w tych co do nich przytykają, każdy mieszkaniec przynajmniéj jedno okno oświecić powinien.

ARTYKUŁ 66.

Właściciele domów w pobliżu pożaru stojących, obowiązani są wysyłać ludzi na dachy dla ustrzeżenia onych od zajęcia się przez polewanie wodą i gaszenie padających iskier. — Z wystawionych na takie niebezpieczeństwo domów, ani ludzie do miejsca pożaru, ani też naczynie ogniowe, żądane być nie mogą.

ARTYKUŁ 67.

Obowiązkiem będzie kierującego ratunkiem baczyć na to, ażeby osoby chore, położnice, lub dzieci z domu który się pali, lub któremu niebezpieczeństwo pożaru zagraża, wyprowadzone zostały, nie dozwalać narażania się na widoczne niebezpieczeństwo życia w celu uratowania sprzętów; nakoniec uratowane sprzęty przeciw kradzieży należycie zabezpieczyć.

ARTYKUŁ 68.

Gdyby w czasie pożaru głównie od wiatru rozdęte, ogień w inną część miasta przeniosły lub gdyby jednocześnie pożar w dwóch miejscach pokazał się, wtedy straż wieżowa nowe znaki Alarmowe wywiesiwszy podwójnie na gwałt bić powinna, a kierujący ratunkiem środki ratowania podzielić powinien.

ARTYKUŁ 69.

Aczkolwiek w niniejszéj Ustawie pewne tylko osoby, cechy i zgromadzenia do rozmaitych obowiązków podczas ognia zachodzących wyznaczonemi zostały, jednak każdy bez wyjątku będąc w przypadku wzrastającego niebezpieczeństwa i potrzeby środków nadzwyczajnych przez Policyą wezwany, z ochotą tego wezwania usłuchać, ludzi, koni i cokolwiek innego żądać będzie bez sprzeczki dodawać powinni, a to pod rygorem kar Policyjnych.

ARTYKUŁ 70.

I chociaż podczas pożaru Osoby Urzędowe, do zarządzania gaszeniem obowiązane, tudzież podlegli im Urzędnicy ze wszystkiemi przytomnemi przystojnie i łagodnie obchodzić się będą, i chociaż straż ma sobie podobneż traktowanie ludzi jako najsurowiéj zalecone, wszelako potrzeba ażeby ciekawie i bezczynnie przypatrują-

cych się, którzy miejsce zabierają pomnażając zamieszanie, w takowych okolicznościach nie cierpieć, naganiając ich lub do roboty lub oddalając od pożaru naleganiem dostateczném.

ARTYKUŁ 71.

Ponieważ porządek dobry wymaga ażeby w zarządzaniu gaszeniem jedność panowała, przeto wszyscy do ognia powołani Officyaliści uważając w zabiegach i pracach niestósowność i niedokładność, odmianę która się im potrzebną wydaje, nie swoją wolą, lecz zapytawszy się pierwéj Dyrektora Policyi, i za jego zezwoleniem czynić powinni.

O przepisach jakich się po uśmierzeniu pożaru trzymać należy.

ARTYKUŁ 72.

Żaden z Urzędników policyjnych lub z osób do gaszenia ognia powołanych

przed ugaszeniem pożaru bez zezwolenia Dyrektora Policyi oddalać się nie może.

ARTYKUŁ 73.

Po ugaszeniu pożaru należy odpowiednią liczbę straży, robotników i naczyń ogniowych na miejscu pod dozorem jednego lub więcej Urzędników tak długo pozostawić, dopókąd wszystkie zarzewie i głownie zupełnie wygaszonemi nie będą, tudzież dopókąd wszelka obawa usuniętą nie zostanie, aby z popiołu lub w skutku innych przyczyn znowu ogień nie wybuchnął.

Naczynia ogniowe zwrócić należy pod dozorem Policyi właścicielom, którzy je dokładnie obejrzą celem naprawienia lub sprawienia brakujących części.

Kommissarz Policyi na służbie stojący, winien po pożarze zanotować numer przyniesionych przez prywatnych naczyń ogniowych, i jeżeli których nie dostaje, zdać

o tém rapport Dyrekcyi Policyi, celem dalszego postąpienia przeciwko właścicielom domów.

ARTYKUŁ 74.

Przestrzegać winna będzie Policya aby ocalone i zachowane effekta swoich właścicieli doszły.

ARTYKUŁ 75.

Dyrekcya Policyi po każdym pożarze dochodzić będzie przyczyny onegoż, a tę wyśledziwszy działać będzie stosownie do obowiązujących ustaw. Nadto pociągnie do kary tych którzy albo do ognia nie stanęli albo wcześnie oddalili się, lub téż inaczéj swemu obowiązkowi zadość nie uczynili. — O czém wszystkiém dokładny rapport Wydziałowi Spraw Wew: i Policyi przedstawić nieomieszka.

ARTYKUŁ 76.

Ci którzy pierwsi na miejsce pożaru staną, i najwięcej się w ratowaniu odznaczą, zostaną za przedstawieniem Dyrekcyi Policyi przyzwoicie przez Rząd wynagrodzonymi i w pismach publicznych pochwalonymi.

Przepisy ogniowe co do Okręgu.

ARTYKUŁ 77.

Przepisy ogniowe niniejszém rozporządzeniem dla miasta Krakowa wydane, są równie obowiązującemi i dla Okręgu o ile tamże zastósować się dadzą.

ARTYKUŁ 78.

Wszystkie mieszkalne budynki dworskie i plebańskie, browary, gorzelnie i t. p. zakłady, niemniej domy gminne i majętniejszych włościan winny być zaopatrzone w stósowne naczynia ogniowe. — Ró-

wnie każda wieś ma się postarać o to ażeby w bliskości stósowną ilość studzien mieć mogła, tam zwłaszcza, gdzie niema bliskiej rzéki lub stawu.

ARTYKUŁ 79.

Do suszenia konopi i lnu winny być oddzielne suszarnie.

ARTYKUŁ 80.

Kommissarz Dystryktowy a w nieobecności jego zwierzchnik miejscowy kierować winien gaszeniem pożaru, i ów celem utrzymania należnego przy gaszeniu porządku, wydaje stósowne rozkazy tym oddziałom żandarmeryi, które na miejsce pożaru przybyć winny.

ARTYKUŁ 81.

W przypadku pożaru w jakiéjkolwiek posiadłości wiejskiéj wynikłego, bezwzględnie, czy takowy na budynku dworskim,

czyli też na włościańskim wydarzył się, obowiązany jest każdy co w tej wsi rolę, zagrodę, jakikolwiek dom, chałupę lub komorę posiada, natychmiast z konewką na miejsce pożaru przybywać i wszelkiemi siłami do ugaszenia pożaru przykładać się, a to pod karami poniżej oznaczonemi.

Przepisy ogólne.

ARTYKUŁ 82.

Niedopełnienie przepisów całém rozporządzeniem niniejszém objętych, o ile za to kary Częścią II Ustawy karnéj wymierzone nie są, pociąga za sobą karę na drodze Administracyjnéj już to pieniężną od 2 do 200 Złp. już karę aresztu od 24 godzin do miesiąca, lub karę cielesną od 5 do 20 plag w miarę okoliczności. Kary takowe Dyrekcya Policyi i Kommissarze Dystryktowi w piérwszéj, a Wydział Spraw Wewn: i Policyi w drugiéj i ostatniéj Instancyi orzekać będą.

ARTYKUŁ 83.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego od daty ogłoszenia onegoż obowiązywać mającego w czém kogo dotycze a mianowicie Dyrekcyi Policyi polecamy.

Działo się na posiedzeniu naszém w Krakowie dnia 6 Grudnia 1841 r.

M. P.

Prezes Senatu
SCHINDLER.
Sekretarz Jlny Senatu
Darowski.
Nowakowski Sekr: D. K. Senatu.

Dzień ogłoszenia dnia 1 Lutego 1842 r.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Znalazłszy trudność w wykonaniu ustępu lit. F. Art. 15 Urządzenia Szynków z dnia 6 Grudnia 1839 r. do L. 7009 stanowiącego, że szynki jednego rodzaju, na jednéj i téj saméj ulicy obok i na przeciw siebie istnieć nie powinny, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

ARTYKUŁ 1.

Ustęp *lit. F.* Art. 15 Urządzenia szynków z dnia 6 Grudnia 1839 r. N. 7009 uchyla się.

ARTYKUŁ 2.

Liczba szynków każdego rodzaju zostaje od dnia dzisiejszego ograniczoną tylko

do ulic i placów miasta Krakowa i Kazimierza wraz z Stradomiem i przedmieściami — Dołączone tu trzy Wykazy wskazują:

1) *Lit A.* jaka ilość szynków każdego rodzaju istnieje na teraz na każdym placu i ulicy.
2) *Lit. B.* Jaka ilość szynków na każdym placu i ulicy istnieć będzie powinna gdy ogólna liczba szynków zmniejszy się raz do téj liczby, która Art. 8 pomienionego Urządzenia szynków po koniec r. **1850** za normalną przepisaną została; na koniec:
3) *Lit. C.* Jaka liczba szynków każdego rodzaju z końcem roku **1850** z każdego placu i z każdéj ulicy ubyć powinna.

ARTYKUŁ 3.

Pozwolenia do przenoszenia szynków z jednego miejsca w drugie, będą odtąd wydawane przez Inspektora Dochodów Nie-

stałych, spory zaś z tego powodu wynikłe Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu w drugiéj i ostatniéj Instancyi rozstrzygać będzie.

ARTYKUŁ 4.

Przy udzielaniu rzeczonych pozwoleń, będzie Inspektor Dochodów Niestałych miał na uwadze:

a) Ażeby szynki trunków ordynaryjnych w bliskości Kościołów i Zakładów Naukowych nie istniały;

b) Ażeby w bliskości okopów miasta, lub ogólnie w miejscach do defraudacyi trunków łatwych w myśl Art. XV. ustępu lit. *g.* wyż pomienionego Urządzenia szynków żadne szynki zakładane nie były,

c) Ażeby przez napływ szynków jednego rodzaju w jedném miejscu, obyczajność publiczna obrażoną nie została.

ARTYKUŁ 5.

Dla formować się mających z końcem każdego półrocza Regestrów Biórczych opłat szynkowych, przenoszenia szynków z jednego miejsca w drugie, nie będą mogły mieć miejsca jak tylko z dniem 1 Stycznia i 1 Lipca każdego roku, jak to ostatni ustęp Art. 6 Urządzenia szynków mieć chce; i dla tego prośby tego rodzaju później jak z końcem miesiąca Maja i miesiąca Listopada każdego roku wniesione przez Inspektora Dochodów Niestałych uwzględnione być nie powinny, wyjąwszy, gdyby przez takowe przeniesienie klassa opłat szynkowych zmienioną nie została, — w którym to razie w moc postanowienia Naszego z dnia 10 Marca 1840 r. do L. 1360 przeniesienie szynku nawet w śród półrocza, zawsze jednak za zezwoleniem Inspektora Dochodów Niestałych miejsce mieć może.

ARTYKUŁ 6.

Wykonanie niniejszego Rozporządzenia, które jako obowiązujące od dnia 1 Lutego r. b. uważaném być ma, polecamy Wydziałowi Dochodów Publicznych i Inspektorowi Dochodów Niestałych, zaś czuwanie nad ścisłém wykonaniem takowego Dyrekcyi Policyi i Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi w Senacie Rządzącym.

Działo się na posiedzeniu naszém w Sali Obrad Senatu w Krakowie dnia Czwartego Stycznia Tysiącznego Ośmsetnego Czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER

M. P.

Sekretarz Jlny Senatu
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

Dzień ogłoszenia dnia 1 Lutego 1842 r.

WYKAZ Lit. C.

Jaka liczba Szynków każdego rodzaju na każdéj Ulicy lub Placu z porównania wykazów Lit. A. i B. z końcem roku 1850 ubyć będzie musiała.

Nazwisko Placu lub Ulicy	Ilość Szynków trunków ordynaryjnych wraz z Oberżami, Domami Zajezdnemi, Traktyerniami i Garkuchniami.	Ilość Szynków Win wszelkich.	Ilość Szynków Miodu, Wiśniaku, Maliniaku i Dereniaku.	Ilość Szynków Piwa zagranicznego i Porteru.	Ilość Szynków Piwa krajowego wyrobu.	Ilość Szynków Kawy, Herbaty i Pączu.	Ilość Szynków Piwa i Kawy w ogrodach.	Ilość Cukierń.
Miasto Kraków.								
Rynek Główny	4	1	—	—	—	3	—	—
Ulica Grodzka	2	1	—	—	—	2		
„ Szeroka	1	—	—	—		—		
„ Stolarska	1	—	—	—	—	—		
„ Sienna	1	—	—	—	—	1		
„ Kanonna	1	—	—	—	—	—		
„ Bracka	1	—	—	—	—	—		
„ Wiślna	1	—	—	—		—		
„ Gołębia	1	—	—	—	—			
„ Szewska	1	—	—	—	—	1		
„ Szczepańska	1	—	—	—	—	1	—	
Plac Szczepański	1	—	—	—	—	1		
Ulica Sławkowska	1	—	—	—	—	1		
„ S. Jana	1	—	—	—	—	—		
„ Floryańska	1	1	—	—	—	2	—	
„ Szpitalna	1	—	—	—	—	—	—	
„ Mikołajska	1	—	—	—	—			
Rynek Mały	1	—	—	—	—	—		
„ Kleparski	3	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Warszawska	1	—	—	—	—	—	—	
Targowisko K...	1	—	—	—	—		—	

„ Sienna	1	—	—	—	—	1	—	—
„ Kanonna	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Bracka	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Wiślna	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Gołębia	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Szewska	1	—	—	—	—	1	—	—
„ Szczepańska	1	—	—	—	—	1	—	—
Plac Szczepański	1	—	—	—	—	1	—	—
Ulica Sławkowska	1	—	—	—	—	1	—	—
„ S. Jana	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Floryańska	1	1	—	—	—	2	—	—
„ Szpitalna	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Mikołajska	1	—	—	—	—	—	—	—
Rynek Mały	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Kleparski	3	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Warszawska	1	—	—	—	—	—	—	—
Targowisko Końskie	1	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Długa w Gm. 7méj	3	—	—	—	—	—	—	—
Piasek	1	—	—	—	—	—	—	—
Ulica S. Piotra	1	—	—	—	—	—	—	—
Podzamcze	1	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Wygoda	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Smoleńsk	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Nowy Swiat	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Czarna Wieś	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Długa w Gm. 8méj	1	—	—	—	—	—	—	—
Wygoda Łobiez	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Duża	1	—	—	—	—	—	—	—
Wielopole	1	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Staro-Wiślna	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Biskupia	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Pełna	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Stradom	1	1	—	—	—	1	—	—
Razem	45	4	7	—	mniej teraz 6 czyli może przybyć 6	13	mniej 2 czyli może 2 przybyć	2 może przybyć
Miasto Kazimiérz.								
Ulica Kazimierz	1	3	1	—	—	—	—	—
„ Chrześciansko-Żydowska	—	Ul. Szeroka 1	1	—	—	—	—	—
Razem	1	4	2	mniej o 7 czyli może przybyc 7	—	mniéj o 3 czyli 3 może przybyć	mniéj o 1	może być 3 żadnej niema

W Y K A Z Lit. A.

Szynków różnych Trunków na każdym Placu i Ulicy Miasta Krakowa z Przedmieściami obecnie znajdujących się.

Nazwisko Placu lub Ulicy	Ilość Szynków trunków ordynaryjnych wraz z Oberżami, Domami Zajezdnemi, Traktyerniami i Garkuchniami.	Ilość Szynków Win wszelkich.	Ilość Szynków Miodu, Wiśniaku, Maliniaku i Dereniaku.	Ilość Szynków Piwa zagranicznego i Porteru.	Ilość Szynków Piwa krajowego wyrobu.	Ilość Szynków Kawy, Herbaty i Pączu.	Ilość Szynków Piwa i Kawy w ogrodach.	Ilość Cukierni.
Miasto Kraków.								
Rynek Główny	17	4	—	11	—	9	—	6
Ulica Grodzka	10	9	1	4	1	5	—	4
„ Szeroka	4	—	—	—	—	1	—	—
„ Stolarska	2	—	—	—	—	1	—	—
„ Sienna	2	—	—	—	—	2	—	—
„ S. Józefa	1	—	—	—	1	—	—	—
„ Kanonna	3	—	—	—	—	—	—	—
„ Franciszkańska	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Bracka	3	—	—	—	—	1	—	—
„ Wiślna	2	—	—	—	—	1	—	—
„ Gołębia	2	—	—	—	—	—	—	—
„ S. Anny	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Szewska	6	2	—	—	1	2	—	—
„ Szczepańska	3	—	1	—	—	1	—	—
Plac Szczepański	4	—	—	—	—	1	—	—
Ulica Żydowska	1	—	—	—	[illegible]	[illegible]	—	—
„ Rogacka	1	—	—	—	—	[illegible]	—	—
„ Sławkowska	6	2	—	—	—	1	—	—
„ S. Jana	5	1	—	—	—	1	—	—
„ Floryańska	7	6	1	1	—	6	—	1
„ Szpitalna	5	2	—	—	1	2	—	—
Plac S. Ducha	1	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Mikołajska	3	1	1	—	—	1	—	—
Rynek Mały	4	—	—	—	—	1	—	—
Przecznica Mikołajska	1	—	—	—	—	1	—	—
Rynek Kleparski	17	—	—	—	—	1	—	—
Ulica Warszawska	2	—	—	—	—	—	—	—
Targowisko Końskie	5	—	—	—	—	—	—	—
[illegible]	[illegible]	—	—	[illegible]	—	—	—	—

„ Franciszkańska	1							
„ Bracka	1					1		
„ Wiślna	2					1		
„ Gołębia	2	—	—	—	—	—		
„ S. Anny	1			—	—	—	—	
„ Szewska	6	2	—	—	1	3	—	
„ Szczepańska	3	—	1	—	—	2		
Plac Szczepański	4	—	—	—	—	3		
Ulica Żydowska	1	—	—	—	—	—	—	
„ Bogacka	1	—	—	—	—	—	—	
„ Sławkowska	6	2	—	—	—	4	—	
„ S. Jana	5	1	—	—	—	1	—	
„ Floryańska	7	6	1	1	—	6	—	
„ Szpitalna	5	2	—	—	1	2	—	
Plac S. Ducha	1	—	—	—	—	—	—	
Ulica Mikołajska	3	1	1	—	—	1	—	
Rynek Mały	4	—	—	—	—	1	—	
Przecznica Mikołajska	1	—	—	—	—	1	—	
Rynek Kleparski	17	—	—	—	—	1	—	
Ulica Warszawska	2	—	—	—	—	—	—	
Targowisko Końskie	5	—	—	—	—	—	—	
Ulica Długa w Gm. 7mej	13	—	—	—	—	—	—	
Piasek	7	—	—	—	—	—	—	
Ulica Czarna	1	—	—	—	—	—	—	
„ S. Piotra	3	—	—	—	—	—	—	
„ Biskupia	2	—	—	—	—	—	—	
„ Podzamcze	2	—	—	—	—	—	—	
„ Wygoda	2	—	—	—	—	—	—	
„ Smoleńsk	2	—		—	—	—	—	
„ Nowy Świat	3	—	—	—	—	—	1	
„ Krupnicza	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Dolne Młyny	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Czarna Wieś	2	—	—	—	—	—	—	—
„ Długa w Gm. 8mej	3	—	—	—	—	—	—	—
„ Mogilska	1	—	—	—	—	—	—	—
Wesoła Lubicz	3	1	—		—	1	—	—
„ Duża	7	—	—		—	—	1	—
Targowisko Trzody	1	—	—		—	—	—	—
Wielopole	3	—	—		—	—	—	—
Ulica Staro-Wiślna	2	—	—	—	—	—	—	—
„ Połna	3	—	—		—	—	—	—
„ Stradom	3	4	1		—	4	—	—
Razem	185	32	5	16	4	49	2	11

Miasto Kazimierz.

Ulica Kazimierz	36	11	3	2	1	7	—	—
„ Chrześciańsko-Żydowska	12	2	2	—	2	3	—	—
„ Kirchowna	4	—	—	—	—	—	—	—
Plac zwany Kupa	1	—	—	—	—	—	—	—
„ „ Wolnica	—	1	—	—	—	—	—	—
Ulica Szeroka	7	2	—	—	—	1	—	—
„ Wązka	—	—	—	—	1	—	—	—
Podbrzezie	1	—	1	—	—	—	—	—
Razem	61	16	6	2	4	11	1	

W Y K A Z Lit. B.

Ile Szynków każdego rodzaju na każdym Placu i Ulicy stosunkowo znajdować się będzie powinno, skoro liczba wszystkich Szynków zmniejszy się do prawem oznaczonych.

Nazwisko Placu lub Ulicy	Ilość Szynków trunków ordynaryjnych wraz z Oberżami. Domami Zajezdnemi, Traktyerniami i Garkuchniami.	Ilość Szynków Win wszelkich.	Ilość Szynków Miodu, Wiśniaku, Maliniaku i Dereniaku.	Ilość Szynków Piwa zagranicznego i Porteru.	Ilość Szynków Piwa krajowego wyrobu.	Ilość Szynków Kawy, Herbaty i Ponczu.	Ilość Szynków Piwa i Kawy w ogrodach.	Ilość Cukierni
Miasto Kraków.								
Rynek Główny	13	3	1	11	2	6	—	6
Ulica Grodzka	8	8	1	1	2	3	—	—
„ Szeroka	3	—	—	—	—	1		—
„ Sutarska	1	—	—	—	—	1		
„ Sienna	1	—	—	—	—	1		
„ S. Józefa	1	—	—	—	1			—
„ Kanonna	2	—	—	—	—	—	—	—
„ Franciszkańska	1	—	—	—	—	—	—	
„ Bracka	2	—	—	—	—	1	—	
„ Wisłna	1	—	1	—	—	1	—	1
„ Gołębia	1	—	—	—	—	—	—	—
„ S. Anny	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Sławska	5	2	—	—	1	1	—	—
„ Szczepańska	2	—	1	—	—	1	—	—
Plac Szczepański	3	—	—	—	—	2	—	—
Ulica Żydowska	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Rogacka	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Sławkowska	5	2	—	—	—	3	—	1
„ S. Jana	4	1	—	—	—	1	—	—
„ Floryańska	6	5	1	1	—	4	—	1
„ Szpitalna	4	2	1	—	1	2	—	—
Plac S. Ducha	1	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Mikołajska	2	1	1	—	—	1	—	—
Rynek Mały	3	—	—	—	—	1	—	—
Przecznica Mikołajska	1	—	—	—	—	1	—	—
Rynek Kleparski	14	—	—	—	2	1	—	—
Ulica Warszawska	1	—	1	—	—	—	—	—
Targowisko Końskie	4	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Długa w Gm. 7mej	10	—	—	—	1	—	—	—
Piasek	[illegible]							
Ulica Czarna								

[illegible]	[illegible]							
„ Gołębia	1	—	—	—	—	—	—	—
„ S. Anny	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Szewska	5	1	—	—	1	1	—	—
„ Szczepańska	2	—	1	—	—	4	—	—
Plac Szczepański	3	—	—	—	—	2	—	—
Ulica Żydowska	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Hoparka	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Sławkowska	5	2	—	—	—	—	—	1
„ S. Jana	4	1	—	—	—	—	—	—
„ Floriańska	6	5	1	1	—	3	—	1
„ Szpitalna	4	2	1	—	1	2	—	—
Plac S. Ducha	1	—	—	—	—	—	—	—
Ulica Mikołajska	2	1	1	—	—	1	—	—
Rynek Mały	3	—	—	—	—	1	—	—
Przecznica Młodłapska	1	—	—	—	—	1	—	—
Rynek Kleparski	11	—	—	—	2	1	—	—
Ulica Warszawska	1	—	1	—	—	—	—	
Targowisko Końskie	4	—	—	—	—	—	—	
Ulica Długa w Gm. Zwier.	10	—	—	—	1	—	—	
Piasek	6	—	—	—	—	—	—	
Ulica Czarna	1	—	—	—	—	—	—	
„ S. Piotra	2	—	—	—	—	—	1	
„ Biskupia	1	—	—	—	—	—	—	
„ Podzamcze	1	—	—	—	—	—		
„ Wygoda	1	—	—	—	—	—		
„ Smoleńsk	1	—	—	—	—	—		
„ Nowy Świat	2	—	—	—	—	—		
„ Krupnicza	1	—	—	—	—	—		
„ Dolne Młyny	1	—	—	—	—	—		
„ Czarna Wieś	1	—	—	—	—	—	—	
„ Długa w Gm. Smol.	2	—	—	—	—	—	—	
„ Mogilska	1	—	—	—	—	—	—	
Wesoła Łobz.	3	1	—	—	—	1	1	
„ Baza	6	—	—	—	—	—	1	
Targowisko Trzody	1	—	—	—	—	—	—	
Wielopole	2	—	—	—	—	—	—	
Ulica Stara Wisła	1	—	—	—	—	—	—	
„ Polna	2	—	—	—	—	—	—	
„ Stradom	2	3	—	—	—	3	—	
Razem	140	28	8	16	10	30	4	12

Miasto Kazimierz.

Ulica Kazimierza	35	8	2	4	2	7	—	1
„ Chrześcijańska-Żydowska	12	2	1	2	2	4	—	1
„ Kirchowna	4	—	—	—	—	—	—	—
Plac zwany Kopa	1	—	—	2	—	1	—	—
„ „ Wolnica	—	1	—	—	—	1	—	—
Ulica Szeroka	7	1	—	1	—	1	—	1
„ Wązka	—	—	—	—	—	—	—	—
Podbrzezie	1	—	1	—	—	—	2	—
Razem	60	12	4	9	4	14	2	[illegible]

Nro 934. D. G. S.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Gdy z zaprowadzeniem nowego **U**rządzenia **W**ładz **S**ądowych w **K**raju **W. M.** **K**rakowa na zasadzie **S**tatutu dla téj gałęzi służby publicznéj w dniu **27** **S**tycznia r. b. do **N**ru **3. D. K.** **D**ziennikiem praw ogłoszonego wynikła potrzeba oznaczenia porządku określającego przejście z dawnych do nowych przepisów pod względem biegu sprawiedliwości co do przedmiotów w toku będących a ostatecznie nie załatwionych, w moc udzielonego **N**am przez **W**ysokie **O**piekuńcze **D**wory upoważnienia do wydania odpowiedniéj potrzebie **U**sta-

wy przechodniej, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

ARTYKUŁ 1.

Z dniem 1 Czerwca 1842 r. w miejsce dotychczasowego Urządzenia Władz Sądowych, wchodzi w wykonanie nowy Statut organizujący też Władze Uchwałą Senatu Rządzącego z dnia 27 Stycznia 1842 r. do Nru 3. D. K. ogłoszony.

Z dniem powyższym rozpoczyna się stosownie do tegoż Statutu urzędowanie Sądu Wyższego i Trybunału w miejsce Sądów III. Instancyi, Appellacyjnego i Trybunału I. Instancyi, których urzędowanie z dniem tymże ustaje.

Wszelkie Akta z Archiwum Sądu III. Instancyi Sądowi Wyższemu oddane, Akta zaś Prokuratora Sądu III. Instancyi do Akt Prokuratora Sądu Wyższego przeniesione być mają.

ARTYKUŁ 2.

Sprawy tak cywilne jak i handlowe w których przedmiot 300 Złp. nie przechodzi po dzień 1 Czerwca 1842 r. nieosądzone, wiszące w dotychczasowym Trybunale I. Instancyi lub w Sądzie Appellacyjnym, jeśli po dzień powyższy na regestrach zamieszczone zostały, lub w tychże Sądach wyroki przedstanowcze lub przygotowawcze zapadły, sądzone będą przez Trybunał lub Sąd Wyższy w porządku dotychczasowym. Jednakże zapadły na tej drodze w Trybunale wyrok, nie przed Sąd Wyższy lecz właściwy Wydział Trybunału appellowany będzie. Jeżeli po dzień 1 Czerwca 1842 r. sprawy wyżej rzeczone na regestra Sądowe wpisane nie zostały, lub w takowych po tenże termin wyroki przedstanowcze lub przygotowawcze nie zapadły, wyrokowanie w tychże w I. Instancyi stosownie do §. 7.

Lit. c. nowego Statutu do Sądów Pokoju należeć będzie, i dla tego wydane pozwy w ręku stron zostające, nowém wezwaniem stosownie do przepisów postępowania w Sądach Pokoju poparte być powinny.

ARTYKUŁ 3.

Wszelkie sprawy w przedmiotach 300 Złp. przechodzących po dzień 1 Czerwca 1842 r. nie osądzone, wiszące w dotychczasowym Trybunale I. Instancyi i w Sądzie Appellacyjnym, jako téż te sprawy, które aczkolwiek przed dniem 1 Czerwca 1842 r. w Trybunale osądzone, jednakże wyroki w nich zapadłe po dzień 1 Czerwca 1842 r. appellowane zostaną, podlegają przepisom nowego Urządzenia Sądownictwa i decydowane będą przez właściwe Wydziały Trybunału, a to w tym porządku: iż sprawy zapisane po dzień 1 Czerwca 1842 r. na regestrach, po wykazaniu ich przez Pisarzy i przydzieleniu

na wokandy właściwe Trybunału, za zniesieniem się Prezesów Trybunału i Sądu Wyższego, bez wszelkich innych co do tego formalności, według zwyczajnego postępowania przygotowane, przywoływane i sądzone zostaną; sprawy zaś na regestra dotychczasowe po dzień wyżéj rzeczony niezapisane, dopiéro za poprzedniém wezwaniem Patronowi przez Patrona, lub gdzieby go nie było, stronie osobiście lub w zamieszkaniu na żądanie pilniejszéj strony wręczyć się winném, na właściwe regestra zapisane i następnie sądzone będą.

ARTYKUŁ 4.

Wszelkie sprawy w dotychczasowym Sądzie III. Instancyi po dzień 1 Czerwca 1842 r. wiszące i na regestrach już zapisane, czyli to od wyroków różnobrzmiących, czyli od zgodnych, a w ostatnim przypadku, bądź gdy dopiéro skarga podaną jest, bądź po téjże przyjęciu, bądź

po skassowaniu wyroków, gdy do rozpoznania *in merito* przychodzą, przez Sąd Wyższy według przepisów Urządzenia Sądownictwa z dnia 27 Sierpnia 1833 roku Nro $\frac{5046}{5077}$ sądzone będą. Tym końcem Pisarz Sądu Wyższego po dzień 1 Czerwca 1842 r. ułoży Wykazy pozostałych na regestrach Sądu III. Instancyi spraw, które następnie z wszelkiemi Aktami Prezesowi Sądu Wyższego do dalszego postąpienia złoży.

ARTYKUŁ 5.

Dla spraw do dnia 1 Czerwca 1842 r. na **Regestrach** Sądu III. Instancyi niezapisanych, w drodze rekursów od Wyroków różnobrzmiących lub zgodnych, w których jednakże pozwy wydane, zostają w ręku stron; jako też dla spraw tych, w których wyroki dotychczasowego Sądu Appellacyjnego zapadłe, do dnia tegoż wręczone nie zostaną, niniejszym oznacza

się termin trzech miesięczny od dnia 1go Czerwca **1842** r. rachując, do umieszczenia pierwszych na regestr Sądu Wyższego, a w drugich do wręczenia jeszcze niedoręczonych wyroków i rekurrowania tychże według dotychczasowego Urządzenia w celu następnego uzyskania wyroku w Sądzie Wyższym.

ARTYKUŁ 6.

Dla spraw nakoniec takich w którychby po osądzeniu w dotychczasowym Trybunale I. Instancyi i Sądzie Appellacyjnym, w drodze dalszego odwołania się pozwy wydane nie zostały, lub skarga kassacyjna podaną nie była, a według Urządzenia Sądownictwa z dnia **27** Sierpnia **1833** r. Nro $\frac{5046}{5077}$ termin do założenia rerekursu nie upłynął, wyznacza się równie termin miesięcy trzech od dnia 1go Czerwca **1842** r. rachując, do wydania pozwów lub podania skarg kassacyjnych i umieszczenia

spraw takowych na regestrach Sądu Wyższego; w skutek czego według dotychczasowego porządku przyjmowane i sądzone będą.

ARTYKUŁ 7.

Zaniedbanie przez strony poparcia spraw według postanowienia w Artykule 5 i 6 w przepisanym terminie trzechmiesięcznym, sprawi ten skutek, iż pod względem przyjmowalności rekursu i postępowania, już nie przepisom Urządzenia Sądownictwa z dnia 27 Sierpnia 1833 roku Nro $\frac{5046}{5077}$, ale przepisom Nowego Statutu podlegać będą.

ARTYKUŁ 8.

Komplet Sądu Wyższego do osądzenia spraw w art. 4, 5 i 6 wymienionych, złożony będzie według przepisów nowego Statutu Sądownictwa. Gdyby jednak Prezes Sądu Wyższego dla przyczyn pra-

wem wskazanych sprawy sądzić nie mógł, zasiąpi go Prezes Trybunału, w razie zachodzącej co do niego przeszkody Sędzia Sądu Wyższego, a następnie Trybunału, z zachowaniem co do obydwóch porządku starszeństwa nominacyi. W przypadku zachodzącej podobnej przeszkody co do Sędziów Sądu Wyższego, uzupełnią komplet Sędziowie Trybunału losem wybrani z pomiędzy tych, którzy dotąd sprawy nie sądzili.

ARTYKUŁ 9.

Sędziowie nie będą uważani za sądzących poprzednio sprawę, w którejby tylko, bądź wyrok połączenia bez sporu o to zapadł, bądź w drodze appellacyi na żądanie pilniejszej strony appellowanej, proste odrzucenie wyniesionej appellacyi zaocznie orzeczoném było. Równie dawanie wniosków w sprawach przez Prokuratorów nie

będzie powodem do wyłączenia od sądzenia spraw tychże.

ARTYKUŁ 10.

Dla uniknienia zrywania kompletu w Trybunale z powodu uzupełnienia kompletu Sądu Wyższego w sposób art. 8 przewidziany, sprawy w art. 4, 5 i 6 wymienione, sądzone będą przez Sąd Wyższy w dniach wolnych od zwykłych posiedzeń.

ARTYKUŁ 11.

Wszelkie jednostronne podania w drodze niespornéj dotąd przez dotychczasowy Trybunał w piérwszéj a Sąd Appellacyjny w ostatniéj Instancyi załatwiane, tak zalegające po dzień 1 Czerwca 1842 r. jak i odtąd przychodzące, w piérwszéj przez Trybunał a w drugiéj i ostatniéj Instancyi przez Sąd Wyższy tą samą drogą załatwiane będą.

Działo się na Posiedzeniu Senatu w Krakowie dnia dwudziestego trzeciego Lutego roku Tysiąc Ośmset Czterdziestego Drugiego.

Prezes Senatu
SCHINDLER.

(M.P.) Sekretarz Jlny Senatu
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. K. Senatu.

---

z upoważnieniem wprowadzenia go w wykonanie. Statut więc dopiéro rzeczony tak w texcie niemieckim, który za autentyczny uważanym być ma, jak w przekładzie na język ojczysty do powszechnéj wiadomości Obywateli i Mieszkańców Kraju W. M. Krakowa i jego Okręgu podajemy, chcąc mieć aby tenże w Dzienniku Praw był zamieszczonym. Termin zaś od którego Statut ten obowięzywać ma, Ustawa przechodnia oznaczy.

Działo się w Krakowie na Posiedzeniu Senatu dnia dwudziestego siódmego Stycznia Tysiąc Ośmset Czterdziestego Drugiego roku

Prezes Senatu

SCHINDLER.

(M. P.) Sekretarz Jlny Senatu

Darowski.

Nowakowski Sekr. K. Senatu.

Organisches Statut
für die
GERICHTSBEHOERDEN
im Freistaate Krakau.

I. Hauptstück.

Von den Gerichtsbehoerden im Allgemeinen.

§. 1.

In dem Freistaate Krakau werden nachstehende Gerichtsbehoerden bestehen:

1) Die Friedensgerichte;
2) Das Milizstrafgericht;
3) Die Polizei-Direction mit den ihr untergeordneten Distriktskommissariaten.

STATUT
ORGANICZNY DLA WŁADZ SĄDOWYCH
Kraju Wolnego Miasta Krakowa.

Rozdział I.

O Władzach Sądowych w ogólności.

§. 1.

W Kraju Wolnego M. Krakowa będą istniały następujące Władze Sądowe:
1) Sądy Pokoju;
2) Sąd Karny Wojskowy;
3) Dyrekcya Policyi z Jéj podwładnemi Kommissarjatami Dystryktowemi.

4) Das Landesgericht;
5) Das Departement der Polizei im regierenden Senate;
6) Das Obergericht, und
7) Das Oberste Strafgericht.

§. 2.

Diesen Gerichtsbehoerden, wird die Beilegung der sämmtlichen Civil- und Handelsprocesse, sey es auf dem Vergleichswege, oder durch gerichtliche Entscheidung, so wie die Urtheilsfällung in allen Strafprocessen, nach Massgabe der bestehenden Gesetze und Vorschriften obliegen.

II. Hauptstück.

Von den Friedensgerichten.

§. 3.

Es werden im Freistaate Krakau 5 Friedensgerichte bestehen. Jedem derselben wird ein angemessener Bezirk zugewiesen seyn.

4) Trybunał,
5) Wydział Policyi w Senacie Rządzącym;
6) Sąd Wyższy, i
7) Najwyższy Sąd Karny.

§. 2.

Do tych Władz Sądowych należeć będzie załatwianie spraw wszelkich cywilnych i handlowych, już to na drodze pojednania, już na drodze Sądowego rozstrzygnienia, równie jak wyrokowanie we wszystkich sprawach karnych według istniejących ustaw i przepisów.

Rozdział II.

O Sądach Pokoju.

§. 3.

W Kraju Wolnego Miasta Krakowa będzie pięć Sądów Pokoju; każdemu z nich będzie stósowny obwod wydzielony.

Zwei dieser Gerichte werden in der Stadt Krakau, und 3 in dem Landgebiethe ihren Sitz haben; und zwar die letzteren zu Mogiła, Chrzanow, und zu Krzeszowice.

Dem regierenden Senate bleibt es jedoch vorbehalten, sowohl die Abgränzungen der Friedensgerichtsbezirke abzuändern, als auch den Sitz der in dem Landgebiethe bestehenden Friedensgerichte, in andere Orte verlegen zu können, wenn solches zum besseren Gedeihen der Rechtspflege, als nothwendig oder als nützlich erkannt werden sollte.

§. 4.

Den einzelnen Friedensgerichten werden Friedensrichter vorstehen.

Die Friedensrichter sind unbesoldete und zeitliche Beamten. Ihre Dienstesdauer ist auf 3 Jahre bemessen, nach Verlauf welcher Frist sie jedoch neuerdings zu diesem Posten berufen werden können.

Dwa z tych Sądów będą w Mieście Krakowie, a trzy w Okręgu urzędować, mianowicie: w Mogile, Chrzanowie i Krzeszowicach.

Zostawia się jednak władza Senatowi Rządzącemu tak odmieniania rozgraniczeń Obwodów Sądom Pokoju przydzielonych, jak i przenoszenia miejsc urzędowania onychże w Okręgu na inne punkta, jeżeli to pod względem ulepszenia biegu sprawiedliwości za potrzebne lub użyteczne uzna.

§. 4.

Każdemu Sądowi Pokoju przewodniczyć będą Sędziowie Pokoju.

Sędziowie Pokoju są niepłatnemi czasowemi Urzędnikami. — Czas ich urzędowania ogranicza się do lat trzech, po których jednak upływie na nowo do téjże posady powołanymi być mogą.

Für jedes Friedensgericht, werden 3 Friedensrichter ernannt, welche abwechselnd, und so weit möglich während gleicher Zeiträume, zu fungiren haben.

§. 5.

Um Friedensrichter werden zu können, muss man:

a) das 26te Lebensjahr zurückgelegt haben, und

b) diejenigen Eigenschaften besitzen, welche erforderlich sind, um zum Landtags-Deputirten gewählt werden, oder doch wenigstens um als Wähler fungiren zu können.

§. 6.

Bei jedem Friedensgerichte wird ein Friedensgerichtsschreiber angestellt seyn, welcher ein stabiler und besoldeter Beamte ist.

Do każdego Sądu Pokoju będzie trzech Sędziów mianowanych, którzy kolejno, i o ile można w równych przeciągach czasu urzędować mają.

§ 5.

Aby zostać Sędzią Pokoju potrzeba:

a) Ukończyć dwudziesty szósty rok życia, i

b) Posiadać przymioty wymagane aby być obranym na Reprezentanta do Sejmu, lub przynajmniej posiadać prawo głosowania na Zgromadzeniach Obiorczych.

§. 6.

Przy każdym Sądzie Pokoju będzie Pisarz, którego Urząd jest stałym i płatnym.

§. 7.

Zu den Amtsobliegenheiten der Friedensgerichte gehören:

a) Die Stiftung von Vergleichen zwischen den streitenden Partheien, in allen vor diese Gerichte gebrachten, und von dem Vergleichswege gesetzlich nicht ausgeschlossenen Civil-Rechtsfällen;

b) Die Aburtheilung in erster und letzter Instanz jener Civil-Rechtsstreite, deren Gegenstand den Werth von 30 fr. polnisch nicht übersteigt.

c) Die Urtheilsfallung in 1ter Instanz, in allen Civil- und Handelsprocessen, deren Gegenstand einen Werth von mehr als 30 fr. poln. bis inclusive 300 fr. poln. beträgt.

(Nur bei Handels-Banquerouten, findet diese Anordnung keine Anwendung, indem bei selben, auch wenn deren Betrag 300 fr. nicht über-

§. 7.

Do Urzędowych obowiązków Sądów Pokoju należy:

a) Pojednywanie stron we wszystkich sporach cywilnych przed też Sądy wytaczanych, a od pojednania prawem nie wyłączonych.

b) Sądzenie w pierwszéj i ostatniéj Instancyi cywilnych sporów, których przedmiot trzydziestu złotych polskich nieprzenosi.

c) Sądzenie w pierwszéj Instancyi spraw wszystkich cywilnych i handlowych których przedmiot przenosi Złotych Polskich **30**, aż do Złot. pols. **300** włącznie.

(Tylko w sprawach o upadłości w handlu przepis ten zastósowania nie znajduje, albowiem w tychże gdyby nawet przedmiot Złp. **300** nie przenosił,

steigt, stets das Landesgericht in 1ter Instanz zu entscheiden haben wird).

d) Die Urtheilsfällung in 1ter Instanz in allen Processen *in possessorio*.

e) Die Führung des Vorsitzes bei Familienräthen, welche Vormundschafts- und Curatels-Fragen, zu erörtern berufen sind;

f) Die Vornahme des Versieglungs- und des Entsieglungsaktes bei Verlassenschaften, mit Ausnahme der Nachlassfälle bei Individuen, welche zum Bauernstande gehören; in welchem Falle die in Frage stehenden Amtshandlungen von den Ortsobrigkeiten vorzunehmen sind.

g) Die Vornahme der Versieglungs- und der Entsieglungsakte bei Cridar-Verhandlungen der Handelsleute.

§. 8.

Die Versieglungs- und Entsieglungsakte bei Nachlassfällen von Individuen,

zawsze Trybunał w I. Instancyi wyrokować ma).

d) Sądzenie w pierwszej Instancyi wszystkich spraw *in possessorio.*

e) Prezydowanie w Radach familijnych powołanych do roztrząsania przedmiotów dotyczących opiek i kurateli.

f) Przedsiębranie opieczętowań i odpieczętowań przy spadkach z wyłączeniem spadków po osobach należących do stanu włościańskiego, po których czynności rzeczone przez Zwierzchności miejscowe dokonywanemi będą.

g) Przedsiębranie opieczętowań i odpieczętowań przy upadłościach handlowych.

§. 8.

Akta opieczętowania i odpieczętowania przy spadkach po Indywiduach które

welche zum freistädtischen Milizkörper gehören, können von den Friedensgerichten, nur in Gegenwart des Miliz-Auditors, oder eines andern durch den Miliz-Commandanten hiezu delegirten Offiziers, bewirkt werden.

§. 9.

Die Friedensgerichtsschreiber sind befähigt, Versieglungs- und Entsieglungsakte, Namens des Friedengerichts vorzunehmen, insofern sie zu derlei Amtshandlungen von dem Friedensrichter ermächtigt werden.

§. 10.

Die am 17 Juny 1825 erlassene, und am 31 desselben Monates ad Nr 3647 von dem regierenden Senate publizirte Anordnung, bezüglich des Verfahrens der Friedensgerichte, bleibt auch für die Zukunft verbindend, mit Ausnahme jedoch des

do korpusu Milicyi Wolnego Miasta należą, będą mogły być przez Sądy Pokoju, lecz tylko w obecności Audytora Milicyi lub innego z strony Kommendanta Milicyi do tego delegowanego Officera sporządzanemi.

§. 9.

Pisarze Sądów Pokoju mogą przedsiębrać Akta opieczętowania i odpieczętowania w Imieniu Sądów Pokoju, o ile do takowych przez Sędziego Pokoju upoważnienie otrzymają.

§. 10.

Ustawa o postępowaniu przed Sądami Pokoju dnia 17 Czerwca 1825 r. wydana, a dnia 31 t. m. i r. do N. 3647 przez Senat Rządzący ogłoszona, zachowuje i nadal moc obowiązującą z wyłą-

10 Hauptstücks von den Rekursen, welches ganz ausser Wirksamkeit gesetzt wird.

§. 11.

Von den in Civilprocessen, durch die Friedensgerichte in erster Instanz gefällten Urtheilen, findet die weitere Berufung an das Landesgericht statt.

III. Hauptstück.

Von dem Milizstrafgerichte, und der Gerichtsbarkeit, welchen das Milizcorps in Civilrechts- und Nachlassfällen unterliegt.

§. 12.

Die zu der Miliz des Freistaates Krakau gehörigen Individuen, werden in allen Straffällen ohne Ausnahme, nach Vorschrift der für dieses Corps abgesondert bestehenden Strafgesetze und Anordnungen, und von den mit deren Handha-

czeniem tytułu **X** o rekursach, który zupełnie uchylonym zostaje.

§. 11.

Od wyroków w sprawach cywilnych przez **S**ądy **P**okoju w pierwszéj **I**nstancyi wydanych, odwołanie się dalsze do **T**rybunału ma miejsce.

Rozdział III.

O Sądzie karnym wojskowym i jurysdykcyi któréj Korpus Milicyi w przedmiotach prawa cywilnego i spadkowych uległa.

§. 12.

Osoby należące do **M**ilicyi **W**olnego **M**iasta **K**rakowa, będą we wszystkich bez wyjątku przypadkach karnych podług oddzielnie dla tego **K**orpusu przepisanych **U**staw karnych i **U**rządzeń, przez wła-

bung beauftragten Milizbehörden, gerichtet werden.

§. 13.

In allen Civilprocessen, unterliegen die zu der Miliz gehörigen Individuen, den allgemeinen Landesgesetzen und den ordentlichen Landesgerichten.

Nur haben diese bezüglich der Vorladung von derlei Individuen, so wie bezüglich der Exekutionsführung gegen selbe, die diesfalls bestehenden besondern Vorschriften genau zu beobachten.

§. 14.

Die Verlassenschaften nach den zur freistädtischen Miliz gehörigen Individuen, werden in Gemässheit der bestehenden Landesgesetze, und von den hiezu berufenen ordentlichen Landesgerichten, abgehandelt werden.

dze milicyjne na ten cel ustanowione sądzonemi.

§. 13.

We wszystkich cywilnych sporach, osoby do Milicyi należące podlegają ogólnym Ustawom i zwyczajnym Sądom krajowym. Jedynie co do zapozywania osób takowych, równie jak co do przedsiębrania przeciw nim exekucyi, ściśle zachowane być mają oddzielnie pod tym względem wydane przepisy.

§. 14.

Spadki po osobach do Milicyi W. Miasta należących będą według obowiązujących krajowych Ustaw przez zwyczajne i do tego powołane Instancye Sądowe pertraktowanemi.

Die Versieglungs- und Entsieglungsakte jedoch, kommen von den Friedensgerichten, und nach Vorschrift des §. 8. des gegenwärtigen Statuts, vorzunehmen.

§. 15.

Bei Verlassenschaften der Unteroffiziere und Soldaten der freistädtischen Miliz, wird der Besieglungs- und Entsieglungsakt in jedem Falle, und wenn der Nachlass den Betrag von 200 fr. poln. nicht übersteigt, auch alle übrigen Akte stempelfrei verfasst werden.

IV. Hauptstück.

Von der Polizeidirection, und den Distriktscommissariaten.

§. 16.

Die Polizeidirection wird in der Stadt, und den derselben, in administrativer Beziehung einverleibten Dörfern, die Distriktskommissäre aber auf dem Lande,

Akta opieczętowania i odpieczętowania jednak winny być przez Sądy Pokoju w sposób §. 8. niniejszego Statutu wskazany, przedsiębranemi.

§. 15.

W spadkach po podofficerach i żołnierzach Milicyi Wolnego Miasta opieczętowanie i odpieczętowanie w każdym przypadku, inne zaś wszelkie Akta w ówczas kiedy ogół massy Złp. 200 nieprzenosi, bez użycia do nich stempla sporządzanemi będą.

Rozdział IV.

O Dyrekcyi Policyi i Kommissaryatach Dystryktowych.

§. 16.

Do Dyrekcyi Policyi w mieście i wsiach do tegoż pod względem administracyjnym wcielonych, do Kommissarzy zaś Dystryktowych w Okręgu należeć będzie postępo-

über schwere Polizeiübertretungen die Untersuchung abführen, und das Urtheil in 1ter Instanz fällen.

§. 17.

Ueber schwere Polizeiübertretungen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsbandes und des öffentlichen Ruhestandes jedoch, so wie über jene, welche durch Beleidigung der Civil-oder Militärwachen begangen werden, wovon der II Theil des in dem Freistaate Krakau verbindlichen Strafgesetzbuches von dem 37ten bis *inclusive* zum 73ten §. handelt, endlich über alle Pressvergehen ohne Unterschied, insofern solche zu keinem Verbrechen ausarten, wird in jedem Falle die Polizeidirection die Untersuchung abführen, und das Urtheil in 1ter Instanz fällen, diese Uebertretungen mögen in der Stadt oder auf dem Lande begangen worden seyn.

wanie w dochodzeniu ciężkich policyjnych przestępstw i wydawanie wyroku w pierwszéj Instancyi.

§. 17.

Co do ciężkich policyjnych przestępstw naruszających bezpieczeństwo wspólnego społeczeństwa związku, i spokojności publicznéj, równie jak dotyczących obrazy warty cywilnéj lub wojskowéj, o których §. 37 do 73 włącznie, części drugiéj obowiązującéj w kraju Wolnego Miasta ustawy karnéj traktuje; nakoniec co do wszelkich bez wyłączenia przestępstw dotyczących Cenzury, o ile takowe zbrodniami się nie staną; zawsze Dyrekcya Policyi dochodzenie i osądzenie w pierwszéj Instancyi przedsięweźmie, bez względu czyby się takowe w Mieście lub Okręgu wydarzyły.

§. 18.

Der fernere Rechtszug bei schweren Polizeiübertretungen, findet an das Obergericht, und nur bei den in dem §. 17. aufgezählten Uebertretungen, an das Departement der Polizei im regierenden Senate statt.

§. 19.

Die Zusammensetzung und Bildung des Strafgerichtes über schwere Polizeiübertretungen, Seitens der Polizeidirection, so wie der Distriktskommissariate, ingleichen die Ausdehnung der Pflichten derselben, in Bezug auf die Erhebung des Thatbestandes, und die summarische Untersuchung bei Verbrechen, wird durch das Polizeireglement genau bestimmt.

§. 20.

Die bei der summarischen Untersuchung über Verbrechen von der Polizeidirection

§. 18.

Odwołanie się od wyroku w sprawach o ciężkie przestępstwa policyjne ma miejsce do Sądu Wyższego, i tylko w przestępstwach w §. 17. wyliczonych odwołanie się następować winno do Wydziału Policyi w Senacie Rządzącym.

§. 19.

Skład Sądu karnego co do ciężkich przestępstw policyjnych których sądzenie do Dyrekcyi Policyi i Kommissaryatów Dystryktowych należy, równie jak rozciągłość obowiązków władz tychże pod względem ustanowienia istoty czynu i wyprowadzenia badań summarycznych co do zbrodni, będą w Statucie Dyrekcyą Policyi urządzającym szczegółowo określone.

§. 20.

Zeznania zrobione przed Dyrekcyą Policyi lub Kommissaryatami Dystryktowemi

oder den Distriktskommissariaten gemachten Aussagen, haben, insofern solche mit Beobachtung aller durch die Gesetze vorgeschriebenen Formalitäten, und namentlich durch einen Inquiranten mit Intervenirung eines Aktuars, und in Gegenwart zweier beeideter Beisitzer aufgenommen werden, dieselbe Kraft des Beweises, als wenn solche vor einem Kriminalgerichte gemacht worden wären.

V. Haupstück.

Von dem Landesgerichte.

I. ABTHEILUNG.

Von der Zusammensetzung, und der Organisation des Landesgerichtes im Allgemeinen.

§. 21.

Das Landesgericht wird aus einem Praesidenten, aus 10 Richtern (deren Zahl jedoch der regierende Senat, im Falle eines erwiesenen Bedarfs, bis auf 12 ver-

w badaniach summarycznych przy dochodzeniu zbrodni, o ile takowe z zachowaniem wszystkich przez prawo przepisanych formalności, a mianowicie przez Inkwirenta, z przybraniem Aktuaryusza i w obecności dwóch przysięgłych Assydentów prowadzonemi były, miec będą taką samą moc dowodu, jak gdyby przed Sądem zbrodniowym zrobionemi zostały.

Rozdział V.

O Trybunale.

ODDZIAŁ PIERWSZY

O Składzie i Urządzeniu Trybunału w ogólności.

§. 21.

Trybunał składać się ma z Prezesa i dziesięciu Sędziów (których liczbę jednak w razie udowodnionej potrzeby Senat Rządzący do dwunastu będzie mogł pomnożyc)

mehren kann) aus einem Prokurator, einem Unterprokurator und 3 Gerichtsschreibern (Greffiers) zusammengesetzt seyn.

Nebst diesen, werden bei selben eine angemessene Anzahl von untergeordneten Beamten verschiedener Grade, bestellt.

§. 22.

Der Praesident, die Prokuratoren, so wie die eine Hälfte der Richter des Landesgerichts, wie nicht minder die Gerichtsschreiber, und alle andern Subalternen, werden lebenslängliche, die andere Hälfte der Richter aber zeitliche Beamten seyn.

§. 23.

Die Dienstesdauer der zeitlichen Richter des Landesgerichts, ist auf 3 Jahre bemessen; jedoch können sie nach Ablauf dieser Frist, vom neuen zu ihren Posten berufen werden.

z Prokuratora, Podprokuratora i trzech Pisarzy Sądowych (Greffiers).

Oprócz tych ustanowioną będzie przy Nim stósowna liczba podrzędnych różnego stopnia Urzędników.

§. 22.

Prezes, Prokuratorowie, równie jak połowa Sędziów Trybunału niemniej Pisarze Sądowi i wszyscy inni subalterni będą dożywotnymi, druga zaś połowa Sędziów czasowymi Urzędnikami.

§. 23.

Przeciąg urzędowania czasowych Sędziów Trybunału ogranicza się do lat trzech, po których jednak upływie na nowo do tej posady powołanymi być mogą.

§. 24.

Bei ungerader Zahl der Richter des Landesgerichts, wird die der lebenslänglichen, jene der zeitlichen, um einen übersteigen.

§. 25.

Um Praesident oder lebenslänglicher Richter bei dem Landesgerichte zu werden, muss man früher zeitlicher Richter, Auditor, oder Prokurator gewesen seyn.

§. 26.

Die Eigenschaften, welche erfordert werden, um zeitlicher Richter oder Prokurator bei dem Landesgerichte werden zu können, sind:

a) Die Bekennung zu einer der christlichen Glaubensconfessionen;

b) das erreichte 25te Lebensjahr;

c) die Zurücklegung des juridischen Studienkurses an der Krakauer Univer-

§. 24.

W razie nieparzystej liczby Sędziów Trybunału, liczba dożywotnich większą będzie o jednego od czasowych.

§. 25.

Dla zostania Prezesem lub Sędzią Trybunału dożywotnim, potrzebnêm jest poprzednie sprawowanie urzędu Sędziego czasowego, Audytora lub Prokuratora.

§. 26.

Do zostania Sędzią czasowym Trybunału lub Prokuratorem przy Trybunale, potrzebnemi są następujące warunki:

a) Należenie do jednego z Chrześciańskich wyznań.

b) Dojście do dwudziestu pięciu lat życia.

c) Ukończenie kursu prawnego w Uniwersytecie Krakowskim, albo w któ-

sität, oder an einer in den Schutzstaaten bestehenden höhern Lehranstalt;

d) die Zurücklegung einer strengen Richteramtsprüfung mit gutem Erfolge, vor einer zu diesem Zwecke aufzustellenden Commission;

e) eine wenigstens dreijährige bei Gerichtsbehörden in der Weise zurückgelegte Dienstzeit, wie solches durch eine besondere Anordnung näher bestimmt werden wird.

§. 27.

Das Landesgericht wird in drei Sectionen zerfallen.

Jede dieser drei Sectionen wird in allen dem Landesgerichte, zur Abhandlung zugewisenen Processen, gültige Urtheile fällen.

§. 28.

In jeder Section des Landesgerichts, wird ein lebenslänglicher Richter, oder

rym innym znajdujących się w Państwach Dworów Opiekuńczych wyższych Naukowych Zakładach.

d) Odbycie ścisłego examinu Sędziowskiego z dobrym postępem przed Kommissyą na ten cel wyznaczoną.

e) Służba przynajmniéj trzechletnia przy Władzach Sądowych odbyta w sposób, przez oddzielne urządzenie bliżéj wskazać się mający.

§. 27.

Trybunał podzielony będzie na trzy Wydziały.

Każdy z tych Wydziałów w wszelkich sprawach pod jurysdykcyą Trybunału podpadających, wydawać będzie równo ważne wyroki.

§. 28.

W każdym Wydziale Trybunału prezydować będzie Sędzia dożywotny lub Pre-

aber nach Massgabe des zu verhandelnden Gegenstandes, der Praesident dieses Gerichts, den Vorsitz führen.

§. 29.

Der regirende Senat wird über den Vorschlag des Landesgerichtspraesidenten, und nach eingeholter Wohlmeinung des Praesidenten des Obergerichts, unter den lebenslänglichen Richtern des Landesgerichts, diejenigen bezeichnen, welche den Vorsitz in den Sectionen desselben zu führen haben.

§. 30.

Die Zutheilung der Richter des Landesgerichts zu den Sectionen desselben, so wie die Versetzung dieser Richter aus einer Section in die andere, wird dem Landesgerichtspraesidenten zukommen.

Von einer jeden solchen Versetzung jedoch, hat der letztere dem Praesidenten

zes tego Sądu, w miarę przychodzących pod osądzenie przedmiotów.

§. 29.

Na przedstawienie Prezesa Trybunału i po zasiągnieniu zdania Prezesa Sądu Wyższego, oznaczy Senat Rządzący, którzy z dożywotnich Sędziów Trybunału w Wydziałach prezydować mają.

§. 30.

Władza rozdzielania Sędziów na Wydziały, równie jak przenoszenia onych z jednego Wydziału do drugiego, służy Prezesowi Trybunału.

O każdém jednak takowem przeniesieniu, winien tenże donieść Prezesowi Są-

des Obergerichts, Anzeige zu erstatten, und diesem, auf sein Verlangen, auch die Gründe anzugeben, welche eine derlei Massregel hervorgerufen haben.

§. 31.

Jede Section des Landesgerichts, wird wöchentlich wenigstens 4 Sitzungen halten.

§. 32.

Der Landesgerichtspraesident wird mittelst einer besondern Anordnung die Wochentage festsetzen, an welchen in den Sectionssitzungen, eine gewisse Gattung von Processen, zur Verhandlung zu kommen hat.

§. 33.

Nach erfolgter Aburtheilung sämmtlicher spruchreifer Processe derjenigen Gattung, zu deren Verhandlungen ein bestimmter Sitzungstag festgesetzt worden

du Wyższego, a na żądanie tego i powody wyłuszczyć, które go do tego kroku skłoniły.

§. 31.

Każdy Wydział Trybunału, odbędzie przynajmniej cztery posiedzenia w tygodniu.

§. 32.

Prezes Trybunału oznaczy w oddzielnem rozporządzeniu w których dniach tygodnia, w którym Wydziale, i jakiego rodzaju sprawy przedsiębranemi będą.

§. 33.

Po załatwieniu wszystkich do osądzenia przygotowanych spraw tego rodzaju, jaki na przypadły dzień posiedzenia był przeznaczony; będzie można na temże sa-

ist, kann an demselben Sitzungstage annoch zur Verhandlung einer andern Processgattung geschritten werden, falls der in der Section den Vorsitz Führende, solches als zulässig erkennt.

§. 34.

Zur Fassung eines gültigen Beschlusses, Seitens des Landesgerichts, in allen vor demselben abzuhandelnden Processen ohne Unterschied, ist die Gegenwart von wenigstens 3 Richtern, mit Inbegriff des Praesidirenden erforderlich.

§. 35.

Fragen, welche die innere Ordnung in dem Gerichte, die Wahl der Depositen-Commissäre, die Integrität der Depositen, und dergleichen mehr betreffen, werden in einer Plenarsitzung, von sämmtlichen an dem Erscheinen nicht verhinderten Richtern des Landesgerichts, unter Vorsitz des

mem posiedzeniu przystąpić do załatwienia innego spraw rodzaju, jeżeli to Prezydujący w Wydziale za dopuszczalne uzna.

§. 34.

Do wydania ważnego przez Trybunał Wyroku we wszelkich bez różnicy do Jego Władzy należących sprawach, potrzebną jest obecność przynajmniéj trzech Sędziów, łącząc w to Prezydującego.

§. 35.

Przedmioty które dotyczą wewnętrznego w Sądzie porządku, wyboru Kommissarzy depozytowych, całości depozytów i t. d. rozpoznawane i decydowane będą na posiedzeniach ogólnych, do których należeć mają wszyscy, do znajdowania się na takowych przeszkody nie mający Sędzio-

Landesgerichtspraesidenten, oder seines Stellvertreters, in Berathung gezogen und entschieden werden.

Des V. Hauptstückes

II. ABTHEILUNG.

Von der Einrichtung des Landesgerichtes, bezüglich auf die Civil- und Handelsprocesse.

§. 36.

Das Landesgericht wird in allen Civil- und Handelsprocessen (mit Ausschluss der den Friedensgerichten zugewiesenen Rechtsstreite, so wie der dem administrativen Wege vorbehaltenen Verhandlungen) in 1ter und 2ter Instanz Urtheile fällen.

§. 37.

Bei allen Civil- oder Handelsprocessen, welche in einer der Sectionen des Landesgerichts in 1ter Instanz entschieden worden

wie Trybunału pod prezydencyą Prezesa lub Jego Zastępcy.

Rozdziału Vgo

ODDZIAŁ DRUGI.

O Urządzeniu Trybunału pod względem Spraw cywilnych i handlowych.

§. 36.

Trybunał we wszystkich cywilnych i handlowych sprawach (z wyłączeniem spraw Władzy Sądów Pokoju, równie jak Władzy Administracyjnej poddanych) wyrokować będzie w piérwszéj i drugiéj Instancyi.

§. 37.

We wszystkich cywilnych i handlowych sprawach przez jeden z Wydziałów Trybunału w piérwszéj Instancyi osądzonych.

sind, wird im Falle einer weitern Berufung, deren Aburtheilung in 2ter Instanz, von einer andern Section dieses Gerichts, vorgenommen werden.

Dieser Rechtszug jedoch wird in der Weise Platz greifen, dass zwei Sectionen niemals wechselseitig die Functionen der 2ter Instanz einander gegenüber ausüben.

Dahero wird von den, in 1ter Instanz gefällten Urtheilen der 1ten Section, die Berufung in 2ter Instanz zu der 2ten Section;

von jenen der 2ten Section, zu der 3ten Section;

und von jenen der 3ten Section, zu der 1ten Section, statt finden.

§. 38.

Das Landesgericht wird ferner diejenigen von den Friedensgerichten in 1ter Instanz abgeurtheilten Civilprocesse, bei welchen eine weitere Berufung statt findet, in 2ter und letzter Instanz entscheiden.

w razie dalszego odwołania się przedsiębrane będzie osądzenie w drugiéj Instancyi przez inny tegoż Sądu Wydział.

Postępowanie jednak w tym względzie takie zachowaném być winno, by nigdy dwa Wydziały wzajemnie względnie siebie obowiązku sądzenia w drugiéj Instancyi niewykonywały.

Odwoływanie się przeto od wyroków w piérwszéj Instancyi przez piérwszy Wydział wydanych, nastąpi przed Wydział drugi;

od drugiego przed trzeci,

a od trzeciego przed piérwszy Wydział Trybunału.

§. 38.

Trybunał będzie nadto wyrokował w drugiéj i ostatniéj Instancyi w sprawach cywilnych przez Sądy Pokoju w piérwszéj Instancyi osądzonych, od których dalsze odwołanie się znajduje miejsce.

§. 39.

In jeder der 3 Sectionen wird, sobald solche als 2ter Instanz einschreitet, der Landesgerichtspraesident, und nur in dessen Verhinderung, der praesidirende Richter, der betreffenden Section, den Vorsitz führen.

§. 40.

Bei Verhandlung der, von den Friedensgerichten zur Entscheidung in letzter Instanz an das Landesgericht gelangenden Processe jedoch, ist die Führung des Vorsitzes durch den Landesgerichtspraesidenten, nicht erforderlich.

§. 41.

Das Loos wird entscheiden, in welcher Section jeder der, bei dem Landesgerichte in 1ter Instanz anhängig gemachten, oder an dasselbe von den Friedensgerichten, im Wege der weitern Berufung, gelangenden

§. 39.

W każdym z trzech Wydziałów w drugiéj Instancyi sądzącym, prezydować będzie Prezes Trybunału; i tylko w razie przeszkody, Sędzia w tymże Wydziale prezydujący.

§. 40.

Przy sądzeniu jednak spraw z odwołania się od wyroków Sądu Pokoju pod rozpoznanie Trybunału w ostatniéj Instancyi przychodzących, prezydencya Prezesa Trybunału nie jest potrzebną.

§. 41.

Los oznaczy w którym z Wydziałów Trybunału sprawy cywilne przed Tenże w piérwszéj Instancyi wprost lub z odwołania się od wyroków Sądu Pokoju pod

Civilprocesse, zur Verhandlung zu kommen habe.

Die Loosung wird durch den Landesgerichtspraesidenten, oder vom dessen Stellvertreter, im Beiseyn von venigstens 2 Richtern, eine Stunde vor Beginn der Gerichtssitzungen vollzogen werden, in welchen die fraglichen Processe zur Verhandlung zu kommen haben.

§. 42.

Ueber die, durch das Loos einer Section, zur Verhandlung zugewiesenen Processe, wird ein Ausweis gefertigt, wovon ein Exemplar alsogleich der betreffenden Section zu zusenden, das andere Exemplar aber hinter dem Gerichtsgitter, und zwar dem 24 Stunden vorhero angeschlagenen Hauptausweise zur Seite, auszuhängen kommt.

§. 43.

In dem Bureau des Gerichtsschreibers der 1ten Section werden Aufrufslisten (vo-

osądzenie przychodzące, załatwianemi być mają.

Losowanie dokonaném będzie przez Prezesa Trybunału lub jego Zastępcę w obecności dwóch przynajmniéj Sędziów na godzinę, przed rozpoczęciem posiedzeń, na których wzmiankowane sprawy sądzone być mają.

§. 42.

Wykazy wylosowanych do każdego Wydziału Spraw ułożone i do właściwych Wydziałów natychmiast w jednym Exemplarzu przesłane, w drugim zaś Exemplarzu za kratką obok ogólnego na 24 godzin przedtym umieszczonego wykazu, wywieszone będą.

§. 43.

W Biórze Pisarza Wydziału pierwszego utrzymywane będą Wokandy, na które

canda) gefürt, in welche die, auf dem Wege des ordentlichen oder des summarischen Verfahrens, zu verhandelnden Rechtsstreite, der Reihe nach, wie sie angemeldet werden, einzutragen kommen.

Imgleichen werden bei dem Gerichtsschreiber dieser Section abgesonderte Aufrufslisten für Handelsprocesse, so wie für jene Rechtsstreite bestehen, welche in 2ter Instanz zu verhandeln kommen.

§. 44.

Die Eintragung in die Aufrufslisten kann nur, nach Vorlegung des Beweises über die Bereits entrichteten Eintragungsgebüren, (opłaconego wpisu) so wie nur, nach Ablauf der durch das Gesetz bestimmten Fristen, statt finden.

§. 45.

Die Aburtheilung der Processe, hat in derselben Ordnung, in welcher diese in

tak w drodze zwyczajnego czyli ordynaryjnego jak i summarycznego postępowania do osądzenia przychodzące sprawy, w tym porządku jak zgłoszone będą, zapisywanemi zostaną.

Podobnież u Pisarza tego Wydziału utrzymywaną będzie osobna wokanda spraw handlowych równie jak i spraw w drugiéj Instancyi do osądzenia przychodzących.

§. 44.

Wpisanie na wokandę następować może tylko po złożeniu dowodu opłaconego wpisu i po upłynieniu prawem określonych terminów.

§. 45.

Sądzenie spraw następować będzie

die Aufrufslisten eingetragen worden sind, vor sich zu gehen.

Nur aus besonders rücksichtswürdigen Gründen, darf ein in dieser Ordnung zur Aburtheilung an die Reihe kommender Process übergangen, und der nächst darauf folgende, zur Verhandlung gebracht werden.

§. 46.

Zur Sicherstellung der, in dem vorhergehenden §. bezeichneten Ordnung in der Aburtheilung der Processe, wird der Gerichtsschreiber mit genauer Beobachtung der numerischen Reihenfolge der Eintragung in die Aufrufslisten, auf dem Grunde derselben, an jedem Montage, einen Ausweis derjenigen Processe anfertigen, welche nach 8 Tagen, d. i. im Laufe der nächstkünftigen Woche, zur Aburtheilung zu kommen haben, und wird diesen Ausweis, hinter dem Gerichtsgitter anheften.

w tym samym porządku, w jakim na wokandę wpisane zostały.

Tylko dla szczególniéj ważnych powodów przychodząca z kolei do osądzenia sprawa pominioną i zaraz następna pod rozpoznanie wziętą być może.

§. 46.

Dla zapewnienia porządku w poprzedzającym paragrafie w sądzeniu spraw wskazanego, wygotuje Pisarz w każdy poniedziałek przy ścisłém zachowaniu kolejnego porządku wpisania na wokandy, i na zasadzie onegoż, wykaz tych spraw, które w ośmiu dniach to jest w biegu następnego tygodnia pod osądzenie przyjść mają, i wykaz takowy za kratką sądową wywiesi.

§. 47.

Für die Uebereinstimmung dieses Ausweises mit der Aufrufsliste, vornehmlich in Bezug auf die darin vorkommende Reihenfolge, ist der Gerichtsschreiber persönlich verantwortlich, und liegt es dem Landgerichtspraesidenten ob, ihn in dieser Hinsicht auf das schärfste zu überwachen.

§ 48.

Nur in ausserordentlichen Fällen, in welchen eine besondere Beschleinigung nothwendig wird, steht dem Landesgerichtspraesidenten das Recht zu, die Aburtheilung eines spruchreifen Processes, durch die mittelst Loossung hiezu zu bestimmende Section, an einem festgesetzten Tage anzuordnen, auch wenn ein derlei Process noch gar nicht in die Aufrufsliste eingetragen worden wäre. Nur muss in jedem Falle der Beweis geliefert werden, dass die Eintragungsgebühr entrichtet, und die

§. 47.

Za zgodność tych wykazów z wokandami, a mianowicie pod względem zamieszczonéj na tychże kolei porządkowéj, będzie Pisarz osobiście odpowiedzialnym, a Prezesa Trybunału obowiązkiem będzie najściśléj onego pod tym względem nadzorować.

§. 48.

Jedynie w nadzwyczajnych wypadkach w których szczególny pośpiech potrzebnym się okaże, służyć będzie Prezesowi Trybunału prawo zarządzić, aby przygotowana do zawyrokowania sprawa, chociaż na wokandę jeszcze niewpisana, w Wydziale, na który losem padnie, odsądzoną była. Lecz w każdym takowym razie powinien być złożony dowód tak opłaconego wpisu, jako też w porządku przez prawo wska-

Gegenparthei ordnungsmässig vorgeladen, so wie von dem abgekürzten Termin verständigt worden sey.

§. 49.

In Processen, bei welchen der Prokurator zu interveniren berufen ist, sind die Advokaten verpflichtet, sämmtliche Aktenstücke, in dessen Amtskanzellei, wenigstens 3 Tage vor der Einführung von derlei Processen, zu hinterlegen.

§. 50.

In allen Fällen, wo der Staats-Prokurator berufen ist Anträge zu stellen, müssen diese schriftlich abgefasst, und den Akten beigeschlossen werden.

§. 51.

Die Originale sowohl, als wie die Abschriften der sämmtlichen, dem Landesgerichte zu zustellenden Satzvorschriften,

zanym nastąpionego zapozwania strony i zawiadomienia jéj o skróconym terminie.

§. 49.

W sprawach do których wchodzi Prokurator, obowiązani są Adwokaci wszelkie Akta w Jego biórze najmniéj na dni 3 przed wprowadzeniem takowych spraw złożyć.

§. 50.

We wszelkich przypadkach w których Prokurator obowiązany jest wnioski czynić, muszą być też na piśmie ułożone, i do Akt dołączone.

§. 51.

Oryginały, równie jak odpisy wszelkich Trybunałowi przedstawianych pism spornych, winny być pod nieważnością

müssen bei ansonstiger Nullität derselben, von dem betreffenden Adwokaten eigenhändig unterschrieben seyn.

§. 52.

Handelsprocesse können in 1ter Instanz, entweder durch Advokaten, oder auch durch die Partheien selbst vor Gericht gebracht werden.

§. 53.

In 2ter Instanz aber, kann kein Civil- oder Handelsproces anders, als unter Vertretung eines Advokaten, vor Gericht gelangen.

§. 54.

Wenn nach erfolgtem Aufrufe, einer zur gerichtlichen Verhandlung bestimmten Rechtssache, keiner der betreffenden Advokaten, oder nach Massgabe der Verhältnisse, keine der streitenden Partheien

przez właściwych Adwokatów własnoręcznie podpisywane.

§. 52.

Sprawy handlowe mogą w pierwszéj Instancyi albo przez Adwokatów, albo przez same strony przed Trybunał być wnoszone.

§. 53.

Lecz w drugiéj Instancyi nie może żadna ani cywilna ani handlowa sprawa inaczéj być przed Sąd wnoszona, jak przez Adwokatów.

§. 54.

Jeżeli za przywołaniem przeznaczonéj do osądzenia sprawy, żaden z należących do niéj Adwokatów, lub podług okoliczności żadna z stron spór wiodących nie stanie, sprawa z wokandy wykreśloną będzie

erscheint, so wird der Process aus den Ausrufslisten gestrichen, und ein Theil der Eintragunsgebühren geht, zufolge der Bestimmungen des Stempelgesetzes, verloren.

§. 55.

In jeder Section des Landesgerichts wird, der Reihe nach, durch einen der Richter, ein Sentenzenbuch geführt werden. In dieses wird der Inhalt der, in jeder Rechtssache erflossenen Entscheidung, so wie die Namen der dieselbe aburtheilenden Richter, und des allenfällig intervenirenden Prokurators eingetragen.

§. 56.

Jedem Richter steht es frei, sein *votum* in das Sentenzenbuch besonders zu verzeichnen.

§. 57.

Der den Vorsitz Führende wird, vor Verlautbarung des Urtheils, das Sentenzen-

przy utracie części wpisu, stósownie do przepisów Ustawy stemplowéj.

§. 55.

W każdym z Wydziałów Trybunału prowadzony będzie kolejno przez jednego z Sędziów Sentencyonarz, do którego wpisywana być ma treść zapadłego w każdéj sprawie wyroku, równie jak nazwiska wpływających do wydania onego Sędziów, oraz Prokuratora jeżeli wnioski dawał.

§. 56.

Każdemu Sędziemu wolno jest swoje zdanie do Sentencyonarza oddzielnie wpisać.

§. 57.

Prezydujący przed ogłoszeniem wyroku sprawdzi Sentencyonarz, a znalazłszy

buch verifiziren, und wenn er das, in selbes Eingetragene richtig befindet, solches mit dem, die Feder führenden Richter, unterschreiben.

§. 58.

Das Sentenzenbuch wird als Kontrolle, für die richtige Ausfertigung der erflossenen Urtheilssprüche dienen.

§. 59.

Der Gerichtsschreiber, wird die Redaction des Urtheilsspruches sowohl, als wie eine Zusammenstellung de Beweggründe, zu selben besorgen.

Diese Aufsätze werden zuförderst dem Gerichte, bei verschlossenen Thüren vorgelesen, und insofern selbe für entsprechend erkannt werden, ohne alle Abänderung, in die für Urtheile vorgeschriebene Form gebracht.

zapisanie zgodne z orzeczeniem, podpisze wraz z piszącym go Sędzią.

§. 58.

Sentencyonarz będzie stanowił Kontrollę pod względem należytej redakcyi wydanego wyroku.

§. 59.

Redakcyą wyroku, tak jak i zasad onego, Pisarz wygotuje.

Redakcya ta będzie najprzód Sądowi przy drzwiach zamkniętych odczytana, i po uznaniu onej za stosowną, bez żadnej odmiany w przepisaną dla wyroków formę przelana.

§. 60.

Die auf diese Weise abgefassten Urtheile werden, wo möglich, noch während der selben Sitzung publizirt werden. Sollte jedoch dieses nicht thunlich seyn, so muss deren Verlautbarung, spätestens binnen 8 Tagen, nach der Urtheilsfällung erfolgen, und die Abschrift des Urtheils den Partheien, auf ihr Verlangen, durch den Gerichtsschreiber zugefertigt werden.

§. 61.

Die in den Sectionen Praesidirenden, werden gleichfalls Sitzungsausweise (księgi posiedzeń) führen, in welchen die Namen der anwesenden Richter, dęs allenfällig intervenirenden Prokurators, so wie des Gerichtsschreibers verzeichnet, und die erledigten Gegenstände bemerkt werden.

§. 62.

Den Gerichtsverhandlungen über Civil- und Handelsprocesse, dürfen nur die be-

§. 60.

Ułożone w ten sposób wyroki, zostaną o ile możność pozwoli na témże samém posiedzeniu ogłoszone; gdyby zaś to nastąpić nie mogło, wyrok najpóźniéj w ośm dni od dnia w którym zapadł ogłoszonym, i odpis onegoż stronom na ich żądanie przez Pisarza ma być wydanym.

§. 61.

Prezydujący w Wydziałach utrzymywać będą Księgę posiedzeń, w których nazwiska Sędziów obecnych, Prokuratora jeźli wchodził i Pisarza wpisywane, równie jak przedmioty załatwione wzmiankowane zostaną.

§. 62.

Przy wprowadzeniu spraw cywilnych i handlowych, mogą być obecnemi tylko stro-

theiligten Partheien, Beamten, und Personen, welche politische Rechte geniessen, beiwohnen.

Des V. Hauptstückes

III. ABTHEILUNG.

Von der Einrichtung des Landesgerichts, in Bezug auf die Strafprocesse.

§. 63.

Das Landesgericht, wird in allen Strafprocessen über Verbrechen, die dem Kriminalgerichte in Gemässheit des im Freistaate Krakau verbindlichen Strafkodexes, obligenden Amtshandlungen, verrichten.

Nur bei Strafprocessen, welche

a) über Verbrechen abzuhandeln kommen, die zur Förderung hochverrätherischer Zwecke, oder politischer Umtriebe, als Folge oder in Verbindung mit selben, begangen worden sind; oder

ny interessowane, Urzędnicy i osoby używające praw politycznych.

Rozdziału V

ODDZIAŁ III.

O urządzeniu Trybunału pod względem Spraw karnych.

§. 63.

Trybunał załatwiać będzie czynności Urzędowe we wszystkich sprawach karnych odnoszących się do zbrodni, które Sądom kryminalnym na mocy obowiązującego w w kraju W. M. Krakowa Kodexu Karnego są poruczone.

Tylko przy sprawach karnych dotyczących:

a) zbrodni które w zamiarze wspierania celów zdrady głównéj albo politycznych wichrzeń, jako następność lub w połączeniu z temiż popełnione zostały;

b) welche wegen Missbrauch der Amtsgewalt, wegen Unterschlagung der Staatsgelder, wegen Erpressung oder Verletzung der Amtspflicht (*abus d'autorité, péculat, concussion, prévarication*) gegen die Glieder des Senats-Collegiums, mit Inbegriff des Generalsekretärs, gegen die Praesidenten, die Richter und die Prokuratoren des Landesgerichts und des Obergerichts, so wie gegen den Polizeidirektor eingeleitet werden sollten, wird bezüglich auf die Abführung der Untersuchung, nach Vorschrift der für diese Straffälle bestehenden, in dem 9ten Hauptstücke dieses Statuts enthaltenen besonderen Vorschriften ver fahren werden.

§. 64.

Die in den Sectionen des Landesgerichts praesidirenden Richter, sind bei Straf-

b) które o nadużycie Władzy Urzędowej, kradzież grosza publicznego, zdzierstwo, lub przeniewierzenie się w obowiązkach Urzędu (*abus d'autorité, péculat, concussion, prévarication*) przeciw Członkom składu Senatu, łącząc w to Sekretarza Generalnego, przeciwko Prezesom, Sędziom i Prokuratorom Trybunału i Sądu Wyższego, jak niemniej przeciw Dyrektorowi Policyi przewodzonemi być mają, zachowane będą pod względem dochodzenia szczególnie na te przypadki karne w Rozdziale IX niniejszego Statutu zawarte przepisy.

§. 64.

Sędziowie prezydujący w Wydziałach Trybunału, wolnymi są w processach kar-

processen von der Führung der Untersuchung, so wie von dem Referate, befreit.

§. 65.

Die Vollstreckung der über Verbrechen erflossenen Urtheile, hat ganz in Gemässheit der Vorschriften, des in Kraft stehenden Strafgesetzbuches, zu erfolgen.

In denjenigen Fällen jedoch, wo die Strafe durch öffentliche Arbeit verschärft worden ist, wird diese Arbeit innerhalb des Strafhauses, in Gemässheit der in dieser Beziehung bestehenden besonderen Anordnungen, verrichtet werden.

Des V. Hauptstückes

IV. ABTHEILUNG.

Von der Einrichtung des Landesgerichts, bezüglich auf das Depositen-Wesen.

§. 66.

Die Verwaltung der Depositen des Landesgerichts, wird von 3. Depositen-Com-

nych tak od prowadzenia Inkwizycyj jak i od Referatów.

§. 65.

Wykonanie w sprawach zbrodniowych zapadłych Wyroków, następować ma w porządku przepisów obowiązującego Kodexu Karnego.

W tych jednakże przypadkach w których kara robotą publiczną jest zaostrzona, robota ta wykonywaną będzie wewnątrz domu kary, stosownie do obowiązujących pod tym względem oddzielnych rozporządzeń.

Rozdziału V

ODDZIAŁ IV.

O urządzeniu Trybunału pod względem Depozytow sądowych.

§. 66.

Zarząd depozytu Trybunału wykonywany będzie przez trzech Kommissarzy

missären, in Gemässheit der diessfalls bestehenden spezielen Anordnungen und Vorschriften besorgt werden.

§. 67.

Zur Versehung der Functionen der Depositen-Commissäre, werden 3 Richter des Landesgerichts, in einer nach Vorschrift des §. 35 abgehaltenen Plenarsitzung, und zwar im Wege der geheimen Abstimmung, erwählt werden.

§. 68.

Die Dauer der Functionen der Depositen-Commissäre, ist auf 2 Jahre bemessen, und es kann kein Richter des Landesgerichts, sich denselben entziehen, sobald solcher ordnungsmässig zur Versehung derselben berufen worden ist.

Nur wenn ein derlei Richter, die Functionen eines Depositen-Commissärs, durch vier hintereinanderfolgende Jahre unun-

depozytowych, stosownie do obowiązujących pod tym względem oddzielnych Urządzeń i przepisów.

§. 67.

Do wykonywania obowiązków Kommissarzy depozytowych wybranymi będą przez tajemne wotowanie, na posiedzeniu ogólnem według przepisu §. 35 odbyć się mającem, trzej Sędziowie Trybunału.

§. 68.

Przeciąg trwania obowiązków Kommissarzy depozytowych ogranicza się do lat dwóch. Żaden Sędzia Trybunału nie może się od podjęcia onych uchylać, gdy do ich pełnienia stosownie do przepisów powołanym zostanie.

Tylko w przypadku jeżeli Sędzia obowiązki Kommissarza depozytowego przez cztery następnie po sobie idące lata nie-

terbrochen versehen hat, so kann derselbe während der nächst darauf folgenden 4 Jahre, gegen seinen Willen nicht verhalten werden, solche neuerdings zu übernehmen.

§. 69.

Ein Depositen-Commissär, kann die Functionen dieses Amtes nur in so lange versehen, als ihm jene eines Richters des Landesgerichts übertragen bleiben; mit dem Aufhören der lezteren, hören stets auch die ersteren, unmittelbar auf, selbst wenn die zur Versehung derselben festgesetzte Frist von 2 Jahren, noch nicht abgelaufen wäre.

§. 70.

Wenn die Functionen eines Depositen-Commissärs, vor dem Ablaufe der festgesetzten 2 jährigen Frist aufhören, so wird das Landesgericht, gleichfalls in der durch

przerwanie sprawować, nie może przeciw swéj woli w ciągu następnych lat czterech być znaglonym, do nowego onych podejmowania.

§. 69.

Kommissarz depozytowy może obowiązków tego Urzędu tylko tak długo dopełniać, jak długo obowiązki Urzędu Sędziego sprawuje; z ustaniem tych ostatnich ustają bezpośrednio pierwsze, chociażby nawet oznaczony do ich pełnienia zakres dwuroczny jeszcze nie upłynął.

§. 70.

Gdy obowiązki Kommissarza depozytowego przed upływem zakreślonego dwurocza ustaną, Trybunał w porządku przepisem §. 67. wskazanym, wybierze z gro-

den §. 67, vorgeschriebenen Weise, aus der Mitte seiner Richter, einen Substituten für jene Zeitdauer ernennen, binnen welcher der abtretende Richter, die in Frage stehenden Functionen, annoch zu versehen gehabt hätte.

Bei zeitweiliger Entfernung eines Depositen-Commissärs, oder sonstig gearteter Verhinderung desselben zur Erfüllung seiner Amtsobliegenheiten, wird das Landesgericht, zur Berufung eines Substituten, für die Zeit dieser Entfernung oder Verhinderung, in derselben Weise schreiten.

§. 71.

Alle 2 Jahre wird bei Gelegenheit des Ablaufens, der zur Versehung der Functionen der Depositen-Commissäre festgesetzten Frist, jedesmal eine allgemeine Revision, der sämmtlichen Depositen, vorgenommen werden.

Nebst diesem jedoch, ist der Landesgerichtspraesident berechtigt, nach seinem

na swego Zastępcę Kommissarza na przeciąg czasu, przez jaki, wyszły z urzędowania Sędzia wzmiankowane obowiązki miał jeszcze sprawować.

W razie czasowego oddalenia się jednego z Kommissarzy depozytowych, lub zaszłéj innéj przeszkody w pełnieniu tego urzędowego obowiązku, przystąpi Trybunał do wyboru Zastępcy na czas tego oddalenia się lub trwającéj przeszkody, w sposób powyżéj skreślony.

§. 71.

Co dwa lata przy upływie zakreślonego na sprawowanie obowiązków Kommissarzy depozytowych terminu, dokonywany być winien ogólny przegląd wszystkich depozytów. Prócz tego jednak ma władzę Prezes Trybunału podług swojego uznania, w każdym według upodoba-

Ermessen, zu jeder beliebigen Zeit, unvorherogesehen, eine allgemeine, oder eine theilweise Revision der Depositen, zu veranlassen.

§. 72.

Für die Integrität eines jeden Depositums, ist der Praesident, und die sämmtlichen Richter des Landesgerichts, *in solidum* verantwortlich.

VI. Hauptstück.

Von dem Département der Polizei im regierenden Senate.

§. 73.

Das Départament der Polizei im regierenden Senate, wird über die, in dem §. 17 des gegenwärtigen Statuts aufgezählten Polizeiübertretungen, in 2ter und letzter Instanz Strafurtheile fällen, wenn von jenen, durch die Polizei-Direction über die-

nia czasie bez poprzedniczego oznajmienia, ogólną lub czastkową depozytów rewizyą przedsiębrać.

§. 72.

Za całość każdego depozytu są odpowiedzialni solidarnie, Prezes i wszyscy Sędziowie Trybunału.

Rozdział VI.

O Wydziale Policyi w Senacie Rządzącym.

§. 73.

W wypadkach odwołania się od wyroków w pierwszej Instancyi przez Dyrekcyą Policyi co do ciężkich Policyjnych przestępstw, które w §. 17. niniejszego Statutu są wyliczone w pierwszej Instancyi wydanych, orzekać będzie Wydział Policyi

se Uebertretungen in 1ter Instanz erlassenen ein weiterer Rechtszug statt finden sollte.

§. 74.

Zur Fällung eines rechtskräftigen Strafurtheils Seitens des Départements der Polizei in regierenden Senate, ist die Gegenwart von 3 Senatoren, mit Inbegriff des Praesidirenden erforderlich.

VII. Hauptstück.

Von dem Obergerichte.

I. ABTHEILUNG.

Von der Zussammensetzung und der Organisirung des Obergerichts im Allgemeinen.

§. 75.

Das Obergericht wird aus einem Praesidenten, fünf Richtern, einem Prokurator,

w Senacie Rządzącym, w drugiéj i ostatniéj Instancyi.

§. 74.

Do wydania przez Wydział Policyi w Rządzącym Senacie wyroku prawomocnego, potrzebną jest obecność trzech Senatorów licząc w to i Prezydującego.

Rozdział VII.

O Sądzie Wyższym.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

O Składzie i Urządzeniu Sądu Wyższego w ogólności.

§. 75.

Sąd Wyższy składać się będzie z Prezesa, pięciu Sędziów, Prokuratora i Pisarza. Prócz tych ustanowioną będzie przy

und einem Gerichtsschreiber, zusammengesetzt seyn.

Ausser dem wird bei selbem, eine angemessene Anzahl von untergeordneten Beamten bestellt.

§. 76.

Der Praesident sowohl, als sämmtliche Richter, so wie der Prokurator, der Gerichtsschreiber, und sämmtliche Subalternen des Obergerichts, sind lebenslängliche Beamten.

§. 77.

Um Praesident, Richter, oder Prokurator bei dem Obergerichte werden zu können, muss man Richter oder Prokurator des Landesgerichts gewesen seyn.

§. 78.

Das Obergericht wird verpflichtet seyn, jede Woche wenigstens 3 Sitzungen abzuhalten.

tymże Sądzie stósowna liczba podrzędnych Urzędników.

§. 76.

Tak Prezes jak Sędziowie i Prokurator, tudzież Pisarz Sądowy i inni wszyscy subalterni przy Sądzie Wyższym, będą dożywotnimi Urzędnikami.

§. 77.

Dla zostania Prezesem, Sędzią, lub Prokuratorem przy Sądzie Wyższym, potrzebném jest poprzednie sprawowanie Urzędu Sędziego lub Prokuratora przy Trybunale.

§. 78.

Sąd Wyższy obowiązany będzie co tydzień trzy przynajmniéj odbyć posiedzenia.

Des VII. Hauptstückes

II. ABTHEILUNG.

Von der Einrichtung des Obergerichts, bezüglich auf die Civil-und Handelsprocesse.

§. 79.

Das Obergericht wird in den, von dem Landesgerichte in 1ter und 2ter Instanz abgehandelten Civil-und Handelsprocessen, in so fern ein weiterer Rechtszug statt findet, in 3ter und lezter Instanz absprechen.

§. 80.

Der Rechtszug an das Obergericht, findet in diesen Processen jedoch nur dann statt, wenn.

a) Der Gegenstand des Rechtsstreites den Werth von 300 fr. poln. übersteigt, (indem über Gegenstände von min-

Rozdziału VII

ODDZIAŁ II.

O urządzeniu Sądu Wyższego, pod względem spraw cywilnych i handlowych.

§. 79.

Sąd Wyższy orzekać będzie w trzeciéj i ostatniéj Instancyi w takich cywilnych i handlowych sprawach, w których przeciw wyrokom Trybunału w pierwszéj i drugiéj Instancyi wydanym, dalsze odwołanie się ma miejsce.

§. 80.

Odwołanie się jednak do Sądu Wyższego w tych sprawach, wtenczas tylko ma miejsce, gdy:

a) przedmiot sporu Trzysta Złotych polskich przenosi (w przedmiotach bowiem niższéj wartości wyrok Trybunału

derem Werthe, das in 2ter Instanz von dem Landesgerichte gefällte Urtheil, stets als *définitif* anzusehen ist) und

b) Eine Verschiedenheit in den Rechtssprüchen der zwei ersten Instanzen obwaltet.

§. 81.

Die für das Landesgericht vorgeschriebenen, und in dem §. 41 bis *inclusive* 50 so wie 54 bis *inclusive* 62 des gegenwärtigen Statuts enthaltenen Bestimmungen, bezüglich der Aufrufslisten, (*vocanda*) der Ordnung in der Aufrufung der Processe, des Sentenzen und des Gerichtssitzungsbuches, so wie bezüglich der Abfassung des Urtheils, und der Anwesenheit der hiezu berechtigten Personen bei den Gerichtsverhandlungen, finden gleichfalls für das Obergericht ihre Anwendung.

§. 82.

Die Ergreifung des Rechtszuges an das Obergericht, gegen ein in 2ter Instanz

w drugiej Instancyi wydany, zawsze jako ostateczny uważanym być winien); i

b) gdy zachodzi różność w orzeczeniu dwóch pierwszych Instancyj.

§. 81.

Przepisane dla Trybunału w §§. od 41 do 50 włącznie i od 54 do 62 włącznie niniejszego Statutu postanowienia co do wokand, porządku przywoływania spraw, Sentencyonarza, Księgi posiedzeń, wydawania Wyroków i obecności osób do znajdowania się przy wprowadzeniu spraw upoważnionych; mieć będą swe zastósowanie i w Sądzie Wyższym.

§. 82.

Odwołanie się do Sądu Wyższego przeciw Wyrokowi w drugiej Instancyi wyda-

erflossenes Urtheil, muss binnen 14 Tagen nach erfolgter Zustellung dieses Urtheils, mittelst einer der Gegenparthei oder ihrem Advokaten zu zustellenden Rekursschrift, angemeldet werden.

Für die, ausser dem Freistaate sich aufhaltenden Partheien aber, behalten die zu ihren Gunsten bestehenden Vorschriften, fortan verbindliche Kraft.

§. 83.

Der Advokat, der den Rekurs an das Obergericht ergreifenden Parthei, ist verpflichtet, dem Advokaten des Gegentheiles, die Rekursbeschwerde, sammt dem Verzeichnisse der Urkunden, binnen 8 Tagen nach erfolgter Zustellung der Rekursschrift, (wenn solche nicht schon die Beschwerde in sich schliesst) so wie der leztere, seine Einrede an ersteren, binnen derselben Frist, nach Mittheilung der Rekursbeschwerde, zu zustellen.

nemu, winno być w ciągu dni 14stu po doręczeniu Wyroku przez wręczenie pozwu stronie przeciwnéj lub jéj Adwokatowi zgłoszoném.

Dla stron mieszkających za granicą Kraju W. Miasta, zachowują moc swoją istniejące na ich korzyść przepisy.

§. 83.

Adwokat odwołującéj się do Sądu Wyższego strony, winien jest Adwokatowi strony przeciwnéj w ciągu dni ośmiu od daty doręczenia pozwu w drodze odwołania się wydanego, doręczyć w raz z summaryuszem dokumentów uciążliwości, jeżeli takowych pozew wspomniony nie objął. W takimże samym przeciągu czasu od dnia doręczenia uciążliwości rachując, winien jest Adwokat strony rekurrowanéj doręczyć Adwokatowi strony odwołującéj się obronę przeciwko tymże uciążliwościom.

§. 84.

Ausser den obigen zwei Satzschriften, ist es den streitenden Partheien annoch gestattet, eine Replik, und eine Dupplik anzubringen, mit Beobachtung jedoch sowohl der Termine von 8 Tagen für jede Schrift, als auch der Vorschriften der Gerichtsordnung, bezüglich auf die Einführung einer Rechtssache, durch die emsigere Parthei.

§. 85.

Urkunden und Beweise, welche bei den Untergerichten nicht vorgebracht worden sind, können auch bei dem Obergerichte nicht vorgebracht werden, wenn selbe nicht vorhero dem Advokaten des Gegentheiles, zur Beantwortung mitgetheilt worden sind.

§. 86.

Zur Fassung eines rechtsgültigen Beschlusses Seitens des Obergerichts, ist in

§. 84.

Oprócz powyższych dwóch pism wolno jest stronom wnosić jeszcze replikę i duplikę, przy zachowaniu jednak tak terminów ośmiodniowych do wręczenia każdego z tych pism, jak i przepisów postępowania sądowego, odnoszących się do wprowadzania sprawy przez stronę jako pilniejsza działającą.

§. 85.

Dokumenta i dowody w Sądach niższych niepokładane, nie będą mogły być i w Sądzie Wyższym przedstawianemi, bez poprzedniego zakommunikowania onych do odpowiedzi Adwokatowi strony przeciwnéj.

§. 86.

Do wydania ważnego przez Sąd Wyższy Wyroku we wszystkich cywilnych i

allen Civil- und Handelsprocessen, die Gegenwart von fünf Richtern, mit Inbegriff des Praesidirenden, erforderlich.

Des VII. Hauptstückes

III. ABTHEILUNG.

Von der Einrichtung des Obergerichts, bezüglich auf die Strafprocesse.

§. 87.

Das Obergericht, wird bei Strafprocessen über Verbrechen, alle dem Kriminal-Obergerichte, nach Vorschrift des im Freistaate verbindlichen Strafkodexes obliegenden Amtshandlungen, verrichten.

§. 88.

Das Obergericht wird ferner, in allen Strafprocessen über schwere Polizeiübertretungen, in 2ter und letzter Instanz Urtheile fällen.

handlowych sprawach potrzebną jest obecność pięciu Sędziów licząc w to Prezydującego.

Rozdziału VII

ODDZIAŁ TRZECI.

O urządzeniu Sądu Wyższego pod względem spraw karnych.

§. 87.

Sąd Wyższy wykonywać będzie w sprawach karnych o zbrodnie wszystkie z przepisu obowiązującego w kraju Wolnego Miasta Krakowa Kodexu Karnego, należące do Sądu przełożonego zbrodniowego działania urzędowe.

§. 88.

Sąd Wyższy wydawać będzie także w drugiéj i ostatniéj Instancyi wyroki we wszystkich sprawach karnych o ciężkie policyjne przestępstwa.

Von diesem Rechtszuge, sind nur jene Strafprocesse über schwere Polizeiübertretungen ausgenommen, über welche in Gemässheit der Bestimmungen des §. 73, das Polizei-Département im regierenden Senate, in 2ter und letzter Instanz das Urtheil zu fällen berufen ist.

§. 89.

Zur Fassung eines rechtsgültigen Beschlusses Seitens des Obergerichts, ist in Kriminalprocessen, die Gegenwart von 5 Richtern, in den Processen über schwere Polizeiübertretungen aber, von wenigstens 3 Richtern, stets mit Inbegriff des Praesidirenden, erforderlich.

VIII. Hauptstück

Von dem Obersten Strafgerichte.

§. 90.

Das oberste Strafgericht wird zusammengesetzt werden:

Wyłączone są od odwoływania się przed Sąd Wyższy te tylko sprawy karne o ciężkie policyjne przestępstwa, w których wydanie wyroku w drugiej i ostatniej Instancyi stosownie do postanowień §. 73 do Wydziału Policyi w Senacie Rządzącym należy.

§. 89.

Do wydania ważnego przez Sąd Wyższy Wyroku w sprawie kryminalnej potrzebną jest obecność pięciu, w sprawach zaś o ciężkie przestępstwa policyjne przynajmniej trzech Sędziów łącząc w to Prezydującego.

Rozdział VIII.

O Najwyższym Sądzie Karnym.

§. 90.

Sąd Najwyższy karny składać się będzie:

a) Aus drei von den Schutzmächten des Freistaates Krakau zu entsendenden Gerichtspersonen, von denen eine, jederzeit das Praesidium in diesem Gerichte, führen wird, und

b) Aus zwei Richtern des freistädtischen Obergerichts oder des Landesgerichts, welche das Loos unter denjenigen derselben hiezu bestimmen wird, die, in dem, dem obersten Gerichtshofe zur Entscheidung vorliegenden Processe, in keiner der zwey untern Instanzen, richterliche Functionen verrichtet haben.

Die Losung wird von dem Praesidenten des obersten Strafgerichtes, in Beiseyn der Delegirten der zwei andern Schutzstaaten, vorgenommen werden.

§. 91.

Das Praesidium in dem obersten Strafgerichte, wird, wie schon in dem vorhergehenden §. bemerkt worden, stets von einer

a) Z trzech przez Opiekuncze kraju Wolnego Miasta Krakowa Mocarstwa zsyłanych Osób Sądowych, z których zawsze jedna w tymże Sądzie prezydować będzie.

b) Z dwóch Sędziów Sądu Wyższego lub Trybunału Wolnego Miasta, wybranych losem z pomiędzy tych, którzy w sprawie pod rozpoznanie Najwyższego Sądu karnego przychodzącej, w żadnej z dwóch niższych Instancyj obowiązków Sędziego niewykonywali.

Losowania dokona Prezes Najwyższego Sądu karnego, w obecności delegowanych z strony dwóch innych Opiekuńczych Mocarstw.

§. 91.

Prezydencya w Sądzie Najwyższym Karnym, jak to już w poprzedzającym paragrafie nadmienionem zostało, należeć

der, durch die Schutzhöfe délégirten Gerichtspersonen, geführt werden.

Diese Function, wird durch ein volles Jahr, der Délégirte einer und derselben Schutzmacht verrichten.

Nach Verlauf dieses Zeitraumes, übergeht der Vorsitz, der Reihe nach, auf den Délégirten einer andern Schutzmacht.

Die alphabetische Ordnung der Anfangsbuchstaben dieser Mächte, bestimmt die in dieser Hinsicht zu beobachtende, erste Reihenfolge.

§. 92.

Das oberste Strafgericht wird, in der Regel zweimal des Jahres in Krakau zusammentreten.

In ausserordentlichen Fällen jedoch, kann dieser Zusammentritt, auch öfter bewirkt werden, sobald die zu einer Conferenz vereinigten Residenten, solches als nothwendig erkennen.

będzie zawsze do jednej z trzech przez Opiekuńcze Mocarstwa delegowanych Osób sądowych.

Tych obowiązków dopełniać będzie przez rok cały, delegowany jednego i tegoż samego Opiekuńczego Mocarstwa.

Po upływie tego przeciągu czasu przechodzi prezydencya z kolei na delegowanego z strony innego Opiekuńczego Mocarstwa.

Porządek alfabetyczny początkowych liter tychże Mocarstw, wskaże koléj pod tym względem zachować się mającą.

§. 92.

Najwyższy Sąd karny zbierać się będzie w mieście Krakowie zwyczajnie dwa razy na rok.

W nadzwyczajnych jednak wypadkach, może to zbieranie się częściéj jeszcze następować, jak skoro w konferencyą połączeni Rezydenci, potrzebę tego uznają.

§. 93.

Dem obersten Strafgerichte werden alle, durch die im Freistaate Krakau verbindliche Strafgesetzgebung, der obersten Justizstelle vorbehaltenen Amtshandlungen, zustehen, in so weit solche, nach Massgabe der bestehenden Verhältnisse, Platzgreifen können.

§. 94.

Insbesondere wird dem obersten Strafgerichte, die Befugniss zukommen, sich die sämmtlichen Akten, jedes von den krakauer Gerichten, abgehandelten Strafprocesses zur Einsicht vorlegen, und im Falle einer entdeckten Unregelmassigkeit, die hieran Schuldtragenden, auf dem gesetzlichen Wege, zur Verantwortung ziehen zu lassen.

§. 95.

Zur Fällung eines rechtskräftigen Urtheils Seitens des obersten Strafgerichts,

§. 93.

Do Sądu Najwyższego karnego należeć będą wszystkie urzędowe działania obowięzującym w kraju W. M. Krakowa Kodexem karnym Najwyższéj Instancyi Sądowéj zastrzeżone; o ile takowe w miarę istniejących stosunków miejsce znajdować mogą.

§. 94.

W szczególności służyć będzie Władza Najwyższemu Sądowi karnemu dawania poleceń aby wszystkie Akta każdego w tutejszych Sądach sądzonego na drodze karnéj processu, dla rozpatrzenia się były Mu przedstawionemi, i w razie odkrytéj nieregularności pociągania winnych takowéj, na drodze prawem wskazanéj do odpowiedzialności.

§. 95.

Do wydania prawomocnego wyroku przez Sąd Najwyższy karny, obecność

ist die Gegenwart aller 5 Mitglieder desselben, erforderlich.

Alle sonstigen Amtshandlungen dieses Gerichts aber, werden ausschliesslich von den, durch die Schutzmächte delégirten drei Gerichtspersonen, in Berathung gezogen und gültig beschlossen werden.

IX. Hauptstück.

Von dem Straffällen, bei welchen ein ausnahmsweises Verfahren statt zu finden hat.

I. KATEGORIE

§. 96.

So oft Inzichten vorkommen, welche mit Grund vermuthen lassen, dass in dem Freistaate Krakau, eine oder mehrere Personen, sich des Verbrechens des Hochverraths, oder anderer die Ruhe störenden Handlungen, des Aufstandes, des Aufruhrs, oder der öffentli-

wszystkich pięciu Członków tegoż jest potrzebna.

Inne wszelkie czynności tego Sądu będą wyłącznie przez Trzy z strony Opiekuńczych Mocarstw delegowane Osoby pod rozwagę branemi i ważnie decydowanemi.

Rozdział IX.

O przypadkach karnych, w których wyjątkowe postępowanie ma miejsce.

KATEGORYA PIERWSZA.

§. 96.

Jak skoro poszlaki zajdą które słusznie domniemywać się każą, że w Wolnem Mieście Krakowie jedna lub więcej osób zbrodni zdrady głównej, albo innych spokojność naruszających czynności, buntu, rozruchu albo publicznego gwałtu winną się

chen Gewaltthätigkeit, schuldig gemacht haben, wovon der 1te Theil des Strafgesetzbuches, von dem 52 bis *inclusive* zum 72 §. handelt; oder dass ein, welch immer geartetes anderes Verbrechen, zur Beförderung hochverrätherischer Absichten als Folge oder in Verbindung politischer Umtriebe, begangen worden sey, wird in der Regel, Seitens der hohen Schutzmächte, eine ausserordentliche Untersuchungs-Commission, nach Krakau entsendet werden, welche die von den Polizeibehörden, veranlassten Vorerhebungen, zu vervollständigen, über jeden der beschuldigten nach Vorschrift der bestehenden Gesetze das Qualifications-Erkenntniss zu erlassen, und gegen diejenigen derselben, welche zum Kriminalverfahren geeignet erkannt werden sollten, den ordentlichen strafgerichtlichen Untersuchungsprocess abzuführen, alle Verhöre jedoch, in Gegenwart zweier von der Krakauer Regierung zu

stała, o których część pierwsza obowiązującego w tym Kraju Kodexu karnego od §. 52 do 72 włącznie traktuje, albo że jakakolwiek inna zbrodnia do wspierania celów zdrady głównej zmierzająca i jako następność lub w związku z politycznemi wichrzeniami popełnioną została, będzie zawsze z strony Opiekuńczych Mocarstw Nadzwyczajna śledcza Kommissya do Krakowa zsyłaną, która wstępne badania Władz policyjnych uzupełni, względem każdego obwinionego według przepisów obowiązujących Ustaw, wyrok kwalifikacyjny wyda. i z tych którzy uznanemi będą za ulegających kryminalnemu postępowaniu zupełną kryminalną inkwizycyą wyprowadzi. Wszystkie badania jednak, mają być w obecności dwóch przez Rząd Wolnego M. Krakowa delegować się ma-

delegirenden beeideten Beisitzer vorzunehmen haben wird.

Die Aburtheilung jener Beschuldigten, welche wegen eines der vorbenannten Verbrechen, zum Kriminalverfahren geeignet befunden werden, hat von den ordentlichen Strafbehörden des Freistaates, und nach Vorschrift der bestehenden Gesetze, statt zu finden.

§. 97.

Eine Ausnahme von der, in dem vorherogehenden §e, in Bezug auf die Abführung der Untersuchung, enthaltenen Anordnung, kann nur dann Platz greifen, wenn die zu einer Conferenz vereinigten Residenten, nach genauer Erwägung aller Umstände und Verhältnisse, solches als zulässig erklären.

In diesem Falle werden alle, der in dem §. 96 bezeichneten Untersuchungs-Commission zugewiesenen Amtshandlun-

jących Assydentów przysięgłych przedsiębranemi.

Osądzenie tych obwinionych którzy z powodu wyżéj wymienionych zbrodni za kwalifikujących się do kryminalnego z nimi postępowania uznani zostaną, nastepować będzie przez zwyczajne Karne Sądy W. Miasta i według przepisów obowiązujących Ustaw.

§. 97.

Wyjątek od tego przez poprzedzający paragraf co do prowadzenia badań wskazanego prawidła może mieć wtedy tylko miejsce, jeżeli połączeni w konferencyą Rezydenci po dokładnem rozważeniu wszystkich okoliczności i stosunków, takowe za przypuszczalne uznają.

W tym przypadku wszystkie w §. 96 wyszczególnione Kommissyi śledczéj przydziełone urzędowe działania przez Trybu-

gen, von dem krakauer Landesgerichte, im Beiseyn von Delegirten der drei Residentschaften, vorgenommen werden.

Diese (die Residentschaften) sind jedoch auch ermächtigt, einer derlei Delegation zuentsagen, wenn sie solches, nach Massgabe der Verhältnisse, als zulässig erkennen.

§ 98.

Die Entscheidung über die Frage, ob Grund vorhanden ist zu vermuthen, dass ein Verbrechen zur Beförderung hochverrätherischer Absichten als Folge oder in Verbindung mit politischen Umtrieben, begangen worden sey, ist ausschliesslich den, zu einer Conferenz vereinigten Residenten der Schutzmächte, vorbehalten.

§. 99.

In Rechtskraft erwachsene Strafurtheile, über die in dem §. 96 aufgezählten

nał Wolnego Miasta Krakowa w obecności delegowanych z strony trzech Rezydentów przedsiębranemi będą.

Delegacyi jednak téj mocnymi będą Rezydenci nie użyć, o ile to w miarę okoliczności za stosowne uznają.

§. 98.

Rozstrzygnienie pytania tego, czy jest zasada domniemania, że zbrodnia do popierania celów zdrady głównéj, jako następność lub w związku z politycznemi wichrzeniami popełnioną została, zostawione jest wyłącznie Rezydentom Opiekuńczych Mocarstw w konferencyą połączonym.

§. 99.

W prawomocność przeszłe wyroki na drodze karnéj co do zbrodni w §. 96 wy-

Verbrechen, wird der Senat des Freistaates Krakau, nur in so fern mildern oder ganz nachlassen können, als die hohen Schutzhöfe solches als zulässig erkennen.

Dem gemäss, hat in diesem Falle der Senats-Praesident, wenn er beabsichtigen würde, von der ihm verfassungsmässig zustehenden Befugniss Gebrauch zu machen, und auf Begnadigung anzutragen, vorerst die Zustimmung der hohen Schutzhöfe, so wohl über den Umstand, ob eine Begnadigung überhaupt Platz greifen, und sodann in welcher Art und Weise die verhängte Strafe gemildert oder nachgesehen werden dürfe, durch Vermittlung der Residenten, einzuholen.

§. 100.

Da der Freistaat Krakau, keinen befestigten Ort, und überhaupt keine in der Art versicherten Gefängnisse besitzt, um Staatsverbrecher nach Vorschrift der be-

szczególnionych zapadłe, może Senat Wolnego Miasta Krakowa, tak dalece tylko złagodzić, albo karę niemi orzeczoną zupełnie darować, jak dalece to Wysokie Dwory Opiekuńcze dopuszczalnem uznają; dla tego Prezes Senatu gdyby zamierzał użyć prawa jakie Mu z mocy Ustawy zasadniczéj służy, i za ułaskawieniem wniosek czynić, winien będzie poprzednio za pośrednictwem Rezydentów postarać się o otrzymanie pozwolenia z strony Opiekuńczych Dworów, tak co do okoliczności czyli ułaskawienie miejsce mieć może, jak następnie, w jaki sposób orzeczona kara złagodzoną albo darowaną być ma.

§. 100.

Ponieważ Kraj Wolnego Miasta Krakowa żadnego obwarowanego miejsca, i w ogólności żadnych w ten sposób zabezpieczonych więzień nieposiada, aby zbrodnia-

stehenden Gesetze verwahren zu können, so haben es die Hohen Schutzhöfe übernommen, jene Individuen, welche wegen eines der im §. 96 aufgezählten Verbrechen, zu einer Kerkerstrafe verurtheilt werden, in ihren Strafanstalten in Gewahrsam halten zu lassen; und zwar werden die Unterthanen der Schutzmächte, wenn selbe wegen eines der obbezeichneten Verbrechen zur Kerkerstrafe verurtheilt werden, von jener Schutzmacht, allsogleich nach in Rechtskraft erwachsenem Urtheile übernommen, welcher sie vermöge ihrer Landeszuständigkeit angehören, ohne dass diese, irgend eine Entschädigung, für deren Verwahrungs-oder Unterhaltskosten, von dem Freistaate anzusprechen berechtigt seyn soll.

Was die straffällig gewordenen Krakauer und fremden Unterthanen anbelangt, so werden die Residenten der Schutzmächte, bei jedem eintretenden Falle, der freistäd-

rzy stanu według przepisów Ustaw obowiązujących mógł w nich osadzać, przeto Wysokie Opiekuńcze Dwory przyjęły na siebie polecać osadzenie w własnych więzieniach tych indywiduów, któreby za zbrodnie w §. 96 wyszczególnione na karę więzienia wskazanemi były; i jeżli Poddani Opiekuńczych Mocarstw za popełnienie wyżéj wyszczególnionych zbrodni na więzienie skazanymi zostaną, mają byc zaraz po nastąpionéj prawomocności Wyroku odebranymi przez Rząd tego Mocarstwa którego są poddanymi, bez prawa domagania się od Kraju W. M. Krakowa za ich strzeżenie lub utrzymanie jakiego wynagrodzenia.

Co zaś dotyczę uległych karze poddanych W. M. Krakowa lub innych krajów, w każdym zaszłym wypadku Rezydenci Opiekuńczych Mocarstw oznajmią Rządowi

tischen Regierung bekannt geben, an die Strafanstalten welcher der benannten Mächte, die Uebergabe von derlei Individuen zu erfolgen habe.

Hinsichtlich der Verwahrungs- und Unterhaltskosten der verurtheilten Krakauer und fremden Unterthanen, wird die freistädtische Regierung verpflichtet seyn, mit den, solche in ihre Strafanstalten übernehmenden Schutzstaaten, ein geeignetes Abkommen zu treffen.

§. 101.

Die wegen des Verbrechens der öffentlichen Gewalttähtigkeit, zu einer Kerkerstrafe verurtheilten Krakauer und fremden Unterthanen jedoch, können diese Strafe, auch in der freistädtischen Strafanstalt überstehen, in so ferne die zu einer Conferenz vereinigten Residenten der hohen Schutzmächte, nach Massgabe der Verhältnisse, und der geringern Gefährlichkeit der Verurtheilten, solches als zulässig erkennen.

Wolnego Miasta do których z domów kary Państw rzeczonych wydanie wspomnionych Indywiduów nastąpić ma.

Pod względem kosztów strzeżenia i utrzymywania osadzonych poddanych Wolnego Miasta Krakowa lub innych Krajów, obowiązanym będzie Rząd Wolnego Miasta Krakowa zawrzeć układ z tem Opiekuńczem Mocarstwem, które ich do swych więzień przyjmuje.

§. 101.

Jednakowoż poddani Wolnego Miasta Krakowa lub innych krajów, za zbrodnią gwałtu publicznego na więzienie wskazani, mogą tę karę wypełniać w więzieniach M. Krakowa, o ile to połączeni w konferencyą Rezydenci Wysokich Opiekuńczych Mocarstw w miarę okoliczności i mniej niebezpiecznego usposobienia osądzonego, za dopuszczalne uznają.

II. KATEGORIE.

§. 102.

Wenn ein Glied des Senats-Collegiums, mit Inbegriff des Generalsekretärs, ein Praesident, Richter oder Prokurator bei dem Obergerichte oder dem Landesgerichte, oder der Polizei-Direktor im Freistaate Krakau, wegen Missbrauchs der Amtsgewalt, wegen Unterschlagung der Staatsgelder, wegen Erpressung, oder Verletzung der Amtspflicht, *(abus d'autorité, péculat, concussion, prévarication)* zur gerichtlichen Verantwortung gezogen wird; so haben die zu einer Conferenz vereinigten Residenten der Schutzhöfe, (welchen die betreffenden Aktenstücke unverzüglich mitzutheilen kommen) Namens der hohen Schutzhöfe, eine Untersuchungs-Commission niederzusetzen, die entweder aus Gerichtspersonen der Schutzstaaten, oder aber aus Gliedern der freistädtischen Gerichte, bestehen kann, und welche die allenfällig

KATEGORYA DRUGA.

§. 102.

Jeżeli członek Senatu licząc w to i Sekretarza Generalnego, Prezes, Sędzia, lub Prokurator przy Trybunale lub Sądzie Wyższym, albo też Dyrektor Policyi w Wolném Mieście Krakowie o nadużycie Władzy Urzędowéj, kradzież grosza publicznego, o zdzierstwo lub przeniewierzenie się w obowiązkach Urzędu (*abus d'autorité, péculat, concussion, prévarication*) do odpowiedzialności na drodze sądowéj pociągnionym będzie; połączeni w konferencyą Opiekuńczych Dworów Rezydenci (którym dotyczące przedmiotu tego akta niezwłocznie kommunikowanemi być mają), utworzą w Imieniu Opiekuńczych Dworów Kommissyą śledczą z Osób sądowych Państw Opiekuńczych albo też z Członków krajowych Sądów składać się mającą, która przedsiębrane już poprzednio śledztwo uzupełni, co do każdego z obwinionych, według prze-

schon gepflogenen Vorerhebungen zu vervollstsändigen, über jeden der Beschuldigten, nach Vorschrift der bestehenden Gesetze, das Qualifications-Erkenntniss zu erlassen, und gegen diejenigen derselben, welche zum Kriminalverfahren geeignet erkannt werden sollten, den ordentlichen, strafgerichtlichen Untersuchungsprocess abzuführen, alle Verhöre jedoch, in Gegenwart zweier von der Krakauer Regierung zu delegirenden beeideten Beisitzer vorzunehmen haben wird.

Die Aburtheilung jener Beschuldigten. welche wegen eines der vorbezeichneten Verbrechen, zum Kriminalverfahren geeignet befunden werden, hat von den ordentlichen Strafbehörden des Freistaates, und nach Vorschrift der bestehenden Gesetze, statt zu finden.

§. 103.

In Rechtskraft erwachsene Strafurtheile, über die in den vorhergehenden Paragra-

pisów Ustaw obowiązujących, wyrok kwalifikacyjny wyda, i z tymi, którzy za kwalifikujących się do kryminalnego postępowania uznanymi zostaną, ordynaryjną kryminalną inkwizycyą wyprowadzi; wszystkie jednak badania w obecności dwóch przez **Rząd Wolnego Miasta Krakowa** delegować się mających **Assydentów** przysięgłych przedsiębranemi będą.

Sądzenie tych obwinionych którzy z powodu dopuszczenia się jednéj z pomienionych zbrodni za kwalifikujących się do kryminalnego przeciwko nim postępowania uznanymi zostali, przez zwyczajne **Sądy** karzące i według przepisów **Ustaw** obowiązujących nastepować będzie.

§. 103.

W prawomocność przeszłe wyroki na drodze karnéj w zbrodniach w poprzedzają-

phen aufgezählten Verbrechen, wird der Senat des Freistaates, nur in so fern mildern oder ganz nachsehen können, als die hohen Schutzhöfe solches als zulässig erkennen.

Dem gemäss hat der Senat, wenn er in dem obbezeichneten Falle, eine Begnadigung beabsichtigen sollte, vorerst die Zustimmung der Schutzmächte, so wohl über den Umstand, ob eine Begnadigung überhaupt Platz greifen, und sodann, in welcher Art und Weise die verhengte Strafe gemildert oder nachgesehen werden dürfe, durch Vermitlung der Residenten einzuholen.

III. KATEGORIE.

§. 104.

Bei schweren Polizeiübertretungen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsbandes und des öffentlichen Ruhestandes, so wie bei jenen, welche durch

cym §fie wymienionych zapadłe, będzie mógł Senat W. M. Krakowa o tyle tylko złagodzić, albo zupełnie kary niemi orzeczone uchylić, o ile to Wysokie Opiekuńcze Dwory dopuszczalném uznają.

Jeżeli więc Senat w wymienionym wypadku będzie miał w zamiarze ułaskawienie, winien się będzie wprzód za pośrednictwem Rezydentów postarać o uzyskanie stósownego przyzwolenia z strony Opiekuńczych Mocarstw tak pod tym względem, czyli ułaskawienie w ogólności może mieć miejsce, jak następnie, w jaki sposób orzeczona kara złagodzoną albo zniesioną być ma.

KATEGORYA TRZECIA.

§. 104.

W cieżkich policyjnych przestępstwach przeciwko bezpieczeństwu społecznemu, spokojności publicznéj, jako téż w tych które przez obrazę warty cywilnéj lub

Beleidigung der Civil-oder Militärwachen begangen werden, wovon der 2te Theil des in dem Freistaate Krakau verbindlichen Strafgesetzbuches, von dem 37 bis *inclusive* zum 73 §e, handelt, endlich bei allen Pressvergehen ohne Unterschied, kann der Senat eine Milderung oder eine gänzliche Nachsicht der, über diese Uebertretungen rechtskräftig verhengten Strafen, nur dann, und nur in so fern zugestehen, als die zu einer Conferenz vereinigten Residenten, solches als zulässig erkennen.

X. Hauptstück.

Von den Fällen der Unzulässigkeit zur Ausübung richterlicher Functionen.

§. 105.

Die Civilgerichtsordnung bezeichnet die Fälle, in welchen es dem Gliede eines Gerichtshofes untersagt ist, in Civilprocessen richterliche Functionen zu verrichten.

wojskowej popełnionemi są, o których drugą część obowiązującego w Kraju Wolnego Miasta Krakowa Kodexu karnego od §. 37 do 73 włącznie traktuje, nakoniec w wszystkich przestępstwach przeciwko Cenzurze bez różnicy; może Senat na złagodzenie lub zupełne darowanie kar za powyższe przestępstwa prawomocnemi wyrokami wymierzonych, wtedy tylko i o tyle zezwolić, o ile połączeni w konferencyą Rezydenci to za dopuszczalne uznają.

Rozdział X.

O przypadkach nieprzypuszczalności do sprawowania obowiązków Sędziego.

§. 105.

Kodex postępowania sądowego cywilnego oznacza przypadki w których Członek Sądu wyłączonym jest od sprawowania obowiązków Sędziego w sprawach cywilnych.

§. 106.

In allen Straffällen ohne Unterschied, darf ein Beamte keine richterlichen Functionen ausüben:

a) wenn der Process seine Gemahlin;

b) einen Amtsverwandten in auf- oder absteigender Linie;

c) ein Geschwisterkind, oder einen, ihm in der Seitenlinie durch Blutsverwandschaft noch näher Verbundenen;

d) einen im nämlichen Grade Verschwägerten;

e) sein Mündel oder Pflegevertrauten *(Curanden)* oder

f) eine Person angeht, mit welcher er in einer Passiv-oder Activ-Forderung verwickelt; oder

g) mit welcher er in grosser Feindschaft lebt;

h) nicht minder in Processen, aus denen er einen unmittelbaren oder mittelbaren Nutzen oder Schaden, zu gewärtigen hat; oder

§. 106.

We wszystkich bez różnicy sprawach karnych nie może żaden Urzędnik obowiązków Sędziego dopełniać:

a) jeżeli sprawa dotycze jego żony;

b) jego krewnego w linii wstępnéj lub zstępnéj;

c) dziecięcia jego brata lub siostry, lub innego krewnego linii pobocznéj w bliższym jeszcze stopniu z nim połączonego;

d) w tymże samym stopniu spowinowaconego;

e) jego opiece lub kurateli powierzonego;

f) osoby z którą w stosunku dłużnika lub wierzyciela zostaje;

g) z którą w wielkiéj nieprzyjaźni żyje;

h) z którą zostając w processach, bezpośrednio lub pośrednio korzyści lub szkody z nich spodziewać się może; albo

i) in welchen er, aus welch' immer einer Ursache, nicht ganz unbefangen wäre.

§. 107.

In allen, im vorherogehenden §e aufgezählten Fällen, ist jeder zur Ausübung richterlicher Functionen berufene Beamte verpflichtet. sich derselben zu enthalten, und nach Massgabe der Verhältnisse, hiervon entweder seinem unmittelbaren Vorgesetzten, oder aber dem Gerichte, Anzeige zu erstatten.

XI. Hauptstück.

Von der Ernennung, der Suspendirung. und der Entlassung der Gerichtsbeamten.

§. 108.

Die Praesidenten, Richter und Prokuratoren, so wie alle untergeordneten Beamten des Ober- und des Landesgerichts, imgleichen die Friedensrichter und Friedensgerichtsbeamten, wird der regierende Senat ernennen.

i) w nich z jakiéjkolwiek bądź przyczyny jest interessowanym.

§. 107.

We wszystkich w §ie poprzedzającym wyliczonych przypadkach, każdy do pełnienia obowiązków Sędziego powołany Urzędnik, obowiązany jest wstrzymać się od ich wykonywania, i o tém w miarę zachodzących stosunków lub swemu bezpośredniemu zwierzchnikowi lub Sądowi oznajmić.

Rozdział XI.

O mianowaniu, zawieszaniu w Urzędzie lub oddaleniu od tegoż Urzędników Sądowych.

§. 108.

Prezesów, Sędziów i Prokuratorów równie jak wszelkich podrzędnych Urzędników Sądu Wyższego i Trybunału, niemniej Sędziów Pokoju i Urzędników Sądu Pokoju, mianować będzie Senat Rządzący.

§. 109.

Die Ernennung der Praesidenten des Ober- und des Landesgerichts jedoch, wird der Senat nur alsdann vollziehen dürfen, wenn die hohen Schutzhöfe des Freistaates, ihre Zustimmung zu der zutreffenden Wahl, ertheilt haben.

§. 110.

Zur Ernennung der Richter des Obergerichts, so wie der lebenslänglichen Richter des Landesgerichts aber, wird der Senat nicht früher schreiten können, als bis er sich über die, zu diesen Posten zu berufenden Individuen, mit den zu einer Conferenz vereinigten Residenten der Schutzmächte, durch das Organ seines Praesidenten, einverstanden hat.

§. 111.

Der Vorschlag zur Besetzung der Stellen des Praesidenten des Obergerichts, der

§. 109.

Mianowanie jednak Prezesów Sądu Wyższego i Trybunału, w tenczas dopiéro Senat będzie mógł do skutku przywieść, gdy Wysokie Dwory krajem Wolnego Miasta opiekujące się na wybór ten przyzwolenie swoje udzielą.

§. 110.

Do zamianowania Sędziów Sądu Wyższego, równie jak dożywotnich Sędziów Trybunału, nie wprzód Senat będzie mógł przystąpić, dopóki się względem Osób na te posady powołanemi być mających z połączonemi w konferencyą Rezydentami Opiekuńczych Dworów przez organ swego Prezesa nie porozumie.

§. 111.

Przedstawienie do obsadzania Urzędów Prezesa Sądu Wyższego, Prokuratorów

Prokuratoren und der Friedensrichter, wird dem Praesidenten des Senats obliegen.

§. 112.

Die Vorschläge zur Besetzung der Stellen der Landesgerichts-Praesidenten, der sämmtlichen Richter des Ober- und des Landesgerichts, so wie des gesammten untergeordneten Personales dieser beiden Gerichtshöfe (mit Ausnahme der Applicanten) und endlich der Friedensgerichtsschreiber, wird der Praesident des Obergerichts, in Gemässheit der diessfälligen specielen Anordnungen, an den regierenden Senat erstatten.

§. 113.

In allen bei dem Gerichtspersonale vorzunehmenden Vorrückungen, soll bei sonst-gleichen Eigenschaften, stets eine besondere Rüchsicht, auf die längere Dienstzeit genommen werden.

i Sędziów Pokoju należeć będzie do Prezesa Senatu.

§. 112.

Przedstawienia na Prezesa Trybunału wszystkich Sędziów Sądu Wyższego i Trybunału tudzież na wszelkie niższego stopnia urzędy w obudwóch Sądach (z wyłączeniem Applikantów) nakoniec na Pisarzy Sądu Pokoju, czynić będzie do Senatu Rządzącego Prezes Sądu Wyższego, według oddzielnych pod tym względem rozporządzeń.

§. 113.

We wszystkich posuwaniach na wyższe urzędy Sądowe przy równych usposobieniach, miany będzie wzgląd szczególny na dawność służby.

§. 114.

Dem regierenden Senate steht das Recht zu, die Praesidenten, Richter und Prokuratoren, so wie das gesammte untergeordnete Personale aller Gerichtshöfe, *ab officio et salario* zu suspendiren.

§. 115.

In dem Falle der Suspendirung eines Gerichts-Praesidenten, oder Richters jedoch, muss spätestens 6 Wochen nach Verhengung derselben, entweder die strafgerichtliche Untersuchung gegen den Suspendirten, oder aber die Entlassung desselben, nach Vorschrift des §. 119 eingeleitet werden.

§. 116.

Die Suspendirung der Gerichts-Praesidenten aber, kann nur nach erfolgter Zustimmung der Residenten der Schutzhöfe, statt finden.

§. 114.

Senatowi Rządzącemu służy prawo zawieszenia w urzędowaniu i w pobieraniu pensyi *(ab officio et salario)* Prezesów, Sędziów, Prokuratorów i wszystkich innych podrzędnych składu sądowego osób.

§. 115.

W razie jednak zawieszenia w urzędzie Prezesa lub Sędziego, albo dochodzenie na drodze karnéj przeciw zawieszonemu albo téż oddalenie, go od służby podług przepisu §. 119 najpóźniej w 6 tygodni po rzeczoném zawieszeniu, nastąpić winno.

§. 116.

Zawieszenie Prezesa Sądowego niemoże następować, jak tylko za zgodzeniem się na to Rezydentów Dworów Opiekuńczych.

§. 117.

Die Suspendirung der Prokuratoren, verfügt der regierende Senat, nach eingeholtem Gutachten, oder über den Antrag des Senats-Praesidenten.

§. 118.

Die Suspendirung der untergeordneten Beamten aller Gerichtshöfe endlich, wird nach eingeholtem Gutachten des Praesidenten des Obergerichts, von dem regierenden Senate verfügt.

§. 119.

In der Regel darf ein Gerichts-Praesident, oder ein Richter, nur in Folge eines gerichtlichen Urtheilsspruches, seines Dinstes entlassen werden.

Ein unmoralischer Lebenswandel, grobe und wiederholte Vernachlässigung des Dienstes, berechtigen jedoch die Regierung, die Entlassung der vorstehend bezeichneten Personen, auch in anderer Weise zu ferfügen.

§. 117.

Względem zawieszenia Prokuratorów, stanowi Senat Rządzący po zasiągnieniu opinii lub na wniosek Prezesa Senatu.

§. 118.

Zawieszenie nakoniec w urzędzie podrzędnych Urzędników wszystkich Instancyj Sądowych, następować będzie przez Senat Rządzący po zasiągnieniu opinii Prezesa Sądu Wyższego.

§. 119.

W ogólności Prezes Sądu lub Sędzia, jedynie w skutek wyroku sądowego ze służby oddalonym być może.

Jednak nie moralny sposób życia, wielkie i powtarzane zaniedbywanie obowiązków, upoważniają Rząd do oddalenia osób wyżej namienionych w inny nawet sposób

Eine dergleichen Entlassung aber kann nur alsdann, und nur in der Art statt finden, als die Residenten der Schutzmächte, solches als zulässig, oder nothwendig erkennen.

§. 120.

Die Prokuratoren, können von dem regierenden Senate, nach eingeholtem Gutachten, oder über den Antrag des Senats-Praesidenten, ihres Dinstes entlassen werden.

§. 121.

Die untergeordneten Beamten aller Gerichtshöfe endlich, ist der regierende Senat ermächtigt, nach eingeholtem Gutachten des Praesidenten des Obergerichts, des Dienstes zu entlassen.

XII. Hauptstück

Von der Unzulässigkeit der Dienstleistung Verwandter oder Verschwägerter, bei einer und derselben Gerichtsbehörde.

§. 122.

Bei einer und derselben Gerichtsbehör-

Oddalenie jednak takowe, jedynie w tedy i w tym sposobie miejsce mieć może, jak to Rezydenci Opiekuńczych Mocarstw za dopuszczalne lub potrzebne uznają.

§. 120.

Prokuratorów może Senat Rządzący oddalać po zasięgnieniu opinii lub na wniosek Prezesa Senatu.

§. 121.

Nakoniec podrzędnych Urzędników wszystkich Sądów, może Senat Rządzący oddalać ze służby po zasięgnieniu opinii Prezesa Sądu Wyższego.

Rozdział XII.

O niemożności urzędowania przy jednéj i téj saméj Instancyi Sądowéj, osób między sobą spokrewnionych lub spowinowaconych.

§. 122.

Osoby w poniżéj wyrażonych stopniach

de, dürfen in den nachstehend bezeichneten Graden mit einander verwandte oder verschwägerte Personen, niemals gleichzeitig Richteramtsposten begleiten:

a) Alle Blutsverwandten in ab- und aufsteigender Linie;

b) Geschwisterkinder, oder in der Seitenlinie noch näher mit einander Verbundenen;

c) Die in den nämlichen Graden Verschwägerten.

§. 123.

Imgleichen dürfen die, in diesen Graden Verwandten und Verschwägerten, bei einer und derselben Gerichtsbehörde, keine solchen Dienstesstellen begleiten, durch welche sie zu einander, in dem Verhältnisse der unmittelbaren Unterordnung, oder der Kontrolle, stehen würden.

§. 124.

Jeder sich um einen Dienstposten bei einer Gerichtsbehörde Bewerbende, ist ver-

między sobą spokrewnione lub spowinowacone, nie będą mogły nigdy jednocześnie w jednéj i téjże saméj Instancyi Sądowéj urzędów Sędziego sprawować:

a) wszyscy krewni w linii wstępnéj i zstępnéj,

b) dzieci od braci lub sióstr pochodzące, lub w pobocznéj linii bliżéj jeszcze pomiędzy sobą spokrewnieni,

c) w tymże samym stopniu spowinowaceni.

§. 123.

Również w tymże samym stopniu spokrewnieni i spowinowaceni, nie mogą przy jednym i tymże samym Sądzie takich zajmować posad, iżby przez to wchodzili między sobą w stosunki bezpośredniego podporządkowania, lub kontrolli.

§. 124.

Każdy o posadę przy Sądowych Władzach ubiegający się, obowiązany jest z do-

pflichtet, mit Bestimmtheit anzugeben, ob er mit einem Beamten derselben, in einem der im §. 122 bezeichneten Grade, verwandt oder verschwägert sey.

§. 125.

Wenn ein derlei Dienstbewerber, ein solchergestalt wirklich bestehendes Verwandtschafts - oder Schwägerschaftsverhältniss verschweigen, oder gar verläugnen, und den angesuchten Dienstposten erlangen sollte, so ist der selbe unverweilt, des freistädtischen Dienstes zu entlassen.

XIII. Hauptstück.

Von der Ueberwachung der Gerechtigkeitspflege.

§. 126.

Die oberste Aufsicht über die Gerechtigkeitspflege im Freistaate Krakau, liegt dessen Landesregierung ob.

kładnością wyrazić, czy z którym z Urzędników téjże Władzy w stopniu §. 122 oznaczonym, jest spokrewniony lub spowinowacony.

§ 125.

Gdyby ubiegający się o posadę istotnie zachodzący pokrewieństwa lub powinowactwa stosunek, zamilczał, lub zaprzeczył, i posadę takową otrzymał, ma być natychmiast z służby W. Miasta zupełnie oddalonym.

Rozdział XIII

O nadzorze wymiaru sprawiedliwości.

§. 126.

Najwyższy nadzór nad biegiem sprawiedliwości w kraju Wolnego M. Krakowa służy Rządowi krajowemu.

Die Vorgesetzten Gerichtsbehörden, wachen insbesondere über die, den bestehenden Gesetzen und Anordnungen entsprechende Ausübung der Gerichtsbarkeit, Seitens der ihnen untergeordneten Gerichte.

§. 127.

Womit der regierende Senat, in einer genauen Uebersicht der Verwaltung der Civilrechtspflege erhalten werde, hat das Obergericht demselben, mit dem Schlusse eines jeden Jahres, einen, nach einem vorzuzeichnenden Formulare zu verfassenden Jahresausweis, den sämmtlichen bei allen Gerichtsbehörden ohne Unterschid abgehandelten Civil- und Handelsprocesse, vorzulegen, und mit den geeigneten Bemerkungen zu begleiten.

Ingleichen wird das Obergericht, dem regierenden Senate, alljährig einen Ausweis, der in Rückstand gebliebenen Processe, einsenden.

W szczególności przełożone Władze Sądowe czuwają nad stósownem do obowiązujących Ustaw i Urządzeń wykonywaniem Władzy, przez podporządkowane im Sądy.

§. 127.

Ażeby Senat Rządzący miał dokładny obraz biegu sprawiedliwości w sprawach cywilnych, składać będzie Sąd Wyższy z końcem każdego roku Senatowi Rządzącemu podług mającego być przepisanym wzoru ułożony roczny Wykaz wszystkich przez wszystkie bez różnicy Władze Sądowe osądzonych spraw cywilnych i handlowych z domieszczeniem stósownych uwag.

Również przesyłać będzie corocznie Sąd Wyższy Senatowi Rządzącemu wykaz spraw zaległych.

Bei jedem einzelnen Processe, müssen die Gründe angeführt werden, welche dessen Aburtheilung in Wege stehen.

§. 128.

Ueber die bei dem Landesgerichte verhandelten Kriminal-Processe, ist dasselbe verpflichtet, von 3 zu 3 Monaten die, mittelst des §. 550 des Iten Theils des Strafgesetzbuches vorgeschriebene Tabelle, dem Obergerichte unmittelbar vorzulegen, und dieses wird nach dem Schlusse eines jeden Jahres, eine Haupttabelle über alle, während dieses Zeitraumes bei demselben sowohl, als wie bei dem Landesgerichte, zur Verhandlung gekommenen Strafprocesse über Verbrechen anfertigen, und solche in den nächsten 30 Tagen, an den Praesidenten des Senats, in Begleitung eines nach Vorschrift des §. 555 des Iten Theils des Strafgesetzbuches abgefassten Berichts, gelangen lassen.

Przy każdéj zaległéj sprawie winny być przytoczonemi powody, które osądzeniu onejże na przeszkodzie stanęły.

§. 128.

Co do spraw karnych w Trybunale załatwianych, obowiązany jest tenże co trzy miesiące, przepisaną §. 550 Części Iwszéj Kodexu Karnego tabellę składać bezpośrednio Sądowi Wyższemu, ten zaś na końcu każdego roku ogólną tabellę wszystkich w tymże przeciągu czasu, tak przezeń jak przez Trybunał do odsądzenia otrzymanych spraw karnych o zbrodnie ułoży, i takową w najbliższych dniach trzydziestu nowo zaczętego roku Prezesowi Senatu wraz z ułożonym w myśl §. 555 Części Iwszéj Kodexu Karnego raportem poda.

§. 129.

Ingleichen ist das oberste Strafgericht verpflichtet, vor seiner jedesmaligen Auflösung, eine Uebersicht der durch dasselbe, während der letzten Sitzungsperiode abgeurtheilten Kriminal-Processe, dem Praesidenten des regierenden Senats einzusenden.

§. 130.

Die Policeidirection sowohl, als wie die Polizei-Bezirkscommissariate (und zwar letztere vermittelst der ersteren) werden über die, von denselben gopflogenen Untersuchungen in schweren Polizeiübertretungen, alle 3 Monate spezificirte Ausweise, nach einem vorzuzeichnenden Formular, dem Obergerichte oder aber dem Departament der Polizei im regierenden Senate, je nach der Gattung der Uebertretungen, vorlegen, so zwar dass derlei Ausweise stets jener Behörde, unterbreitet werden, welcher in Ge-

§. 129.

Najwyższy Sąd Karny jest równie obowiązany, przed każdorazowém rozwiązaniem się przesłać Prezesowi Senatu Rządzącego wykaz osądzonych spraw kryminalnych w czasie ostatniego posiedzeń swoich okresu.

§. 130.

Dyrekcya Policyi wprost, a Kommissarze dystryktowi za pośrednictwem Dyrekcyi Policyi obowiązani będą, szczegółowe wykazy spraw o ciężkie policyjne przestępstwa instruowanych, podług wskazanym być mającego wzoru i według rodzaju przestępstw, składać co trzy miesiące Sądowi Wyższemu i Wydziałowi Policyi w Senacie Rządzącym w tym sposobie, iżby rzeczone wykazy, zawsze téj władzy przesełanemi były, do któréj sądzenie w drugiéj Instancyi objętych niemi

mässheit der Bestimmungen dieses Statuts, die Aburtheilung der verzeichneten Gattung der Uebertretungen, in zweiter Instanz zusteht.

Ueberdiess steht sowohl dem Obergerichte, als der Senatsabtheilung der Polizei die Befugniss zu, sich von der Polizei-Direction, oder den Distrikts-Commissariaten, die sämmtlichen Akten jener Processe über schwere Polizeiübertretungen vorlegen zu lassen, wovon die Ausweise ihnen einzusenden kommen.

§. 131.

Das Obergericht sowohl, als wie das Departement der Polizei im regerenden Senate, werden auf der Grundlage der ihnen zugekommenen, im vorherogehenden §e angeführten Vierteljahres-Ausweise, am Schlusse eines jeden Jahres, einen Hauptausweis abfassen, und mit jenen Bemerkungen begleitet, dem Senats-Praesidenten vorlegen, welche geeignet sind darzu-

przestępstw, stosownie do przepisów niniejszego Statutu, należy.

Prócz tego służy prawo tak Sądowi Wyższemu jako i Wydziałowi Policyi w Senacie, zażądania od Dyrekcyi Policyi lub Kommissarjatów dystryktowych aby mu wszystkie Akta w sprawach o te policyjne przestępstwa, których wykazy składać są obowiązanemi, przedstawione były.

§. 131.

Sąd Wyższy równie jak Wydział Policyi w Rządzącym Senacie na zasadzie odebranych w poprzedzającym paragrafie wyrażonych kwartalnych wykazów, ułożą z końcem każdego roku wykazy ogólne, i złożą takowe Prezesowi Senatu z takiemi uwagami, z którychby się wykazywało, którego rodzaju przestępstw liczba zmniejszyła się lub powiększyła, i co

thun, welche Gattung von Uebertretungen ab- oder zugenommen habe, und welches die Ursachen der einen oder der andern Erscheinung seyn dürften; welche Vorkehrungen gegen das allenfällige Ueberhandnehmen gewisser Gattungen von Uebertretungen zu ergreifen wären; und endlich, ob die so wichtige Gerichtsbarkeit in schweren Polizeiübertretungen, von den mit deren Verwaltung beauftragten Behörden, nach Vorschrift der bestehenden Gesetze und Anordnungen gehandhabt wird.

XIV. Hauptstück.

Von der Beaufsichtigung des Gerichtspersonals.

§. 132.

Der Landesregierung steht die oberste Aufsicht über das gesammte Gerichtspersonale des Freistaates zu.

Sie wird solche, in der Regel, durch

jest przyczyną jednego lub drugiego wypadku; jakich środków użycby wypadało przeciw powiększaniu się pewnych rodzajów przestępstw, a nakoniec czyli tak ważna co do ciężkich policyjnych przestępstw władza przez urzędy do ich dochodzenia obowiązane, podług przepisów istniejących ustaw i urządzeń wykonywaną bywa.

Rozdział XIV.

O nadzorze Osób do Sądownictwa należących.

§. 132.

Rządowi krajowemu służy prawo najwyższego nadzoru nad wszystkiemi do składu Sądownictwa należącemi Osobami,

Vermittlung des Praesidenten des Obergerichts, ausüben.

§. 133.

Insbesondere wird dieser Praesident, die Richter und Beamten des durch ihn geleiteten Gerichtshofes, so wie den Landesgerichtspraesidenten beaufsichtigen.

§. 134.

Der Praesident des Landesgerichts seinerseits, wird über die Richter und Beamten dieses Gerichtshofes sowohl, als über den Dirigenten der Hypothek, die Friedensrichter, so wie über alle Advokaten und Notäre, die unmittelbare und besondere Aufsicht führen.

§. 135.

Dem Prokurator des Obergerichts, steht mit Beihülfe der Prokuratoren des Landesgerichts, die Aufsicht über die Civil-Staats-

który zwyczajnie za pośrednictwem Prezesa Sądu Wyższego wykonywa.

§. 133.

W szczególności tenże sam Prezes nadzorować będzie Sędziów i Urzędników Sądu któremu przewodniczy, równie jak i Prezesa Trybunału.

§. 134.

Prezes Trybunału z swéj strony, sprawować będzie bezpośredni i szczególny nadzór tak nad Sędziami i Urzędnikami Trybunału, jak też nad Regentem hypotek, Sędziami Pokoju i nad wszystkiemi Adwokatami i Notarjuszami.

§. 135.

Do Prokuratora Sądu Wyższego należy nadzór nad Urzędnikami Stanu Cywilnego, który przy pomocy Prokurato-

beamten zu, welche sie in Gemässheit einer zu erlassenden besondern Instruction, ausüben werden.

§. 136.

Der Prokurator des Landesgerichts wird die Beaufsichtigung über die Kämmerer (Komorniki) und die Gerichtsdiener ausüben.

§. 137.

Der Praesident des Obergerichts wird verpfllichtet seyn, dem Senats-Praesidenten alljährig Conduitelisten, über das gesammte Gerichtspersonale, nach besonders anzufertigenden Formularien, vorzulegen.

§. 138.

Diese Conduitelisten, werden bezüglich des Landesgerichts-Praesidenten, und der sämmtlichen Richter und Beamten des Obergerichts, von dem Praesidenten dieses letzteren Gerichtshofes, persönlich, und auf

rów Trybunału wedle oddzielnej wydaną być mającej Instrukcyi wykonywanym być ma.

§. 136.

Obowiązek nadzorowania Komorników i Woźnych Sądowych, należy do Prokuratora Trybunału.

§. 137.

Prezes Sądu Wyższego obowiązany jest składać corocznie Prezesowi Senatu listy konduit Osób całe Sądownictwo składających, podług oddzielnie ułożonemi być mających wzorów.

§. 138.

Takowe listy konduit co do Prezesa Trybunału oraz co do wszystkich Sędziów Urzędników Sądu Wyższego układanei będą przez Prezesa Sądu Wyższego oso-

der Grundlage seiner eigenen Ueberzeigung, abgefasst werden.

Bezüglich des übrigen Personales aber, werden der Landesgerichts - Praesident, und die Prokuratoren, derlei Conduitelisten über die, ihrer Aufsicht unterstehenden Individuen abfassen, und dem Praesidenten des Obergerichts einsenden; welche dieser mit den geeigneten Bemerkungen zu begleiten hat.

§. 139.

Auf die Conduitelisten, wird bei Beförderungen eine vorzügliche Rücksicht genommen werden.

§. 140.

Eine besondere Vorschrift, wird sowohl die Disciplinarstrafen bestimmen, mit denen Gerichtsbeamten belegt werden können, als die Art festsetzen, wie solche anzuordnen kommen.

biście i na mocy własnego Jego przekonania.

Prezes Trybunału i Prokuratorowie, będą takież listy konduit co do innych osób nadzorowi ich poddanych układać, i takowe Prezesowi Sądu Wyższego przesyłać, który do nich stósowne uwagi poczyni.

§. 139.

Przy posuwaniach na wyższe urzędy, będzie na listy konduit szczególniejszy wzgląd miany.

§. 140.

Oddzielne postanowienie oznaczy tak kary dyscyplinarne, którem Urzędnicy Sądowi ulegać mogą, jak i sposób w jaki też rozciąganemi być mają.

XV. Hauptstück.

Von der Vertretung der Gerichts-Praesidenten und der Richter.

§. 141.

Der Praesident des Obergerichts wird, im Falle der Abwesenheit oder der Verhinderung, durch den (als solchen) ältesten Richter dieses Gerichtshofes, vertreten werden.

Sollte jedoch eine derlei Abwesenheit oder Verhinderung, länger als 20 Tage dauern, so wird der regierende Senat, dem Praesidenten des Landesgerichts, den Vorsitz im Obergerichte, provisorisch übertragen.

§. 142.

Der Praesident des Landesgerichts wird, im Falle einer Abwesenheit oder Verhinderung, durch den, (als solchen) ältesten, lebenslänglichen Richter dieses Gerichtshofes, vertreten werden.

Rozdział XV.

O Zastępstwie Prezesów Sądowych i Sędziów.

§. 141.

Prezesa Sądu Wyższego w razie jego nieobecności lub przeszkody, zastępować będzie (jako taki) najstarszy Sędzia tegoż Sądu.

Gdyby zaś takowa nieobecność lub przeszkoda dłużéj jak dni 20 trwała, Senat Rządzący prezydencyą w Sądzie Wyższym tymczasowo Prezesowi Trybunału powierzy.

§. 142.

Prezes Trybunału w razie Jego nieobecności lub przeszkody, zastępowanym będzie przez najstarszego z dożywotnich Sędziów Trybunału (jako takiego).

Sollte eine derlei Abwesenheit oder Verhinderung aber, länger als 20 Tage dauern, so wird der regierende Senat, nach eingeholtem Gutachten des Praesidenten des Obergerichts, einen der Richter dieses Gerichts, zur provisorischen Versehung des Landesgerichts-Praesidiums, berufen.

§. 143.

In den Fällen, wo die Stellvertretung eines Richters des Obergerichts nothwendig werden sollte, wird der regierende Senat, nach eingeholtem Gutachten des Praesidenten des Obergerichts, einen der lebenslänglichen Richter des Landesgerichts, hiezu bestimmen.

§. 144.

In den Fällen der nothwendig gewordenen Stellvertretung eines Richters des Landesgerichts aber, wird der regierende Senat, gleichfalls nach eingeholtem Gut-

Gdyby zaś nieobecność takowa lub przeszkoda dłużéj jak dni 20 trwała, Senat Rządzący po zasiągnieniu opinii Prezesa Sądu Wyższego, powoła do tymczasowego sprawowania Prezesostwa Trybunału jednego z Sędziów, tegoż Sądu.

§. 143.

W przypadkach potrzeby zastępstwa Sędziego Sądu Wyższego, Senat Rządzący po zażądaniu opinii Prezesa rzeczonego Sądu, przeznaczy do tego jednego z dożywotnich Sędziów Trybunału.

§. 144.

W przypadkach zaś potrzeby Zastępstwa Sędziego Trybunału, Senat Rządzący podobnież po zażądaniu opinii Prezesa Sądu Wyższego, powierzy takowe

achten des Praesidenten des Obergerichts, einen zur Ausübung des Richteramtes befähigten, untergeordneten Beamten, hiemit betrauen.

XVI. Hauptstück.

Von der Richteramtsprüfung, und der Prüfungs-Commission.

§. 145.

Nach vollbrachter, zweijähriger Praxis bei Gerichtsbehörden, wird es dem Richteramtskandidaten gesttatet seyn, sich der, durch den §. 26 vorgeschriebenen Richteramtsprüfung, vor einer zu diesem Zwecke aufzustellenden Commission, zu unterziehen.

§. 146.

Diese Prüfung wird, so viel möglich, alle Zweige der Civil- sowohl als der Strafrechtspflege umfassen, und in einem mündlichen *examen*, so wie in der schrift-

Urzędnikowi podrzędnemu do sprawowania urzędu Sędziego uzdatnionemu.

Rozdział XVI.

O examinach na urząd Sędziego i o Kommissyi examinacyjnéj.

§. 145.

Po odbytéj dwuroczncj przy Władzach sądowych praktyce, wolno jest kandydatom na urząd Sędziego poddać się przepisanemu w §. 26 examinowi Sędziowskiemu, przed mającą być w tym celu ustanowioną Kommissyą.

§. 146.

Examin ten rozciągać się ma ile możności do wszystkich gałęzi cywilnego i karnego prawodawstwa, i zależeć będzie tak na ustnych odpowiedziach jak na piśmien-

lichen Bearbeitung einiger praktischen Rechtsfälle, bestehen, jedenfalls aber in der Art vorgenommen werden, dass durch selbe, auf eine unzweifelhafte Weise zur Anschauung komme, ob der Kandidat zur Aausübung des Richteramtes, in den beiden vorbezeichneten Haupttheilen der Gesetzgebung, die erforderlichen Kenntnisse besitze.

§. 147.

Ueber die zurückgelegte Prüfung, wird dem Kandidaten, von der Prüfungs-Commission, ein Zeugniss ausgestellt, welches darzuthun hat, ob derselbe zur Ausübung des Richteramtes, sowohl in Civil- als Strafrechtsfällen, vorzüglich, hinreichend, oder nicht befähigt, befunden wurde.

§. 148.

Die Prüfungs-Commission wird aus dem Landesgerichts-Praesidenten, als Vorsi-

nych wypracowaniach niektórych praktycznych przypadków prawnych; w każdym zaś razie w ten sposób przedsięwziętym być winien, ażeby można niewątpliwe powziąść przekonanie czyli Kandydat do sprawowania urzędu Sędziego w obudwóch wzmiankowanych oddziałach prawodawstwa, potrzebne posiada wiadomości.

§. 147.

Z odbytego examinu, wydaném będzie Kandydatowi świadectwo wykazujące, czyli tenże do sprawowania urzędu Sędziego w przypadkach tak cywilnych jako też karnych celująco, dostatecznie usposobionym, lub też nieuzdatnionym być się okazał.

§. 148.

Kommissya Examinacyjna składać się będzie z Prezesa Trybunału jako Prezy-

zenden, und aus 4 von dem regierenden Senate zu bestimmenden Prüfungs-Commissären bestehen.

Die Gegenwart aller fünf Mitglieder der Commission, ist zur Abhaltung einer Richteramtsprüfung, erfoderlich.

Die Stimmenmehrheit entscheidet, bei den von der Commission zu fassenden Beschlüssen.

XVII. Hauptstück.

Von den Ferien der Gerichtsbeamten, und den Urlaubsbewilligungen an selbe.

§. 149.

Den Praesidenten, den Richtern des Ober- und des Landesgerichts, kann von dem regierenden Senate alljährig eine Ferienzeit von 28 Tagen, entweder ununterbrochen oder in mehreren Absätzen, zugestanden werden, in so ferne hiedurch, für den Gerichtsdienst, keinerlei Nachtheil erwächst.

dującego i z czterech przez Senat Rządzący wyznaczonymi być mających Kommissarzy examinacyjnych.

Obecność wszystkich pięciu Członków jest potrzebną przy examinie sędziowskim.

Uchwały Kommissyi zapadają większością głosów.

Rozdział XVII.

O Ferjach dla Urzędników Sądowych, i udzielaniu im pozwoleń oddalania się od obowiązków.

§. 149.

Prezesom, Sędziom i Prokuratorom Sądu Wyższego i Trybunału, może Senat Rządzący corocznie dozwalać na dni dwadzieścia ośm wypoczynku albo ciągłego albo w kilku przerwach, byleby na tém służba sądowa nie cierpiała.

§. 150.

Sollte einem der, im vorherostehenden §e bezeichneten Beamten, aus was immer für Gründen, ein Urlaub bewilliget werden, welcher den Zeitraum von 28 Tagen übersteigt, so darf dieser in demselben Jahre, in keinem Falle mehr, auf die Ferienzeit Anspruch machen, so wie es sich von selbst versteht, dass kürzere Urlaubsbewilligungen, von der Ferienzeit abzurechnen kommen.

§. 151.

Wenn einer der, in dem §. 149 bezeichneten Beamten, von der gesammten Ferienzeit bereits Gebrauch gemacht hat, so darf in der Regel, demselben kein Urlaub bewilliget werden.

Nur in ganz unvorherogesehenen, überaus dringenden Fällen, kann eine Ausnahme von dieser Regel Platz greifen.

§. 150.

Jeżeliby któremu z wymienionych w powyższym paragrafie Urzędników, z jakiegokolwiek powodu dozwolony był urlop na dłużej jak na dni 28, wówczas Urzędnik ten w żadnym razie więcej do czasu wypoczynkowego w tymże samym roku prawa mieć nie może. Rozumie się samo przez się, że urlopy na krótszy przeciąg czasu pozwolone, od czasu wypoczynkowego strąceniu ulegają.

§. 151.

Gdy który z wzmiankowanych urzędników w §. 149 korzystał już z całego czasu wypoczynkowego, nie może mu już w ogólności urlop być dozwolony.

Tylko w zupełnie nieprzewidzianych i szczególnie naglących przypadkach wyjątek od tego postanowienia miejsce znajduje.

§. 152.

Allen Beamten des Ober- und des Landesgerichts, so wie der Friedensgerichte, wird der Praesident des Obergerichtes, einen 5 tägigen Urlaub ertheilen können; jedoch ist er gehalten, hievon dem Senats-Praesidenten jedesmal Anzeige zu erstatten.

Dem Praesidenten des Obergerichts, wird der Senats-Praesident, für denselben Zeitraum, Urlaub ertheilen können.

Alle Urlaubsgesuche des Gerichtspersonals für eine längere Frist, kommen dem regierenden Senate, durch den Praesidenten des Obergerichts, mit einer gutächtlichen Einbegleitung, zur Entscheidung vorzulegen.

XVIII. Hauptstück.

Allgemeine Anordnungen.

§. 153.

Bei allen Gerichtshöfen muss die Zahl der über eine Rechtssache absprehenden

§. 152.

Wszystkim Urzędnikom Sądu Wyższego, Trybunału i Sądów Pokoju, Prezes Sądu Wyższego dozwalać będzie pięciodniowego urlopu, o tém jednak za każdym razem Prezesowi Senatu donieść jest obowiązany.

Prezesowi Sądu Wyższego może Prezes Senatu na takiż przeciąg czasu urlopu dozwolić.

Wszystkie prośby Osób Sądowych o urlopy na dłuższy przeciąg czasu, winny być Senatowi Rządzącemu przez Prezesa Sądu Wyższego z dołączeniem opinii pod rozstrzygnienie podawane.

Rozdział XVIII.

Ogólne Urządzenia.

§. 153.

W każdym Sądzie liczba wyrokujących

Richter, mit Inbegriff des Praesidirenden, stets ungerade seyn.

Das Loos bestimmt, den nöthigenfalls Auszuscheidenden.

Der Praesidirende, so wie der Referent (in jenen Fällen wo eine Rechtssache mittelst Referat abgehandelt wird) sind jedoch von der Loosung ausgenommen.

§. 154.

Kein Richter darf in ein und derselben Rechtssache, in mehr als einer Instanz, richterliche Functionen verrichten.

§. 155.

Kein Praesident, oder Richter des Ober- oder des Landesgerichts, darf nebstbei ein anderes besoldetes Amt verwalten, oder ein bürgerliches Gewerbe betreiben.

w sprawie, Sędziów licząc w to Prezydującego, winna być nieparzysta.

Los oznaczy który z Sędziów w razie potrzeby ma ustąpić.

Prezydujący jak równie Referent (w przypadkach gdzie sprawa z Referatu przychodzi) wyłączeni są od losowania.

§. 154.

Żaden Sędzia nie może w jednej i tejże samej sprawie, w więcej jak w jednej Instancyi obowiązków Sędziowskich dopełniać.

§. 155.

Żaden Prezes ani Sędzia Sądu Wyższego lub Trybunału, nie może obok swoich obowiązków innego płatnego Urzędu sprawować, lub sposób miejskiego zarobkowania prowadzić.

§. 156.

Sollten mit der Zeit, einige Veränderungen in den Bestimmungen des gegenwärtigen Statuts als nothwendig erkannt werden, so kann solche der regierende Senat, nach vorhero erfolgter Zustimmung Seitens der, zu einer Conferenz vereinigten Residenten der hohen Schutzmächte, vornehmen.

§. 157.

Die Lösung der, allenfällig sich erhebenden Zweifel, über den wahren Sinn und die richtige Auslegung der Bestimmungen des gegenwärtigen Statuts, wird den, zu einer Conferenz vereinigten, Residenten der Schutzmächte, obliegen.

§. 158.

Alle bestehenden Gesetze und Anordnungen, welche den Bestimmungen des

§. 156.

Gdyby z czasem poczynienie niektórych zmian w przepisach niniejszego Statutu potrzebném się być okazało, Senat Rządzący takowe za poprzedniém Rezydentów Mocarsw Opiekuńczych w konferencyą połączonych przyzwoleniem, wprowadzić może.

§. 157.

Rozwiązywanie powstać mogących wątpliwości pod względem właściwego ducha i rozumienia przepisów niniejszego Statutu, należy do Rezydentów Opiekuńczych Mocarstw w konferencyą połączonych.

§. 158.

Wszystkie istniejące ustawy i urządzenia, które postanowieniom niniejszego

gegenwärtigen Statuts zuwiderlaufen, kommen als aufgehoben zu betrachten.

Für gleichlautende Abschrift.

Krakau den 25 Januar 1842.

(L. S.) (gezeichnet) v. **HARTMANN.**

Statutu są przeciwne, za uchylone uważane być mają.

Za Zgodność Odpisu.

Kraków dnia 25 Stycznia 1842.

(M.P.) (podp.) v. **HARTMANN**.

Nro 846. D. G. S.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zważywszy, iż wiele na tém zależy tak budującym się jak i **Władzy Policyjnéj**, aby materjały murarskie miały potrzebną trwałość i stałą we wszystkich Cegielniach miarę, i że niektóre przepisy w téj mierze dawniéj wydane w zapomnienie poszły, uznaliśmy za stósowne postanowić i stanowimy co następuje:

§. 1.

Pod względem wymiaru, cegła trojakiego będzie gatunku:

a) cegła wielkiéj miary powinna mieć rachując na stopę mierniczą wiedeńską, długości 11½ cala, szerokości cali 5½, grubości cali 3.

b) cegła średniéj miary długości cali 10½, szerokości cali 5, grubości cali 2½.

c) cegła małéj miary długości cali 9, szerokości cali 4¼, grubości cali 2¼.

Cegła do wykładania posadzki 8 cali długości, 8 szerokości a 1½ do 2 cali grubości.

Dachówka karpiówka winna mieć długości cali 15, szerokości cali 6, grubości od ½ do ¾ cala.

§. 2.

Gdyby który z fabrykantów chciał wypalać dachówkę innego rozmiaru lub kształtu, upoważnienie do takiego wyrobu poprzednio od Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi uzyskać powinien.

§. 3.

Cegła i dachówka obejmować powinny następujące przymioty:

a) przedstawiać powierzchnią równą nie zaś wichrowatą, pokrzywioną lub w zuzel zamienioną. Z tego względu cegła na piasku wyrobiona, jako mająca krawędzie ostrzejsze, powierzchnią szorstką jest uważaną za lepszą od cegły wyrobionej na wodzie;

b) uderzone młotem powinny wydawać dźwięk metaliczny, dźwięk chropawy jest oznaką pękniętej lub niewypalonej cegły albo dachówki, a ztąd dowodem niedokładności wyrobu;

c) przełamane powinny okazywać odłam jednostajny, ziemisty lub muszlowy bez żadnych obcych części jako to: krzemienia, marglu, wapna i t. p.

d) włożone do wody nie wiele na ciężarze zyskiwać powinny, a gdyby roz-

mokły lub zmiękły, za niedostatecznie wypalone uważane być mają.

§. 4.

Cegła i dachówka do wyżej przywiedzionych wymiarów ściśle niezastósowana, lub opisanym w §. 3 głównym warunkom dobroci nieodpowiadająca, za wyrobioną w brew policyjnym przepisom uważaną będzie, i jako taka konfiskacie ulegnie, Wydział zaś Spraw Wewnętrznych i Policyi w każdym przypadku szczególnym co do skonfiskowanej cegły orzecze, co z takową zrobić będzie należało.

Każdy fabrykant pozbywający podobnego rodzaju cegłę lub dachówkę, oprócz utraty ugodzonej ceny za materjał (jako konfiskacie podpadającej) ulegnie nadto karze policyjnej, za pierwszym razem Złp. 50, za drugim Złp. 100, za trzecim 200. A gdyby fabrykant po raz czwarty przekroczenia dopuścił się, cegielnia jego, jako

wyrabiająca cegłę policyjnym przepisom przeciwną, przez Dyrekcyą Policyi zamkniętą zostanie. Jeśliby cegielnia pograniczna podobnego uchybienia potrzykroć winną się okazała, cegła jéj cechą stósownie do Artykułu 7 opatrzona, przez rogatki do miasta wpuszczoną nie będzie.

§. 5.

Obowiązkiem będzie Budowniczych, kierujących budowami i majstrów murarskich cegły w brew przepisom wyrobionéj nie używać, budujących o złym materjale ostrzegać, i właściwym Urzędnikom policyjnym o odstawionych złych materjałach budowlanych donosić. Budowniczy lub majster murarski zaniedbujący tego obowiązku ulegnie karze policyjnéj od 20 do 100 Złp. przez Dyrekcyą Policyi wymierzyć się mającéj, a to według większego uchybienia lub powtórzenia tegoż. Dla uniknienia zaś wszelkich wątpliwości

w poszukiwaniu winy, zabrania się wszystkim budującym, odstawionego sobie materjału używać, przed obejrzeniem go i uznaniem za dobry przez budowniczego lub majstra murarskiego zawiadującego fabryką.

§. 6.

Konduktor budowniczy przy Dyrekcyi Policyi, ma szczególny obowiązek zwiedzania fabryk prywatnych i przekonywania się o jakości materjałów do budowy używanych. W razie odkrycia złéj cegły lub dachówki, Dyrekcyi Policyi rapport uczynić winien, która natychmiast konfiskatę materjałów jeszcze nie wyrobionych orzecze, i karę na fabrykanta cegły lub dachówki i zawiadującego budową wymierzy. Gdyby strona decyzyą Dyrekcyi Policyi pokrzywdzoną się być sądziła, winna z zażaleniem swojém udać się do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi w terminie dni

trzech od ogłoszenia decyzyi rachując, który po wysłuchaniu zdania Oddziału Budownictwa, rzecz ostatecznie rozstrzygnie.

§. 7.

Każda cegielnia tak krajowa jak i pograniczna, cegłę na użytek tutejszego miasta wyrabiająca, poczynając od dnia 1 Czerwca 1842 r. winna mieć swą oddzielną cechę.

Wszyscy fabrykanci cegły lub dachówki w ciągu jednego miesiąca od dnia ogłoszenia niniejszego Rozporządzenia rachając, powinni o obranym przez siebie znaku do cechowania Dyrekcyi Policyi donieść, i po uzyskaniu zatwierdzenia takowéj przez rzeczoną Władzę, wszystkie swoje wyroby cechować, a to pod rygorem konfiskaty niececchowanych materjałów.

§. 8.

Właściciele istniejących cegielni wytwory swe pozbywający, jeśliby mieli za-

pasy w składach swoich surówki lub cegły wypalonéj do miar przepisanych nie zastosowanéj, o takowych zapasach Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi w dni 30 po ogłoszeniu niniejszego Rozporządzenia donieść powinni; Wydział zarządzi sprawdzenie zapasów, które najdaléj do dnia ostatniego Maja wyzbyte być powinny, chybaby Wydział w szczególnych przypadkach termin ten przedłużyć za stósowne uznał.

§. 9.

Dla zapobieżenia wszelkim nieporozumieniom i ztąd wyniknąć mogącym szkodom dla budujących stanowi się: iż jeźli ugoda wyraźnie o nabycie kawałków cegły zawartą niebyła, samo się przez się rozumieć, iż odstawa cegły całéj ma nastąpić, i tylko pięć na sto cegieł rozbitych kupujący przyjąć jest obowiązany. Te jednak cegły rozbite nie w małych kawałkach ale wpołówkach być mają.

§. 10.

Ponieważ jedynie z gliny w Jesieni wykopanéj dobra cegła palona być może, przeto każdéj zimy Konduktor budowniczy przy Dyrekcyi Policyi przekonywać się będzie o ilości nakopanéj gliny, a gdyby która cegielnia albo żaden albo zbyt mały miała zapas przygotowanéj gliny, takiéj cegielni wyrób na rok następny według okoliczności wzbronionym lub ograniczonym zostanie.

§. 11.

Prywatnym na własną potrzebę wolno jest wypalać cegłę lub dachówkę według dowolnéj miary przy przestrzeganiu jednak dobroci wyrobu. Sprzedający zaś rzeczone artykuły w mieście Krakowie lub Okręgu, jak równie przedsiębiorcy budowli Skarbowych lub Instytutowych, sami do szczególnéj fabryki takowe wytwarzający, do niniejszych przepisów pod wzglę-

dem wymiaru i gatunku stosować się mają; czego dopilnowania w Okręgu obowiązek na Budowniczego Okręgowego i Kommissarzy Dystryktowych się wkłada.

§. 12.

Gdy pozostające po zgaszeniu wapna bryły kamienne są dowodem niewypalenia tychże, fabrykant sprzedający takowe dobrze wypaloném wapnem zastąpić powinien, inaczej bowiem kupujący stosunkową zapłatę zatrzymać prawo mieć będzie

§. 13.

Gdy wapno skaliste przez długie na wolném powietrzu leżenie, w proch się rozpada i w tym stanie sposobem zwyczajnym dokładnie zgasić się nie dając, do budowania dobrém być nie może, przeto sprzedający wapno skaliste ile być może w większych kawałkach i bez prochu dostarczać są obowiązani.

§. 14.

Dla zapobieżenia szkodom ze złéj miary wapna pochodzącym, wszyscy sprzedający takowe od dnia 1 Czerwca 1842 r. jedynie w skrzyniach cechowanych rozwozić, i korcami lub półkorcówkami cechowanemi odmierzać je mogą. Cecha liczbę miary obejmować i pieczęcią Urzędową stwierdzoną będzie. Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi przez delegowanego z Oddziału Budownictwa wymiar i ocechowanie skrzyni za zgłoszeniem się fabrykanta wapna zarządzi. Co do cechowania korcy i półkorcówek, takowe w Urzędzie wagi miejskiéj nastąpi.

§. 15.

Każdy przekraczający niniejszy przepis za piérwszym razem na karę Złp. 50, za drugim Złp. 100 przez Dyrekcyą Policyi z wolném odwołaniem się do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi

wskazanym zostanie. A gdyby przekroczenie to częściej się powtarzało, przekraczający za oszustwo w drodze karnéj do odpowiedzialności pociągnionym będzie.

§. 16.

Wykonanie niniejszego Rozporządzenia Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi, Dyrekcyi Policyi i Kommissarzom Dystryktowym w czém do kogo należy polecamy.

Działo się na posiedzeniu Naszem w Krakowie dnia Ośmnastego Lutego Tysiącznego Ośmsetnego Czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.

(M. P.)

Sekr. Jlny Senatu
Darowski.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wysokie Opiekuńcze Dwory uznawszy być potrzebném urządzenie siły zbrojnéj, straż wewnętrznego bezpieczeństwa w kraju W. M. Krakowa i Jego Okręgu utrzymywać przeznaczonéj, na takich oprzeć zasadach, któreby dostateczną dawały rękojmią tak pod względem możności utrzymywania onéjże w przepisanym komplecie, jak postawienia w stanie odpowiedzenia ważnemu swemu powołaniu, przepisały dla

Milicyi tutejszo-krajowej nowy Statut korpus ten w całém onegoż rozgałęzieniu urządzający. Statut takowy tak w texcie niemieckim który za autentyczny uważanym być ma, jak w przekładzie na język ojczysty do powszechnéj wiadomości Obywateli i Mieszkańców Miasta Krakowa i Jego Okręgu podając, mieć chcemy aby takowy za obowiązujący od dnia dzisiejszego był uważanym, i w Dzienniku praw zamieszczonym.

Działo się w Krakowie na Posiedzeniu Senatu dnia Dwudziestego Siódmego Stycznia roku Tysiąc Ośmset Czterdziestego Drugiego.

Prezes Senatu
SCHINDLER.

(M. P.) Sekr. Jlny Senatu
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

STATUT
FÜR DIE MILIZ
des Freistaates Krakau.

I. Hauptstück
Von der Zusammensetzung und Befehligung des Miliz-Corps.

§. 1.

Das Miliz-Corps des Freistaates Krakau wird bestehen:

a) Aus einer Abtheilung Linien-Infanterie, welche nach Massgabe ihrer Stärke in die entsprechende Zahl von Compagnien, eingetheilt sein wird:

b) Aus einer Abtheilung Polizeisoldaten, welche gleich der Linien-Infanterie militaerisch organisirt und von Militz Offizieren befehligt seyn werden.

STATUT
DLA MILICYI
Wolnego Miasta Krakowa.

Rozdział I.

O składzie i dowództwie Korpusu Milicyi.

§. 1.

Korpus Milicyi składać się ma:

a) z oddziału linjowéj piechoty, który w stosunku swéj siły na odpowiednią ilość kompanij podzielonym będzie.

b) z oddziału żołnierzy policyjnych, który podobnie jak piechota linjowa wojskowo uorganizowanym i przez Officerów Milicyi dowodzonym będzie;

c) Aus einer Abtheilung Gensdarmerie zu Pferd, und einer derlei Abtheilung zu Fuss, welche gleichfalls ganz militärisch organisirt und von Miliz-Offizieren befehligt sein werden.

Ausserdem hat die Miliz eine militaerische Musikbanda.

§. 2.

Zur Besorgung der Gerichtsgeschäfte in der Miliz, wird bei derselben ein Auditor bestellt sein, welcher sich über die Befähigung zur Ausübung des Richteramtes in Gemässheit des für die Miliz vorgeschriebenen Strafcodexes, im Wege einer strengen Prüfung ausgewiesen haben muss.

§. 3.

Der Auditor wird den Rang eines Hauptmannes haben, und gehalten sein, ausser den Gerichtsgeschäften, den Dienst des Miliz-Zahlmeisters, des Rechnungsführers

c) z oddziału żandarmeryi konnej tudzież z podobnego oddziału pieszej, które również wojskowo urządzonymi i przez Officerów dowodzonymi będą.

Oprócz tego ma Milicya muzykę wojskową.

§. 2.

Dla ułatwienia interessów Sądowych w Milicyi, będzie przy niej ustanowionym Audytor, który się z zdolności swej do sprawowania urzędu sędziowskiego stósownie do kodexu karnego dla Milicyi przepisanego na drodze ścisłego examinu wywieść powinien.

§. 3.

Audytor będzie miał rangę Kapitana i będzie obowiązanym oprócz interessów sądowych pełnić służbę płatnika i rachmi-

so wie jenen des Corps-Adjutanten zu versehen.

§. 4.

Die beigeschlossene Tabelle *A* weiset den gegenwaertig vorschriftsmässigen Stand, des gesammten Miliz-Corps aus.

Solcher darf ohne Zustimmung der hohen Schutzhöfe des Freistaates Krakau, weder erhöht noch vermindert werden.

§. 5.

Das gesammte Miliz-Corps steht unter den Oberbefehlen des Praesidenten des regierenden Senates.

§. 6.

Unmittelbar angeführt wird solches von dem Commandanten der Miliz, welcher über alle Vorfallenheiten im Corps an den Senatspraesidenten zu berichten hat.

strza Milicyi, równie jak i Adjutanta korpusu.

§. 4.

Tabella *A* załączona wykazuje obecny i do przepisów zastosowany stan całego korpusu Milicyi.

Takowy nie może być bez pozwolenia Wysokich Dworów krajem W. M. Krakowa opiekujących się, ani podwyższonym ani zmniejszonym.

§. 5.

Cały korpus Milicyi zostaje pod zwierzchnemi rozkazami Prezesa Senatu Rządzącego.

§. 6.

Bezpośrednio będzie dowodzonym przez Komendanta Milicyi, który o wszystkich zdarzeniach zaszłych w korpusie Prezesowi Senatu rapporta składać ma.

§. 7.

Jede Compagnie steht unter dem Commando eines Hauptmannes.

§. 8.

Einer der Hauptleute, wird ausser der Befehligung seiner Compagnie annoch die Functionen des Platz-Commandanten versehen.

§ 9.

Die Gensd'armerie wird von einem Offizier befehligt, welcher nach Umständen entweder unmittelbar dem Miliz-Commandanten, oder einem der Hauptleute untergeordnet sein wird.

II. Hauptstück.

Von der Ergänzung der Miliz-Mannschaft.

§. 10.

Der Abgang an Mannschaft in dem gesammten Miliz-Corps, wird in der Regel durch Werbung ersetzt werden.

§. 7.

Każda kompanja zostaje pod dowództwem Kapitana.

§. 8.

Jeden z Kapitanów obok dowodzenia własną kompanją pełnić będzie obowiązki Kommendanta placu.

§. 9.

Żandarmeryą dowodzić ma jeden z Officerów, który wedle okoliczności albo bezpośrednio Kommendantowi Milicyi, albo jednemu z Kapitanów podlegać będzie.

Rozdział II.

O kompletowaniu Milicyi.

§. 10.

Ubytek w ludziach w całym korpusie Milicyi będzie zwyczajnie przez werbunek uzupełnianym.

§. 11.

Sollte jedoch die erforderliche Anzahl an diensttauglichen Individuen, um den Abgang an Mannschaft im Miliz-Corps zu ersetzen, auf dem Wege der Werbung nicht aufgebracht werden können, so ist die Regierung des Freistaates ermächtigt, sich um eine Aushilfe an Mannschaft, an einen der Schutzstaaten zu wenden, und mit selben die, für diese Hülfeleistung anzunehmenden besondern Modalitäten festzustellen.

§. 12.

Um in die Mannschaft des freistädtischen Miliz-Corps aufgenommen werden zu können, muss man:

a) Unterthan des Freistaates Krakau oder der Schutzstaaten sein, und in lezterem Falle die Bewilligung der *respectiven* Regierung, zum Eintritt in den freistädtischen Dienst erlangt haben;

§. 11.

Gdyby jednak na drodze werbunku nie mogła się zebrać potrzebna liczba do służby zdatnych Indywiduów, któraby ubytek zaszły w korpusie Milicyi wypełniła, upoważnionym będzie Rząd W. Miasta do jednego z Państw Opiekuńczych udać się o udzielenie pomocy w ludziach, i z tymże pod względem szczególnych warunków, pod któremi udzielenie téj pomocy następowałoby ułożyć się.

§. 12.

Aby być przyjętym na żołnierza do korpusu Milicyi W. Miasta potrzeba być:

a) poddanym W. M. Krakowa albo jednego z Państw Opiekuńczych, a w wypadku ostatnim uzyskać pozwolenie właściwego Rządu do wnijścia w służbę W. Miasta.

b) Nicht weniger als 24 und nicht mehr als 40 Lebensjahre zählen, und

c) Ueber einen untadelhaften Lebenswandel sich auszuweisen vermögen.

§. 13.

Die Dauer der Capitulation für die Mannschaft der Miliz, wird auf 6 Jahre bemessen, welche jeder in selbe Eintretende anzunehmen, verpflichtet ist.

§. 14.

Denjenigen, welche eine erste 6 jährige Capitulation ausgedient haben, und noch ferner in dem Milizdienst zu verbleiben wünschen, kann für die folgende Dienstzeit, auf ihr Verlangen, auf eine 3 jährige Capitulation bewilligt werden.

§. 15.

Dem Miliz-Commandanten steht ausschliesslich die Befugniss zu, die Mannschaft für den Milizdienst aufzunehmen.

b) nie być młodszym nad lat **24**, a starszym nad lat **40**;
c) wywieść się z nienagannego życia.

§. 13.

Czas kapitulacyi dla żołnierzy Milicyi ustanowia się na lat sześć, którą każdy do Milicyi wstępujący przyjąć obowiązanym jest.

§. 14.

Tym którzy piérwszą kapitulacyą wysłużyli, a jeszcze dłużéj w służbie milicyjnéj pozostać życzyliby sobie, może być na ich żądanie do następnéj służby trzechletnia kapitulacya dozwoloną.

§. 15.

Kommendantowi Milicyi służy wyłączne prawo przyjmowania żołnierzy do Milicyi.

Er ist jedoch gehalten über jeden aufgenommenen Mann, dem Senatspräsidenten Anzeige zu erstatten.

§. 16.

Jeder in den Milizdienst neu aufgenommene Mann, erhält ein Handgeld, dessen Betrag von dem regierenden Senat, nach Massgabe der Verhältnisse, festgesezt wird.

III. Hauptstück

Von den Unteroffizieren der Miliz.

§. 17.

Die Unteroffiziersgrade in dem Miliz-Corps sind:

a) Bei der Linien-Infanterie und bei der Polizei-Compagnie:

1tens der Gefreite,
2tens der Korporal,
3tens der Feldwebel,

b) Bei der Gensd'armerie:

Obowiązanym jednak jest o każdym przyjętym człowieku Prezesowi Senatu rapport złożyć.

§. 16.

Każdy do Milicyi przyjęty człowiek odbiera handgeld; wysokość kwoty będzie przez Senat Rządzący w miarę okoliczności oznaczoną.

Rozdział III.

O Pod-Officerach Milicyi.

§. 17.

Stopnie Pod-Officerów Milicyi są:

a) w liniowéj piechocie i kompanii policyjnéj:

1. Zastępca
2. Kapral
3. Feldwebel

b) w żandarmeryi:

1tens der Brigadier,
2tens der Wachtmeister.

§. 18.

Die Verleihung der sämmtlichen Unteroffiziersgrade in der Miliz, steht dem Miliz-Commandanten zu.

§. 19.

Die Beförderang in der Unteroffizirs-Chargen, kann jedesmal nur um einen Grad statt finden.

§. 20.

Der Miliz-Commandant wird bei Beförderung in den Unteroffizirs-Chargen, die Vorschläge der betreffenden Compagnie und Abtheilungs-Commandanten, thunlichst berücksichtigen.

§. 21.

Sollten in der Mannschaft des Miliz-Corps keine hinreichende Anzahl gehörig

1. Brygadyer
2. Wachmistrz.

§. 18.

Prawo udzielania wszystkich stopni podofficerskich służy Kommendantowi Milicyi.

§. 19.

Posuwanie w stopniach pod-officerskich, może za każdym razem tylko o jeden stopień następować.

§. 20.

Kommendant Milicyi przy posuwaniu na stopnie pod-officerskie będzie szczególniéj uwzględniał przedstawienia Dowódców właściwych kompanij i oddziałów.

§. 21.

Gdyby w korpusie milicyjnym nie znalazła się dostateczna liczba należycie u-

befähigter Individuen vorhanden sein, um den Abgang an Unteroffizieren aus selber zu ersetzen, so ist die freistädtische Regierung berechtigt, sich wegen Überlassung der erforderlichen Anzahl von Unteroffizieren, unter den diesfalls festzusetzenden besondern Modalitäten, an eine der Schutzmächte zu wenden.

§. 22.

Dem Miliz-Commandanten steht das Recht zu, den Milizunteroffizieren, wegen dienstwidrigem Benehmen, im Disciplinarwege, nach Massgabe der Verhältnisse, entweder den Unteroffiziersgrad ganz zu entziehen, oder aber solche um eine Stufe zu degradiren.

IV. Hauptstück.

Von den Oberoffizieren der Miliz.

§. 23.

Die Grade der Oberoffiziere im Miliz-Corps sind:

sposobionych Indywiduów do zastąpienia zaszłego w Pod-Officerach ubytku; — to Rząd W. Miasta upoważnionym jest o ustąpienie potrzebnéj liczby Pod-Officerów pod szczególnemi na ten wypadek ustanowionemi warunkami do jednego z Opiekuńczych Mocarstw udać się.

§. 22.

Kommendantowi Milicyi służy prawo w drodze karności Pod-Officerom Milicyi z powodu zachowania się ich przeciwnego służbie w miarę okoliczności albo stopień pod-officerski zupełnie odjąć, albo też onychże o jeden stopień zdegradować.

Rozdział IV.

O Officerach Milicyi.

§. 23.

Stopnie Officerów Milicyi są:

a) der Unterlieutenant
b) der Lieutenant
c) der Hauptmann

§. 24.

Die Benennung zu den sämmtlichen Oberoffiziersstellen, steht dem regierenden Senate, über den Vorschlag des Miliz-Commandanten zu.

§. 25.

Der regierende Senat ist zwar berechtigt, einen Vorschlag des Miliz-Commandanten aus wichtigen Gründen zurückzuweisen, er kann jedoch keinem Individuum irgend eine Oberoffiziersstelle in der Miliz verleihen, wenn solches hiezu won dem Miliz-Commandanten, nicht in Vorschlag gebracht worden wäre.

§. 26.

Zu den Unterleutenantsstellen, werden die im Dienste ausgezeichnetesten Unter-

a) Podporucznik
b) Porucznik
c) Kapitan.

§. 24.

Prawo mianowania na wszystkie posady officerskie służy Rządzącemu Senatowi na przedstawienie Kommendanta Milicyi.

§. 25.

Rządzącemu Senatowi służy wprawdzie prawo, przedstawienie Kommendanta z ważnych przyczyn odrzucić; nie może jednak żadnemu Indywiduum stopnia officerskiego udzielić, gdyby takowe przez Kommendanta Milicyi przedstawioném nie było.

§. 26.

Na stopnie Pod-Poruczników powoływanymi będą Pod-Officerowie Milicyi

offiziere der Miliz berufen werden, in so ferne sie die nöthigen Kenntnise, so wie den erforderlichen Grad von Bildung besitzen, um eine Oberoffiziersstelle begleiten zu können.

§. 27.

Die Beförderung in dem Offizier-Corps der Miliz, wird in der Regel stufenweise, und streng nach dem Dienstalter in jedem Grade vor sich gehen.

§. 28.

Wenn ein Milizoffizier die nöthigen Eigenschaften nicht besizt, um zu einem höheren Grade befördert zu werden, so hat der Miliz-Commandant, über diesen Umstand einen detaillirten Bericht an den Senatspräsidenten zu erstatten, und es kann sonach in diesem Falle dessen Hintermann zu dem *vacant* gewordenen höheren Posten berufen werden.

w służbie najwięcéj odznaczający się, o ileby ciż posiadali wiadomości potrzebne, i taki stopień wykształcenia, aby posadę Officera zajmować mogli.

§. 27.

Posuwanie w korpusie Officerów Milicyi ma być zwyczajnie stopniowém, i winno ściśle wedle starszeństwa służby w każdym stopniu następować.

§. 28.

Gdyby Officer Milicyi potrzebnych przymiotów nie posiadał, aby na wyższy stopień mógł być posuniętym, winien będzie Kommendant o okoliczności téj szczegółowy rapport Prezesowi Senatu złożyć, a następnie w tym wypadku piérwszy za nim z kolei, może być na zawakowaną wyższą posadę powołanym.

§. 29.

Sollte bei sich ergebener Erledigung einer Oberoffiziersstelle in der Miliz, kein Individuum in dem nächst nachfolgenden Grade die nöthigen Eigenschaften besizen, um zu dieser Stelle befördert zu werden, oder aber sonstig besondere Gründe die Regierung des Freistaates veranlassen, in dem gegebenen Falle kein *Avancement* in dem Miliz-Corps eintreten zu lassen; so ist solche ermächtigt, über den Vorschlag des Miliz-Commandanten, die *vacant* gewordene Milizoffiziersstelle, einem Individuum zu verleihen, welches in der Armee eines der Schutzstaaten gut gedient hat, die erforderlichen Eigenschaften für eine derlei Stelle besizt, und über die Bewilligung der betreffenden Regierung zum Eintritt in den freistädtischen Milizdienst, sich auszuweisen vermag.

§. 30.

In der Regel kann ein Oberoffizier des Miliz-Corps, nur auf sein Ansuchen,

§. 29.

Gdyby w razie wydarzonego wakansu na posadę Officera Milicyi nieznalazło się żadne indywiduum w najbliżéj poprzedzającym stopniu, któreby posiadało przymioty potrzebne aby na tę posadę mogło być posuniętém, lub téż gdyby szczególne powody skłoniły Rząd W. Miasta Krakowa w danym wypadku żadnego awansu w korpusie Milicyi niedopuścić, natedy tenże jest upoważnionym na przedstawienie Kommendanta Milicyi zawakowaną posadę Officera Milicyi takiemu Indywiduum konferować, które w armii jednego z Państw Opiekuńczych wzorowo służyło, potrzebne przymioty do téj posady posiada i pozwoleniem od właściwego Rządu uzyskaném na wejście do służby Milicyi Wolnego Miasta wywieść się może.

§. 30.

Zwyczajnie nie może Officer korpusu Milicyi iak na własne żądanie lub téż na

oder im Grunde eines gerichtlichen Urtheilsspruches, des Dienstes entlassen werden.

Besonders straffällige Disciplinarvergehen, so wie grobe Vernachlässigung des Dienstes, unmoralischer Lebenswandel, und andere wichtige Grunde, welche das Verbleiben eines Offiziers in den activen Dienst des Miliz-Corps, vorzüglich dienstschädlich zu machen geeignet sind, berechtigen jedoch die freistädtische Regierung, einen derlei Milizoffizier auch in anderer Weise des Dienstes zu entlassen.

§. 31.

Die Entlassung eines Milizoffiziers, ohne sein Ansuchen, und ohne dass solche durch ein gerichtliches Urtheil verhängt worden ist, kann jedoch nur alsdann statt finden, wenn die zu einer Conferenz vereinigten Residenten der hohen Schutzmächte, solches für zulässig erkennen.

zasadzie sądowego wyroku z służby był oddalonym.

Szczególniej kary godne dyscyplinarne wykroczenia tak jak i grube zaniedbanie służby, niemoralny sposób życia, i inne ważne powody któreby zostawanie Officera w czynnéj służbie korpusu Milicyi, téjże służbie szczególniéj szkodliwém uczynić mogły; nadają prawo Rządowi W. Miasta takiego Officera także i w innym sposobie z służby uwolnić.

§. 31.

Uwolnienie Officera Milicyi nie na własne jego żądanie, lub też nie w skutku sądowego wyroku, może w tenczas tylko nastąpić, jeżeli w konferencyą połączeni Rezydenci Wysokich Opiekuńczych Mocarstw uznają takowe dopuszczalném.

§. 32.

Die auf keinen gerichtlichen Spruch gefasste Entlassung eines Milizoffiziers, zieht keineswegs den Verlust des Rechtes auf einen Ruhegehalt nach sich, welches derselbe sich, erworben haben kann, vielmehr bleibt einem derlei Offiziere, die Befugniss ausdrücklich vorbehalten, dieses Recht in vorgeschriebener Weise geltend machen zu dürfen.

§. 33.

Den aus dem Milizdienste über ihr eigenes Ansuchen austretenden, oder auch ohne solches aus selben entlassenen Oberoffizieren, kann der regierende Senat nach Massgabe der Verhältnisse, ihren militärischen Grad belassen, und das Tragen der Uniform, mit einer entsprechenden Abänderung gestatten, oder aber beides verweigern.

Den in Folge eines gerichtlichen Urtheilsspruches entlassenen Offizieren jedoch,

§. 32.

Uwolnienie od służby nie na zasadzie sądowego wyroku nastąpione, niepociąga za sobą utraty prawa do pensyi wysłużonéj którą uwolniony nabył, owszem wyraźnie zastrzeżoną zostaje dla takiego Officera, wolność użycia tego prawa w sposobie przepisanym.

§. 33.

Officerów na własne żądanie z służby milicyjnéj występujących, albo nawet bez tegóż z niéj uwolnionych, może Senat Rządzący w miarę okoliczności zostawić przy ich wojskowych stopniach i dozwolić im noszenia munduru z stósownemi odmianami, lub téż tego obojga im odmówić.

Officerom w skutku sądowego wyroku uwolnionym, w żadnym wypadku nie może

kann in keinem Falle, eine der vorbezeichneten Begünstigungen zugestanden werden.

§. 34.

Der Miliz-Commandant wird am Schlusse eines jeden Jahres, dem Senatspräsidenten eine gewissenhafte Conduiteliste, über jeden Oberoffizier des Miliz-Corps, nach dem sub *B* angeschlossenen Formulare, vorlegen.

Die Rubriken der Conduiteliste hat der Commandant eigenhändig auszufüllen, und ist deren Inhalt überhaupt als Dienstgeheimniss zu behandeln.

V. Hauptstück.

Von dem Miliz-Commandanten.

§. 35.

Der Commandant der Miliz wird von dem regierenden Senate, über den Vorschlag des Senats-Präsidenten ernannt.

być przyznaną jedna z tych dwóch prerogatyw.

§. 34.

Kommendant Milicyi w końcu każdego roku przedstawi Prezesowi Senatu sumienną listę konduity co do każdego Officera korpusu Milicyi wedle wzoru pod *B* dołączającego się.

Rubryki listy konduity wypełniać będzie sam Kommendant Milicyi i osnowę wypełnienia tego, jako sekret służbowy uważać.

Rozdział V.

O Kommendancie Milicyi.

§. 35.

Kommendanta Milicyi mianuje Senat na przedstawienie Prezesa Senatu.

§. 36.

Zu dieser Ernennung jedoch kann erst alsdann geschritten werden, wenn der Senat durch das Organ seines Präsidenten, sich über die zu dem Posten des Miliz-Commandanten zu berufende Person, mit den Residenten der hohen Schutzmächte einverstanden haben wird.

§. 37.

Der Miliz-Commandant wird den Rang eines Stabsoffizieres haben.

Der regierende Senat wird ihm die entsprechenden Grade dieses Ranges, bis *inclusive* jenes eines Obersten verleihen können.

§. 38.

Zum Commandanten der Miliz, wird bei vorkommender Erledigung, der zu diesem Posten, am meisten geeignete Hauptmann dieses Corps, ohne Rücksicht auf das Dienstalter berufen werden.

§. 36.

Do zamianowania jednak tego może być dopiero wtedy przystąpionem, gdy Senat przez organ Prezesa swego pod względem osoby na tę posadę powołać się mającéj, porozumić się z Rezydentami Opiekuńczych Mocarstw.

§. 37.

Kommendant Milicyi będzie miał rangę Sztabowego Officera.

Senat Rządzący będzie mógł onemuż odpowiadające téj randze stopnie aż do Pułkownika włącznie udzielać.

§. 38.

Na Kommendanta Milicyi w razie wakansu powołanym będzie do téj posady najwięcéj usposobiony Kapitan rzeczonego Korpusu bez względu na starszeństwo w służbie.

§. 39.

Sollte unter den Hauptleuten der Miliz, keiner für geeignet erkannt werden, um den Posten des Miliz-Commandanten zu bekleiden, oder die Regierung aus andern wichtigen Gründen es nicht für angemessen erachten, in dem gegebenen Falle, diesen Posten durch Beförderung im Miliz-Corps zu besetzen; so ist der regierende Senat ermächtigt, einen des Vertrauens würdigen, mit allen erforderlichen Eigenschaften und Kenntnissen ausgestatteten Offizier, aus der Armee eines der Schutzstaaten, hiezu zu berufen, wenn solcher die Bewilligung des *respectiven* Schutzhofes, zum Eintritt in den freistädtischen Milizdienst erlangt.

§. 40.

Bezüglich auf die Entlassung des Commandanten der Miliz, finden die in den §§. 30, 31, 32, 33, dieses Statut für

§. 39.

Gdyby uznaném było, że pomiędzy Kapitanami Milicyi nieznajduje się żaden do tego usposobiony, ażeby posadę Kommendanta Milicyi zajął, albo gdyby Rząd z innych ważnych przyczyn nie uznał to za stósowne, aby w danym wypadku posada ta przez posunięcie w korpusie Milicyi obsadzoną została, upoważnionym jest Senat zasługującego na zaufanie, wszystkiemi potrzebnemi przymiotami i wiadomościami uposażonego Officera z armii jednego Opiekuńczych Państw na tę posadę powołać, jeżeli tenże pozwolenie właściwego Rządu na wnijście w służbę Milicyi W. M. Krakowa uzyska.

§. 40.

W tém co dotyczé uwolnienia z służby Kommendanta Milicyi, przepisy w §. 30, 31, 32 i 33 niniejszego Statutu zawarte,

die Oberoffiziere dieses Corps verzeichneten Vorschriften, gleichfalls ihre volle Anwendung.

§. 41.

Eine Suspendirung des Miliz-Commandanten von seinen Functionen, kann der regierende Senat, nur nach diesfalls gepflogenem Einverständnisse mit den Residenten der Schutzmächte verfügen.

VI. Hauptstück.

Von der Eidesleistung.

§. 42.

Jedes in den Dienst der freistädtischen Miliz eintretende Individuum, ist verpflichtet den Diensteid zu leisten, welcher für den, von solchem zu bekleidenden Dienstesgrad, vorgeschrieben ist.

§. 43.

Bei Beförderungen, oder bei Versetzungen aus einer Abtheilung der Miliz in die an-

a odnoszące się do Officerów tego korpusu, mają również i do niego swe zupełne zastosowanie.

§. 41.

Zawieszenie Kommendanta Milicyi w jego urzędowaniu, może Senat Rządzący jedynie za poprzedniem w tym celu zaszłem porozumieniem się z Rezydentami Opiekuńczych Mocarstw zarządzić.

Rozdział VI.

O Przysiędze.

§. 42.

Każde w służbę Milicyi W. Miasta wstępujące Indywiduum obowiązane jest taką przysięgę wykonać, jaka dla stopnia służby mającego się przez nie piastować jest przepisaną.

§. 43.

Przy promocyach lub też translokacyach z jednego oddziału Milicyi do dru-

dere, ist das beförderte oder versezte Individuum, gleichfalls gehalten, neuerlich zu schwören, sobald die vorgeschriebene Eidesformel, für den neu erhaltenen Dienstgrad, oder für die zugiewiesene Milizabtheilung, von dem zuvor geleisteten Diestneide, verschieden lautet.

§. 44.

Die für die verschiedenen Grade und Abtheilungen der Miliz vorgeschriebenen Eidesformeln, sind gegenwärtigem Statute sub *C. D. E.* et *F.* beigefügt.

§. 45.

Der Commandant so wohl, als die Oberoffiziere der Miliz leisten den Eid vor dem, zu einer Sitzung versammelten, Senate.

§. 46.

Die Milizmannschaft vom Feldwebel und Wachtmeister abwärts, leistet den Eid

giego, winno awansowane albo translokowane Indiwiduum na nowo przysiądz, jak skoro przepisana rota przysięgi różni się w brzmieniu od téj która służy dla nowo otrzymanego stopnia lub też oddziału do którego przeniesienie nastąpiło.

§. 44.

Roty przysięgi dla różnych stopni i oddziałów Milicyi przepisane załączają się pod *C. D. E.* i *F.* do niniejszego Statutu.

§. 45.

Tak Kommendant Milicyi jak Officerowie składają przysięgę przed Senatem na Posiedzeniu zebraném.

§. 46.

Milicya od Feldwebla i Wachmistrza na dół uważając, wykonywa przysięgę w obe-

in Gegenwart eines, vom regierenden Senate hiezu delegirten Senators.

VII. Hauptstück

Von dem Solde, der Bewaffnung und Montirung.

§. 17.

Die in diesem Statute sub *G.* angeschlossenen Übersichten, weisen den Sold, so wie die Miethzinsentschädigung, und die sonstigen Bezüge nach, welche für jeden Dienstesgrad in der Miliz, festgesezt sind.

§. 48.

Die Übersichten sub *H.* weisen alle Gegenstände der Bewaffnung und Montirung nach, welche die Regierung des Freistaates an das Miliz-Corps und *respective* an die einzelnen im selben dienenden Individuen liefert, und sezt zugleich die Zeit fest, welche jeder derlei Gegenstand auszudauern hat.

cności jednego z Senatu Rządzącego do tego delegowanego Senatora.

Rozdział VII.

O żołdzie, uzbrojeniu i umundurowaniu.

§. 47.

Wykazy do niniejszego Statutu pod *G.* dołączone wykazują żołd, wynagrodzenie za kwatery i inne emołumenta, które dla każdego stopnia służby milicyjnej ustanowionemi są.

§. 48.

Wykazy pod *H.* wskazują wszystkie potrzeby uzbrojenia i umundurowania, które Rząd W. Miasta korpusowi Milicyi i *respective* każdemu w niej służącemu individuum dostarcza, z oznaczeniem czasu trwałości tych przedmiotów.

§. 49.

Die Übersichten sub *I.* endlich bezeichnen alle sonstigen Leistungen der Regierung an die Miliz.

VIII. Hauptstück.

Von der Cassernirung.

§ 50.

Die Milizmannschaft soll mit Ausnahme besonderer Fälle, stets in Cassernen bequartirt sein.

§. 51.

Nach Massgabe der Thunlichkeit, soll Behufs der näheren Beaufsichtigung der Mannschaft, auch wenigstens ein Theil der Offiziere, in der Casserne bewohnt sein.

Es versteht sich übrigens von selbst, dass die auf diese Weise bequatirten Offiziere, keine Ansprüche auf eine Miethzinsentschädigung haben.

§. 49.

Wykazy pod *I.* nakoniec, obejmują wszelkie inne przez Rząd czynione Milicyi dostarczenia.

Rozdział VIII.

O koszarach.

§. 50.

Pod-Officerowie i żołnierze mają być z wyłączeniem szczególnych wypadków w koszarach rozkwaterowani.

§. 51.

W miarę sposobności ma przynajmniéj część Officerów dla bliższego nadzorowania Pod-Officerów i żołnierzy w koszarach mieszkać.

Rozumié się z resztą samo z siebie, że tym sposobem kwaterowani Officerowie nie będą mogli żądać żadnego za kwaterę wynagrodzenia.

IX. Hauptstück
Von dem Gesundheitsdienste.

§. 52.

Der Gesundheitsdienst in der Miliz wird in so lange kein besonderer Milizart bestellt ist, von jenen Civilärzten versehen, welche von dem regierenden Senate, hiezu bestimmt werden.

§. 53.

Bei Krankheiten welche eine längere Behandlung erfordern, wird die Milizmannschaft, so wie die Offiziere (leztere wenn sie solches selbst wünschen) den bestehenden Hospitälern zur Behandlung überwiesen werden.

§. 54.

Eine der vorzüglichsten Verpflichtungen des Commandanten, und der sämmtlichen Offiziere der Miliz ist, für die Erhaltung eines guten Gesundheitszustandes

Rozdział IX.
O służbie zdrowia.

§. 52.

Służba zdrowia w Milicyi ma być tak długo, dopóki szczególny wojskowy lekarz ustanowionym nie będzie przez tych lekarzy cywilnych dopełnianą, którzy przez Senat Rządzący do tego przeznaczonymi zostaną.

§. 53.

W chorobach które dłuższego traktowania potrzebują, Podofficerowie i żołnierze, równie jak i Officerowie (ostatni o ile sami sobie tego życzyć będą) mają być do Szpitalów istniejących do leczenia przesyłanymi.

§. 54.

Jednym z najważniejszych obowiązków Kommendanta i wszystkich Officerów Milicyi jest o utrzymanie dobrego stanu zdro-

unter der Milizmannschaft, die angelegentlichste Sorge zu tragen.

§. 55.

Jeder Offizier ist unter der schwersten Verantwortung verbunden, alle Wahrnehmungen über nachtheilige Einflüsse auf den Gesundheitszustand der Milizmannschaft unverzüglich auf dem vorgeschriebenen Dienstwege, zur Kenntniss des Miliz-Commandanten zu bringen; welcher gleichsam unter derselben Verantwortlichkeit gehalten ist, seine eigenen Wahrnehmungen sowohl, als wie die ihm über den fraglichen wichtigen Gegenstad, zukommenden Anzeigen, ohne allen Zeitverlust dem Senatspraesidenten vorzutragen, und auf die schleunigste Beseitigung derlei schädlichen Einwirkungen, auf alle Weise nachdrücklichst hinzuwirken.

wia pomiędzy Podofficerami i Żołnierzami jak najtroskliwiéj starać się.

§. 55.

Każdy Officer obowiązanym jest pod najcięższą odpowiedzialnością wszelkie spostrzeżenia pod względem szkodliwego wpływu na stan zdrowia Pod-Officerów i Żołnierzy, niezwłocznie na przepisanéj służbą drodze do wiadomości Kommendanta Milicyi podawać, który równie pod tą samą odpowiedzialnością obowiązanym jest swe własne spostrzeżenia równie jak i onemu w podobnym ważnym przedmiocie czynione rapporta bezzwłocznie Prezesowi Senatu przedstawić, i na niezwłoczne usunięcie podobnie szkodliwych wpływów na wszelki sposób czynnie nastawać.

X. Hauptstück
Von dem Uebertritt in den Ruhestand.

§. 56.

Der Commandant, und die sammtlichen Oberofziere der Miliz, wie nicht minder ihre Wittwen und Weisen, haben, in so weit sie die, durch das Pensionsgesetz festgestellten Bedingungen erfüllen, nach Massgabe der darin ausgesprochenen Grundsätze, einen Anspruch auf einen Ruhegehalt, und *respective* auf eine Pension.

§. 57.

Die Mannschaft vom Feldwebel und Wachtmeister abwärts, wird im Falle einer, während ihrer Dienstzeit eingetretenen Invalidität, entwerder einen, durch ein besonderes *Normale* festgesezten Invalidengehalt beziehen, oder aber in dem Invalidenhause versorgt werden.

§. 58.

Die in den §. 56 et 57 bezeichneten Ruhegehalte, und Pensionen sowohl, als

Rozdział X.

O przeniesieniu na spoczynek.

§. 56.

Kommendant i wszyscy Officerowie Milicyi równie jak ich żony i pozostałe po nich dzieci o ile dopełnionemi będą przez nich warunki Ustawą o pensyach emerytalnych przepisane, mają prawo w stosunku zasad Ustawą tą zakreślonych, do emerytury a *respective* do pensyi.

§. 57.

Osoby do składu Milicyi należące od Feldwebla i Wachmistrza na dół, w razie gdyby w ciągu swej służby stały się do niej niezdatnemi, będą albo wedle szczególnego *normale* żołd dla Inwalidów ustanowiony pobierać, albo też w domu Inwalidów będą utrzymywanemi.

§. 58.

W §§. 56 i 67 wskazane emerytury i pensye równie jak i żołd Inwalidów mo-

wie der Invalidengehalt, kennen von Betheiligten auch ausserhalb des Freistaates, bezogen werden.

XI. Hauptstück.

Allgemeine Anordnungen.

§. 59.

Die Miliz wird den ihr obliegenden Dienst, in Gemässheit des für selbe vorgeschriebenen Dienstreglements versehen.

§. 60.

Wenigstens einmal in jedem Jahre wird das freistädtische Miliz-Corps, durch einen hiezu speciell delegirten höhern Offizier, aus einer der Armee der hohen Schutzmächte inspizirt, und gemustert werden.

Den Befund, bezüglich auf die Bewaffnung und militärische Tüchtigkeit dieses Corps überhaupt, wird der inspizirende

gą być przez uposażonych niemi i za granicą W. Miasta pobierane.

Rozdział XI.

Urządzenia ogólne.

§. 59.

Milicya pełnić będzie obowiązki swéj służby wedle przepisanego dla niéj regulaminu.

§. 60.

Przynajmniéj raz do roku będzie korpus Milicyi W. M. Krakowa przez jednego do tego szczególnie delegowanego Officera wyższego stopnia z armii jednego z Wysokich Opiekuńczych Mocarstw lustrowanym i mustrowanym.

Stan znaleziony tego korpusu szczególniéj pod względem uzbrojenia i wojskowego uzdolnienia będzie oznajmiony

Offizier, dem Senatspräsidenten, durch Vermittelung der Residenten bekannt geben.

Dem Senatspräsidenten ist es zur Pflicht gemacht die allenfällig entdeckten Mängel mit allem Nachdrucke und in kürzest möglicher Frist abzustellen.

§. 61.

Das von der Organisirungs-Commission unter dem 16 Juli 1846 ad N. 690 erlassene Miliz-Statut, so wie die von der Representantenversammlung am 13 December 1847 beschlossene, und von dem regierenden Senate unter dem 24 März 1848 ad N. 843 verlautbarte Anordnung, ist anmit ausser Wirkung gesetzt.

§. 62.

Sollten mit der Zeit einige Veränderungen in den Bestimmungen des gegenwärtigen Statuts, oder der demselben angeschlossenen Beilagen, als nothwendig

Prezesowi Senatu przez lustrującego Officera za pośrednictwem Rezydentów.

Obowiązkiem będzie Prezesa Senatu wykryte wady z całą usilnością w jak najkrótszym czasie usunąć.

§. 61.

Statut Milicyi przez Kommissyą Organizacyjną pod dniem 16 Lipca r. 1816 ad Nrum 690 wydany, równie jak i przez Zgromadzenie Reprezentantów pod d. 13 Grudnia 1817 roku uchwalone, a przez Senat Rządzący pod dniem 24 Marca 1818 r. do Nru 843 ogłoszone urządzenia, utracają moc swoją.

§. 62.

Gdyby z czasem niektóre odmiany w w przepisach niniejszego Statutu albo doń dołączonych allegatach za potrzebne uzna-

erkannt werden, so können solche von dem regierenden Senate, jedoch nur nach vorherogepflogenem Einverstädnisse mit den Residenten der hohen Schutzmächte, vorgenommen werden.

Für gleichlautende Abschrift
Krakau den 25 Januar 1842.
(L. S.) (gez.) v. HARTMANN.

nemi zostały, mogą takowe przez Senat Rządzący, jednak zawsze za poprzedniém porozumieniem się z Rezydentami Wysokich Opiekuńczych Mocarstw być zaprowadzonemi.

Za zgodność Odpisu
Kraków dnia 25 Stycznia 1842 r.
(M. P.) (podp.) v. HARTMANN.

A.

STAND DES MILIZ-CORPS
der freien Stadt Cracau.

Zahl der Köpfe einzeln	Zahl der Köpfe zusammen	BEZEICHNUNG DER ABTHEILUNGEN UND DER GRADE	Anmerkung
		Stab der Miliz	Der Auditor hat den Rang eines Hauptmannes und versieht zugléich die Dienste des Rechnungsführers und Adjutanten.
1.		Commandant	
1.		Auditor.	
	2.	**Polizei-Compagnie**	
1.		Hauptmann	Ein Lieutenant oder ein Unterlieutenant dieser Compagnie kommandirt die Gendarmerie Abtheilung.
1.		Lieutenant	
1.		Unterlieutenant	
2.		Feldwebel	
12.		Korporals	
1.		Tambour	
95.		Soldaten.	
	113.	**I. Linien-Compagnie**	
1.		Hauptmann	
1.		Lieutenant	
1.		Unterlieutenant	
2.		Feldwebel	
12.		Korporals	
6.		Stellvertreter	
2.		Tambours	
140.		Soldaten.	
	159.	**II. Linien-Compagnie**	
1.		Hauptmann	
1.		Lieutenant	
1.		Unterlieutenant	
2.		Feldwebel	
12.		Korporals	
6.		Stellvertreter	
2.		Tambours	
139.		Soldaten.	
	158.	**Gendarmerie-Abtheilung**	
1.		Wachtmeister	
6.		Brigadier	
1.		Trompeter	
32.		Gendarms zu Pferd	
10.		detto zu Fuss.	
	50.	**M u s i k**	
1.		Kapellmeister	
18.		Hautboisten.	
	19.		
Köpfe	501.	Gesammtzahl der ganzen Miliz.	

A.

STAN KORPUSU MILICYI
Wolnego Miasta Krakowa.

Liczba Głów pojedyncza	Liczba Głów razem	WYMIENIENIE ODDZIAŁU I STOPNI	Uwagi
		Sztab Milicyi	Audytor ma rangę Kapitana a pełni zarazem służbę płatnika i Adjutanta.
1.		Kommendant	
1.		Audytor.	
	2.	**Kompania Policyjna**	Porucznik albo podporucznik téj kompanii dowodzi oddziałem Żandarmeryi.
1.		Kapitan	
1.		Porucznik	
1.		Podporucznik	
2.		Feldwebli	
12.		Kaprali	
1.		Dobosz	
95.		Żołnierzy.	
	113.	**Kompania I. Milicyjna**	
1.		Kapitan	
1.		Porucznik	
1.		Podporucznik	
2.		Feldwebli	
12.		Kaprali	
6.		Zastępców	
2.		Doboszy	
140.		Żołnierzy.	
	159.	**Kompania II. Milicyjna**	
1.		Kapitan	
1.		Porucznik	
1.		Podporucznik	
2.		Feldwebli	
12.		Kaprali	
6.		Zastępców	
2.		Doboszy	
139.		Żołnierzy.	
	158.	**Oddział Żandarmeryi.**	
1.		Wachmistrz	
6.		Brygadyerów	
1.		Trębacz	
32.		Żandarmów konnych	
10.		detto pieszych.	
	50.	**Muzyka Milicyjna**	
1.		Kapelmistrz	
18.		Muzykantów.	
	19.		
Głów	501.	Ogół całéj Milicyi.	

BEILAGEN
zu
DEM MILIZ-STATUTE
von *A* bis *I*.

ALLEGATA
do
STATUTU DLA MILICYI
od *A* do *I*.

B.

L I S T A I M I E N N A

Konduity Officerów Milicyi Wolnego Miasta Krakowa.

Ranga	Data ostatniéj Nominacyi	Imie i Nazwisko	Kawaler, żonaty, ma dzieci lub tychże nie ma	Wiek	Miejsce urodzenia i kraj	Czas służby				Ma wsparcie lub nie?	Stan zdrowia	Temperament	Naturalne usposobienie	Posiada języki	Czyta i pisze	Zręczność			Jeździec	Znający się na koniach	Sprawowanie się									W ogóle w służbie	Zasługujący na promocyą	Jak często pominiony w awansie i z jakiej przyczyny
						w Wolnem Mieście Krakowie		W ogóle	Służył w obcéj Armii							W mustrze	W ubiorze	W nauczaniu mustry			W obchodzeniu się			Gorliwość i applikacya	Dobry gospodarz	Błędy						
						W Milicyi	W innych gałęziach służby														Z cywilnemi	W milicyi	Z podwładnemi			Opilstwo	Gracz	Długi robiący	Kłótnik			

B.

F O R M U L A R

der Conduite-Liste für die Offiziere der Miliz der freien Stadt Cracau.

Charge	Datum der letzten Ernennung	Vor- und Zuname	ledig-verheirathet, mit oder ohne Kinder	Alter	Geburtsort und Land	Dienstzeit				hat Beihülfe oder nicht	Gesundheitsumstände	Gemüthsbeschaffenheit	Natürliche Anlagen	Spricht Sprachen	liest und schreibt	Geschicklichkeit			Reiter	Pferdekenner	Aufführung									Sonst im Dienste	Verdient das Avancement	Wie oft präterirt worden und aus welcher Ursache
						in der freien Stadt Cracau		im Ganzen	hat in einer fremden Armee gedient							im Exercieren	im Adjustiren	im Abrichten			Betragen			Eifer und Verwendung	guter Wirth	Fehler						
						in der Miliz	in anderen Branchen														mit dem Civile	in der Miliz	mit den Untergebenen			dem Trunke ergeben	Spieler	Schuldenmacher	Zanker			

C.

Eides-Formel

für den Miliz-Commandanten.

Ich N. N. schwöre zu Gott dem Allmächtigen in der heiligen Dreieinigkeit, dass, nach dem ich zum Commandanten der Miliz der freien Stadt Krakau ernannt worden bin, ich der Landesregierung treu, und in Gemässheit der verbindlichen Anordnungen gehorsam seyn werde; und da der Oberbefehl über die bewaffnete Landesmacht Kraft der bestehenden Gesetze dem Senatspräsidenten zusteht, so gelobe ich dessen Befehle genau und pünktlich zu vollziehen. Zugleich verspreche ich in dem Miliz-Corps strenge Disciplin und genaue Ordnung zu handhaben, in ihm den Geist der Treue gegen die Regierung zu befestigen und zu erhalten und mit dem eigenen Beispiele vorangehend nöthigenfalls meine Person und mein Leben der Erhaltung der öffentlichen Ruhe und Sicherheit aufzuopfern, mich bei Verwaltung meines Dienstpostens von keinerlei Nebenrücksichten leiten zu lassen, und überhaupt mich so zu betragen, wie es einem Manne von Ehre zusteht. So wahr mir Gott helfe. Amen.

C.

Forma przysięgi

dla Kommendanta Milicyi.

Ja N. N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Ś. Jedynemu, iż zostawszy zamianowanym Kommendantem Milicyi W. M. Krakowa, Rządowi krajowemu wiernym i wedle obowiązujących urządzeń posłusznym będę. A gdy najwyższe dowództwo nad siłą zbrojną wedle praw przy Prezesie Senatu zostaje, przeto przyrzekam rozkazy Jego ściśle i akuratnie wypełniać. Nadto obiecuję w korpusie ścisłą karność i należny porządek utrzymać, w nim ducha wierności dla Rządu ugruntować i utrzymać, a przodkując własnym przykładem, w potrzebie własną osobę i życie dla utrzymania publicznej spokojności i porządku poświęcić, ani też przy sprawowaniu obowiązków służbowych mej posady jakim bądź ubocznym względem uwodzić się, w ogólności zaś tak się zachować jak na człowieka honoru przystoi. Tak mi Panie Boże dopomóż. Amen.

D.

Eides-Formel

für die Offiziere der Miliz.

Ich N. N. schwöre zu Gott dem Allmächtigen in der heiligen Dreieinigkeit, dass, nach dem ich zum (Unterlieutenant, Lieutenant, Hauptmann) der Miliz der freien Stadt Krakau ernannt worden bin, ich der Landesregierung treu und meinen Vorgesetzten gehorsam seyn werde. Zugleich gelobe ich die mir ertheilten Befehle selbst mit Gefahr meiner Person und meines Lebens punktlichst zu vollziehen, in der meiner Leitung anvertrauten Milizabtheilung die Disciplin und Ordnung zu befestigen, zur Aufrechthaltung der öffentlichen Ruhe und Sicherheit aus allen meinen Kräften beizutragen und überhaupt mich so zu betragen, wie es einem Offiziere von Ehre zusteht. So wahr mir Gott helfe. Amen.

D.

Forma przysięgi

dla Officerów Milicyi.

Ja N. N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Ś. Jedynemu, iż będąc zamianowanym (Podporucznikiem, Porucznikiem, Kapitanem) Milicyi W. M. Krakowa, Rządowi krajowemu wiernym i moim przełożonym posłusznym będę. Zarazem przyrzekam dane mi rozkazy nawet z narażeniem na niebezpieczeństwo własnej osoby i życia jak najakuratniej wypełniać; w powierzonym mnie oddziale Milicyi karność i porządek utwierdzać; tudzież do utrzymania publicznej spokojności i bezpieczeństwa całemi siłami mojemi przykładać się, zgoła tak się zachować jak na Officera honoru przystoi. Tak mi Panie Boże dopomóż. Amen.

E.

Eides-Formel

für die Unteroffiziere und Soldaten der Gendarmerie.

Ich N. N. schwöre zu Gott dem Allmächtigen in der heiligen Dreieinigkeit, dass, nach dem ich freiwillig in die Dienste der Gendarmerie der freien Stadt Krakau getreten bin, ich der Landesregierung treu, und meinen Vorgesetzten gehorsam seyn, und alle mir ertheilten Befehle, selbst mit Gefahr meiner Person und meines Lebens, pünktlich vollziehen werde. Zugleich gelobe ich aus allen meinen Kräften zur Aufrechthaltung der öffentlichen Ruhe und Sicherheit beizutragen, und Verbrechen, und Vergehen nachzuforschen, sobald ich zur Kenntniss einer gesetzwidrigen Handlung oder einer Übertretung der bestehenden Anordnungen, auf welch immer Weise gelange; hievon unverzuglich betreffenden Orts die gehörige Anzeige zu erstatten, den Dienst vor erhaltenem Abschiede nicht zu verlassen, und überhaupt mich so zubetragen, wie es einem ehrliebenden Soldaten zusteht. So wahr mir Gott helfe. Amen.

E.

Forma przysięgi

dla Podofficerów i Żołnierzy Żandarmeryi.

Ja N. N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Ś. Jedynemu, iż wstąpiwszy dobrowolnię w służbę Żandarmeryi W. M. Krakowa, Rządowi krajowemu wiernym, i moim przełożonym posłusznym będę, wszelkie rozkazy jakie mi danemi będą nawet z narażeniem się na niebezpieczeństwo własnéj osoby i życia ściśle wypełnię. Nadto przyrzekam całemi siłami mojemi do utrzymania publicznéj spokojności i bezpieczeństwa przykładać się, przestępstwa i zbrodnie śledzić, i jak skoro na jakiéjkolwiek bądź drodze powezmę wiadomość o czynie prawu przeciwnym, lub o przekroczeniu obowiązujących rozporządzeń, niezwłocznie o tém właściwéj władzy donieść nieomieszkam; nakoniec przyrzekam, iż służby przed uzyskaniem uwolnienia nie opuszczę, a w ogólności tak się zachowam jak na Żołnierza honor kochającego przystoi. Tak mi Panie Boże dopomóż. Amen.

F.

Eides-Formel

für die Unteroffiziere und Soldaten der Polizei und der Linien-Compagnien.

Ich N. N. schwöre zu Gott dem Allmächtigen in der heiligen Dreieinigkeit, dass, nach dem ich freiwillig in den Dienst der Miliz der freien Stadt Krakau getretten bin, ich der Landesregierung treu und meinen Vorgesetzten gehorsam seyn, alle mir ertheilten Befehle selbst mit Gefahr meiner Person und meines Lebens punktlich vollziehen, die Reihen der Miliz vor erhaltenem Abschiede nicht verlassen, und überhaupt mich so betragen werde, wie es einem ehrliebenden Soldaten zusteht. So wahr mir Gott helfe. Amen.

F.

Forma przysięgi

dla Podofficerów i Żołnierzy kompanii policyjnéj i kompaniów liniowych.

Ja N. N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Ś. Jedynemu, jako wstąpiwszy z własnéj ochoty w służbę Milicyi W. M. Krakowa, Rządowi krajowemu wiernym, i przełożonym moim posłusznym będę, wszelkie rozkazy jakie mnie danemi będą, nawet z narażeniem na niebezpieczeństwo własnéj osoby i życia ściśle wykonam, szeregów Milicyi przed otrzymaniem uwolnienia od służby nie opuszczę, i w ogólności tak się zachowam, jak na Żołnierza honor kochającego przystoi. Tak mi Panie Boże dopomóż. Amen.

G.

NACHWEIS

Des Soldes und der sonstigen den in der Miliz dienenden Individuen zukommenden Emolumente.

Zahl	DIENSTGRAD	Sold				Bureaukosten für den Miliz-Commandanten und das Auditoriat		Quartier Entschädigung				Bedienungs Entschädigung		Jährlich				Bemerkung
		täglich		jährlich				täglich		jährlich		monatlich		Beleuchtungs Entschädigung		Feuerungs Materiale		
																Stein-kohlen	Holz	
		fr.	gr.	fr.	g.	fr.	g.	fr.	gr.	fr.	gr.	fr.	g.	fr.	g.	Zentner	Klaftern	
	Stab der Miliz.																	
1	Commandant der Miliz	13		4745		255										20	1	Die Offiziere erleiden von ihrem Gehalte einen Abzug von jährlich 4 p. C. zur Bildung des Pensionsfonds.
1	Hauptmann Auditor . .	6	15	2372	15	200		1		365		20		40		60	2	
	Offiziers-Corps.																	
1	Hauptmann	6	15	2372	15			1		365		20		40		60	2	
1	Oberlieutenant	5		1825					22½	273	22½	20		20		30	1	
1	Unterlieutenant	4		1460					15	182	15	20		20		30	1	
	Mannschaft der Gendarmerie.																	
1	Wachtmeister	2	12	876														
1	Brigadier	1	15	547	15													
1	Trompeter	1	2	389	10													
1	Gendarm zu Pferd oder zu Fuss	1		365														
	Mannschaft der Polizei-Compagnie.																	
1	Feldwebel	1	16½	567	3½													
1	Korporal	1		365														
1	Tambour		24	292														
1	Soldat		24	292														
	Mannschaft der Linien-Compagnie.																	
1	Feldwebel	1	14	535	10													
1	Korporal		28	340	20													
1	Stellvertreter		22	267	20													
1	Tambour		22	267	20													
1	Soldat		20	248	10													

BEMERKUNG. Die Wachtmeister, Feldwebel und Brigadiers erleiden von ihrem Solde einen Abzug von 4 p. C. die Musici, Trompeter, Gendarmen, Korporals, Tambours und Gemeinen von 2 p. C. zur Bildung des Invalidenfondes.

ANMERKUNG. Die sämtliche Mannschaft der Miliz erhält Quartier *in natura*, und wird, soweit thunlich, cassernirt. Auch werden die Quartiere der Mannschaft gehörig beheizt und nach Massgabe des Bedürfnisses erleuchtet so wie dieser auch das zum Kochen erforderliche Feuerungs-Materiale zukömmt.

G.

W Y K A Z

Żołdu i innych w Milicyi służącym Indiwiduom przypadających Emolumentów.

Liczba	STOPIEŃ SŁUŻBY	Żołd dziennie Zł.	Żołd dziennie gr.	Żołd rocznie Złp.	Żołd rocznie g.	na Bióro Kommendanta i audytorjatu Zł.	na Bióro Kommendanta i audytorjatu g.	Wynagrodzenie za kwatery dziennie Zł.	Wynagrodzenie za kwatery dziennie gr.	Wynagrodzenie za kwatery rocznie Zł.	Wynagrodzenie za kwatery rocznie gr.	wynagrodzenie za obsługę miesięcznie Z.	wynagrodzenie za obsługę miesięcznie g.	Rocznie: wynagrodzenie za światło Z.	Rocznie: wynagrodzenie za światło g.	Rocznie: na opał węgli korcy	Rocznie: na opał drzewa sąg	Uwaga
	Sztab Milicyi.																	
1	Kommendant Milicyi .	13		4745		255										20	1	Officerom potrąca się po $\frac{1}{12}$ rocznie z ich żołdu dla utworzenia funduszu na pensye emerytalne.
1	Kapitan Audytor . . .	6	15	2372	15	200		1		365		20		40		60	2	
	Officerowie Korpusu.																	
1	Kapitan	6	15	2372	15			1		365		20		40		60	2	
1	Porucznik	5		1825					$22\frac{1}{2}$	273	$22\frac{1}{2}$	20		20		30	1	
1	Podporucznik	4		1460					15	182	15	20		20		30	1	
	Żandarmerya.																	
1	Wachmistrz	2	12	876														
1	Brygadyer	1	15	547	15													
1	Trębacz	1	2	389	10													
1	Żandarm konny lub pieszy	1		365														
	Kompania policyjna.																	
1	Feldwebel	1	$16\frac{3}{5}$	567	$3\frac{1}{5}$													
1	Kapral	1		365														
1	Dobosz		24	292														
1	Żołnierz		24	292														
	Kompania milicyjna.																	
1	Feldwebel	1	14	535	10													
1	Kapral		28	340	20													
1	Zastępca		22	267	20													
1	Dobosz		22	267	20													
1	Żołnierz		20	243	10													

UWAGA. Wachmistrzom, Feldweblom i Brygadyerom potrąca się po $\frac{4}{100}$ z ich żołdu, Muzykantom zaś Trębaczom, Żandarmom, Kapralom, Doboszom i Żołnierzom po $\frac{3}{100}$ dla utworzenia funduszu na Inwalidów.

UWAGA. Wszyscy Podofficerowie i Żołnierze Milicyi otrzymują kwatery w naturze i winni będą o ile możności w koszarach być umieszczeni; kwatery onychże będą dostatecznie opalonemi i w miarę potrzeby oświetlonemi; należy im również do gotowania potrzebny opał.

II.

NACHWEIS

über die zur Bewaffnung, Montirung und Equipirung der Miliz-Mannschaft des Freistaates Krakau, mit Inbegriff der Gendarmerie zu Pferd und zu Fuss, gehörigen Stücke und Effekten sammt Bezeichnung der für solche festgesetzten Dauer.

Anzahl der Stücke	Benanntlich
	AUF I. JAHR
	Bekleidung des Gendarmen.
2	Hemden.
1	Paar Sommerhosen für den Gendarm zu Pferd.
2	„ „ „ „ zu Fuss.
1	„ Gattien „ „ zu Pferd.
2	„ „ „ „ zu Fuss.
2	Halstücher.
1	Paar Handschuh ohne Stülpen.
2	„ Fussfetzen.
1	Handtuch.
1	Paar Reithosen vom grauen Tuche für den Gendarm zu Pferd.
1	Paar neue Stiefel mit Beschlag.
1	„ Vorschuh mit Beschlag.
1	„ Sohlen.
	Stallrequisiten für den Gendarmen.
1	Blecherner Striegel.
1	Hornkam.
1	Bürste.
1	Fouragierstrick.
1	Strick zur Halfter.
2	Futersacke.
	Bekleidung des Soldaten der Polizei und Linien-Compagnie.
2	Hemden.
2	Paar leinene Sommerhosen (Czechczer).
2	„ Gattien.
1	„ neue Stiefeln mit Beschlag.
1	„ Vorschuh mit Beschlag.
1	„ Sohlen.
	AUF II. JAHRE.
	Montirung des Gendarmen.
1	Dunkelblaues Röckel.
1	Dunkelblaue Reithose mit Leinwand gefüttert.
1	Dunkelblauen Spenzer.
1	Dunkelblaue Comod-Mütze.
1	Spenzer von Drillich.
1	Stück Juchtenleder zum Besatz der blauen Reithosen.
1	Kalbleder zum Besatz der grauen Reithosen.
1	Polizeistrück.
1	Überzug von Wachsleinwand für den Tschako.
	Stallrequisiten.
1	Pferdedecke mit Leinwand gefüttert.
1	Hafersack.
1	Stallhalfter.

Sztuki	Wyszczególnienie Effektów
1	Bagnet, szajda skórzana z okuciem.
1	Flintpas z skóry białej.
1	Temblak skórzany z kutasem dla Żandarma.
	Effekta okulbaczenia.
1	Terlica z pasem, okuciem i poduszką.
1	Podpiersienie z szlufkami i trokami na olstra.
1	Para olstrów z nawiązaniem.
1	„ pusliska z sprzączkami.
1	Podogonie z pasem.
3	Troki rzemienne do mantelzaka.
1	Umlaufrym z sprzączką do obergurta.
1	Gurt stajenny z poduszką do deki.
1	Munsztuk z uździenicą i trenzlą.
	NA LAT DWANAŚCIE.
1	Kuferek z okuciem i kłotką.
	NA LAT OŚMNAŚCIE.
	Dla żandarma uzbrojenie.
1	Ładownica z pasem i smyczą do stempla.
1	Para naramienników z blachy mosiężnej.
1	Pałasz z gryfem mosiężnym.
1	Para pistoletów.
1	Karabinek dla żandarma konnego bez bagneta.
1	Para ostróg.
1	„ kajdanek.
	Dla policyanta lub milicyanta.
1	Patrontasz z białym pasem.
1	Trok do płaszcza.
1	Granat mosiężny.
1	Numer mosiężny na patrontasz dla żołnierza policyjnego.
	NA LAT DWADZIEŚCIA.
1	Bemben dla dobosza.
	NA LAT DWADZIEŚCIA PIĘĆ.
1	Para strzemion żelaznych.
1	Munsztuk żelazny.
1	Łańcuszek do podpięcia.
1	Trenzla z werblikiem.
3	Numera lane mosiężne na ładownice, mundsztuki i popiersienia.
	NA LAT TRZYDZIEŚCI
	dla konnego żandarma.
1	Pałasz z pachwą skórzaną (dla piechoty).
	Uwaga. Cała kompania policyjna ma pałasze, w kompaniach milicyjnych zaś tylko Podofficerowie, Dobosze i Muzycy.
	NA LAT SZEŚĆDZIESIĄT.
1	Karabin z bagnetem, stęplem i grajcarem.

I.

NACHWEIS

Über verschiedene Leistungen der Regierung des Freistaates Krakau, an dessen Miliz-Corps.

Ammunition.

Die Landes-Miliz wird mit Ammunition, bestehend in scharfen und blinden Patronen, für Gewehre, Stutzen, und Pistolen so wie mit den erforderlichen Flintensteinen, nach Massgabe des Bedürfnisses versehen.

Miliz-Musik.

Zur Erhaltung der Milizmusik ist Etatsmässig der Betrag von 11062 flr. polnisch festgesetzt.

Fourage.

Für ein Gendarmerie-Pferd ist die Fourage täglich mit 2¼ Garnez Hafer, 10 Pfund Heu und 5 Pfund Stroh bemessen.

Nach derselben Ausmass, kömmt dem Commandanten des Militz-Corps die Fourage für 2 Pferde und dem die Gendarmerie-Abtheilung befehligenden Offiziere für ein Pferd zu verabfolgen; insoferne sie sich im Besitze dieser Pferde wirklich befinden.

Für jeden Kopf der Milizmannschaft, werden zur frischen Füllung des Strohsackes, alle 2 Monate, 30 Pfund Stroh verabreicht.

Utensilien, Geschirre, Mobilien.

Nebst dem erforderlichen Kochgeschirre für die Mannschaft, wird für diese, die benöthigte Anzahl Wasserschaffe, und Kannen, dann Neidenkörbe, Schaufeln, Äxte und sonstige Feuerungsrequisiten, wie nicht minder Leuchter- und eiserne Lichtscheeren, dann Besen verabfolgt.

Für die Gendarmerie zu Pferd, sind alle erforderlichen Stallrequisiten, wie Schubkarren, Wasserkübel, Hafermaasse, Stall-Laternen, Hechselschneide, Maschinen etc. zu liefern.

Die Cassernen müssen mit den für die Mannschaft erforderlichen Mobilien versehen seyn wie Bettstatten, Bänke, Tische, Gewehrrechen, Brotbretter etc.

Imgleichen müssen die Wachtstuben, so wie die Arreste für Officiere und die Mannschaft, endlich die Auditoriatskanzlei, mit den erforderlichen Mobilien, Geräthschaften, Geschirren, und den zur Reinhaltung, Erleuchtung und Beheizung derselben benöthigten Utensilien versehen werden (Es versteht sich von selbst, dass diese Localitäten nach Bedarf zu beheizen und zu erleuchten kommen).

Anmerkung. Für die vorangeführten Utensilien, Geschirre und Mobilien, wird die Regierung des Freistaates, in so weit solches thunlich ist, eine auf Erfahrung gegründete Dauerzeit festsetzen.

Krakau den 25 Janner 1842.

(L. S.)

Für gleich lautende Abschrift.

(gezeich.) v. HARTMANN.

I.

WYKAZ

różnych potrzeb z strony Rządu W. Miasta Krakowa dla Milicyi tego kraju dostarczanych.

Amunicya.

Milicya krajowa będzie w amunicyą składającą się z ostrych i ślepych ładunków, w karabiny, sztutce i pistolety, jak równie w stosowną ilość skałek w miarę potrzeby zaopatrzoną.

Muzyka Milicyjna.

Na utrzymanie muzyki milicyjnej ustanowiony jest etat summę Złp. 11,062 wynoszący.

Furaż.

Dla jednego konia żandarma obrok dzienny w ilości 2¼ garnca owsa, 10 funtów siana i 5 funtów słomy oznacza się.

W tym samym stosunku tak Kommendantowi Milicyi dla dwóch koni, jak Officerowi oddziałem żandarmeryi kommenderującemu obrok dla jednego konia ma być wydawanym, o ile konie te istotnie posiadać będą.

Dla każdego żołnierza Milicyi krajowéj będzie dla wysłania siennika co każde dwa miesiące po 30 funtów słomy świéżéj dostarczaném.

Utensylia, naczynia i ruchomości.

Oprócz potrzebnych naczyń kuchennych dla Milicyi, będzie taż w potrzebną liczbę konewek i kubków, jak niemniéj koszy, siekier i w inne ogniowe rekwizyta, jako też w lichtarze i żelazne szczypce, nakoniec w miotły zaopatrzoną.

Dla Żandarmów konnych wszystkie potrzebne rekwizyta stajenne, jako to: taczki, putnie, miara na owies, latarnie, sieczkarnie i t. p. będą dostarczone.

Koszary, będą dla Milicyi potrzebnemi ruchomościami zaopatrzone, jako to: łóżkami, ławkami, stołami, wieszadłami i półkami i t. p.

Również kordegardy, tak jak i areszta dla Officerów, tudzież podofficerow i żołniérzy, nakoniec kancellarya Audytorjatu, będą w potrzebne ruchomości, sprzęty, tudzież do utrzymania czystości, oświetlenia jak i ogrzania tychże potrzebne utensylia zaopatrzone (rozumié się, że wszystkie te lokale wedle potrzeby ogrzewać i oświetlać należy).

Uwaga. Dla wyżéj wymienionych utensyliów naczyń i ruchomości, Rząd W. M. Krakowa o ile to jest możebném, na zasadach na doświadczeniu opartych czas trwałości oznaczy.

Kraków dnia 25 Stycznia 1842.

Za Zgodność Odpisu

(M. P.)

(podpisano) v. HARTMANN.

Anzahl der Stücke	Benanntlich
	Montirung der Polizei- und Linien-Mannschaft.
1	Dunkelblaues Röckel.
1	Paar dunkelblaue Hosen.
1	Spenzer von weissem Tuche.
1	Paar Faustlinge von Tuch.
1	Blaue Comod-Mütze mit Schild.
1	Rossharne Halsbinde mit Schnalle.
1	Überzug von Wachsleinwand für den Tschako.
	Aussordem für den Polizeisoldaten.
1	Stockbügel mit Stockriemen.
1	Polizeistrick.
	AUF III. JAHRE.
1	Porteppe (nach dem Grade) von ½ oder ⅓ Silber und Wolle, oder ganz vom Wolle für die Unteroffiziere und Tambours.
	Fur den Gendarm, den Polizei- und Liniensoldaten
3	Bettücher.
3	Polsterüberzüge.
1	Strohsack.
1	Polstereinschütte.
1	Grauer Mantel.
1	Paar Stülpen zu den Handschuhen des Gendarmen.
	AUF IV. JAHRE.
1	Wachtmantel für die Wachtposten im Winter.
	Für den Gendarm, den Polizei- und Liniensoldaten.
1	Wollene Decke (Kotze).
1	Weisse Fangschnur zum Tschako
1	Pompon mit Kokarde.
1	Weisses Achselband für den Gendarm.
1	Mantelsack von groben Tuche für denselben.
	AUF VI. JAHRE.
1	Tressenschmuck für die Unteroffiziere.
	Für den Gendarm, den Polizei- und Milizsoldaten.
1	Tschako von Filz mit ledernem Deckel.
1	Büchel zum Verzeichnen der Effekten.
	Sattelzeug.
1	Schabrake vom Lammfell mit Tuch besetzt.
1	Schweissdecke mit Leder besetzt.
1	Bauchgurt mit Aufzugriemen von schwarzem geglanzten Leder.
1	Obergurt mit Strumpfen und Schnallen.
	AUF VIII. JAHRE.
1	Die Dauer eines Gendarmerie-Pferdes ist bei gewöhnlichen Verhältnissen im Durchschnitt für diese Zeit bemessen.
	AUF IX. JAHRE.
	Für den Gendarm, den Polizei- und Liniensoldaten.
1	Messingenes Schild mit dem Wappen der freien Stadt Krakau.
1	Paar Sturmbänder mit Schuppen.
1	Säbelgehenk von weissem Leder mit Schnalle.

Sztuki	Wyszczególnienie Effektów
	Umundurowanie Policyanta i Milicyanta.
1	Mundur ciemno-granatowy.
1	Spodnie „ granatowe.
1	Spencer z sukna białego.
1	Para rękawic sukiennych.
1	Furażerka granatowa z daszkiem.
1	Halsztuk włosienny z sprzączką.
1	Cerata na kaszkiet.
	Nadto dla policyanta.
1	Laska z szlufką żelazną i temblakiem skórzanym.
1	Postronek policyjny.
	NA LAT TRZY.
1	Porte-épée (podług stopnia) z ½ albo ⅓ srebra i wełny albo z saméj wełny dla Podofficerów i Doboszy
	Dla żandarmów policyjnych i liniowych żołnierzy.
3	Prześcieradła.
3	Poszewki.
1	Siennik.
1	Wsypka.
1	Płaszcz szaraczkowy.
1	Para sztylpów do rękawic żandarma.
	NA LAT CZTÉRY.
1	Płaszcz zimowy dla stojących na straży w zimie.
	Dla żandarma policyanta lub milicyanta.
1	Koc wełniany.
1	Kordony z nici białych.
1	Pompon z kokardą.
1	Akselbant z nici białych dla żandarma.
1	Mantelzak z sukna grubego dla tegoż.
	NA LAT SZEŚĆ.
1	Galonki dla Podofficerów.
	Dla żandarma policyanta lub milicyanta.
1	Kaszkiet filcowy z wierzchem skórzanym.
1	Książeczka do zapisywania effektów.
	W okulbaczeniu.
1	Czaprak z baranków suknem obszyty.
1	Wojłog skórą pokryty.
1	Popręg z przystułą z skóry czarno glancowanej.
1	Obergurt z antabkami i krzyżownikami.
	NA LAT OŚM.
1	Trwałość w służbie konia żandarmeryi w zwyczajnych okolicznościach oznacza się w przecięciu na czas powyżéj oznaczony.
	NA LAT DZIEWIĘĆ.
	Dla Żandarma policyanta lub milicyanta.
1	Szyld mosiężny z herbem W. M. Krakowa.
1	Para podpinek w łuskę.
1	Pendent z skóry białéj z sprzączką.

Anzahl der Stücke	Benanntlich
1	Lederne Bajonetscheide mit Beschlag.
1	Gewehrriemen von weissem Leder.
1	Säbelhandriemen mit Quaste für den Genda.n.
	Sattellzeug.
1	Sattell mit Gurt Beschlag und Polster.
1	Vorderzeug mit Schleifen und Bindriemen zu Pistolenhalftern.
1	Paar Pistolenhalfter mit Riemen.
1	„ Steigbügelriemen mit Schnallen.
1	Hinterzeug mit Kreuzriemen.
3	Packriemen zum Mantelsack.
1	Umlaufriemen mit Schleifen zum Obergurt.
1	Stallgurte mit Polster zur Pferdsdecke.
1	Zaum (v. Hauptgestell) mit Halfter und Trense.
	AUF XII. JAHRE.
1	Truhe mit Beschlag und Schloss.
	AUF XVIII. JAHRE.
	Für den Gendarm.
1	Patrontasch und Ladstockriemen.
1	Paar Epauletten vom Messingblech.
1	Säbel mit messingenem Griff.
1	Paar Pistolen.
1	Karabiner für den Gendarm zu Pferd ohne Bajonett.
1	Paar Spornen.
1	„ Schliesseisen.
	Für die Mannschaft der Polizei- und Linien-Compagnie.
1	Patrontasche mit weissen Riemen.
1	Mantelbindriemen.
1	Kleine Granate von Messing.
1	Messingene Nummer zur Patrontasche für den Polizeisoldaten.
	AUF XX. JAHRE.
1	Trommel.
	AUF XXV. JAHRE.
1	Paar eiserne Steigbugel.
1	Reitstange.
1	Kinnkette.
1	Trensengebiss.
3	gegossene messingene Nummern zur Patrontasche Kopf und Vorderzeig für den Gendarm zu Pferd.
	AUF XXX. JAHRE.
1	Säbel mit lederner Scheide für die Infanterie.
	Anmerkung. Die ganze Polizei-Compagnie hat Säbel, bei den Linien-Compagnien nur die Unteroffiziere, Tambours und Musici.
	AUF LX. JAHRE.
1	Gewehr mit Bajonett, Ladstock und Kugelzieher für die Infanterie.

H.

W Y K A Z

Effektów do uzbrojenia, umundurowania i wyekwipowania Podofficerów i Żołnierzy Milicyi W. M. Krakowa służących z włączeniem w to i tych które Żandarmeryi pieszéj i konnéj przynależą, z oznaczeniem czasu przez który trwać powinny.

Sztuki	Wyszczególnienie Effektów
	NA JEDEN ROK.
	Ubranie żandarma.
2	Koszule.
1	para konnemu } spodni letnich.
2	pary pieszemu } spodni letnich.
1	para konnemu } gatek.
2	pary pieszemu } gatek.
2	Halsztuchy
1	para rękawic bez sztylpów.
2	pary onucek.
1	Ręcznik.
1	para rajtuzów z sukna szaraczkowego konnemu.
1	„ butów nowych z podkuciem.
1	„ „ podszycia z okuciem.
1	„ „ podzolowania.
	Rekwizyta stajenne dla Żandarma.
1	Zgrzebło blaszane.
1	Grzebień rogowy.
1	Szczotka.
1	Postronek na furaż.
1	Powód do uździenicy.
2	Torby na obrok.
	Do ubrania żołnierza kompanii policyjnéj i milicyjnéj.
2	Koszul.
2	pary czechczer.
2	„ gatek.
1	para butów nowych z okuciem.
1	„ „ podszycia.
1	„ „ podzolowania.
	NA LAT DWA.
	Umundurowanie żandarma.
1	Mundur ciemno-granatowy.
1	Rajtuzy „ granatowe płótnem podszyte.
1	Spencer „ granatowy.
1	Furażerka „ granatowa.
1	Spencèr z drylichu.
1	Sztuka skóry juchtowéj na karwasze do rajtuzów granatowych.
1	Skóra cielęca do rajtuzów szaraczkowych.
1	Postronek policyjny.
1	Cerata na kaszkiet.
	Rekwizyta stajenne.
1	Dera na konia płótnem podszyta.
1	Sakwy na owies.
1	Uździenica stajenna.

Nro 1970. D. G. S.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zważywszy, iż nowe urządzenie Władz sądowych, i stosownie do postanowienia z dnia **23** Lutego **1842** r. N. **934**. D. G. wprowadzenie w urzędowanie z dniem **1** Czerwca b. r. Trybunału i Sądu wyższego w miejsce dotychczasowego Trybunału I. Inst. Sądu apellacyjnego i Sądu III. Inst. wymaga rozwiązania wątpliwości jakieby w zastosowaniu artykułów **7. 8.** i **12.** ustawy stemplowej z dnia **16** Września **1833** r. zajść mogły, przeto stanowimy co następuje:

ARTYKUŁ I.

Gdy według nowego urządzenia Sądownictwa, Trybunał wchodzi w urzędowanie dotychczasowego Trybunału I. Inst. i Sądu appellacyjnego, Sąd zaś wyższy w urzędowanie Sądu III. Inst. a co do podań jednostronnych w attrybucye Sądu appelpellacyjnego, przeto cena stempla administracyjnego winna być zastósowana do artykułu 7 i 8 ustawy stemplowéj przy zachowaniu względu na porządek instancyi w jakiej podanie czynioném będzie.

ARTYKUŁ II.

Wyciągi główne wyroków Sądowych wydawane będą w ścisłém zastósowaniu się do artykułu 12 ustawy stempl. na papierze stemplowym ceny takiej jaka według powyższego artykułu do podań jest ustanowiona.

ARTYKUŁ III.

Przestrzeganie niniejszego postanowienia komu należy, a mianowicie Władzom sądowym polecamy.

Działo się na posiedzeniu naszém w Krakowie dnia dwudziestego Kwietnia tysiąc ośmset czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.

(M. P.) Sekr. Jlny Senatu
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

vania ***Podofficerów*** *i Żoł-*
w to i tych które Żandar-
przez który trwać powinny.

ffektów

m a.

Nro 1970. D. G. S.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zważywszy, iż nowe urządzenie Władz sądowych, i stosownie do postanowienia z dnia 23 Lutego 1842 r. N. 934. D. G. wprowadzenie w urzędowanie z dniem 1 Czerwca b. r. Trybunału i Sądu wyższego w miejsce dotychczasowego Trybunału I. Inst. Sądu apellacyjnego i Sądu III. Inst. wymaga rozwiązania wątpliwości jakieby w zastosowaniu artykułów 7. 8. i 12. ustawy stemplowej z dnia 16 Września 1833 r. zajść mogły, przeto stanowimy co następuje:

ARTYKUŁ I.

Gdy według nowego urządzenia Sądownictwa, Trybunał wchodzi w urzędowanie dotychczasowego Trybunału I. Inst. i Sądu appellacyjnego, Sąd zaś wyższy w urzędowanie Sądu III. Inst. a co do podań jednostronnych w attrybucye Sądu appelpellacyjnego, przeto cena stempla administracyjnego winna być zastósowana do artykułu 7 i 8 ustawy stemplowéj przy zachowaniu względu na porządek instancyi w jakiéj podanie czynionem będzie.

ARTYKUŁ II.

Wyciągi główne wyroków Sądowych wydawane będą w ścisłém zastósowaniu się do artykułu 12 ustawy stempl. na papierze stemplowym ceny takiéj jaka według powyższego artykułu do podań jest ustanowiona.

ARTYKUŁ III.

Przestrzeganie niniejszego postanowienia komu należy, a mianowicie Władzom sądowym polecamy.

Działo się na posiedzeniu naszém w Krakowie dnia dwudziestego Kwietnia tysiąc ośmset czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.

(M. P.) Sekr. Jlny Senatu
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

Nro 2124. D. G. S.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Gdy urządzenie Sądownictwa na zasadach Statutu pod d. 27 Stycznia 1842 r. do Nru 3. D. K. ogłoszonego, pociąga za sobą zmianę w przepisach dotychczasowych o applikacyi i examinach Sądowych; przeto w miejsce takowych, odnośnie do art. 26 i 145 rzeczonego Statutu, postanowiliśmy wydać następującą Ustawę, która jednocześnie z Statutem Organicznym Sądownictwa obowiązywać zacznie.

TYTUŁ I.

O applikacyi sądowéj

ARTYKUŁ 1.

Nikt do applikacyi w Sądach przypuszczonym być nie może, tylko na zasadzie nominacyi przez Prezesa Sądu Wyższego wydanéj, i po wykonaniu przysięgi na rotę przepisaną.

ARTYKUŁ 2.

Każdy życzący sobie otrzymać nominacyą na applikanta sądowego, winien jest podać do Prezesa Sądu Wyższego prośbę z dołączeniem aktu urodzenia, świadectwa tutejszo-krajowości, jeśliby przymiot ten z aktu urodzenia nie wypływał, tudzież szczegółowych świadectw z ukończenia całego kursu prawa w Uniwersytecie tutejszym, udowodniających odbycie publicznych popisów z postępem dobrym i zachowanie się moralne. Przepis ten jak równie i poprzedniego artykułu, nie stósuje się do

applikacyj u Komorników, Adwokatów lub Notaryuszów odbywanych.

ARTYKUŁ 3.

Uczniowie którzy odbyli kurs prawa w jednym z Uniwersytetów lub wyższych naukowych zakładów w Państwach Dworów Opiekuńczych, winni są świadectwami udowodnić postęp dobry z ukończonego całego kursu i moralne zachowanie się.

ARTYKUŁ 4.

Prezes Sądu Wyższego wydaje żądającemu nominacyą, wskaże mu zarazem przy której z Instancyj sądowych, to jest czy przy Trybunale, czy też przy Sądzie Wyższym prace swoje ma rozpocząć.

ARTYKUŁ 5.

Czas applikacyi według różnego stopnia urzędów sądowych poniżej oznaczonym będzie.

ARTYKUŁ 6.

Czas applikacyi przed ogłoszeniem niniejszej Ustawy rozpoczętej, rachowanym

będzie applikantowi w zakres teraźniejszą Ustawą przeznaczony, dokończenie jednak takowéj według przepisu tejże Ustawy nastąpić powinno.

ARTYKUŁ 7.

Czas codzienny na applikacyi pracom poświęcić się mający, trwać winien najmniéj 6 godzin, to jest od 9 do 12 rano i od 3 do 6 popołudniu.

ARTYKUŁ 8.

W ciągu czasu na applikacyą przeznaczonym, może każden z Prezesów według potrzeby i zdolności applikanta przeznaczyć mu miejsce przy którém z biór sądowych, i czas w którym prace swoje ma podejmować.

Biórami takiemi są, Sekretaryat, Inkwizytoryat, bióra Prokuratorów, Pisarzy i Regenta akt hypotecznych, Archivum sądowe, Sądy pokoju, a nadto bióro Sena-

tora czuwającego nad Instytutami i opieką małoletnich, i Oddział sądowy w Dyrekcyi Policyi, o ileby Senator lub Dyrektor potrzebę przydzielenia sądowych applikantów Prezesowi Sądu Wyższego przedstawił.

ARTYKUŁ 9.

Każdy applikant obowiązanym jest poruczoną mu przez przełożonego bióra czynność, wykonać z gorliwością i dokładnością.

ARTYKUŁ 10.

Czynności przez applikantów tak odbywane być mają, aby poczynając od poznania wewnętrznego porządku w biórach i biegu interessów sądowych, w miarę okazywanego usposobienia, zajmowani byli wyrabianiem zapadłych na posiedzeniach Sądowych uchwał, i załatwianiem przydzielanych im niektórych przedmiotów cywilnych lub kryminalnych, o ile tego przepisy kodexu karnego dozwalają.

Obok tego applikanci nie mogą się wymawiać od przepisywania jakichkolwiek pism sądowych, skoro takowe przez zwierzchnika biura wskazane im będzie.

ARTYKUŁ 11.

Po dwuletniéj w sposób powyższy applikacyi odbytéj, applikanci odznaczający się gorliwością w służbie i zdatnością, będą mogli być przedstawianymi Senatowi Rządzącemu do zamianowania bądź na bezpłatnych Assessorów, bądź też na wakujące posady urzędników niższego stopnia.

ARTYKUŁ 12.

Zastępcze bezpłatne pełnienie obowiązków Pisarzy, Sekretarzy i t. p. Assessorom powierzaném być może.

ARTYKUŁ 13.

Powierzanie prac takowych bezpłatnym Assessorom, nieuwalnia ich od podejmo-

wania w razie potrzeby prac innym applikantom właściwych.

ARTYKUŁ 14.

Odbycie applikacyi udowodnionem będzie świadectwem stopień pilności, gorliwości i nabytego uzdatnienia wykazującem. Swiadectwa te na mocy szczególnych poświadczeń przez zwierzchników biór, w których applikant pracom się oddawał, wydawane będą przez właściwych Prezesów.

ARTYKUŁ 15.

Dłuższe i usilne podejmowanie prac applikacyjnych nad czas ustawą zakreślony, nadawać będzie applikantowi obok równej z innymi zdatności, p[illegible]wszeństwo do przedstawienia go na wakujące posady.

ARTYKUŁ 16.

Wszelkie przerywanie applikacyi bez uzyskania na to wyraznego zezwolenia lub usprawiedliwienia tegoż, sprawia ten sku-

tek, iż czas przerwy w applikacyą rachowany nie będzie, i czas zakreślony o tyle przedłuży.

TYTUŁ II.

O examinach sądowych.

ARTYKUŁ 17.

Celem examinów sądowych jest przekonanie się o usposobieniu kandydata tak pod względem teoryi, jako też praktyki.

ARTYKUŁ 18.

Examina sądowe są dwojakie: usne i piśmienne.

ARTYKUŁ 19.

Przedmioty examinu ustnego z teoryi prawa oznacza art. 12 niniejszéj Ustawy.

ARTYKUŁ 20.

Oprócz examinu ustnego z przedmiotów teoryi, kandydat rozwiązać powinien praktyczny jaki przypadek przez examinujących podany.

ARTYKUŁ 21.

Examina piśmienne zależeć będą na wypracowaniu przedmiotów przez Kommissye examinacyjne według różnego stopnia examinu wyznaczonych; przyczém równie wzgląd tak na teoryą jako też praktykę miany być powinien.

ARTYKUŁ 22.

Wypracowania pismienne, których nie może być mniéj nad trzy, wykonane być winny według uznania Kommissyi, albo w obec téjże, albo też w miejscu osobném w przytomności dwóch delegowanych członków, przez samych kandydatów bez żadnéj obcéj pomocy.

ARTYKUŁ 23.

Gdyby się okazało, że kandydat do wypracowania przedmiotów na pismie użył w jakikolwiek sposób cudzéj pomocy, od examinu usuniętym i dopiero powtórnie za lat dwa przypuszczonym być może.

ARTYKUŁ 24.

Examin pismienny poprzedzony być winien examinem ustnym.

ARTYKUŁ 25.

Kandydat którego examin ustny za niedokładny uznanym zostanie, nie będzie mógł być przypuszczonym do examinu pismiennego.

TYTUŁ III.

O Kommissyach examinacyjnych i ich składzie.

ARTYKUŁ 26.

Funkcye i urzędy sądowe do których ubiegający się usposobienie swoje przez zdawanie examinów wykazać mają, podzielają się na trzy klassy.

ARTYKUŁ 27.

Do klassy 1széj należą: Woźni sądowi, Komornicy, Kanceliści, i Archiwiści.

Do klassy 2giej Sekretarze, Pisarze Sądów Pokoju i Rejent akt hypotecznych.

Do 3ciéj Obrońcy Sądowi, Notaryusze, Pisarze Sądowi, Sędziowie, Podprokurator Prokuratorowie.

ARTYKUŁ 28.

Kommissya examinacyjna dla kandydatów na urzędy klassy 1széj składać się będzie z Sędziego Sądu wyższego, jako prezydującego, Sędziego Trybunału i Prokuratora przez Senat Rządzący wyznaczonych.

ARTYKUŁ 29.

Kommissya examinacyjna dla kandydatów na urzędy 2giéj i 3ciéj klassy, złożona będzie z Prezesa Trybunału i czterech Kommissarzy, których Senat Rządzący na każdy szczególny wypadek przeznaczy.

ARTYKUŁ 30.

Komplet stanowi liczba wszystkich członków Kommissyą składających.

Większość zdań stanowi decyzyą, równość rozwiązuje Prezydujący.

ARTYKUŁ 31.

Zastępca Prezesa Trybunału w przypadku art. 10. Statutu organicznego Sądownictwa przez Senat Rządzący wyznaczony, będzie zarazem w razie potrzeby Prezydującym w Kommissyi examinacyjnéj.

ARTYKUŁ 32.

W razie choroby, nieobecności, wyłączenia się członka Kommissyi examinacyjnéj, lub innych jakich przeszkód, Senat Rządzący uzupełni komplet wezwaniem do zasiadania w Kommissyi innego Sędziego lub Prokuratora.

ARTYKUŁ 33.

Jezeli który z członków Kommissyi examinacyjnéj jest krewnym lub powinowatym kandydata w 1szym lub 2gim stopniu, przy jego examinie zasiadać nie może.

TYTUŁ IV.

O sposobie przystępowania do examinów i ich składania.

ARTYKUŁ 34.

Każdy który odbył przepisaną applikacyą, i uzyskał z takowéj świadectwo, dostateczne usposobienie i moralną konduitę okazujące, może żądać od właściwej Kommissyi examinacyjnéj, aby do złożenia examinu był przypuszczonym.

ARTYKUŁ 35.

Podający się do examinu, wyszczególnić powinien urząd do którego uzdatnienie swoje okazać pragnie, a zarazem dołączyć;

a) opis biegu życia swojego;
b) świadectwo z odbytéj applikacyi;
c) świadectwo z ukończonego kursu prawa.

ARTYKUŁ 36.

Kandydaci na Woźnych obok allegatów pod lit. *a* i *b* w poprzednim artykule wy-

mienionych, złożyć powinni świadectwo cztérech obywateli Gminy, w któréj najmniéj przez pół roku zamieszkiwali, potwierdzone przez Dyrekcyą Policyi i przekonywujące o moralném zachowaniu się i najlepszéj konduicie, tudzież świadectwo z ukończenia szkoły Lycealnéj.

ARTYKUŁ 37.

Czas applikacyi dla urzędników klassy Iszéj następnie oznacza się:

Kandydaci na Woźnych powinni pracować przynajmniéj przez 6 miesięcy przy jednym z komorników.

Kandydaci na Komorników obowiązani są applikować w Sądach przez rok jeden, a nadto pół roku w biorze Prokuratorów i pół roku u jednego z Komorników sądowych, nakoniec kandydaci na Kancelistów i Archiwistów, odbyć praktykę sądową przynajmniéj przez lat dwa.

ARTYKUŁ 38.

Kandydaci na urzędy klassy 2giéj dwóchletnią praktykę sądową odbyć powinni, oprócz tego kandydat na urząd Rejenta akt hypotecznych przez pół roku u jednego z Notaryuszów applikować jest obowiązanym.

ARTYKUŁ 39.

Czas applikacyi sądowéj dla kandydatów na urzędy klassy 3ciéj oznacza się na lat trzy; a nadto kandydaci na Adwokatów i Notaryuszów roczną applikacyą w tychże kancellaryach odbyć powinni.

ARTYKUŁ 40.

Prośby o przypuszczenie do examinów w raz z dowodami w poprzedzających artykułach wymienionemi, podawane będą do Prezydującego w właściwéj Kommissyi examinacyjnéj, który po przekonaniu się iż kandydat przepisane kwalifikacye po-

siada, o mianowanie Kommissarzy examinacyjnych przedstawienie do Senatu Rządzącego uczyni.

ARTYKUŁ 41.

Na dniu przez Prezydującego w Kommissyi examinacyjnéj wyznaczonym, kandydat stawić się jest obowiązanym, a gdyby po dwa razy mając wyznaczone termina do examinu nie stanął, i przyczyny niestawiennictwa nie usprawiedliwił, więcéj już do examinu przypuszczonym nie będzie.

ARTYKUŁ 42.

Za stawieniem się do examinu kandydata, zadawane onemuż będą przez członków Kommissyi pytania z przedmiotów teoryi i praktyki dotyczących, mianowicie examinowani będą:

A. kandydaci na urzędy klassy I.

a. na Woźnych;

1) z ustawy o Sądach pokoju;

2) z ustawy exekucyjnéj;
3) z ustawy o taxach;
4) z przepisów kodexu postępowania sądowego, o ile wiadomość tych woźnemu tak pod względem exekucyi jako też doręczania pozwów i innych pism jest potrzebną;

b) na **Komorników**;
oprócz pytań ogólnych w przedmiotach prawnych examinowani będą:
1) z ustawy konstytucyjnéj;
2) z kodexu cywilnego;
3) z postępowania sądowego cywilnego;
4) z ustawy exekucyjnéj;
5) z ustawy hypoteczněj;
6) z ustawy o taxach,
7) z ustawy stemplowéj,

nakoniec:

c) na **Kancellistow** i **Archiwistów**:
1) z ustawy konstytucyjnéj;
2) z kodexu cywilnego i postępowania sądowego;

3) z ustawy karnéj i postępowania;

4) z ustawy o taxach i stemplowéj;

nakoniec:

5) z przedmiotów do wewnętrznego porządku i biegu czynności kancellaryjnych odnoszących się.

B. Kandydaci na urzędy klassy IIgiéj.

1) z ustawy konstytucyjnéj;

2) z praw i dekretow sądowych w kraju W. M. Krakowa obowiązujących z epoki dawniejszych i obecnych Rządów;

3) z kodexu cywilnego z odniesieniem się do ustaw nowych krajowych;

4) z ustawy karnéj;

5) z postępowania sądowego cywilnego i kryminalnego;

6) z kodexu handlowego.

C. Kandydaci na urzędy klassy IIIciéj;

1) z ustawy konstytucyjnéj wraz z wszelkiemi statutami organicznemi też ustawę rozwijającemi,

2) z wszelkich dekretów, ustaw i rozporządzeń tak sądowych jak i sądowo-administracyjnych w kraju W. M. Krakowa obowiązujących, tak z epoki dawniejszych jak i obecnych Rządów, tudzież postanowień Rządów protegujących Mocarstw, o ile z stósunków wzajemnych między krajami pogranicznemi a krajem W. M. Krakowa wiadomość ich jest potrzebna.

3) z prawa rzymskiego;

4) z prawa kanonicznego;

5) z praw dawnych polskich łącznie z postępowaniem sądowym;

6) z kodexu cywilnego z odniesieniem się do ustaw nowych krajowych, oraz z praw Cesarsko-Austryackich dawniej tu obowiązujących.

7) z kodexu postępowania sądowego cywilnego;

8) z kodexu handlowego;

9) z ustawy karnej wraz z postępowaniem sądowem.

ARTYKUŁ 43.

Przy examinach ustnych na to wzgląd miany być powinien, aby kandydat z tego przedmiotu szczególniej i w całej obszerności był słuchanym, który najwięcej znajduje zastosowania w urzędowaniu do którego się ubiega.

ARTYKUŁ 44.

Kandydaci na Woźnych przy examinie ustnym okazać powinni wiadomość obowiązków i stosunków względnie zwierzchniej władzy której dozorowi ulegają, mianowicie w przedmiotach exekucyi sądowej.

ARTYKUŁ 45.

Przy examinie pismiennym, kandydaci na urzędy klassy I. okazać powinni dowody płynnego, a ubiegający się o posady Kancellistów czytelnego i ortograficznego

pisania, mianowicie zaś ubiegający się o posady Woźnych i Komorników, obowiązani będą napisać wzór jakiego aktu sądowego w przypadku przez Kommissyą podanym.

Kandydaci na urzędy klassy IIgiéj jako to:

1) *Na Sekretarzy*, wyrobią jaką uchwałę sądową, spiszą protokuł otwarcia testamentu lub w sprawie rozwodowéj, albo w przypadku art. 162 ustawy exekucyjnéj i tym podobne.

2) ***Na Pisarzy Sądów Pokoju***, wypracują relacyą w sprawie cywilnéj przez Kommissyą oznaczonéj, dadzą zdanie i napiszą wyrok w podobnéjże sprawie, spiszą protokuł inkwizycyi z świadków lub naocznego obejrzenia, akt opieczętowania i t. p.

3) *Na **Rejenta** akt hypotecznych*, napiszą akt notaryalny i rezolucyą w przypadkach przez Kommissyą podanych, tudzież ułożą wykaz hypoteczny.

Kandydaci na urzędy IIIciej klassy, uskuteczniają wypracowania w przedmiotach przez Kommissyą examinacyjną oznaczonych; mianowicie w przedmiotach wyższych praktycznych cywilnych i kryminalnych, jako też dotyczących sporu administracyjnego lub jurysdykcyjnego, nareszcie we wszelkich innych przedmiotach, nieograniczając się do samych sądowych, tak żeby kandydaci zdania własne, uwagi lub rozprawy nad zadanym przedmiotem wypracować mogli.

ARTYKUŁ 46.

Kandydaci na urzędy Adwokatów oprócz powyższych wypracowań pismiennych, powinni stawać w Sądzie z obronami w dwóch sprawach cywilnych przez Prezesa Trybunału, i napisać wyrok wraz z swojem zdaniem w sprawie karnej przez Kommissyą examinacyjną wyznaczonych.

ARTYKUŁ 17.

Po dwóch niepomyślnie odbytych examinach bądź ustnych bądź pismiennych, a to w przerwie czasu najmniéj sześciu miesięcy między piérwszym a drugim examinem, może kandydat po upływie roku jednego prosić jeszcze raz o przypuszczenie go do examinu, a gdyby i tym razem za niezdatnego był uznanym, nie będzie już więcéj dopuszczonym do examinu na też same urzędy.

ARTYKUŁ 18.

Kandydat uznany w skutek złożonych przez siebie examinów za niezdatnego do urzędów wyższych, może się podać do examinu na urzędy niższe.

TYTUŁ V.

O postępowaniu w Kommissyach examinacyjnych.

ARTYKUŁ 19.

Przy każdéj z Kommissyj examinacyjnych będzie Sekretarz, którego Prezydu-

jący z pomiędzy Urzędników sądowych przybierze.

ARTYKUŁ 50.

Do Sekretarzy tych należy utrzymywać dziennik podawczy i protokuł posiedzeń Kommissyj examinacyjnych.

ARTYKUŁ 51.

Posiedzenia Kommissyj examinacyjnych odbywać się będą w miesiącach Styczniu, Maju i Wrześniu, zawsze w dniach wolnych od posiedzeń sądowych.

Kandydaci przynajmniéj na miesiąc przed powyższemi terminami podania swe czynić powinni i koleją swoich podań, examinowani będą.

ARTYKUŁ 52.

Prośba o przypuszczenie do examinu podaną być winna do Prezydującego w Kommissyi examinacyjnéj, który położywszy na niéj dzień odebrania, odda ją Sekretarzowi do zaciągnienia w dziennik i daléj według art. 10 postąpi.

ARTYKUŁ 53.

Jeżeli Kommissya złożone przez kandydata dowody za dostateczne uzna, bezpośrednio do examinu przystąpi; w przeciwnym razie da mu odmówną odpowiedź z wyrażeniem powodów.

ARTYKUŁ 54.

Po odbytym examinie ustnym i uznaniu takowego za dostateczny, wyznaczy Kommissya kandydatowi przedmioty do pismiennego w miejscu i terminie zakreślonym wypracowania.

Jeżeli zaś examin ustny za niedostateczny uznanym będzie, udzieli kandydatowi stósowną odpowiedź przy wskazaniu w czém mu się jeszcze usposobić potrzeba.

ARTYKUŁ 55.

Wypracowania pismienne kandydatów rozdzieli Prezydujący między członków Kommissyi examinacyjnéj, którzy takowe najdokładniéj rozważyć, dostrzeżone uchybienia wyszczególnić, swoje zdanie wyra-

zić, i rzecz całą Kommissyi przedstawić obowiązani będą.

ARTYKUŁ 56.

Jeżeli i pismienny examin za dostateczny uznanym będzie, Kommissya examinacyjna wyda kandydatowi świadectwo z odbytych examinów; w przeciwnym razie udzieli odpowiedź w art. 54 wzmiakowaną.

ARTYKUŁ 57.

Swiadectwo to przez Sekretarza stósownie do zapadłéj decyzyi ułożone, wyrażać powinno klassę na którą examin jest złożonym, tudzież postępek szczegółowo z każdego przedmiotu, jeżeli jednakowy stopień zdatności z wszystkich przedmiotów zadecydowanym nie został, a po odczytaniu go Kommissyi examinacyjnéj podpisem wszystkich członków Kommissyi ma być stwierdzone.

Oryginał rzeczonego świadectwa wydanym będzie kandydatowi, a kopia wierzytelna pozostanie w aktach.

Stopień postępku oznaczony być powinien w słowach: celująco-usposobiony, dostatecznie usposobiony, lub nieuzdatniony.

ARTYKUŁ 58.

W protokułach posiedzeń zapisywani będą:

1) obecni członkowie Kommissyi examinacyjnéj;
2) dzień posiedzenia;
3) nazwisko kandydata poddającego się examinowi, i klassa examinu który ma być złożonym;
4) pytania kandydatowi czynione, tudzież przedmioty do pismiennego wypracowania podane;
5) zdania szczególnych członków w braku jednomyślności, i zapadła decyzya.

ARTYKUŁ 59.

Protokuł posiedzeń podpisywanym będzie przez wszystkich członków Kommissyi

ARTYKUŁ 60.

Po każdym odbytym examinie, wyciągi protokułów posiedzeń wraz z kopią wydanego świadectwa lub rezolucyi odmownéj, przesłane będą Prezesowi Sądu Wyższego.

ARTYKUŁ 61.

Protokuły posiedzeń, decyzye Kommissyj examinacyjnych, tudzież pismienne kandydatów wypracowania, zachowane będą w Archiwum Trybunału w oddzielnym fascykule.

TYTUŁ VI.

Urządzenia ogólne.

ARTYKUŁ 62.

Nikt nie może być do żadnego urzędu ani przedstawianym ani powołanym, ani też na wyższy urząd posunionym, kto poprzednio nie złoży examinów, według ni-

niejszéj ustawy, i świadectwa z postępkiem przynajmniéj dostatecznym uzyskanego nieokaże.

ARTYKUŁ 63.

Posiadający stopień doktora prawa, w razie ubiegania się o urząd sądowy, poddać się winni examinowi praktycznemu, przy którym atoli pytania z przedmiotów teoryi równie czynione być mogą.

ARTYKUŁ 64.

Wyłączają się od powyższych przepisów:

a) wszyscy ci którzy już przed ogłoszeniem niniejszéj ustawy odbyli examina sądowe przed Kommissyami tak za Rządu teraźniejszego, jako też w dawniéjszych epokach, lecz tylko co do stopnia kwalifikacyi złożonemu examinowi odpowiedniego.

b) Urzędnicy sądowi będący w urzędowaniu przed ogłoszeniem niniejszéj ustawy, co do już piastowanych, lub też na

przyszłość piastować się mających urzędów takiejże saméj kwalifikacyi wymagających.

ARTYKUŁ 65.

Obiedwie Kommissye examinacyjne używać będą oddzielnych pieczęci.

ARTYKUŁ 66.

Wszelkie rozporządzenia dawniejsze co do składania examinów sądowych dotąd istniejące, z dniem ogłoszenia niniejszéj Ustawy przestają obowiązywać.

ARTYKUŁ 67.

Wykonanie niniejszéj Ustawy, która w Dzienniku praw zamieszczoną zostaje, Sądowi Wyższemu poruczamy.

Działo się na posiedzeniu Naszém w Krakowie dnia dwudziestego siódmego Kwietnia, tysiąc ośmset czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.

(M. P.) Sekr. Jlny Senatu
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

Nro 1801. D. G. S.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Chcąc ażeby przepisy policyjne pod względem kar na przestępstwa przeciw ustanowionej cenie rzeczy czyli taxie, tudzież przeciw nie zachowaniu sprawiedliwéj miary lub wagi obecnie istniejące, ścisle do §. 226. K. K. C. II. zastósowane były, chcąc niemniéj, ażeby przy wymiarze kar za takowe miany był sprawiedliwy wzgląd i na wielkość dopełnionego przestępstwa i na towarzyszące temuż okoliczności, zważywszy, że wedle zasad Reorganizacyi sprawiedliwości karnéj pod dniem 2 Lipca 1839 roku ogłoszonych wszelkie zmiany kodexu kar-

nego Ces: Austr:. z r. 1803. uchylonemi zostały, i tenże kodex w obu cześciach swoich od dnia 20 Lipca 1839 r. w całej swojej rozciągłości obowiązywać zaczął, zważywszy nadto że sprzedaż chleba, mięsa, i t. p. artykułów taxą ustanowioną mających z obrazą téjże taxy nie może być uważaną i karaną inaczéj jak sprzedaż z obrazą miary, wagi lub własności dopełniona, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

ARTYKUŁ 1.

Przestępstwo przeciw ustanowionéj cenie rzeczy, czyli, sprzedaż nad taxę artykułów, na które takowa postanowioną jest, podobnież jak nie zachowanie sprawiedliwej miary wagi lub własności, jeżeli poprzednio po dwa kroć na drodze administracyjnej już karane było, za trzeciem przekroczeniem jeżeli takowe jest tego samego rodzaju, dochodzone i karane być

ma na drodze sądowéj stósownie do art. 226. K. K. C. IIgiéj.

ARTYKUŁ 2.

Na dopełnione w téj mierze po raz piérwszy przekroczenie stanowi się kara pieniężna od 3 do 18 Złp., przekroczenie to powtórzone pociągnie za sobą karę od 6 do 36 Złp. i orzeczenie w obu razach na drodze administracyjnéj nastąpi.

ARTYKUŁ 3.

Ponieważ §owi 226 K. K. C. II. dopiéro z d. 20 Lipca 1839 r. moc zupełna nadaną została, przeto za epokę od któréj wzgląd ma być mianym na okoliczność powtarzania się tegoż samego rodzaju przekroczenia dopiéro rzeczony termin ustanawia się.

ARTYKUŁ 4.

Odnoszące się do tego rodzaju przekroczeń poprzednie postanowienia Senatu mianowicie z dnia 1 Listopada 1833 roku

do L. 2736, tudzież z dnia 17 Czerwca 1836 roku do L. 3384 zapadłe, niniejszym uchylają się.

Działo się na posiedzeniu Naszém w Krakowie dnia jedynastego Kwietnia Tysiącznego ośmsetnego czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.

(M.P.) Sekretarz Jlny Senatu.
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wysokie Opiekuńcze Dwory zwracając uwagę swą na prawa organiczne kraju W. M. Krakowa znalazły, że Statut zgromadzenia polityczne urządzający który dotąd obowiązywał, wymaga niejakich odmian i uzupełnień, by troskliwość Ich Ojcowską o dobro krainy téj zaspokoić zdołał. W skutku czego gdy nowy Statut zgromadzenia polityczne urządzający na zasadach wskazanych ułożonym został i ten sankcyą najwyższą Opiekuńczych Mocarstw uzyskał z upoważnieniem wprowadzenia go w wykonanie; podając go więc

do powszechnej wiadomości obywateli i mieszkańców kraju W. M. Krakowa tak w texcie francuzkim który za autentyczny uważanym być ma, jak w przekładzie na język ojczysty, mieć chcemy, aby za obowiązujący od dnia dzisiejszego uważanym był, i w Dzienniku Praw zamieszczonym został.

Działo się w Krakowie na posiedzeniu Senatu dnia dwudziestego siódmego Stycznia Tysiąc ośmset czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.

(M. P.) Sekr. Jlny Senatu
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

Statut Organique

pour les assemblées politiques de la ville libre de Cracovie et de son territoire.

TITRE I.

Dispositions générales

ARTICLE 1.

Le pouvoir législatif dans la ville libre de Cracovie et son territoire est exercé par une assemblée de représentans, conformément aux dispositions du présent statut.

ARTICLE 2.

L'assemblée des représentans sera composée:

1) de deux membres du gouvernement délégués par le Sénat, et sur le choix

Statut Organiczny

urządzający Zgromadzenia polityczne w Kraju Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

TYTUŁ I.

Urządzenia Ogólne

ARTYKUŁ 1.

Władza prawodawcza w Mieście Wolnem Krakowie i Jego Okręgu sprawowaną jest przez Zgromadzenie Reprezentantów stosownie do rozporządzeń niniejszego Statutu.

ARTYKUŁ 2.

Zgromadzenie Reprezentantów składać się będzie:

1) z dwóch członków Rządu, delegowanych przez Senat, pod względem

desquels celui-ci aura préalablement à s'entendre par l'organe de son Président avec les Résidens des Trois Hautes Cours Protectrices, pour connaître s'ils n'ont pas d'objection à faire contre tel ou tel sénateur, quant à sa délégation à la diète;

2) de deux membres, délégués par le chapitre de Cracovie;

3) de vingt députés, choisis par les colléges électoraux; dont huit seront élus par les colléges électoraux de la ville de Cracovie, et douze par ceux de son territoire;

4) de deux professeurs des facultés délégués par l'université;

5) de quatre juges de paix, qui seront appelés par le Sénat à prendre place dans l'assemblée des représentans.

Un des membres du Gouvernement, délégués à l'assemblée des représentans, sera appelé par Hautes Cours Protectrices

wyboru których porozumiewać się tenże będzie poprzednio przez organ swego Prezesa z Rezydentami Trzech Opiekuńczych Dworów celem powzięcia wiadomości, czyli przeciw delegacyi do sejmu którego z Senatorów nie będą mieli coś do zarzucenia;

2) z dwóch członków delegowanych przez Kapitułę krakowską;

3) z dwudziestu deputowanych wybieranych przez zgromadzenia obiorcze, z których ośmiu będzie wybranych przez zgromadzenia obiorcze miasta Krakowa, a dwunastu przez takoweż z okręgu;

4) z dwóch professorów fakultetów delegowanych przez Uniwersytet;

5) z czterech sędziów pokoju powołanych przez Senat do zasiadania w Zgromadzeniu Reprezentantów.

Jeden z członków Rządu delegowanych do Zgromadzenia Reprezentantów, powo-

à remplir les fonctions de président de cette assemblée.

ARTICLE 3.

Les fonctionnaires publics de toutes les classes, à l'exception toutefois des membres du Sénat, ainsi que les avocats et les notaires pourront être élus représentans par les colléges électoraux, pourvu qu'ils possèdent les qualités requises par la loi, et qu'ils ayent obtenu, de la part du Sénat, l'autorisation nécessaire à cet effet.

ARTICLE 4.

Ne pourront siéger simultanément dans l'assemblée législative, comme représentans, le père et le fils, les frères, les beaux-frères, l'oncle et le neveu du coté paternel, ou maternel, le beau-père et le gendre ou le beau-fils, ainsi que les cousins germains.

łanym będzie przez Dwory Opiekuńcze do pełnienia obowiązków prezydującego w témże Zgromadzeniu.

ARTYKUŁ 3.

Urzędnicy publiczni każdéj klassy z wyłączeniem jednakowoż członków Senatu, równie jak adwokaci i notaryusze będą mogli być obranymi na Reprezentantów przez zgromadzenia obiorcze, byle tylko posiadali przymioty wymagane przez prawo, i byle otrzymali od Senatu potrzebne do tego upoważnienie.

ARTYKUŁ 4.

Nie będą mogli zasiadać z sobą jednocześnie w Zgromadzeniu Prawodawczém jako Reprezentanci: ojciec z synem, bracia, szwagrowie, stryj z synowcem, wuj z siostrzeńcem, teść i zięć lub pasierb, równie jak i bracia stryjeczni lub cioteczni.

ARTICLE 5.

Sont toutefois exceptés de cette clause: les délegués du Sénat, du châpitre et de l'université, ainsi que les juges de paix, que ni la parenté, ni l'affinité, soit entr'eux, soit avec les représentans élus par les colléges électoraux, n'empêchent de siéger à la diète.

ARTICLE 6.

Les attributions de l'assemblée des représentans seront: de voter toutes les lois, tant financières, y compris le budget de l'état, que celles de législation civile et pénale.

Elle examinera en outre les comptes annuels de l'administration publique, et nommera dans son sein une commission des comptes, chargée, dans l'intervalle d'une législature à l'autre, de régulariser et de contrôler la comptabilité de toutes les branches administratives.

ARTYKUŁ 5.

Od tego zastrzeżenia wolnymi są: delegowani od Senatu, od Kapituły i Uniwersytetu, równie jak i sędziowie pokoju, którym ani pokrewieństwo ani powinowactwo bądź pomiędzy sobą, bądź pomiędzy nimi a Reprezentantami wybranymi przez zgromadzenia obiorcze, nie będzie stawało na przeszkodzie do zasiadania w sejmie.

ARTYKUŁ 6.

Do attrybucyj Zgromadzenia Reprezentantów należeć będzie wotowanie wszystkich praw tak finansowych licząc w to budżet krajowy, jak o[illegible]szących się do prawodawstwa cywilnego i karnego.

Nadto, toż Zgromadzenie roztrząsać będzie rachunki roczne administracyi publicznéj, i mianować z swego koła Kommissyą Obrachunkową upoważnioną do porządkowania i kontrollowania rachunkowości wszystkich gałęzi administracyi pomiędzy jednym a drugim sejmem.

ARTICLE 7.

L'assemblée des représentans sera convoquée, aussi souvent que l'administration du pays le rendra utile ou nécessaire, et en particulier dans le cas, où il s'agirait de changemens à introduire dans le budget en vigueur.

ARTICLE 8.

L'utilité ou la nécessité de cette convocation devra toujours être reconnue au préalable par les **Trois Hautes Cours Protectrices.**

ARTICLE 9.

L'assemblée des représentans ne pourra jamais et sous aucun prétexte, délibérer sur d'autres objets, que sur ceux, qui seront soumis à son examen et à sa décision par le Sénat, et que celui-ci lui fera parvenir par l'organe du président de l'assemblée.

ARTYKUŁ 7.

Zgromadzenie Reprezentantów będzie zwoływanem tak często, jak to potrzebnem i użytecznem okaże się dla administracyi kraju, a w szczególności w wypadku, gdzieby chodziło o zaprowadzenie zmiany w budżecie obowiązującym.

ARTYKUŁ 8.

Użyteczność lub potrzeba tego zwoływania ma być wprzód zawsze przez Trzy Wysokie Opiekuńcze Dwory uznaną.

ARTYKUŁ 9.

Zgromadzenie Reprezentantów nie będzie mogło nigdy i pod żadnym pozorem naradzać się nad innemi przedmiotami jak nad temi, które będą poddanemi przez Senat Jego roztrząśnieniu i decyzyi, i które tenże zakommunikuje onemuż przez organ prezydującego w Zgromadzeniu.

ARTICLE 10.

Aussitôt qu'elle aura prononcé sur ces objets, elle sera immédiatement dissoute par son président, qui pour clore finalement les séances, n'aura point à attendre l'invitation de la part du Sénat.

ARTICLE 11.

Il s'entend de soi-même, que la durée de la diète devra être proportionnée à l'importance et à l'étendue des objets, que le Sénat soumettra à son examen, mais cette durée ne pourra jamais être prolongée au delà de six semaines.

ARTICLE 12.

Dès que la clôture des séances sera proclamée par le président, la chambre des représentans devra se séparer, et ne pourra plus se rassembler, que pour procéder à la vérification du protocôle de sa dernière séance.

ARTYKUŁ 10

Jak skoro postanowi co do tych przedmiotów, ma być niezwłocznie rozwiązanem przez prezydującego, który dla zamknięcia ostatecznie posiedzeń, niepotrzebuje oczekiwać wezwania z strony Senatu.

ARTYKUŁ 11.

Rozumie się samo przez się że trwanie sejmu winno być zastósowanem do ważności i rozciągłości przedmiotów, które Senat podda Jego roztrząśnieniu i decyzyi; jednakowoż czas ten nie może być nigdy nad sześć tygodni przedłużonym.

ARTYKUŁ 12.

Jak tylko zamknięcie posiedzeń będzie ogłoszonem przez prezydującego, Izba Reprezentantów winna się rozejść niezwłocznie, i nie będzie się mogła zebrać, jak dla przystąpienia do sprawdzenia protokułu ostatniego posiedzenia.

ARTICLE 13.

Comme, conformément à la disposition de l'article 9 du présent statut, le Sénat doit prendre l'initiative de toutes les affaires à examiner par la chambre législative, et que celle-ci ne peut absolument traiter que les objets présentés à sa décision par le Sénat, elle n'aura point le droit de recevoir des petitions ou réclamations, soit de la part de l'un ou de l'autre de ses membres, soit de tout autre individu, corporation ou communauté.

ARTICLE 14.

Toutes les pétitions ou réclamations, doivent être adressées au Sénat, qui les examinera et jugera, si elles sont de nature à pouvoir leur donner suite, ou non.

ARTICLE 15.

L'assemblée des représentans ne pourra modifier de son propre chef, les projets de loi, présentés par le Sénat.

ARTYKUŁ 13.

Gdy stosownie do rozporządzenia art. 9 niniejszego Statutu, Senat udziela inicjatywę do wszystkich interessów mających być przez Zgromadzenie Prawodawcze załatwionemi, i gdy toż nie ma wcale zajmować się jak przedmiotami sobie pod decyzyą przez Senat poddanemi, Zgromadzenie Reprezentantów nie będzie miało prawa odbierania prośb lub reklamacyj, bądź od któregokolwiek z członków izby, bądź od wszelkiej innej osoby, korporacyj lub zgromadzenia.

ARTYKUŁ 14.

Wszystkie prośby i reklamacye winny być przedstawianemi Senatowi, który je roztrząśnie i osądzi, czyli są tej natury, że mogą otrzymać skutek lub nie.

ARTYKUŁ 15.

Zgromadzenie Reprezentantów nie może modyfikować własną swą mocą projektów

Elle doit simplement les adopter ou les rejeter, mais il lui est permis de proposer au Sénat les amendemens qu'elle jugerait utiles.

ARTICLE 16.

La chambre n'entretiendra des communications qu'exclusivement avec le Sénat, et elle ne pourra entrer en correspondance avec aucune autre autorité publique, ou individu quelconque.

ARTICLE 17.

La présence de la moitié au moins de tous les membres appelés à composer l'assemblée législative, c'est à dire: de quinze représentans, y compris le président, est nécessaire, pour ouvrir la séance et les délibérations de la diète.

Sans la présence du président de l'assemblée des représentans, aucune séance

do prawa przez Senat przedstawianych. Winno jest takowe wprost przyjąć lub odrzucić; służy mu jednakowoż wolność proponowania Senatowi modyfikacyj, któreby za użyteczne uznało.

ARTYKUŁ 16.

Izba Reprezentantów nie będzie się znosić jak wyłącznie tylko z Senatem, i nie będzie mogła wchodzić w korrespondencją z żadną inną władzą publiczną lub też jakąkolwiek osobą..

ARTYKUŁ 17.

Obecność najmniej połowy wszystkich członków powołanych do składu zgromadzenia prawodawczego, to jest obecność piętnastu Reprezentantów licząc w to Prezydującego, potrzebną jest dla otwarcia posiedzeń i narad sejmu.

Bez obecności Prezydującego w Zgromadzeniu Reprezentantów żadne posiedze-

et aucune délibération de cette assemblée, ne saurait avoir lieu.

ARTICLE 18.

Si, faute de candidats pour les places de représentant, ou par une autre raison quelconque, le strict complet, prescrit par l'art. 17 ne pouvait se former, ou si les représentans négligeaient de se réunir en nombre suffisant pendant trois jours de séance consécutifs, la diète serait considérée comme dissoute.

ARTICLE 19.

Dans le cas, prévu à l'article précédent, ou bien, si le gouvernement de la ville libre, guidé par d'autres motifs, reconnus valables par la conférence des Résidens des Trois Hautes Cours Protectrices, jugeait nécessaire de dissoudre l'assemblée des représentans, quoique dûment constituée, les lois, déjà adoptées par cette assemblée dans les formes légales, seront maintenues,

nie, ani też narada w temże Zgromadzeniu miejsca mieć nie może.

ARTYKUŁ 18.

Jeżeli dla braku kandydatów na posady Reprezentanta, lub dla innéj jakiejkolwiek przyczyny ścisły komplet przepisany Art. 17 nie mógłby się uformować, lub gdyby Reprezentanci zaniedbywali zbierać się w liczbie dostatecznéj przez dni trzy następujących po sobie posiedzeń, sejm uważać się będzie za rozwiązany.

ARTYKUŁ 19.

W wypadku przewidzianym przez Artykuł poprzedni, lub gdyby Rząd Wolnego Miasta wiedziony innemi pobudkami uznanemi za ważne przez konferencyą Rezydentów Trzech Wysokich Opiekuńczych Dworów uznał za potrzebne rozwiązać Zgromadzenie Reprezentantów chociaż legalnie konstytuowane, prawa przyjęte przez Toż wedle form legalnych będą utrzymanemi, projekta zaś do praw względnie któ-

tandis que les projets de loi, sur lesquels la chambre n'aurait pas encore définitivement prononcé, seront soumis aux Trois Hautes Cours Protectrices, et en tant que ces projets de loi obtiendront Leur sanction, ils seront mis et resteront provisoirement en vigueur, jusqu'à ce que ces lois soient, sur l'initiative du Sénat, ou adoptées par la chambre des représentans, ou remplacées par d'autres lois analogues, votées dans la voie régulière.

ARTICLE 20.

En cas de différends survenus, soit entre le Sénat et l'assemblée des représentans, soit entre les membres de ce dernier corps, sur l'étendue de leurs pouvoirs, ou sur l'interprétation du présent statut, les Residens des Trois Hautes Cours Protectrices réunis en conférence, auront à résoudre la question.

ARTICLE 21.

Les séances de l'assemblée des représentans seront tenues à Cracovie dans le

rych Izba stanowczo nie orzekła, będą poddane Trzem Opiekuńczym Dworom, i o ile projekta te otrzymają Ich sankcyą, wprowadzonemi będą i zostaną tymczasowo w wykonaniu dopóty, dopóki albo za inicjatywą Senatu nie będą przez Zgromadzenie Reprezentantów przyjętemi, albo zastąpionemi przez inne prawa stósowne, uchwalone na drodze zwyczajnéj.

ARTYKUŁ 20.

W razie gdyby zaszły nieporozumienia bądź pomiędzy Senatem i Zgromadzeniem Reprezentantów, bądź pomiędzy członkami tego ostatniego ciała, pod względem rozciągłości ich władzy, lub też tłómaczenia niniejszego Statutu, Rezydenci Trzech Wysokich Opiekuńczych Dworów połączeni w konferencyą, rozstrzygną zachodzącą kwestyą.

ARTYKUŁ 21.

Posiedzenia Zgromadzenia Reprezentantów odbywać się będą w Krakowie w

local, que le Sénat désignera à cet effet, et à huis clos.

ARTICLE 22.

Auront cependant le droit d'assister aux délibérations de l'assemblée des représentans les membres du Sénat, ainsi que les Résidens des Trois Hautes Cours Protectrices.

Ces derniers pourront aussi y déléguer, pour se faire remplacer, des personnes de leur choix.

ARTICLE 23.

Aucun des membres de l'assemblée des représentans ne pourra être arrêté, ni jugé par un tribunal en matière criminelle, pendant la durée de ses fonctions, à moins que le Président de la chambre législative n'y donne son consentement.

Ces fonctions sont censées commencer le jour de l'ouverture de la diète, et finissent le jour de la clôture des séances.

miejscu przez Senat oznaczonêm i przy drzwiach zamkniętych.

ARTYKUŁ 22.

Będą jednak mieli prawo być obecnymi obradom Zgromadzenia Reprezentantów, członki Senatu, równie jak i Rezydenci Trzech Opiekuńczych Dworów.

Ci ostatni jednak będą mogli dla zastąpienia siebie delegować osoby własnego wyboru.

ARTYKUŁ 23.

Żaden z członków zgromadzenia Reprezentantów nie będzie mógł być aresztowanym ani sądzonym przez Instancyą Sądową w materyi kryminalnej, jak długo trwa jego urzędowanie, chybaby Prezydujący w Zgromadzeniu Prawodawczém dał na to swe przyzwolenie.

Za rozpoczęcie się urzędowania uważanym jest dzień otwarcia sejmu, a za koniec dzień zamknięcia posiedzeń.

ARTICLE 24.

Chaque violence et chaque outrage, commis contre un membre en particulier, ou contre le corps entier de l'assemblée des représentans, pendant l'exercice de leurs fonctions, doit être poursuivi d'office, et puni suivant le code penal par les tribunaux ordinaires.

TITRE II.

De la jouissance des droits politiques.

ARTICLE 25.

La jouissance des droits politiques consiste à pouvoir participer, tant activement que passivement aux élections des représentans; c'est à dire: dans le droit d'élire, ou d'être élu membre de l'assemblée législative.

ARTICLE 26.

Personne ne pourra jouir des droits politiques, s'il n'est indigène de la ville libre

ARTYKUŁ 24.

Każda zniewaga lub gwałt wyrządzone członkowi szczególnemu, albo też całemu ciału Zgromadzenia Reprezentantów w czasie pełnienia ich urzędu, powinny być poszukiwane z urzędu, i karane według Kodexu Karnego przez Sądy zwyczajne.

TYTUŁ II.

O używaniu praw politycznych.

ARTYKUŁ 25.

Używanie praw politycznych zależy na usposobieniu do uczestnictwa tak czynnego jak biernego w wyborach Reprezentantów, to jest w prawie wybierania, lub też bycia wybranym na członka Zgromadzenia Prawodawczego.

ARTYKUŁ 26.

Nikt nie może używać praw politycznych kto nie jest krajowcem Miasta Wol-

de Cracovie ou de son territoire, ou s'il n'est pas naturalisé, conformément aux lois en vigueur.

Cependant les sujets des Trois Hautes Cours Protectrices, pourvu qu'ils aient les qualités requises, pourront être admis à l'exercice des droits politiques dans la ville libre de Cracovie, aussitôt qu'ils auront obtenu à cet effet une permission spéciale de la part de leurs gouvernemens respectifs.

ARTICLE 27.

Les étrangers naturalisés dans la ville libre de Cracovie, ne pourront obtenir la jouissance des droits politiques qu'après cinq années de domicile, avec une conduite irréprochable.

ARTICLE 28.

La possession de bien-fonds dans d'autres pays ne fait aucun obstacle à la jouissance des droits politiques.

nego Krakowa lub Jego Okręgu, lub też kto nie jest naturalizowanym stósownie do praw obowiązujących.

Jednakowoż poddani Trzech Wysokich Opiekuńczych Dworów, byle mieli przymioty prawem wymagane, mogą być przypuszczonymi do używania praw politycznych, jak skoro otrzymają na to szczególne pozwolenie z strony swych właściwych Rządów.

ARTYKUŁ 27.

Cudzoziemcy naturalizowani w Wolném Mieście Krakowie, nie mogą otrzymać używania praw politycznych, jak po pięciu latach zamieszkania obok zachowania dobréj konduity.

ARTYKUŁ 28.

Posiadanie dóbr ziemskich w innych krajach, nie czyni żadnéj przeszkody w używaniu praw politycznych.

ARTICLE 29.

Jouissent du droit politique d'élire:

1) Les prélats, les chanoines et les curés, ou leurs remplaçans.

2) Les propriétaires de terres, de maisons et de tout autre immeuble, lorsqu'ils payent cinquante florins de pologne d'impôt foncier.

3) Les fermiers perpétuels de métairies, tant dans les domaines de l'Etat, que dans ceux, qui appartenaient autrefois à la ville de Cracovie, et les emphytéotes des villages et des métairies.

Sont compris dans cette dernière classe les cultivateurs, qui tiennent en ferme à perpétuité des moulins ou autres propriétés, dont ils payent un cens annuel de quatre cents florins de pologne pour le moins.

Les villages composés de plus de vingt maisons rustiques, dont les cultivateurs sont tous fermiers perpétuels, payant

ARTYKUŁ 29.

Używają prawa politycznego wybierania:

1) Prałaci, Kanonicy, Proboszczowie lub ich Zastępcy.

2) Właściciele ziemi, domów i każdéj innéj nieruchomości, opłacający 50 Złp. podatku gruntowego.

3) Wieczyści dzierżawcy folwarków tak w dobrach Skarbowych jak i tych które pierwiastkowo do Miasta Krakowa należały, tudzież posiadacze Emphiteutyczni wsiów i folwarków.

Włączają się do téj ostatniéj klassy rolnicy, którzy trzymają w dzierżawie wieczystéj młyny i inne własności z których opłacają kanon najmniéj w kwocie Złp. 100 rocznie.

Wsie liczące więcéj jak 20 dymów wieśniaczych, w których wszyscy rolnicy są posiadaczami wieczystymi płacącymi czynsz roczny, będą miały prawo

un cens annuel, auront le droit de choisir dans leur commune un des censitaires, qui, au nom de ses co-habitans, exercera le droit électoral, mais ce droit est uniquement réservé aux villages, où il ne se trouverait aucun autre habitant, jouissant individuellement de ce privilège.

4) Les entrepreneurs de fabriques et de manufactures, les commerçans en gros, et tous ceux, qui sont membres de la congrégation du négoce, en tant qu'ils exercent effectivement le commerce.

5) Le recteur et les professeurs de l'université, tant actuels qu'émerites, de même que les chefs ou directeurs et les professeurs actifs et émerites du lycée ou gymnase.

ARTICLE 30.

Tous les individus, ci-dessus nommes, exerceront le droit électoral, lorsqu'ils auront atteint l'âge déterminé par la loi pour la majorité.

wybierania z swéj gromady jednego czynszownika, który w imieniu swych współmieszkańców wykonywać będzie prawo polityczne wybierania, ale to prawo szczególnie służy tylko tym wsiom w którychby się nieznajdował żaden inny mieszkaniec prawa wybierania używający.

4) Antreprenerowie fabryk i rękodzielni, kupcy hurtowi, i wszyscy ci, którzy są członkami kongregacyi kupieckiéj, o ile rzeczywiście handel prowadzą.

5) Rektor i Professorowie tak czynni jak wysłużeni Uniwersytetu, tudzież Naczelnicy lub Dyrektorowie i Professorowie czynni i wysłużeni Lyceów lub Gymnazyów.

ARTYKUŁ 30.

Wszystkie te osoby wyżéj wyszczególnione używać będą praw wybierania gdy dojdą pełnoletności prawem przepisanéj.

ARTICLE 31.

L'article 29 du présent statut prescrit, parmi les autres qualifications, qui donnent le droit d'élire, celle de posséder un bien immeuble, payant cinquante florins de pologne d'impôt foncier.

Sous cette dénomination d'impôt foncier est comprise toute contribution directe, payée au trésor public, sous quelque nom que ce soit, à raison d'un bien immeuble, soit en ville soit dans le territoire.

ARTICLE 32.

Il est indifférent que cet impôt soit acquitté d'un seul, ou de plusieurs immeubles, pourvu qu'ils appartiennent au même propriétaire, et il suffit dans ce dernier cas, que la contribution foncière, acquittée par petites portions, à raison de différentes propriétés, situées soit en ville, soit dans le territoire, forme ensemble le montant de cinquante florins de pologne, pour donner

ARTYKUŁ 31.

Art. 29 niniejszego Statutu przepisuje pomiędzy innemi kwalifikacjami, które nadają prawo wybierania i tę, aby posiadać majątek nieruchomy opłacający Złp. 50 podatku gruntowego.

Pod tém nazwiskiem podatku gruntowego mieści się każda opłata stała, płacona do Skarbu publicznego pod jakimkolwiek bądź nazwiskiem z tytułu dobra nieruchomego, bądź w mieście bądź w okręgu położonego.

ARTYKUŁ 32.

Nie stanowi żadnéj różnicy czyli podatek ten płaconym jest z jednéj lub więcéj nieruchomości, byleby takowe należały do jednego właściciela, i dosyć będzie w tym ostatnim wypadku, aby podatek gruntowy opłacany w małych cząstkach z różnych własności, sytuowanych w mieście lub w okręgu wynosił razem Złp. pięćdziesiąt, aże-

à celui qui la paye, la qualification exigée, relativement à la propriété.

ARTICLE 33.

Lorsqu'un, ou plusieurs immeubles, soit en ville soit dans le territoire, pris ensemble et payant cinquante florins de Pologne d'impôt foncier, appartiennent à une femme mariée, son mari peut jouir, pour elle, du droit de voter dans les assemblées électorales, à moins qu'il ne soit en divorce, ou en séparation.

ARTICLE 34.

Lorsque le mari et la femme sont, chacun pour son compte propriétaires d'immeubles, soit en ville, soit à la campagne, qui, pris isolément, ne payent pas cinquante florins de Pologne d'impôt foncier, mais qui, pris collectivement, représentent cette portion d'impôt, le mari aura également le droit de voter dans les assemblées éle-

by nadał temu, który go opłaca kwalifikacyą wymaganą pod względem własności.

ARTYKUŁ 33.

Jeżeli jedna lub więcéj nieruchomości bądź w mieście bądź w okręgu wzięte razem i opłacające pięćdziesiąt Złp. podatku gruntowego należą do kobiéty zamężnéj, mąż jéj może używać za nią praw głosowania na zgromadzeniach obiorczych, o ileby nie był z nią w rozwodzie lub separacyi.

ARTYKUŁ 34.

Jeżeli mąż i żona są każde z osobna właścicielami nieruchomości bądź w mieście bądź na wsi, z których żadna oddzielnie 50 Złp. podatku gruntowego nieopłaca, lecz który razem od wszystkich policzony wynosi wspomnioną summę, mąż będzie natenczas miał także prawo głosowania na zgromadzeniu obiorczém, jednak za-

ctorales, mais toujours en autant seulement, qu'il n'est pas séparé, ou en divorce avec sa femme.

ARTICLE 35.

Dans le cas, ou une propriété indivisible, dont l'impôt foncier importe cinquante florins de Pologne, tombe en partage à plusieurs co-héritiers, le droit d'élire ne pourra être exercé, que par *un* d'entr'eux, et nommément par le plus agé, qui cependant pourra le céder à volonté à un de ses co-héritiers, possédant d'ailleurs les qualifications requises.

ARTICLE 36.

Ne jouissent pas du droit électoral, même lorsqu'ils posséderaient d'ailleurs les qualifications prescrites:

1) les religieux de tout ordre.
2) les individus, professant des religions seulement tolerées, tels que les juifs et autres non-chrétiens, avant d'avoir

wsze w tenczas tylko gdy nie jest w separacyi lub w rozwodzie z małżonką swoją.

ARTYKUŁ 35.

W wypadku gdzie własność opłacająca 50 Złp. podatku gruntowego przypada do podziału pomiędzy wielu współdziedziców, jeden z nich tylko, a mianowicie najstarszy wiekiem, może używać prawa wybierania, który jednak może go ustąpić wedle upodobania jednemu z współdziedziców, byle ten inne wymagane kwalifikacje posiadał.

ARTYKUŁ 36.

Nie używają prawa politycznego obierania chociażby nawet posiadali przepisane kwalifikacje:

a) zakonnicy w ogólności jakiejkolwiek reguły.

b) osoby wyznań jedynie tolerowanych jako to: żydzi i inni nie-chrześcianie.

satisfait aux conditions prescrites par le §. 28. du Statut pour les juifs du 1 Juin 1817.

ARTICLE 37.

Le consistoir épiscopal dressera la liste des individus du clergé séculier, l'Université celle des professeurs et des préposés aux établissemens d'instruction publique, les commissaires de quartier et de district enfin, celle de tous les autres habitans, tant dans la ville, que dans le territoire, qui jouissent du droit de voter dans les colléges électoraux.

ARTICLE 38.

Toutes ces listes seront vérifiées et confirmées par le Sénat, qui, dans le cas, où une liste serait trouvée inexacte, ou contraire aux dispositions du présent Statut, aura le droit de la corriger, ou d'ordonner la confection d'une nouvelle liste.

dopóki nie uczynią zadosyć warunkom przepisanym przez §. 8 Statutu dla Starozakonnych z dnia 1 Czerwca 1817.

ARTYKUŁ 37.

Konsystorz Biskupi układać będzie listy duchowieństwa swieckiego, Uniwersytet listę professorów i przełożonych nad Instytutami publicznemi naukowemi, Kommissarze Cyrkułowi i Dystryktowi nakoniec, listy wszystkich innych mieszkańców tak w mieście jak w okręgu mających prawo głosowania na zgromadzeniach obiorczych.

ARTYKUŁ 38.

Wszystkie te listy będą sprawdzone i potwierdzone przez Senat, który w wypadku gdyby która z takowych okazała się być niedokładną albo przeciwną rozporządzeniom niniejszego Statutu, będzie miał prawo poprawić ją, albo sporządzenie innej nowej listy nakazać.

ARTICLE 39.

Nul ne peut être admis à voter dans les assemblées électorales, à moins qu'il ne se trouve inscrit sur la liste des votans, vérifiée et confirmée par le Sénat.

ARTICLE 40.

Personne ne pourra jouir du droit politique d'élire, que dans un seul collège électoral.

Tout individu, qui se trouverait, d'après les dispositions du présent Statut, qualifié à voter dans plus d'un collège électoral, sera obligé de déclarer expressément au Sénat, dans lequel de ces collèges il prétend exercer son droit politique.

ARTICLE 41.

S'il survient quelques doutes ou différends dans la formation de la liste des électeurs, le Sénat, sur la représentation des autorités ou fonctionnaires, qui sont

ARTYKUŁ 39.

Nikt do głosowania na zgromadzeniu obiorczém nie może być przypuszczonym, jeżeli nie jest zapisanym na liście głosujących, sprawdzonéj i potwierdzonéj przez Senat.

ARTYKUŁ 40.

Nikt nie może jak w jednem zgromadzeniu obiorczém używać prawa politycznego wybierania.

Jeźliby zaś kto wedle przepisów niniejszego Statutu zdolnym był do głosowania w więcéj jak jedném zgromadzeniu obiorczém, winien będzie wyraźnie oznajmić Senatowi, w którém z nich chce używać prawa politycznego.

ARTYKUŁ 41.

Gdyby zachodziły jakie wątpliwości lub spory w układaniu listy osób zdolność głosowania mających, Senat na przedstawienie władzy lub urzędnika do układania

chargés de former cette liste, ou d'un individu à ce intéressé, examinera le fait et prononcera la décision.

ARTICLE 12.

De pareils différends seront terminés et les listes des votans approuvées, au moins quatre semaines avant la convocation des colléges électeraux.

ARTICLE 13.

Pour pouvoir être élu représentant à la diète, on doit:

1) jouir du droit d'électeur dans l'Etat de Cracovie;
2) avoir trente ans accomplis;
3) posséder un bien immeuble, ou emphytéotique dans le pays de Cracovie, soit en ville, payant au moins cinquante florins, soit dans le territoire, payant soixante quinze florins de Pologne d'impôt foncier, ou bien une ferme per-

listy upoważnionego, a nawet i osoby interessowanéj rozważy zachodzący wypadek i decyzyą swą wyda.

ARTYKUŁ 42.

Spory te ukończonemi i listy osób prawo głosowania mających zatwierdzonemi być powinny przynajmniéj czterema tygodniami przed zwołaniem zgromadzeń obiorczych.

ARTYKUŁ 43.

Aby być obranym na Reprezentanta do sejmu potrzeba:

a) posiadać prawa wyborcy w kraju **W. M.** Krakowa;

b) mieć **30** lat skończonych;

c) posiadać własność nieruchomą lub emfiteutyczną w kraju **W. M. K**rakowa opłacającą bądź w mieście pięćdziesiąt Złp. bądź w okręgu siedmdziesiąt pięć Złp. podatku gruntowego, lub trzymać w dzierżawie wieczystéj nie-

pétuelle de l'étendue de soixante qu
arpens de Culm; ou un établissem
de fabrique, ou de commerce, de
valeur de dix mille florins de Pologn

ARTICLE 44.

Le taux de cinquante florins de Polog d'impôt foncier à payer pour un bien i meuble en ville, et de soixante quinze flo pour la campagne, est applicable non se ment à une propriété, prise individuellem mais aussi à plusieurs propriétés, pr collectivement, comme il a été obse pour le cens électoral.

ARTICLE 45.

Le même principe est à observer, qu à l'étendue de soixante quinze arpens Culm, prescrits pour les possesseurs de f mes perpétuelles, qui peut se composer plusieurs fermes moins considérables.

ruchomość rozległości siedmdziesięciu pięciu morgów chełmińskich gruntu, lub też zakład fabryczny lub handlowy wartości dziesięciu tysięcy Złp.

ARTYKUŁ 44.

Oznaczenie pięciudziesiąt Złp. podatku gruntowego mającego się opłacać z nieruchomości w mieście, a siedmdziesiąt pięć Złp. z wsi, stósuje się nietylko do własności pojedynczo wziętéj ale i do kilku własności połączonych, jak to już zostało wskazaném pod względem podatku opłacać się mającego przez wyborców.

ARTYKUŁ 45.

Toż samo prawidło zachowaném być ma co do rozciągłości siedmdziesięciu pięciu morgów chełmińskich przepisanéj dla posiadaczy wieczystych dzierżaw, które z kilku dzierżaw mniejszych złożonemi być mogą.

ARTICLE 46.

Si le même propriétaire possède p sieurs immeubles, dont une partie en v et une partie à la campagne, à raison quels il pretend exercer le droit d'éligi lité, on comptera l'impôt, payé en vi 150 pour 100. pour le mettre de niv avec celui de la campagne; p. e. Si propriétaire paye trente florins de Polog d'impôt direct en ville, et trente à la ca pagne, les trente, payés en ville, ser comptes pour quarante cinq, et il se trouve ainsi remplir la condition de soixante quin florins de Pologne d'impôt éxigée pour propriété du territoire.

ARTICLE 47.

Dans l'état ecclesiastique il suffira d'e curé en fonctions, pour pouvoir être représentant a la diete.

ARTICLE 48.

Tout curé, pour devenir représenta par l'élection des colléges électoraux, d

ARTYKUŁ 46.

Jeżeli ten sam właściciel posiadający więcej nieruchomości częścią w mieście częścią w okręgu, położonych domaga się z tego względu używania prawa obieralności, podatek w mieście płacony liczony będzie na stopę 150 od 100 dla zrównania go z podatkiem wiejskim w ten sposób: iż jeżeli właściciel płaci Złp. 30 podatku stałego w mieście i 30 Złp. na wsi, summa Złp. 30 w Mieście opłacana liczona będzie za 45, a tym sposobém tenże właściciel uważany będzie iż dopełnił warunku opłaty 75 Złp. podatku od własności okręgowéj wymaganego.

ARTYKUŁ 47.

W stanie duchownym dosyć jest być proboszczem instytuowanym, ażeby być obranym na Reprezentanta do sejmu.

ARTYKUŁ 48.

Każden proboszcz ażeby mógł być przez zgromadzenie obiorcze na Reprezentanta

obtenir la permission de l'évêque, ou de l'administrateur du diocèse.

ARTICLE 49.

Tout individu, condamné par arrêt des tribunaux en matière criminelle, perd l'exercice des droits politiques, tant actifs que passifs.

ARTICLE 50.

Seront suspendus dans l'exercice des droits politiques:

1) tout individu, poursuivi en justice, pour cause de crime.
2) tout individu, attaché à un service privé, pour tout le tems qu'il y reste.
3) toutes les personnes se trouvant en état d'insolvabilité constatée.

obranym, powinien wprzód otrzymać na to pozwolenie od Biskupa lub Administratora Dyecezyi.

ARTYKUŁ 49.

Utraca używanie praw politycznych tak czynnych jak biernych, każdy wyrokiem sądowym za zbrodnią na karę wskazany.

ARTYKUŁ 50.

Zawieszonymi będą w używaniu praw politycznych:

1) wszyscy z powodu popełnionéj zbrodni do sądu pociągnięci;
2) każdy zostający w służbie prywatnéj przez czas w którym ją sprawuje;
3) wszystkie osoby znajdujące się w stanie udowodnionéj niewypłacalności.

TITRE III.

Des colléges électoraux

CHAPITRE I.

De la convocation des colléges électoraux

ARTICLE 51.

On réunira, s'il est nécessaire, deux ou plusieurs communes en un collége électoral, pour élire les députés à la diète, et on prendra égard, que ces colléges électoraux, dont il y aura cinq pour la ville et neuf pour la campagne aient, autant que faire se pourra, un nombre de votans, proportionné à celui des députés à élire.

ARTICLE 52.

Le Sénat convoquera les colléges électoraux trois mois avant la réunion de l'assemblée des représentans.

ARTICLE 53.

Aussitôt que tous les arrangemens nécessaires pour la réunion de l'assemblée

TYTUŁ III.

O zgromadzeniach obiorczych

ROZDZIAŁ I.

O zwoływaniu zgromadzeń obiorczych.

ARTYKUŁ 51.

Złączone będą, jeżeli zajdzie potrzeba dwie lub więcej gmin w jedno zgromadzenie obiorcze dla wybrania deputowanego na sejm, i będzie na to miana uwaga, ażeby każde z zgromadzeń obiorczych z których będzie pięć dla miasta a dziewięć dla wsiów, o ile się to osiągnąć dozwoli, miało liczbę głosujących zastósowaną do ilości wybrać się mających deputowanych.

ARTYKUŁ 52.

Senat zwoływać będzie zgromadzenia obiorcze na trzy miesiące przed zebraniem się zgromadzenia Reprezentantów.

ARTYKUŁ 53.

Jak skoro wszelkie kroki przygotowawcze potrzebne dla zebrania zgromadze-

des representans, se trouveront terminés. le Sénat pourra, en cas de besoin urgent, reconnu comme tel par la conférence des Résidens des trois Hautes Cours Protectrices procéder, à cette réunion, même avant l'expiration du terme de trois mois qui devaient écouler, conformément à la disposition de l'article précédent, entre la convocation des colléges électoraux, et celle de la diète.

ARTICLE 54.

Sans la convocation préalable, emanée du Sénat, une réunion d'assemblée politique ne saurait dans aucun cas avoir lieu.

ARTICLE 55.

L'acte général de convocation, émané du Sénat, contiendra la répartition des communes en colléges électoraux, avec l'indication des endroits, où ces derniers doivent se réunir, et fixera en même tems l'époque

nia Reprezentantów będą ukończonemi, Senat będzie mocen w razie nagłéj potrzeby, uznanéj za takową przez konferencyą Trzech Wysokich Opiekuńczych Dworów, przystąpić do ich zebrania, nawet przed upływem terminu trzech miesięcznego, który powinien był upłynąć stósownie do rozporządzenia artykułu poprzedniego pomiędzy zwołaniem zgromadzeń obiorczych a zwołaniem sejmu.

ARTYKUŁ 54.

Bez poprzedniego zwołania od Senatu wydanego, zebranie się zgromadzenia politycznego nie może mieć miejsca w żadnym wypadku.

ARTYKUŁ 55.

Akt ogólny zwoławczy od Senatu wydany, zawierać będzie rozdział gmin na zgromadzenia obiorcze z wskazaniem miejsc w których te ostatnie zebrać się mają;

et la durée des opérations de chaque assemblée électorale.

ARTICLE 56.

Cet acte sera transmis aux commissaires de quartier de la ville, ainsi qu'aux commissaires de district du territoire, qui auront soin de le porter à la connaissance du public.

Ces fonctionnaires afficheront l'acte de convocation à la porte de leurs bureaux.

Chaque commissaire de quartier et de district affichera en outre l'acte de convocation à la porte du bâtiment, destiné pour les opérations du collège électoral de son quartier ou district.

ARTICLE 57.

Le même acte sera aussi communiqué, par circulaire à tous les électeurs, et en général sa promulgation se fera de ma-

oznaczy zarazem czas rozpoczęcia i trwania czynności każdego zgromadzenia obiorczego.

ARTYKUŁ 56.

Akt ten będzie przesłanym Kommissarzom cyrkułowym w mieście, równie jak i Kommissarzom dystryktowym w okręgu, których staraniem będzie podać go do wiadomości publicznéj.

Urzędnicy ci przybiją akt zwołania na drzwiach urzędów swoich.

Każdy Kommissarz cyrkułowy i dystryktowy nadto przybije akt zwoławczy na drzwiach gmachu przeznaczonego na odbycie się w nim obrad zgromadzenia obiorczego sytuowanego w jego cyrkule lub dystrykcie.

ARTYKUŁ 57.

Akt wspomniony będzie także udzielony przez cyrkularz wszystkim wyborcom i w ogólności ogłoszenie onego na-

nière, que chaque électeur en ait connaissance, huit jours au moins avant l'époque de la réunion des assemblées électorales.

ARTICLE 58.

Comme, d'après l'article 2. du présent Statut, le Chapitre et l'Université ont le droit de déléguer chacun deux membres pour l'assemblée des représentans, le Sénat communiquera l'acte de convocation à ces deux corps, afin qu'ils puissent procéder au choix de leurs délégués.

ARTICLE 59.

Suivant le même article du présent Statut, le Sénat invitera pareillement quatre juges de paix, dont deux de la ville et deux du territoire, à prendre place dans l'assemblée des représentans.

stąpić powinno w sposób taki ażeby każdemu zdolność głosowania mającemu, został wiadomym przynajmniéj na dni ośm przed czasem zebrania się zgromadzeń obiorczych.

ARTYKUŁ 58.

Ponieważ stósownie do artykułu 2 niniejszego Statutu, Kapituła i Uniwersytet mają prawo wysyłania po dwóch członków na zgromadzenie Reprezentantów, przeto Senat winien będzie udzielać akt zwoławczy tym dwom korporacyom, ażeby mogły zająć się wyborem swych delegowanych.

ARTYKUŁ 59.

Stósownie do tegóż samego artykułu niniejszego Statutu, Senat wezwie równie czterech sędziów pokoju, dwóch z miasta a dwóch z okręgu dla zasiadania w zgromadzeniu Reprezentantów.

CHAPITRE II.

De la présidence dans les collèges électoraux.

ARTICLE 60.

Les présidens des assemblées électorales seront choisis par le Sénat, parmi les habitans de la ville libre et de son territoire, jouissant des droits électoraux.

ARTICLE 61.

Le Sénat communiquera les nominations des présidens des assemblées électorales aux commissaires de quartier et de district, pour les transmettre aux personnes, nommées à cet emploi, en y joignant les listes des électeurs, approuvées par le Sénat.

ARTICLE 62.

Dans le cas, où la personne, nommée président d'un collège électoral, serait empêchée par une raison importante de remplir ces fonctions, le Sénat pourvoira à son remplacement.

ROZDZIAŁ II.

O przewodniczącym w zgromadzeniach obiorczych.

ARTYKUŁ 60.

Osoby mające przewodniczyć zgromadzeniom obiorczym, będą wybranemi od Senatu z pomiędzy mieszkańców, którym służy prawo polityczne obierania.

ARTYKUŁ 61.

Senat prześle Kommissarzom cyrkułowym i dystryktowym mianowania Prezydujących na zgromadzeniach obiorczych celem wręczenia onych osobom do tego urzędowania wezwanym, dołączając zarazem listy zatwierdzone mieszkańców posiadających zdolność głosowania na zgromadzeniach obiorczych.

ARTYKUŁ 62.

W razie gdyby osoba mianowana Prezydującym w zgromadzeniu obiorczem dla ważnej przeszkody pełnić tego urzędu nie mogła, Senat postara się o jej zastąpienie.

ARTICLE 63.

Lorsque le président d'un collège électoral aura reçu sa nomination, il se rendra dans le local, destiné à la réunion de l'assemblée, accompagné du commissaire du quartier ou du district, pour y arranger et mettre en exécution, conformément aux ordonnances du Sénat, tout ce qui a rapport à la tenue de ces assemblées.

ARTICLE 64.

Il est du devoir du président de tenir la police dans l'assemblée, et tant qu'elle durera, aucune autre autorité ne pourra s'en mêler.

Le commissaire du quartier ou du district, qui doit être présent, est obligé de mettre à exécution tous les arrangemens y relatifs, que lui proposera le président, et qui auront pour bût l'ordre et la tranquillité à maintenir pendant la séance.

ARTYKUŁ 63.

Skoro Prezydujący w zgromadzeniu obiorczém odbierze nominacyą, uda się na miejsce na odbycie się zgromadzenia obiorczego przeznaczone, dla urządzenia i wykonania tego wszystkiego, co stósownie do wydanych rozporządzeń przez Senat, będzie miało związek z odbywaniem tegoż zgromadzenia.

ARTYKUŁ 64.

Prezydujący obowiązanym będzie utrzymywać policyą w czasie posiedzeń zgromadzenia i przez cały czas trwania onego, żadna inna władza mieszać się do niej nie może.

Kommissarz cyrkułowy lub dystryktowy który ma być obecnym, jest nawet obowiązanym wykonywać wszystkie rozporządzenia przez Prezydującego w tym przedmiocie wydane, a mające na celu utrzymanie porządku i spokojności przez ciąg posiedzeń zgromadzenia.

ARTICLE 65.

Le seul et unique objet, dont les colléges électoraux auront à s'occuper, sera l'élection des représentans à la diète; et les présidens de ces colléges sont tenus de veiller, à ce qu'aucune autre question n'y soit agitée.

ARTICLE 66.

L'élection terminée, le collége électoral sera immédiatement dissout par le président.

ARTICLE 67.

Il sera du devoir principal du président du collége électoral de maintenir l'ordre, la tranquillité et l'union parmi les membres de l'assemblée.

Si, contre toute attente, ses efforts devenaient insuffisans, il sera autorisé, à ordonner aux personnes, qui exciteraient des troubles, ou se permettraient quelque acte de violence, de s'éloigner de l'assem-

ARTYKUŁ 65.

Jedyny przedmiot którym zgromadzenia obiorcze mają się zajmować, będzie wybór Reprezentantów do sejmu, i Prezydujący w tychże zgromadzeniach będą obowiązanymi do czuwania nad tém, ażeby żadnym innym przedmiotem w nich nie zatrudniano się.

ARTYKUŁ 66.

Jak skoro się wybory ukończą, zgromadzenie wyborcze będzie niezwłocznie rozwiązaném przez Prezydującego.

ARTYKUŁ 67.

Głównym obowiązkiem Prezydującego w zgromadzeniu obiorczém będzie: utrzymanie porządku spokojności i jedności pomiędzy członkami zgromadzenia.

Gdyby jednak nad wszelkie spodziewanie usiłowania jego były niedostatecznemi, będzie mocen nakazać osobom wzniecającym rozruchy, albo pozwalającym sobie jakowych gwałtowności, aby się z miejsca

blée, et il pourra au besoin ajourner la séance au lendemain.

ARTICLE **68**.

Si, durant la séance du lendemain, tous les moyens, employés avec prudence, n'étaient pas en état de réprimer les troubles et la discorde, le président du collège électoral, après en avoir dressé un acte officiel, sera tenu de dissoudre l'assemblée des électeurs, et de notifier au Sénat les motifs, qui l'ont porté à cette démarche.

ARTICLE **69**.

S'il arrivait que, dans le cas, prévu à l'article **68**, le président du collège électoral abusât du pouvoir qui lui a été confié, l'assemblée électoral étant finie, il en sera responsable devant le Sénat.

Cependant tous les arrangemens de police, qu'il aura ordonnés durant ses fonctions seront exécutés.

obrad oddaliły, a w razie potrzeby odroczyć posiedzenie do dnia następnego.

ARTYKUŁ 68.

Gdyby w ciągu posiedzenia dnia następnego wszelkie z rostropnością użyte środki nie zdołały uśmierzyć zaburzeń i niezgody, Prezydujący w zgromadzeniu obiorczém spisawszy tego akt urzędowy, będzie obowiązanym rozwiązać zgromadzenie obiorcze i zawiadomić Senat o powodach które go skłoniły do tego kroku.

ARTYKUŁ 69.

Gdyby się zdarzyło, żeby w wypadku przewidzianym art. 68, Prezydujący w zgromadzeniu obiorczém nadużył powierzonej mu władzy, po odbytém zgromadzeniu obiorczém będzie za to przed Senatem odpowiedzialnym.

Z tem wszystkiem rozporządzenia policyjne, przezeń w ciągu trwania jego urzędowania wydane, wykonanemi być powinny.

ARTICLE 70.

La dissolution d'une assemblée électoral à la suite de troubles parmi les votans, ou d'actes de violence commis par eux, aura pour conséquence, que pour cette fois, ce collège perdra le droit d'élire, et en outre les auteurs des désordres qui auront amené la dissolution, seront traduits devant le tribunal compétent, pour s'y justifier, ou être punis.

CHAPITRE III.

Des opérations des collèges électoraux.

ARTICLE 71.

Le jour, désigné par l'acte de convocation pour la réunion des collèges électoraux, le président, accompagné de tous les électeurs, se rendra, le matin a l'église, pour y assister à la messe, après la quelle le commissaire du quartier ou du district rassemblera les membres vo-

ARTYKUŁ 70.

Rozwiązanie zgromadzenia obiorczego w następstwie rozruchu pomiędzy głosującymi, lub też w następstwie czynów gwałtu przez nich popełnionego, będzie miało ten skutek, iż na ten raz zgromadzenie to utraci prawo obierania, a nadto sprawcy nieporządku lub dający powód do rozwiązania, oddani będą pod Sąd właściwy dla usprawiedliwienia się lub też ulegnięcia karze.

ROZDZIAŁ III.

O postępowaniu w zgromadzeniach obiorczych.

ARTYKUŁ 71.

W dniu aktem zwoławczym przez Senat wydanym do zebrania się zgromadzeń obiorczych oznaczonym, Prezydujący łącznie z wszystkimi obiorcami uda się z rana do kościoła na mszą, poczém Kommissarz cyrkułowy lub dystryktowy zbierze członków głosujących i odczyta im głośno akt

tans, et lira à haute voix l'acte, éman du Sénat, en vertu du quel l'assembl électorale s'est réunie, ainsi que la nomination du président, au quel il présenter la formule du serment.

ARTICLE 72.

Le président, ainsi proclamé, après avo reçu, des mains du commissaires du quarti ou du district, la formule du serment, prendra la parole, et lisant lui même à hau voix, le serment prescrit, le prêtera e présence des votans, dans la forme suivant

Moi N. N. je jure obéissance aux statu et aux lois en vigueur; je jure de maintenir ponctuellement les ordonnances, concernant l'ordre à observer dans les collèges électoraux; de ne pas permettre, qu l'assemblée s'occupe d'autres objets, qu de celui, pour lequel elle est convoquée d'écarter tout ce qui mettrait obstacle à l liberté des élections; de ne me laisser séduir

wydany przez Senat, na mocy którego zgromadzenie obiorcze zebrało się, równie jak i nominacyą Prezydującego, któremu przedstawi rotę przysięgi.

ARTYKUŁ 72.

Tak ogłoszony Prezydujący odebrawszy z rąk Kommissarza cyrkułowego lub dystryktowego rotę przysięgi, zabierze głos, i czytając sam głośno przepisaną przysięgę wykona ją w obecności głosujących na rotę następującą:

„Ja N. N. przysięgam posłuszeństwo Statutom i Ustawom obowiązującym, przysięgam ściśłe utrzymanie urządzeń tyczących się porządku jaki w ciągu obrad zgromadzenia zachowanym być winien, niedopuszczać ażeby zgromadzenie trudniło się innemi przedmiotami, jak temi dla których zwołanem zostało, usuwać wszelkie przeszkody uwłaczające wolności obioru, nie-

dans l'exercice de mes fonctions ni par l'amitié ou l'intérêt, ni par la malveillance; de terminer les opérations électorales dans le terme prescrit; et enfin d'employer tous mes soins à maintenir dans l'assemblée l'ordre, la tranquillité et l'union.— Ainsi Dieu me soit en aide.

ARTICLE 73.

Le président, après avoir ainsi prêté son serment, en signera la formule, et la rendra au commissaire du quartier ou du district, qui l'enverra au Sénat.

ARTICLE 74.

Après avoir prêté le serment, le président ouvrira la séance et procédera au choix de deux assesseurs et d'un sécrétaire parmi les électeurs.

ARTICLE 75.

Le sécrétaire dressera le protocole des délibérations du collège électoral.

dać się unieść w ciągu sprawowania urzędu przyjaźnią, interessem, ani niechęcią, zakończyć działania obiorcze w czasie przepisanym, nakoniec dokładać wszelkiej usilności do utrzymania w zgromadzeniu porządku, spokojności i jedności. Tak mi Boże dopomóż.“

ARTYKUŁ 73.

Po wykonaniu takiej przysięgi, Prezydujący podpisze rotę, i odda ją Kommissarzowi cyrkułu lub dystryktu, który ją pośle do Senatu.

ARTYKUŁ 74

Po wykonanej przysiędze Prezydujący zagai posiedzenie, przystąpi do wyboru dwóch Assessorów i Sekretarza z pomiędzy obiorców.

ARTYKUŁ 75.

Sekretarz prowadzić będzie protokuł obrad zgromadzenia obiorczego.

ARTICLE 76.

Les assesseurs et le sécrétaire s'engageront par un serment prêté entre les mains du président; les deux premiers à compter fidèlement les votes, et le dernier à les noter exactement.

ARTICLE 77.

Cette formalité remplie, le présidant lira à haute voix les listes des électeurs, approuvées par le Sénat, et après en avoir fait la vérification, en les confrontant avec les personnes présentes, il fera dresser la liste des électeurs présens.

Il la signera avec les assesseurs, et le sécrétaire la lira à haute voix.

ARTICLE 78.

Le président enjoindra à tous ceux qui ne seront pas compris dans la liste des votans, de s'éloigner sans délai du lieu de la séance.

ARTYKUŁ 76.

Assessorowie i Sekretarz wykonają przed Prezydującym przysięgę: dwaj pierwsi na wierne obliczanie kresek, ostatni zaś na dokładne onych zapisywanie.

ARTYKUŁ 77.

Po ukończeniu téj formalności Prezydujący odczyta w głos listy obiorców przez Senat zatwierdzone, a sprawdziwszy oneż z obecnemi osobami, każe spisać listę obecnych obiorców.

Podpisze takową z Assessorami, a Sekretarz głośno ją odczyta.

ARTYKUŁ 78.

Prezydujący poleci osobom listą głosujących nieobjętym oddalenie się niezwłocznie z miejsca obrad.

ARTICLE 79.

La liste des votans étant ainsi dresée, le président conformément à l'ordre, prescrit par l'acte de convocation, invitera l'assemblée à procéder à l'élection.

Mais auparavant il devra fixer l'attention particulière de l'assemblée sur l'obligation de ne donner ses suffrages, qu' à des candidats, possédant les qualifications prescrites par l'article **43**. du présent statut, dont il fera lecture à haute voix.

ARTICLE **80.**

Ceux, qui désireraient être élus représentans, doivent adresser leurs pétitions au président, mais cela ne peut pas limiter la liberté d'élire aussi ceux, qui ne s'étant pas présentés eux-mêmes, auraient été proposés comme candidats par quelque membre de l'assemblée.

ARTYKUŁ 79.

Po ułożeniu tym sposobem listy głosujących, Prezydujący stósownie do porządku aktem zwoławczym przepisanego, wezwie zgromadzenie, ażeby przystąpiło do obiorów.

Lecz wprzód winien będzie szczególniéj zwrócić uwagę zgromadzenia na obowiązek głosowania za tymi jedynie kandydatami, którzy posiadają kwalifikacye przez artykuł 43. niniejszego Statutu przepisane, który im głośno odczyta.

ARTYKUŁ 80.

Ci którzyby sobie życzyli być obranymi na Reprezentantów, powinni przedstawić swe żądania Prezydującemu, lecz to nieogranicza wolności obrania i tych, którzyby się sami nie zgłosiwszy, byli przez którego z członków zgromadzenia na kandydatów podanymi.

ARTICLE 81.

Ces arrangemens terminés, le président formera et lira hautement les listes des candidats, tant de ceux, qui se seront présentés eux mêmes, que de ceux, qui auront été proposés par quelque membre de l'assemblée, pour être élus représentans.

ARTICLE 82.

Si quelqu'un des candidats, qui n'auront pas concouru eux-mêmes, ne désirait pas être élu, il sera tenu de le déclarer au président, avant qu'on se mette à voter, afin qu'il soit rayé de la liste, puisque le vote une fois commencé, il ne sera plus libre à personne de se refuser au service. auquel il aura été appelé par ses concitoyens.

ARTICLE 83.

Les listes ainsi proclamées, le président invitera trois fois l'assemblée à voter sur chaque candidat en particulier, et celui.

ARTYKUŁ 81.

Co gdy dopełnioném zostanie, Prezydujący ułoży i odczyta wgłos listy kandydatów, tak tych którzy się sami oświadczyli, jako téż i owych którzy od członków zgromadzenia podanymi zostali do wybrania na Reprezentantów.

ARTYKUŁ 82.

Jeżeliby zaś który z podanych kandydatów nie życzył sobie być obranym, winien będzie oznajmić to Prezydującemu przed rozpoczęciem kreskowania, ażeby został z listy wykreślonym, skoro albowiem rozpocznie się kreskowanie, nikomu nie będzie wolno wymawiać się od usługi, do któréj przez współobywateli powołanym został.

ARTYKUŁ 83.

Ogłosiwszy tym sposobem listy, Prezydujący wezwie po trzykroć zgromadzenie do kreskowania na każdego kandydata

qui aura l'unanimité des suffrages en sa faveur, sera inséré dans le protocole par le sécrétaire. — Lorsqu' un candidat n'a pas obtenu l'unanimité des suffrages, le président est obligé sur la demande faite par écrit, ne fût ce que par un seul électeur, d'inviter l'assemblée à voter au scrutin, tant sur les candidats, qui se seraient présentés eux mêmes, que sur ceux, qui seraient proposés par quelque membre de l'assemblée.

ARTICLE 84.

Le scrutin se fait de la manière suivante: il y aura, d'après le nombre des votans, une quantité suffisante de petites boules blanches et noires, en comptant deux pour chaque votant, savoir: une blanche et une noire, qui lui seront remises toutes les deux, après quoi le président lira hautement le nom du candidat, et un des assesseurs appellera, d'après le tour de rôle. les votans, dont chacun mettra une de ses

z osobna, i ten za kimby była jednomyślność będzie przez Sekretarza do protokułu wpisany, jeżeliby zaś który z kandydatów takowej nie uzyskał, Prezydujący na żądanie chociażby jednego tylko członka zgromadzenia na piśmie oświadczone, winien będzie wezwać zgromadzenie do cichego kreskowania, czy to wzmiankowany kandydat sam siebie podał, czyli też od którego z członków zgromadzenia został podanym.

ARTYKUŁ 84.

Kreskowanie odbywać się ma w następującym sposobie: wedle liczby głosujących przygotowaną będzie potrzebna ilość gałek białych i czarnych, licząc po dwie dla każdego z kreskujących, to jest jednę białą, drugą czarną, które mu obydwie oddanemi zostaną, poczém Prezydujący wymieni głośno nazwisko kandydata, jeden zaś z Assessorów powoływać będzie porządkiem kreskujących, z których każdy

boules dans une urne, posée devant le pr
sident, savoir: le votant en faveur du ca
didat mettra la boule blanche; la noire dés
gnera le contraire.

Le votant jette ensuite la boule, qui
reste, dans une autre urne et s'en retour
à sa place.

Cette opération finie, le president et l
assesseurs procéderont au dépouillement d
scrutin, en comptant les boules, tant blanche
que noires, dont le secrétaire insérera
nombre au protocole.

Ce procédé sera renouvelé pour chaq
candidat.

Les assesseurs compteront les suffrage
et celui qui aura eu le plus grand nomb
de boules blanches, sera proclamé élu.

Il sera cependant fait mention au prot
cole de tous les candidats, qui auront pas
le scrutin, en indiquant le nombre des su
frages, que chacun aura eus en sa faveu

wrzuci jednę z otrzymanych gałek w stojące przed Prezydującym naczynie, biała gałka oznaczać będzie kreskę za kandydatem daną, czarna zaś przeciwnie.

Kreskujący wrzuci potém drugą pozostającą mu gałkę w drugie naczynie i powróci na swoje miejsce.

Po ukończeniu tego działania Prezydujący z Assessorami wypróżni naczynia, i obliczy gałki tak czarne jak białe, których liczbę Sekretarz w protokule zapisze.

Postępowanie to powtórzy się co do każdego kandydata.

Assessorowie policzą kreski, a ten który otrzyma największą liczbę gałek białych, będzie za obranego ogłoszony.

Jednakże uczynioną będzie wzmianka w protokule o wszystkich kandydatach na których ciche kreskowanie odbyło się, z oznaczeniem liczby kresek którą każdy z nich otrzymał.

ARTICLE 85.

Si, en comptant les boules, il se trouv que deux ou plusieurs candidats aurai un nombre égal de boules blanches, le pr sident décidera en faveur de l'un de deux soit à haute voix, soit en tirant au sor

ARTICLE 86.

Si, après avoir compté toutes les boul il s'en trouvait au delà du nombre des v tans, le président déclarera le scrutin comm non-avenu, et il sera procédé sur le cham à un nouveau scrutin.

ARTICLE 87.

Ces opérations terminées, le présiden lira à haute voix le protocole, et le signer avec les assesseurs et le sécrétaire, apr quoi il déclarera la séance close.

ARTICLE 88.

La séance étant levée, le président en- verra sans délai au Senat, en original

ARTYKUŁ 85.

Gdyby przy rachowaniu kresek okazała się za dwoma lub więcej kandydatami różna ilość gałek białych, Prezydujący rozstrzygnie ją na korzyść jednego z nich, bądź głośno, bądź ciągnąc losem.

ARTYKUŁ 86.

Gdyby przy obrachowaniu gałek okazało się ich więcej niżeli jest głosujących, Prezydujący ogłosi kreskowanie takie za żadne, i natychmiast do powtórnego kreskowania przystąpiono będzie.

ARTYKUŁ 87.

Gdy się te czynności ukończą, Prezydujący odczyta głośno protokuł, podpisze go z Assessorami i Sekretarzem, poczém obrady za ukończone ogłosi.

ARTYKUŁ 88.

Po zamknięciu obrad, Prezydujący prześle niezwłocznie Senatowi w oryginale

le protocole avec ses annexes, contenant les decisions de l'assemblée sur l'élection des représentans.

Tous les titres authentiques, que les concurrens auront produits, pour preuve des qualités requises, seront également transmis au Sénat.

ARTICLE 89.

Le Sénat, après avoir reçu tous les protocoles originaux des assemblées électorales, et reconnu la validité des élections, fera dresser la liste des membres élus pour la diète.

ARTICLE 90.

Cette liste sera communiquée aux Residens des trois Hautes Cours Protectrices, qui réunis en conférence auront le droit d'en écarter ceux, contre lesquels ils auraient des objections graves à faire valoir.

ARTICLE 91.

Dans le cas, où les Résidens jugeraient nécessaire d'éliminer un ou plusieurs re-

protokuł posiedzeń z wszystkiemi annexami obejmującemi decyzye zgromadzenia co do wyboru Reprezentantów.

Wszystkie dowody autentyczne przez współubiegających się złożone, celem udowodnienia kwalifikacyi wymaganej, mają być równie Senatowi przesłanemi.

ARTYKUŁ 89.

Senat odebrawszy wszystkie oryginalne protokuły zgromadzenia Reprezentantów i uznawszy ważność wyborów, każe sporządzić listę członków do sejmu wybranych.

ARTYKUŁ 90

Lista ta zakommunikowaną zostanie Rezydentom Trzech Opiekuńczych Dworów, którzy połączeni w konferencyą, będą mieli prawo usunięcia z niej tych, przeciwko którym mieliby ważne zarzuty.

ARTYKUŁ 91.

W razie gdyby Rezydenci uznali potrzebnem wykreślenie jednego lub więcej

présentans, on procédera à leur remplacement par de nouvelles élections.

ARTICLE 92.

S'il arrivait, que deux ou plusieurs assemblées électorales élussent le même candidat, pour être représentant, l'élection sera valable pour celui des colléges électoraux, dans l'arrondissement duquel le candidat se trouve possessionné.

S'il a des propriétés dans plus d'un arrondissement, la préférence sera donnée à celui, dans lequel il paye la plus forte portion d'impôt territorial, et le Sénat ordonnera, en conséquence, pour les autres colléges électoraux une nouvelle élection.

ARTICLE 93.

Dans le cas, où le candidat élu n'aurait des propiétés dans aucun des arrondissemens électoraux, dans lesquels il a été élu, ce sera à lui à déclarer à laquelle des élections il donne la préférence.

Reprezentantów, przystąpionėm będzie do ich zastąpienia przez nowe wybory.

ARTYKUŁ 92.

Gdyby się zdarzyło żeby dwa lub więcej zgromadzeń obiorczych tegoż samego kandydata obrały, obiór ten ważnym będzie co do tego zgromadzenia, w okręgu którego znajdować się będą posiadłości kandydata. Jeżeli tenże ma posiadłości więcej jak w jednym okręgu, pierwszeństwo danėm będzie temu, w którym kandydat największy podatek opłaca, innym zaś zgromadzeniom obiorczym Senat nowy wybór zaleci.

ARTYKUŁ 93.

Gdyby obrany kandytat nie posiadał własności w żadnym z okręgów obiorczych przez które obranym został, natenczas jemu samemu zostawione jest oświadczenie się, któremu z nich daje pierwszeństwo.

ARTICLE 94.

Si, les élections étant terminées, il se trouvait parmi les représentans, nouvellement élus, des personnes, qui, d'après l'article 4. du présent statut seraient empêchées de siéger simultanément dans l'assemblée législative, le Sénat decidera, moyennant tirage au sort, laquelle de ces élections sera valable, et en ordonnera de nouvelles, pour remplacer ceux, qui auront été dans le cas de céder, en communiquant aux présidens des assemblées électorales, itérativement convoquées, la liste des représentans dont les élections auront déja été reconnues valides, afin d'empêcher le renouvellement d'un cas semblable.

CHAPITRE IV.

De l'invalidité des opérations des assemblées électorales.

ARTICLE 95.

L'invalidité des opérations des assem-

ARTYKUŁ 94.

W razie gdyby po ukończonych wyborach okazało się: iż pomiędzy Reprezentantami nowo obranymi, znajdują się osoby któreby wedle artykułu 4go niniejszego Statutu nie mogły zasiadać razem w zgromadzeniu Reprezentantów, Senat rozwiąże losem, który z wyborów ważność otrzyma, a zarazem poleci nowe wybory, celem zastąpienia ubyłych, i udzieli Prezydującym w zgromadzeniach obiorczych powtórnie zwołanych, listę Reprezentantów, których obiór za ważny uznanym został, a to ażeby zapobiedz ponowieniu się takowego wypadku.

ROZDZIAŁ IV.

O nieważności działań zgromadzeń obiorczych.

ARTYKUŁ 95.

Nieważność działań zgromadzeń o-

blées électorales pourra être totale ou partielle.

ARTICLE 96.

L'invalidité totale a lieu:

1) si le collège électoral se réunit sans acte de convocation émané du Sénat.

2) s'il se réunit dans un autre tems, ou dans un autre lieu, que celui, qui a été désigné par l'acte de convocation.

3) si sa durée outrepasse le tems déterminé.

4) lorsque le président a cru devoir dissoudre l'assemblée électorale, pour cause des procédés illégaux de la part des votans.

5) s'il arrivait que des personnes, ne jouissant pas du droit de voter, eussent participé aux élections.

6) si on n'a pas voté au scrutin, malgré la demande, qu' en aurait fait au président un des votans.

7) chaque fois qu'il serait démontré, que

biorczych może być całkowitą lub cząstkową.

ARTYKUŁ 96.

Całkowita nieważność ma miejsce w tenczas:

a) gdyby zgromadzenie obiorcze zebrało się bez aktu zwoławczego przez Senat wydanego;

b) gdyby się zebrało nie w tym czasie i miejscu, które aktem zwoławczym wskazanemi były;

c) gdyby trwało nad czas oznaczony;

d) gdyby Marszałek uznał za potrzebne z przyczyny nielegalnego postępowania obywateli prawo głosowania mających zgromadzenie rozwiązać;

e) gdyby się zdarzyło, że osoby nie używające prawa głosowania miały udział w obiorach;

f) gdyby mimo żądania któregokolwiek z głosujących oświadczonego Prezydu-

les suffrages recueillis n'étaient pas fidèlement comptés, ou insérés au protocole.

ARTICLE 97.

La nullité partielle aura lieu, lorsqu'une personne se trouve avoir été élue représentant, sans posséder les qualités, requises par le présent statut, ou qu'elle aura amené son élection par des voies illicites.

ARTICLE 98.

Le Sénat prononce, tant sur l'invalidité totale, que sur l'invalidité partielle des opérations électorales.

TITRE IV.

De l'assemblée des représentans.

CHAPITRE I.

De la convocation de l'assemblée des représentans.

ARTICLE 99.

Après avoir, en son grand complet, exa-

jącemu, nie przystąpiono do sekretnego głosowania;

g) ilekolwiekby dowiedzionem było, że zebrane kreski nie były wiernie obliczonemi lub w protokuł wciągnionemi.

ARTYKUŁ 97.

Nieważność częściowa ma miejsce w tenczas, gdy kto albo nieposiadający kwalifikacyj wymaganych przez Statut niniejszy, albo środkami niedozwolonemi na Reprezentanta obranym zostanie.

ARTYKUŁ 98.

Senat orzeka tak względem nieważności całkowitéj jak częściowéj działań zgromadzeń obiorczych.

TYTUŁ IV.

O zgromadzeniu Reprezentantów.

ROZDZIAŁ I.

O zwołaniu zgromadzenia Reprezentantów.

ARTYKUŁ 99.

Po roztrząśnieniu w wielkim komplecie

miné les protocoles d'élections, et avoir reconnu ces dernières conformes à la loi, le Sénat procedera à la confection de la liste des représentans, si toutefois les Résidens des Hautes Cours Protectrices, réunis en conférence, n'ont pas été dans le cas de prononcer le vote d'exclusion contre l'un ou l'autre des candidats élus, conformément aux dispositions de l'article **90.** du présent statut.

ARTICLE 100.

Si le Sénat en son grand complet trouve, qu'un candidat, élu representant, manque évidemment d'une des qualifications, exigées par le présent statut, ou si la conférence des Résidens trouve nécessaire d'éliminer un ou plusieurs candidats, le Sénat examinera les titres de ceux, qui, après les canditats non-qualifiés ou exclus, se trouveront avoir réuni le plus de suffrages et les placera sur la liste des représentans pourvu toutefois qu'ils possèdent les qua-

protokułów obiorczych i znalezieniu tych ostatnich zgodnemi z prawem, Senat przystąpi do ułożenia listy Reprezentantów, jeżeli tylko Rezydenci Wysokich Opiekuńczych Dworów połączeni w konferencyą nie znalezli się w przypadku orzeczenia wyłączenia względnie którego z wybranych, kandydatów a to stósownie do rozporządzeń Art. 94. niniejszego Statutu.

ARTYKUŁ 100.

Jeżeli Senat w wielkim komplecie zebrany uzna iż kandydatowi wybranemu na Reprezentanta, brakuje oczywiście któréj z kwalifikacyi przez niniejszy Statut wymaganéj, i w razie jeżeli konferencya Rezydentów uzna za potrzebne wykreślić jednego lub więcéj kandydatów wybranych, na tenczas Senat roztrząsać będzie prawa tych, którzy po kandydatach niekwalifikowanych lub wyłączonych najwięcéj kresek uzyskali, i umieści ich na liście Re-

lités, exigées par la loi, et ne soient pa[s] éliminés par la conférence des Résiden[s].

S'il résultait de cet examen, que to[us] les candidats subséquens se trouvassent dépourvus des qualifications légales; ou qu[e] possédant ces qualifications, ils eussent é[té] exclus par la conférence des Résidens; ou enfin si une des éventualités, qui frappent de nullité totale ou partielle les opérations des collèges électoraux, avait lie[u], le Sénat ordonnera, selon le besoin, u[ne] ou plusieurs nouvelles élections, et notifier[a] sans délai aux candidats déchus leur non-admission.

ARTICLE 101.

Après avoir complété ainsi le nomb[re] des représentans, et après avoir désign[é] deux de ses membres, ainsi que quatre juges de paix, pour siéger dans l'assemblée législative, le Sénat, en y insérant également les délégués du chapitre et [de] l'Université, dressera finalement la list[e]

prezentantów, jeżeli zresztą posiadają kwalifikacje przez prawo wymagane, i nie są wykreślonymi przez konferencją Rezydentów.

Jeżeliby po takowém roztrząśnieniu okazało się, iż żaden z kandydatów nie posiada prawnych kwalifikacyj, albo gdyby posiadający te kwalifikacje wyłączonymi byli przez konferencją Rezydentów, lub nakoniec gdyby zaszedł jeden z wypadków wiodących za sobą całkowitą lub częściową nieważność działań zgromadzeń obiorczych, Senat nakaże wedle potrzeby jeden lub więcéj wyborów, i oznajmi niezwłocznie spadłym kandydatom ich nieprzypuszczenie.

ARTYKUŁ 101.

Senat skompletowawszy w sposób powyższy liczbę Reprezentantów i wyznaczywszy dwóch członków z koła swego równie jak i czterech Sędziów Pokoju do zasiadania w zgromadzeniu Prawodawczém, ułoży ostatecznie listę osób, które mają

des personnes, qui devront composer cette assemblée, et publiera ensuite l'acte de convocation de la diète.

ARTICLE 102.

L'acte de convocation portera à la connaissance du public le nom du président de l'assemblée des représentans; il fixe le jour et l'heure, ainsi que le lieu de la réunion, et annoncera en même tems les objets, que le Sénat se propose de soumettre à l'examen et à la décision de la chambre législative, sauf ceux, qu' ultérieurement il pourrait encore juger à propos de soumettre à ces délibérations.

ARTICLE 103.

L'acte général de convocation sera publié de manière, qu' il parvienne à la connaissance du public, huit jours au moins avant que l'assemblée des représentans se réunisse.

składać to zgromadzenie, zamieściwszy na takowéj delegowanych z Kapituły i Uniwersytetu, a następnie ogłosi akt zwołania sejmu.

ARTYKUŁ 102.

Akt zwoławczy poda do wiadomości publicznéj nazwisko Prezydującego w zgromadzeniu Prawodawczém, oznaczy dzień i godzinę równie jak i miejsce zebrania się, obwieści zarazem przedmioty, które Senat ma w zamiarze poddać pod rozbiór i decyzyą izby Prawodawczéj, oprócz tego, coby następnie uznał jeszcze za stósowne poddać pod jéj rozwagę.

ARTYKUŁ 103.

Akt ogólny zwoławczy powinien być tak ogłoszonym aby mógł dojść do wiadomości publicznéj na dni ośm przynajmniéj przed zebraniem się zgromadzenia Reprezentantów.

ARTICLE 104.

Le dit acte, indépendamment de la voie ordinaire de la publication, sera encore immédiatement communiqué de la part du Sénat, à tous les membres, appelés à siéger dans l'assemblée des représentans.

CHAPITRE II.

Du président de l'assemblée des représentans, de ses attributions et de ses devoirs.

ARTICLE 105.

Le Sénateur qui présidera l'assemblée des représentans, et que les Hautes Cours Protectrices se sont reservé de désigner, portera le titre de président de cette assemblée.

ARTICLE 106.

Le premier devoir du président de l'assemblée des représentans sera, de veiller à ce que les délibérations et les décisions de la chambre ne s'étendent qu'aux objets

ARTYKUŁ 104.

Akt rzeczony oprócz zwyczajnego ogłoszenia będzie jeszcze bezpośrednio każdemu z członków powołanych do zasiadania w zgromadzeniu Reprezentantów od Senatu udzielonym.

ROZDZIAŁ II.

O Prezydującym w zgromadzeniu Reprezentantów, o jego prawach i obowiązkach.

ARTYKUŁ 105.

Członek Rządu mający przewodniczyć zgromadzeniu Reprezentantów, a którego Wysokie Opiekuńcze Dwory zastrzegły sobie oznaczyć, będzie miał nazwisko Prezydującego w témże zgromadzeniu.

ARTYKUŁ 106.

Pierwszym obowiązkiem Prezydującego w zgromadzeniu Reprezentantów będzie czuwać nad tém, ażeby obrady i postano-

qui lui seront transmis à cet effet par le Sénat.

ARTICLE 107.

Il veillera en outre à ce que les membres de la diète assissent régulièrement aux séances, et que l'ordre soit observé dans les discussions.

ARTICLE 108.

Il aura également soin, que les débats soient clos, dès qu' il jugera la matière suffisament éclaircie, et qu'on procède alors à voter.

ARTICLE 109.

En cas de parité de suffrages, le président de la chambre, qui aura votó avec les autres députés, emportera la décision par son second vote.

ARTICLE 110.

Le président aura le droit de lever la séance, dès qu' il le jugera à propos, et de la remettre à un autre jour.

wienia izby nie odnosiły się jak tylko do przedmiotów, które mu będą w tym celu przeż Senat udzielone.

ARTYKUŁ 107.

Nadto czuwać będzie ażeby członki sejmu uczęszczały ciągle na posiedzenia, tudzież aby porządek w dyskussyach był zachowanym.

ARTYKUŁ 108.

Czuwać będzie równie, aby rozprawy te kończono, jak skoro uzna iż przedmiot dostatecznie jest wyjaśnionym, i ażeby w tenczas do kreskowania przystępowano.

ARTYKUŁ 109.

W razie równości głosów, Prezydujący w zgromadzeniu który głosował łącznie z innymi deputowanymi, rozstrzygnie takową swoim powtórnym głosem.

ARTYKUŁ 110.

Prezydujący ma prawo zakończyć posiedzenie w miarę jak uzna to stósownem, i na inny dzień takowe odroczyć.

ARTICLE 111.

Le président aura soin en général de tout ce qui concerne le bon ordre, durant les séances de l'assemblée législative.

ARTICLE 112.

Le président choisira parmi les représentans deux assesseurs et le secrétaire de la chambre.

ARTICLE 113.

Les membres de la diète, que le président appellera à ces fonctions, n'auront pas le droit de s' y refuser.

ARTICLE 114.

Le président nommera également, pour le cas de maladie ou d'autre obstacle imprévu, qui empêcherait les assesseurs, ou le secrétaire, de se trouver aux séances de l'assemblée législative, des substituts, en les choisissant parmi les membres de l'assemblée.

ARTYKUŁ 111.

Prezydujący będzie miał w ogólności w pieczy swej to wszystko co się odnosi do dobrego porządku w czasie posiedzeń zgromadzenia prawodawczego.

ARTYKUŁ 112.

Prezydujący wybierze pomiędzy Reprezentantami dwóch Assessorów i Sekretarza izby.

ARTYKUŁ 113.

Członki sejmu przez Prezydującego do tych obowiązków powołane, nie będą się mogły od ich pełnienia wymówić.

ARTYKUŁ 114.

Prezydujący zamianuje również zastępców na wypadek choroby, albo innej nieprzewidzianej przeszkody, któraby niepozwalała Assessorom lub Sekretarzowi znajdować się na zgromadzeniu prawodawczem, wybierając takowych z pomiędzy członków zgromadzenia.

ARTICLE 115.

Il sera libre au président de remplacer, quand bon lui semblera, les assesseurs et le secrétaire, ainsi que leurs substituts. par d'autres personnes, siégeant dans l'assemblée des représentans.

ARTICLE 116.

Le président aura le droit de rappeller à l'ordre, dans le cas, où un des membres se conduirait d'une manière inconvenante pendant la séance, où qu' il s'aviserait de soulever des questions, que la chambre ne serait pas autorisée par le président à discuter.

ARTICLE 117.

Si le rappel à l'ordre est trois fois renouvelé sans produire l'effet désiré, le président est autorisé à enjoindre au représentant, dont il s'agit, de quitter sur le champ l'assemblée.

ARTYKUŁ 115.

Wolno będzie Prezydującemu w każdéj chwili gdy to uzna potrzebném, zastąpić Assessorów i Sekretarza, tudzież ich zastępców, przez inne osoby zasiadające w zgromadzeniu Reprezentantów.

ARTYKUŁ 116.

Prezydującemu służy prawo wzywania do porządku, w wypadku gdyby który z członków zachował się nieprzystojnie w czasie posiedzenia, albo gdyby wprowadzał przedmioty, do roztrząsania których izba nie byłaby przez Prezydującego upoważnioną.

ARTYKUŁ 117.

Gdyby to wezwanie po trzykroć ponawiane nieprzyniosło pożądanego skutku, Prezydujący mocen jest polecić Reprezentantowi o którym mowa, ażeby niezwłocznie zgromadzenie opuścił.

Si le représentant ne donne pas immédiatement suite à cette injonction, il sera privé du droit de siéger dans l'assemblée pendant toute la durée de la diète, et rayé de la liste des représentans, ce dont le président informera par écrit l'individu en question, et rapportera également le fait au Sénat.

ARTICLE **118.**

Dans le cas, où l'assemblée des représentans, en lésant les dispositions de l'article 9. du présent statut, se mit à deliberer sur d'autres objets, que sur ceux, soumis par le président à sa décision, le président de la chambre sera tenu de fixer l'attention de l'assemblée sur l'illégalité de sa conduite, et d'empêcher par tous les moyens en son pouvoir que de pareilles délibérations n'aient lieu.

Si néammoins tous les moyens, employés avec prudence de la part du président de l'assemblée, ne sauraient l'en détourner.

W razie gdyby Reprezentant nie okazał się być natychmiast powolnym temu poleceniu, utraci prawo zasiadania w zgromadzeniu przez cały ciąg sejmu, i wykreślonym będzie z listy Reprezentantów, o czem 'go Prezydujący na piśmie zawiadomi i doniesie wypadek ten Senatowi.

ARTYKUŁ 118.

W razie gdyby izba Reprezentantów z obrazą rozporządzeń artykułu 9. niniejszego Statutu przystąpiła do naradzania się nad innemi przedmiotami jak nad temi, które pod jéj roztrząsanie i decyzyą przez Prezydującego podd[illegible]mi zostały, Prezydującego będzie obowiązkiem zwrócić uwagę izby na czyn ten prawu przeciwny, i przeszkodzić wszelkiemi środkami w mocy jego będącemi ażeby podobne narady miejsca nie miały.

Gdyby jednak wszelkie środki użyte przez Prezydującego z roztropnością, nie potrafiły jéj od tego odwrócić, Prezydu-

le président ajournera la séance au lendemain.

ARTICLE 119.

S'il arrivait, que dans la séance du lendemain, il fût itérativement entamé des discussions du même genre, et que les efforts du président de ramener l'assemblée à l'observation de la loi fussent encore infructueux, le président levera la séance et en donnera connaissance au Sénat, sur quoi, celui-ci, après s'être assuré au préalable du consentement des Résidens des Hautes Cours Protectrices, prononcera la dissolution de l'assemblée législative, qui alors ne pourra plus se réunir sous aucun prétexte.

ARTICLE 120.

Par rapport aux projets de loi, sur lesquels l'assemblée des représentans n'aurait pas encore porté de décision lors de sa dissolution, on procédera, conformément

jący odroczy posiedzenie na dzień następny.

ARTYKUŁ 119.

Gdyby się zdarzyło żeby na posiedzeniu dnia następnego powtórnie przedsiębranemi były naradzania się tego samego rodzaju, i gdyby usiłowania Prezydującego zmierzające do naprowadzenia zgromadzenia na zachowanie prawa nie odniosły skutku, Prezydujący zamknie posiedzenie, i zawiadomi Senat o postępowaniu nielegalnem izby, w skutku czego tenże zapewniwszy sobie wprzód zezwole … Rezydentów Wysokich Opiekuńczych Dworów, orzecze rozwiązanie zgromadzenia prawodawczego, które w teneczas nie będzie się mogło zebrać pod żadnym pozorem.

ARTYKUŁ 120.

Co do projektów do praw względem tórych zgromadzenie Reprezentantów jeszczeby nie orzekło, po rozwiązaniu onegoż

aux dispositions de l'article 19. du présent statut.

ARTICLE 121.

En cas de maladie, ou de quelque autre obstacle imprévu, qui empêcherait le président de l'assemblée des représentans de se trouver aux séances de la chambre législative, les Résidens des Hautes Cours Protectrices, réunis en conférence, auront soin de désigner un autre membre du Gouvernement, pour remplir *ad interim* les fonctions de président.

La cause, qui rendait cette substitution nécessaire, venant à cesser, les fonctions du président substitué, cesseront également, et le président effectif continuera à diriger les délibérations de l'assemblée.

ARTICLE 122.

Tant que dureront les séances de la diète, le président de l'assemblée législative aura la première place et le premier

postąpiono będzie stósownie do art. 19. niniejszego Statutu.

ARTYKUŁ 121.

W razie gdyby choroba albo inna nieprzewidziana przeszkoda nie dozwoliła Prezydującemu w zgromadzeniu Reprezentantów znajdować się na posiedzeniach izby prawodawczéj, Rezydenci Wysokich Opiekuńczych Dworów połączeni w konferencyą, przeznaczą innego członka Rządu do pełnienia tymczasowo obowiązków Prezydującego.

Jak skoro przyczyna która czyniła zastępstwo to potrzebnem ustanie, obowiązki zastępcy Prezydującego ustaną również, i Prezydujący pierwiastkowy prowadzić będzie daléj kierunek obrad zgromadzenia Reprezentantów.

ARTYKUŁ 122.

Jak długo trwać będą posiedzenia sejmu, Prezydujący zgromadzenia prawodawczego będzie miał pierwsze miejsce i pier-

rang après le président du Sénat, et jouira des mêmes honneurs, que celui-ci.

CHAPITRE III.

De l'ouverture et de la première séance de la chambre législative.

ARTICLE 123.

Le jour et à l'heure, fixés par l'acte de convocation, émané du Sénat, l'assemblée des représentans, avec son président à la tête, et accompagnée du Secrétaire général du Sénat, se rendra à l'église, pour y assister à la cérémonie d'usage.

ARTICLE 124.

L'office fini, le président de la chambre législative, les représentans et le Secrétaire général se transporteront à l'endroit, destiné pour les délibérations de la diète.

wszą rangę po Prezesie Senatu, tudzież używać będzie tych samych honorów co tenże.

ROZDZIAŁ III.

O otwarciu piérwszego posiedzenia w izbie prawodawczéj.

ARTYKUŁ 123.

W dniu i godzinie naznaczonéj przez akt zwoławczy wydany przez Senat, zgromadzenie Reprezentantów z swoim Prezydującym na czele, tudzież Sekretarzem Generalnym Senatu, ud się do kościoła na zwyczajny religijny obrządek.

ARTYKUŁ 124.

Po ukończeniu się religijnego obrzędu, Prezydujacy w zgromadzeniu prawodawczém, Reprezentanci i Sekretarz Generalny udadzą się na miejsce przeznaczone na obradowanie sejmu.

ARTICLE 125.

Arrivé dans la salle des délibérations, le président après avoir frappé trois coups de son bâton, pour attirer l'attention de l'assemblée, fera ouvrir la séance par la lecture, que fera le Secrétaire général du Sénat de l'acte de convocation.

ARTICLE 126.

Cette lecture finie, le président prêtera le serment de la teneur suivante: „Moi N. N. je jure devant Dieu que je remplirai ponctuellement tous les devoirs, qui me sont imposés en ma qualité de président de l'assemblée des représentans. — Je jure, que je ne soumettrai à la délibération et à la décision de la chambre, que les objets, qui m'ont été ou qui me seront encore transmis de la part du Sénat, et qu'en général je ne manquerai pas, non seulement moi même, à ce qui est prescrit par le statut pour les assemblées po-

ARTYKUŁ 125.

Za przybyciem do sali obrad, Prezydujący wezwie zgromadzenie Reprezentantów do uwagi, uderzając trzy razy laską, poczem posiedzenie otwartem zostanie przeczytaniem aktu zwoławczego, którego Sekretarz Generalny dopełni.

ARTYKUŁ 126.

Po przeczytaniu Prezydujący wykona przysięgę na rotę następującą: „Ja N. N. „przysięgam przed Bogiem, że wypełnię „najdokładniéj wszelkie włożone na mnie „jako Prezydującego w zgromadzeniu Re„prezentantów obowiązki, przysięgam że „nie poddam pod roztrząsanie i decyzyą izby „jak przedmioty, które mnie są lub będą „jeszcze z strony Senatu przesłanemi, że „w ogólności nie tylko sam nie przestąpię „w niczem przepisów Statutu zgromadzeń „politycznych, lecz także nie dopuszczę, „ażeby się ktokolwiek od nich oddalił.

litiques; mais aussi, que je ne permettrai pas, que les membres de la diète s'en écartent. — Je jure enfin, que j'emploirai tous mes efforts, pour accélérer autant que possible les travaux de la chambre, ainsi que pour y maintenir l'ordre, la tranquillité et l'union, et que je ferai clore ses séances dans le terme, fixé par l'acte de convocation, en vertu duquel cette assemblée s'est réunie. Ainsi Dieu me soit en aide.“

ARTICLE **127.**

Le président, après avoir prêté ce serment, fera l'appel nominal des représentans, selon la liste, dressée et communiquée par le Sénat, les invitera à prendre place dans l'ordre, prescrit par l'article suivant, et leur exposera dans une courte allocution l'importance des obligations, que la diète a à remplir.

ARTICLE **128.**

Les places seront occupées dans l'ordre

„Przysięgam nakoniec że użyję wszelkich „starań tak pod względem przyspieszania „ile możności prac izby, jak i utrzymania „w niéj porządku, spokojności i jedności, „i zamknę posiedzenia w terminie ozna- „czonym przez akt zwoławczy, na mocy „którego zgromadzenie to zebrało się. Tak „mi Panie Boże dopomóż."

ARTYKUŁ 127.

Prezydujący po wykonaniu téj przysięgi wezwie członków zgromadzenia każdego po nazwisku wedle listy sobie od Senatu udzielonéj, do zajęcia miejsc w porządku przepisanym w artykule następującym, a następnie w krótkiéj przemowie przedstawi ważność obowiązków przez sejm dopełnić się mających.

ARTYKUŁ 128.

Miejsca będą zajęte w porządku naste-

suivant: le président de l'assemblée des représentans occupera le fauteuil.

A sa droite prendront place le second délégué du Sénat; puis ceux du chapitre; ensuite les députés de la ville; puis ceux du territoire, élus par les colléges électoraux, selon l'ordre des numéros, dont ces colléges seront marqués. Suivent: les délégués de l'Université, et enfin les juges de paix, d'après les numéros de leurs arrondissemens.

ARTICLE 129.

Les représentans ayant occupé leurs places, suivant l'ordre prescrit par l'article précédent, le président de la chambre procédera aux choix de deux assesseurs, dont l'un parmi les représentans de la ville, et l'autre parmi ceux du territoire, lesquels, en conservant le droit de voter d'après leur tour, auront soin de recueillir et de compter les suffrages des votans.

pującym: **Prezydujący** w zgromadzeniu **Reprezentantów** zajmie krzesło środkowe, po prawej ręce zajmie miejsce drugi delegowany z **Senatu**, potem z **Kapituły**, następnie deputowani z miasta, dalej deputowani z okręgu, wybrani przez zgromadzenia obiorcze, wedle porządku numerów, któremi zgromadzenia te są oznaczone. **Następują**: delegowani z **Uniwersytetu**, a nakoniec **Sędziowie Pokoju** wedle liczby swych okręgów.

ARTYKUŁ 129.

Gdy **Reprezentanci** zajmą już miejsca porządkiem przepisanym przez artykuł poprzedni, **Prezydujący** w izbie przystąpi do wyboru dwóch **Assessorów**, jednego z pośród **Reprezentantów** miasta, drugiego zaś z okręgu, którzy zachowując prawo głosowania z kolei, zajmować się będą zbieraniem i obliczaniem kresek.

ARTICLE 130.

Le président nommera, en même tems les substituts des asseseurs, qui devront remplacer ces derniers, pour les cas, prévus par l'article 114. du présent Statut.

ARTICLE 131.

Les asseseurs prêteront le serment d'après la formule suivante: „Moi N. N. je jure devant Dieu, que je remplirai scrupuleusement les devoirs qui me sont imposés en ma qualité d'asseseur de la chambre des représentans; que je recueillerai et compterai avec ordre et integrité les suffrages des membres de la diète, et que j'observerai les ordonnances, qui concernent la signature des arrêts des représentans, convertis en loi. Ainsi Dieu me soit en aide.

ARTICLE 132.

Apres que les asseseurs auront prete le serment. le président procédera au choix

ARTYKUŁ 130.

Prezydujący zamianuje równie Zastępców Assessorów, którzy zastępować będą tych ostatnich, w wypadku przewidzianym przez art. 114. niniejszego Statutu.

ARTYKUŁ 131.

Assessorowie wykonają przysięgę na rotę następującą „Ja N. N. przysięgam przed Bogiem, że dopełniać będę troskliwie włożonych na mnie obowiązków jako Assessora izby Reprezentantów, że zbierać i obliczać będę porządnie i rzetelnie głosy członków sejmowych, i że zachowam rozporządzenia tyczące się podpisywania uchwał zgromadzenia, zamienionych w prawo. Tak mi Boże dopomóż.“

ARTYKUŁ 132.

Po wykonaniu przysięgi przez Assessorów, Prezydujący przystąpi do wyboru

du secrétaire parmi les membres de la représentation, lequel, tout aussi bien que les assesseurs conservera le droit de voter dans la chambre législative.

ARTICLE 133.

Le président nommera en même tems le substitut du secrétaire, qui devra remplacer ce dernier, pour les cas, prévus à l'article 114. du présent Statut.

ARTICLE 134.

Il sera du devoir du secrétaire de l'assemblée des représentans de dresser fidèlement et soigneusement le protocole des délibérations; d'y insérer exactement les votes: de tenir dans l'ordre tous les actes, qui concernent les opérations de la diète, et de veiller à ce que ces actes soient conservés en bon état; de diriger la chancellerie de la diète et les individus, qui y seront employés; de tenir les comptes du

Sekretarza pomiędzy członkami Reprezentacyi, który podobnież jak Assessorowie zachowa prawo głosowania w izbie prawodawczéj.

ARTYKUŁ 133.

Prezydujący zamianuje w tym samym czasie Zastępcę Sekretarza, który tego ostatniego zastąpi na wypadek przewidziany przez art. 114 niniejszego Statutu.

ARTYKUŁ 134.

Obowiązkiem będzie Sekretarza w zgromadzeniu Reprezentantów prowadzić wiernie i troskliwie protokuł obrad, wciągać w tenże jak najdokładniéj głosy, utrzymywać w porządku wszelkie akta tyczące się działań sejmowych, i czuwać nad ich zachowaniem w dobrym stanie, kierować kancellaryą sejmową i osobami w niéj użytemi, utrzymywać rachunki kosztów bióra, i złożyć w aktach Senatu wszystkie akta i pi-

bureau, et de remettre aux archives du Sénat tous les actes et écritures, concernant les opérations de l'assemblée des représentans, trois jours au plus tard, après la clôture de la dernière séance.

ARTICLE 135.

Le secrétaire de l'assemblée des représentans sera tenu de veiller, avec la plus scrupuleuse attention à ce que le protocole des délibérations de la diète ne soit communiqué à personne, sans l'autorisation expresse, émanée par écrit du président de l'assemblée

ARTICLE 136.

Le secrétaire prêtera le serment d'après la formule suivante: „Moi **N. N.** je jure devant **Dieu**, que je remplirai scrupuleusement les devoirs, qui me sont imposés en ma qualité de secrétaire de l'assemblée des représentans; que je dresserai fidèlement

sma odnoszące się do działań zgromadzenia Reprezentantów w trzy dni najpóźniej po zamknięciu ostatniego posiedzenia.

ARTYKUŁ 135.

Sekretarz zgromadzenia Reprezentantów ma czuwać jak najtroskliwiej ażeby protokuł obrad sejmowych nie był nikomu kommunikowany, bez upoważnienia wyraźnego, udzielonego na piśmie z strony Prezydującego w zgromadzeniu.

ARTYKUŁ 136.

Sekretarz wykona przysięgę na rotę następującą: „Ja N. N. przysięgam przed Bo-„giem iż pełnić będę ściśle włożone na mnie „obowiązki jako Sekretarza zgromadzenia „Reprezentantów, że prowadzić będę wier-„nie i jak najdokładniej protokuły obrad

et exactement les protocoles des délibérations de cette assemblée, et que j'aurai soin, que ces protocoles ne soient communiqués à personne, sans l'autorisation expresse, émanée par écrit du président de la chambre législative. Je jure d'y insérer exactement les votes et d'exécuter tout ce qui me sera enjoint dans l'exercice de mes fonctions par le président de l'assemblée. Je jure enfin de conserver les actes de la diète en bon ordre et avec fidélité, et de remettre aux archives du Sénat, après la clôture des séances de la chambre, dans le délai, prescrit par l'article 134 du présent Statut, tous les actes, passés durant la présente session. Ainsi Dieu me soit en aide."

ARTICLE 137.

Le protocole des délibérations de chaque séance de la chambre législative sera signé par le président et le secrétaire à la séance suivante, qui commencera toujours par la

„tegoż zgromadzenia, że będę mieć staranie
„o tém, aby rzeczone dopiero protokuły nie-
„były komukolwiek bądź kommunikowane
„bez upoważnienia wyraźnego udzielonego
„na pismie z strony Prezydującego w zgro-
„madzeniu Reprezentantów, przysięgam że
„wciągać będę w nie jak najdokładniéj gło-
„sy i wypełnię wszystko to co mi w wy-
„konaniu mego urzędu przez Prezydują-
„cego poleconém będzie. Przysięgam na
„koniec że akta sejmowe, w porządku i
„z wszelką wiernością utrzymywać będę,
„i jak skoro posiedzenia izby będą ukoń-
„czonemi, wszystkie akta spisane w ciągu
„niniejszego zgromadzenia w terminie ozna-
„czonym przez art: 134. niniejszego Sta-
„tutu w Archiwum Senatu złożę. Tak
„mi Boże dopomóż."

ARTYKUŁ 137.

Protokuł obrad każdego posiedzenia iz-
by prawodawczéj podpisanym będzie przez
Prezydującego i Sekretarza, po odczyta-

lecture, la vérification et l'approbation de cet acte.

ARTICLE 138.

Lorsque les assesseurs et le secrétaire auront prêté serment, le président de l'assemblée des représentans levera la séance.

CHAPITRE IV.

De la seconde séance de la chambre législative.

ARTICLE 139.

A la seconde seance on procédera au choix des membres pour les deux comités de la chambre, dont un pour la législation financière, et un pour la législation civile et pénale.

On élira cinq membres pour chacun de ces comités.

ARTICLE 140.

Le premier de ces comités aura à examiner préalablement les projets de loi, pro-

niu i sprawdzeniu onegoż na następnem posiedzeniu które zaczynać się zawsze powinno przez odczytanie, sprawdzenie i przyjęcie tego aktu.

ARTYKUŁ 138.

Jak skoro Assessorowie i Sekretarz wykonają przysięgę, Prezydujący w zgromadzeniu Reprezentantów zamknie posiedzenie.

ROZDZIAŁ IV.

O drugiem posiedzeniu izby prawodawczéj.

ARTYKUŁ 139.

Na drugiém posiedzeniu izby prawodawczéj przystąpiono b[illegible]dzie do wyboru członków do dwóch komitetów izby, jednego dla prawodawstwa skarbowego, drugiego zaś dla prawodastwa cywilnego i karnego.

Pięciu członków wybranych będzie do każdego z tych komitetów.

ARTYKUŁ 140.

Przeznaczeniem piérwszego z tych komitetów będzie rozpoznać poprzednio proje-

posés par le Sénat en matière de finances et le budget annuel de l'état, jusque à la convocation de la diète prochaine, avant qu'ils soient soumis à la délibération et à la décision de la diète.

Ce comité examinera également les comptes annuels de l'administration des deniers publics, que le Sénat présente à la chambre des représentans.

ARTICLE 141.

Le second comité s'occupera de l'examen préalable des projets de législation en matière civile et pénale, que le Sénat soumettra à la discussion de l'assemblée des représentans.

ARTICLE 142.

Les votes des députés pour la nomination des membres de ces deux comités seront émis de vive voix, et les cinq représen-

kta do prawa proponowane przez Senat w przedmiotach skarbowych, tudzież budżet roczny kraju, aż do zwołania następnego sejmu, a to zanim takowe poddanemi zostaną pod rozwagę i decyzją zgromadzenia Reprezentantów.

Komitet ten rostrząsać równie będzie rachunki roczne z administracyi grosza publicznego które Senat przedstawia izbie Reprezentantów.

ARTYKUŁ 141.

Drugi komitet zajmować się będzie rozpoznawaniem poprzedniem projektów odnoszących się do prawodawstwa cywilnego i karnego, które Senat podda pod dyskussją zgromadzenia Reprezentantów.

ARTYKUŁ 142.

Wotowanie deputowanych przy wybieraniu członków do tych dwóch komitetów będzie głośnem, i ci z Reprezentantów w

tans, qui obtiendront le plus de suffrages, seront déclarés membres du premier comité.

ARTICLE 143.

Le choix des personnes pour le premier comité étant terminé, l' assemblée procédera, de la même manière, à l' élection de cinq membres pour le second.

ARTICLE 144.

Les représentans élus pour le premier comité, ne pourront plus être choisis pour membres du second.

ARTICLE 145.

La plus stricte exactitude sera observée pour la supputation des votes en faveur de ceux, qui, après les membres élu pour chacun des deux comités, auront eu le plus de suffrages, afin que, dans le cas de maladie de quelque membre d'un comité, ou si par un obstacle quelconque il était em-

liczbie pięciu, którzy uzyskają za sobą największą liczbę głosów, będą ogłoszonymi za członków piérwszego komitetu.

ARTYKUŁ 143.

Gdy wybor osób do piérwszego komitetu ukończonym zostanie, zgromadzenie przystąpi w ten sam sposób do wyboru pięciu członków do komitetu drugiego

ARTYKUŁ 144.

Reprezentanci wybrani do piérwszego komitetu, nie mogą być wybieranymi na członków komitetu drugiego.

ARTYKUŁ 145.

Jak najściśléjsza akuratność ma być zachowaną w notowaniu głosów na korzyść tych, którzy po członkach wybranych do każdego z tych dwóch komitetów mieć będą najwięcéj głosów, w celu aby w razie choroby którego z członków ko-

pêché d'y siéger, il puisse être remplacé par le représentant, qui aurait réuni le plus de suffrages après les cinq, qui ont été nommés.

ARTICLE 146.

La seconde séance de l'assemblée législative se terminera de la manière suivante:

Le Sénateur, délégué à la chambre des représentans, qui ne remplit pas les fonctions de président, rendra compte de l'état et de la position du pays, en présentant au nom du Sénat un rapport, dont il fera lecture, et qui sera ensuite porté à la connaissance du public par la voie de l'impression.

ARTICLE 147.

Cette lecture finie, le président procèdera à la prorogation de l'assemblée des représentans, pour laisser aux deux co-

mitetu, albo jakiéjkolwiek przeszkody, któraby mu nie dozwalała w nim zasiadać, mógł być zastąpionym przez Reprezentanta mającego najwięcéj kresek po tych pięciu którzy mianowanymi zostali.

ARTYKUŁ 146.

Drugie posiedzenie w zgromadzeniu prawodawczém zakończy się w sposób następujący:

Senator delegowany do izby Reprezentantów, który nie pełni urzędu Prezydującego, zda sprawę z stanu i położenia kraju, przedstawiając w imieniu Senatu stósowny w tych przedmiotach rapport, po odczytaniu którego przezeń dopełnioném, tenże następnie drukiem do wiadomości publicznéj podanym zostanie.

ARTYKUŁ 147.

Po odczytaniu sprawozdania Prezydujący przystąpi do odłożenia posiedzeń zgromadzenia Reprezentantów, dla zostawie-

mités le tems de faire l'examen des différens projets de loi, ainsi que des comptes annuels de l'administration publique, que le Sénat transmettra à la chambre législative par l'organ du président de cette dernière, conformément à la disposition de l'article 149. du présent statut, et que le président aura soin de communiquer aux comités respectifs.

CHAPITRE V.

De la manière de procéder dans les deux comités de la diète.

ARTICLE 148.

Après la prorogation de l'assemblée des représentans, le président s'empressera de porter à la connaissance du Sénat le choix des membres des deux comités, après quoi le Sénat nommera également deux de ses membres, dont l'un présidera le comité de finances, et l'autre celui de législation.

nia obydwom komitetom czasu potrzebnego dla rozważenia różnych projektów do prawa jak i rachunków rocznych z administracyi publicznéj, które Senat udzieli izbie prawodawczéj przez organ Prezydującego w téjże, a to stósownie do rozporządzenia art. 149. niniejszego Statutu, i które Prezydujący nie omieszka zakommunikować komitetom właściwym.

ROZDZIAŁ V.

O toku postępowania w komitetach sejmowych.

ARTYKUŁ 148.

Gdy posiedzenia zgromadzenia Reprezentantów odłożonemi zostaną, Prezydujący pospieszy z uwiadomieniem Senatu o wyborze członków do dwóch komitetów, poczém Senat zamianuje równie z koła swego dwóch swoich członków, z których jeden prezydować będzie w komitecie skarbowym, drugi zaś w komitecie prawodawczym.

ARTICLE 149.

En faisant part au président de la chambre législative du choix des membres du gouvernement, destinés à présider les deux comités, le Sénat lui transmettra en même tems les projets des lois financières, le budget annuel des recettes et des dépenses du tresor public jusqu' à la diète prochaine, les comptes annuels de l'administration publique depuis la dernière diète, et les projets concernant la législation civile et pénale.

ARTICLE 150.

Les comités ne pourront prendre en délibération que les objets, soumis à leur examen par les Sénateurs, qui les président et qui ne pourront à leur tour présenter à la discussion des comités que les objets qui leur auront été transmis par le président de l'assemblée des représentans.

ARTYKUŁ 149.

Senat doniosłszy Prezydującemu w zgromadzeniu prawodawczém o wyborze członków Rządu przeznaczonych do prezydowania w dwóch komitetach, prześle mu zarazem projekta do praw skarbowych, budżet roczny rozchodów i przychodów skarbu publicznego aż do następnego sejmu, rachunki roczne z administracyi publicznéj od ostatniego sejmu, i projekta odnoszące się do prawodawstwa cywilnego i karnego.

ARTYKUŁ 150.

Komitety nie mogą rozważać jak przedmioty poddane pod ich roztrząśnienie przez Senatorów, którzy im przewodniczą, a ci nie mogą poddawać pod dyskussye komitetów jak przedmioty, które im będą udzielone z strony Prezydującego w zgromadzeniu Reprezentantów.

ARTICLE 151.

Les Sénateurs-présidents fourniront aux comités les éclaircissemens de leur ressort, dont ils pourraient avoir besoin dans l'exercice de leurs attributions.

ARTICLE 152.

Le Sénateur presidant formera, conjointement avec les cinq membres, élus par la diète, le complet du comité.

Ce n'est qu'en sa présence et avec son concours, que le comité pourra délibérer sur les objets de son ressort et il signera, conjointement avec lui, les protocoles des délibérations.

ARTICLE 153.

Toutes les opinions divergentes seront fidèlement insérées dans le protocole, et le Sénat en prendra connaissance par les rapports, que les Sénateurs, présidant les comités, seront tenus de lui faire.

ARTYKUŁ 151.

Senatorowie prezydujący w komitetach udzielać będą tymże objaśnień co do ich przedmiotów, o ileby takowych potrzebowały w wykonywaniu swych attrybucyj.

ARTYKUŁ 152.

Senator prezydujący stanowić będzie łącznie z piąciorna członkami wybranymi przez sejm komplet komitetu.

Tylko w jego obecności i wspólnie z nim, będzie mógł komitet zastanawiać się nad przedmiotami sobie właściwemi, i podpisywać łącznie z nim protokuły obrad.

ARTYKUŁ 153.

Wszystkie różniące się zdania będą wiernie do protokułu wciąganemi, i Senat pobierać będzie o nich wiadomość z rapportów, które Senatorowie prezydujący w komitetach będą obowiązani onemuż składać.

ARTICLE 154.

Les Sénateurs-présidents, veilleront à ce que les affaires, discutées dans les comités, ne soient pas trainées en longueur et ils feront tout ce qui dépendra d'eux, pour engager les membres des comités à s'occuper avec zèle des objets, soumis à leur délibération, et à les examiner à fond.

ARTICLE 155.

Dans le cas, où un des membres du comité se conduirait indécemment pendant la séance: ou qu'il entamerait des discussions, auxquelles le président n'aurait pas autorisé le comité; ou bien qu'il apporterait de la négligence dans l'exercice de ses fonctions, le président tâchera à le ramener à l'ordre et au strict accomplissement de ses devoirs.

Si, dans l'un ou l'autre cas, les remonstrances du Sénateur présidant restent infructueuses, il portera a la connaissance du

ARTYKUŁ 154.

Senatorowie Prezydujący czuwać będą nad tém, ażeby interessa traktowane w komitetach nie szły opieszale, i nic z swéj strony nie zaniedbają coby mogło pobudzić członków komitetów do zajęcia się gorliwie przedmiotami poddanemi pod ich rozwagę, i do dostatecznego zgłębiania tychże.

ARTYKUŁ 155.

W razie gdyby który z członków komitetu nie prowadził się przyzwoicie w czasie posiedzenia, albo gdyby przedsiębrał dyskussye, do których komitet nie byłby przez Prezydującego upoważnionym, lub gdyby okazywał opuszczenie się w wykonywaniu swego powołania, Prezydujący starać się będzie wrócić go do porządku i ścisłego obowiązków swych wypełniania.

Gdyby w jednym z tych wypadków czynione przedstawienia przez Senatora Prezydującego okazały się być bezskuteczne-

président de l'assemblée législative les griefs, qu'il aura à faire valoir contre l'un ou l'autre membre du comité.

Le président de l'assemblée, après avoir vérifié le fait, procédera à l'exclusion du membre récalcitrant, qui perdra en même tems le droit de siéger à la diète durant le reste de la session, et sera rayé de la liste des représentans, ce dont le président informera par écrit le membre exclu de la chambre, et en fera son rapport au Sénat.

ARTICLE 156.

Au fur et à mesure que l'accomplissement de la tâche des comités avancera, les différens projets de loi, dont ils auront achevé l'examen, et auxquels ils seront tenus de joindre un exposé raisonné, renfermant leur opinion sur l'admissibilité ou la non-admissibilité de ces projets, ou sur les modifications à y apporter et à propo-

mi. tenże zawiadomi Prezydującego w zgromadzeniu prawodawczém o uchybieniach których się członek komitetu dopuścił.

Prezydujący w zgromadzeniu po sprawdzeniu czynu, przystąpi do wyłączenia członka nie powodującego się, który zarazem utraci prawo zasiadania na sejmie na reszcie jego posiedzeń, i wykreślonym zostanie z listy Reprezentantów, o czém zawiadomi na pismie Prezydujący członka wyłączonego z izby, i doniesie zarazem wypadek ten Senatowi.

ARTYKUŁ 156.

W miarę jak poruczone komitetom czynności posuwać się będą, też obowiązane są zwracać następnie Prezydującemu w izbie różne projekta do praw, których rozważenie ukończyły, dołączając do tychże przedstawienie wyrozumowane, obejmujące ich zdania pod względem przypuszczalności lub nieprzypuszczalności tych proje-

ser au Sénat, seront restitués au président de la chambre des représentans.

ARTICLE 157.

Lorsque l'un ou l'autre des comités aura restitué au président de l'assemblée des représentans un ou plusieurs projets de loi, preparés pour la délibération de la diète, ce sera au président à examiner si la lecture de l'exposé du comité respectif, les débats sur les matières, qui y ont été traitées, enfin les décisions à prendre sur les projets de loi en question forment, dans leur ensemble, une tâche suffisante, pour occuper l'assemblée pendant une séance entière au moins; et s'il en est ainsi, le président rassemblera derechef la chambre législative, pour ouvrir les discussions sur les projets de loi restitués.

Dans le cas contraire, la prorogation de la chambre continuera jusqu'au moment, où il sera rentré au président, de la part d'un ou des deux comités, un nombre suf-

tów, lub też modyfikacyj mających być w takowe wprowadzonemi i Senatowi proponowanemi.

ARTYKUŁ 157.

Gdy który z komitetów zwróci Prezydującemu w zgromadzeniu Reprezentantów jeden lub więcéj projektów do prawa przygotowanych pod rozwagę sejmu, rzeczą będzie Prezydującego rozpoznać, czyli odczytanie przedstawienia komitetu właściwego, rozprawy w materjach niém objętych, a na koniec mające się wydać postanowienia w projektach do praw w mowie będących, składają razem przedmiot zająć mogący zgromadzenie przynajmniéj przez jedno posiedzenie; jeżeli tak jest, Prezydujący zwoła znowu izbę sejmową dla otwarcia rozpraw nad projektami do prawa zwróconemi.

W przeciwnym przypadku, odłożenie posiedzenia izby trwać będzie aż do chwili dopóki nie otrzyma Prezydujący od jednego

fisant de projets de loi, pour remplir au moins toute une séance.

ARTICLE 158.

Le comité de finances de l'assemblée législative, ainsi que l'assemblée elle même auront à suivre les principes, renfermés tant dans le présent statut que dans le statut pour la commission des comptes; l'un en émettant son opinion, l'autre en décidant les questions, dont il s'agit.

CHAPITRE VI.

De la manière de procéder dans les délibérations de la chambre des représentans en général.

ARTICLE 159.

Dans le cas, où le comité respectif trouverait necessaire, de proposer quelques modifications au projet de loi, présenté par le Sénat, le président de l'assemblée des représentans soumettra à la chambre

lub obydwóch komitetów takiéj ilości projektów do prawa, któraby przynajmniéj jedno posiedzenie zapełniła.

ARTYKUŁ 158.

Komitet skarbowy w zgromadzeniu prawodawczém, równie jak i samo zgromadzenie stósować się będą do zasad zawartych w niniejszym statucie, równie jak i w Statucie wydanym dla kommissyi obrachunkowéj, piérwszy w otwieraniu swego zdania, drugie w decydowaniu kwestyów o których mowa.

ROZDZIAŁ VI.

O trybie postępowania w obradowaniu izby Reprezentantów w ogólności.

ARTYKUŁ 159.

W wypadku gdyby komitet właściwy uznał za potrzebne zaproponować jakie modyfikacye w projekcie do prawa przedstawionym przez Senat, Prezydujący w zgromadzeniu Reprezentantów zapyta się

la question: si le projet et les modifications proposées doivent encore une fois être portés au Senat, pour que celui-ci prenne l'initiative des amendemens, dont il s'agit.

Si la chambre y consent, ou unanimement, ou à la pluralité des votes, émis de vive voix, le président de l'assemblée, conformement à la disposition de l'article 15 du présent statut, fera passer sans retard le projet et les amendemens au Sénat.

Si elle rejette les modifications, on votera sur la simple adoption ou le rejet du projet même.

ARTICLE 160.

Lorsque le projet de loi et les modifications proposées sont renvoyés au Sénat, pour qu'il en prenne derechef l'initiative, celui-ci déléguera incessamment un comité, composé d'un certain nombre de Sénateurs, et chargé de se mettre en

izby, czyli zgadza się na to ażeby projekt i modyfikacye proponowane jeszcze raz były do Senatu odesłanemi celem ażeby tenże zrobił inicyatywę do popraw o których mowa.

Jeżeli izba na to zezwoli, bądź jednomyślnie bądź większością głośnych kresek, Prezydujący w zgromadzeniu stósownie do rozporządzenia art. 5 niniejszego statutu, prześle bez odwłoki projekt z poprawami do Senatu.

Jeżeli izba odrzuci modyfikacye, będzie głosowano na proste przyjęcie lub odrzucenie samego projektu.

ARTYKUŁ 160.

Gdy tak projekt do prawa jak modyfikacye proponowane zostały odesłanemi do Senatu dla uzyskania nowéj inicyatywy, tenże delegować będzie niezwłocznie z koła swego komitet złożony z pewnéj liczby Senatorów i upoważniony do zniesienia się z komitetem właściwym sejmowym celem po-

rapport avec le comité respectif de la diète, pour s'entendre sur l'admission, ou le rejet des modifications proposées.

ARTICLE 161.

Le comité, délegué par le Sénat, après s'être entendu avec le comité de la diète, fera incessamment son rapport au Sénat, qui passera de nouveau à la discussion du projet et des modifications désirées, et si ces modifications sont, à la pluralité de voix, reconnues, soit en partie, soit en entier, conformes au bien public, le Sénat préparera en conséquence un nouveau projet de loi, et le fera, passer à la chambre des représentans, par l'organe du président de cette dernière, pour y être adopté ou rejeté.

ARTICLE 162.

Dans le cas contraire, savoir si les amendemens sont rejetés par le Sénat, le

rozumienia się pod względem przyjęcia lub odrzucenia modyfikacyj proponowanych.

ARTYKUŁ 161.

Gdy komitet delegowany przez Senat porozumie się z kommissyą sejmową, złoży niezwłocznie swój rapport Senatowi, który przystąpi do rozważenia na nowo projektu i modyfikacyj żądanych, i jeżeli, te modyfikacye większością głosów uzna w części lub w całości za zgodne z dobrem publiczném, przygotuje w skutku tego Senat nowy projekt do prawa, i prześle go izbie Reprezentantów przez organ Prezydującego w téjże, celem przyjęcia go lub odrzucenia.

ARTYKUŁ 162.

W razie przeciwnym to jest jeżeli poprawy są odrzucone przez Senat, projekt

projet primitif sera de nouveau soumis à la chambre, pour que celle-ci vote finalement sur son rejet, ou sur son acceptation.

ARTICLE 163.

Aussitôt que la chambre se sera prononcée sur l'adoption ou sur le rejet des projets de loi, que les deux comités auront préparés pour ses délibérations, et que le président de l'assemblée des représentans aura soumis à sa décision, elle sera ajournée de nouveau, jusqu' à ce que les comités aient achevé leurs rapports sur d'autres projets de loi, destinés à lui être présentés.

ARTICLE 164.

Cette manière de procéder sera réitérée jusqu' au moment, où toutes les affaires, sur lesquelles la chambre législative aura à prononcer, seront terminées, après quoi le président procédera immédiatement à la clôture des séances, conformément

pierwiastkowy będzie na nowo poddany izbie celem tym, aby ostatecznie głosowała na jego przyjęcie lub odrzucenie.

ARTYKUŁ 163.

Jak skoro izba oświadczy się za przyjęciem lub odrzuceniem projektów do prawa przez komitety pod jéj rozwagę przygotowanych, posiedzenia onéjże będą odroczonemi na nowo dopóty, dopóki komitety nie ukończą swych rapportów, co do innych projektów do prawa, mających jéj być przedstawionemi.

ARTYKUŁ 164.

To postępowanie będzie powtarzanem aż do chwili, w któréj wszystkie przedmioty, względem których izba prawodawcza miałaby wydać swe postanowienia nie zostaną ułatwionemi, poczém Prezydujący przystąpi bezpośrednio do zamknięcia osta-

aux dispositions de l'article **10** du présent statut.

ARTICLE **165.**

Le président de l'assemblée des représentans, après avoir reçu un ou plusieurs projets de loi, avec l'opinion du comité respectif sur leur acceptation ou leur rejet, et ayant, conformément aux dispositions de l'article **157** du présent statut, jugé à propos de lever l'ajournement des séances, afin de faire délibérer la diète sur les objets en question, fera donner lecture par le secrétaire de la chambre, tant des projets de loi, que de l'opinion du comité, et invitera l assemblée à procéder aux discussions sur les matières, dont il s'agit.

ARTICLE **166.**

Après que le président aura porté le projet et l'opinion du comité à la délibération de la chambre, il sera libre aux représentans, qu'ils soient membres du co-

tecznego posiedzeń stósownie do rozporządzenia artykułu 10 niniejszego Statutu.

ARTYKUŁ 165.

Prezydujący w zgromadzeniu Reprezentantów odebrawszy jeden lub więcej projektów do prawa z opinią komitetu właściwego co do ich przyjęcia lub odrzucenia, i uznawszy wedle rozporządzeń artykułu 157 niniejszego Statutu stósownem zwołać na nowo odłożone posiedzenie celem tym, aby mogło zastanawiać się nad powyższemi przedmiotami, poleci odczytać przez Sekretarza izbie tak projekta do prawa jak zdanie komitetu, i wezwie zgromadzenie aby do dyskussyi nad przedmiotami o których mowa przystąpiło.

ARTYKUŁ 166.

Gdy Prezydujący przedstawi projekt i opinią pod rozwagę izbie, wolno będzie Reprezentantom czyby byli członkami kommissyi lub nie, zabrać głos za lub przeciw

mité respectif ou non, de prendre la parole, ou pour, ou contre le projet, après en avoir obtenu le consentement du président de l'assemblée législative.

ARTICLE 167.

Il n'est permis de lire des discours préparés par écrit qu' aux Sénateurs, siégeant dans la chambre des représentans, et aux membres, délégués pour les deux comités, ainsi que pour la commission des comptes. Les membres des deux comités et de la commission des comptes ne pourront cependant lire des discours, préparés par écrit, que sur les objets, soumis à l'examen des comités ou de la commission, dont ils font partie.

ARTICLE 168.

Tous les autres membres de la diète, qui auront la parole, ne pourront parler que de mémoire ou d'abondance.

projektowi, za uzyskaném do tego pozwoleniem z strony Prezydującego w zgromadzeniu prawodawczém.

ARTYKUŁ 167.

Nie wolno będzie czytać głosów przygotowanych na piśmie jak tylko Senatorom zasiadającym w zgromadzeniu Reprezentantów i członkom delegowanym do dwóch komitetów równie jak i do kommissyi obrachunkowéj; jednakowoż członki obydwóch komitetów równie jak i kommissyi obrachunkowéj nie będą mogły czytać innych głosów przygotowanych na pismie, jak te któreby odnosiły się do przedmiotów poddanych pod roztrząśnienie komitetom lub też rzeczonéj kommissyi do któréj należą.

ARTYKUŁ 168.

Wszystkie inne członki sejmu zabierając głos, nie będą mogły mówić jak z pamięci i doraźnie.

ARTICLE 169.

Quand l'objet, soumis à la délibération de la chambre, aura été suffisamment éclairci et approfondi, le président fera clore les débats, et dans le cas, où l'opinion pour ou contre l'acceptation du projet de loi ne serait pas unanime, il invitera la chambre à voter à haute voix, ce qui se fera de la manière suivante:

Le secrétaire de la chambre fera l'appel nominal des membres de l'assemblée, qui y répondront par le simple mot: affirmative, ou négative, ce qui voudra dire, dans le premier cas, qu'on est pour, et dans le second, qu'on est contre le projet.

ARTICLE 170.

La simple majorité des votes décide l'adoption d'un projet de loi.

ARTICLE 171.

Le président de l'assemblée législative signera, séance tenante, les arrêtés et les

ARTYKUŁ 169.

Gdy przedmiot poddany pod rozwagę izby będzie dostatecznie wyjaśnionym i zgłębionym, Prezydujący poleci zamknąć rozprawy, i na wypadek jeżeli zdanie za lub przeciwko przyjęciu projektu do prawa nie będzie jednomyślne, wezwie izbę do głośnego kreskowania, co będzie dopełnionem w sposób następujący:

Sekretarz izby czytać będzie nazwiska członków zgromadzenia, z których każdy odpowie *affirmative* lub *negative*, co znaczyć będzie, że w pierwszym przypadku będzie za, w drugim zaś przeciw projektowi.

ARTYKUŁ 170.

Prosta większość głosów stanowi względem przyjęcia projektu do prawa.

ARTYKUŁ 171.

Prezydujący w zgromadzeniu prawodawczém podpisze w ciągu posiedzenia po-

lois, décrétés par la chambre, conjointement avec les assesseurs et le secrétaire.

Ces pièces seront ensuite scellées et transmises au Sénat, qui aura soin de leur publication.

ARTICLE 172.

Le Sénat est autorisé à refuser la publication et la mise à exécution d'une loi, que la chambre des représentans n'aurait pas sanctionnée dans les formes, prescrites par le présent statut.

ARTICLE 173.

Si le projet de loi n'était pas adopté à la pluralité de voix, le Sénat aura le droit de porter itérativement le même projet à la prochaine diète.

CHAPITRE VII.

De la manière de procéder quant aux objets, concernant le trésor public.

ARTICLE 174.

Comme il appartient au Sénat de préparer tous les projets de loi, destinés à être

stanowienia i prawa uchwalone przez izbę łącznie z Assessorami i Sekretarzem.

Takowe będą zaraz pieczęcią opatrzone, i przesłane Senatowi, który je ogłosi.

ARTYKUŁ 172.

Senat mocen jest odmówić ogłoszenia i wprowadzenia w wykonanie prawa, któregoby izba nie uchwaliła w formach przepisanych przez Statut niniejszy.

ARTYKUŁ 173.

Jeżeli projekt do prawa nie był przyjętym większością głosów, Senat będzie miał prawo wni[illegible] powtórnie ten sam projekt na sejm następny.

ROZDZIAŁ VII.

O sposobie postępowania w przedmiotach dotyczących skarbu publicznego.

ARTYKUŁ 174.

Gdy do Senatu należy przygotowanie wszystkich projektów do prawa mających

soumis à la délibération et à la décision de la diète, il dressera également le budget annuel de la recette, ainsi que celui des dépenses du trésor public.

ARTICLE 175.

Le budget, présenté par le Sénat et adopté par la chambre, sera obligatoire jusqu' à la fixation d'un nouveau budget.

ARTICLE 176.

En projetant le budget de la recette, le montant annuel des revenus indirects sera évalué et mis en ligne de compte d'après une moyenne proportionnelle, tirée du produit de dix ans, résultant des comptes, présentés par le Sénat.

Dans le cas, où l'origine de l'autre titre de ces revenus ne daterait pas de si loin, on fera l'addition des produits de l'impôt en question pendant les années, dévolues depuis le commencement de sa

być poddanemi pod rozwagę i decyzyą izby, tenże ułoży również budżet roczny tak przychodu jak rozchodu skarbu publicznego.

ARTYKUŁ 175.

Budżet przedstawiony przez Senat a przyjęty przez izbę, będzie aż do ustanowienia nowego budżetu obowiązywał.

ARTYKUŁ 176.

W projektowaniu budżetu przychodów, wysokość rocznych niestałych dochodów będzie oznaczoną i umieszczoną w rubryce w stosunku średniego przecięcia wpływu z lat dziesięciu, wykazanego rachunkami z strony Senatu przedstawionemi.

W razie gdyby początek zaistnienia którego z tych dochodów, nie datował się od tak dawnego czasu, dodadzą się przychody z podatku w mowie będącego powzięte w

perception, pour établir le chiffre moyen, du rapport annuel, qui sera adopté pour le budget de recette.

ARTICLE 177.

En reglant le projet du budget des dépenses, on adoptera dans l'évaluation du montant annuel des dépenses variables, un terme moyen, tiré des comptes de ces dépenses pour les trois années précédentes.

ARTICLE 178.

Toutes ces évaluations, presentées de la part du Sénat, ne pourront être contestées par la chambre et subir des modifications, à moins que le Sénat n'en prenne l'initiative.

ARTICLE 179.

Le budget des dépenses sera dressé par le Sénat sommairement, par titres de chaque branche administrative, comme par exem-

latach upłynionych od początku ich poboru dla wynalezienia przez przecięcie cyfry rocznego dochodu, która będzie przyjętą do budżetu przychodów.

ARTYKUŁ 177.

W urządzeniu projektu do budżetu rozchodów przyjętym będzie w oznaczeniu wysokości rocznych rozchodów odmianie ulegających, wyraz średni wyjęty z rachunków rozchodów z lat trzech poprzednich.

ARTYKUŁ 178.

Wszystkie te oznaczenia wysokości przychodu lub rozchodu przedstawione z strony Senatu, nie będą mogły być kwestjonowanemi przez izbę i uledz modyfikacyom, chybaby Senat do tego stósownej inicyatywy udzielił.

ARTYKUŁ 179.

Budżet rozchodów ułożonym będzie przez Senat zbiorowo tytułami każdej ga-

ple: pour le Sénat, pour l'université et les écoles, pour la justice etc. etc.

ARTICLE 180.

Le comité de finances de la chambre législative, en réglant le budget ainsi dressé, aura le droit d'examiner les détails et les projets de dépense séparés, qui ont servi au Sénat, pour former la somme totale de chaque titre, et de demander à cette fin au Sénat tous les éclaircissemens nécessaires.

ARTICLE 181.

Dès que le budget des dépenses aura été fixé par l'assemblée des représentans, elle procédera à la discussion des lois financières, après quoi elle votera le budget des recettes.

ARTICLE 182.

Le budget des dépenses, tout aussi bien que le budget des recettes sera voté, titre par titre, à la pluralité des suffrages comme tout autre projet de loi.

łęzi administracyi jako to *np.* na Senat, na uniwersytet i szkoły, na sądownictwo i t. d.

ARTYKUŁ 180.

Komitet skarbowy w izbie prawodawczéj urządzając budżet tak ułożony, ma prawo wchodzić w szczegóły i projekta oddzielne wydatków, które Senatowi służyły za zasadę do oznaczenia ogólnéj summy każdego tytułu, i żądać w tym celu od Senatu wszystkich potrzebnych objaśnień.

ARTYKUŁ 181.

Jak skoro budżet rozchodów będzie ustanowionym prz[illegible] zgromadzenie Reprezentantów; przystąpi też do roztrząsania praw finansowych, poczém głosować będzie na budżet przychodów.

ARTYKUŁ 182.

Budżet rozchodów równie jak i budżet przychodów stanowionym będzie tytułami większością głosów, jak każdy inny projekt do prawa.

ARTICLE 183.

La chambre ne pourra, sous aucun prétexte, entrer dans la discussion des différents articles, dont chaque titre est composé.

ARTICLE 184.

Dans le cas, où la chambre voterait le rejet d'un titre de dépenses, ou d'une modification d'un de ces titres, porté sur le nouveau budget, les dispositions de l'ancien budget, concernant cette partie du service public, resteront en vigueur, à moins que le Sénat et l'assemblée des représentans ne finissent par s'entendre sur l'augmentation ou la réduction de la dépense en question.

Mais si ce rejet était de nature, à pouvoir arrêter la marche régulière de l'administration, les conflits, survenus en pareille matière entre ces deux corps, seront portés, si le Sénat en reconnaît la nécessité, à la décision des Résidens des trois

ARTYKUŁ 183.

Izba nie będzie mogła pod żadnym pozorem wchodzić w roztrząsanie szczególnych pozycyj z których się każdy tytuł składa.

ARTYKUŁ 184.

W razie gdyby izba odrzuciła który tytuł wydatków lub też modyfikacyą którego z tych tytułów umieszczonych na nowym budżecie, rozporządzenia dawnego budżetu odnoszące się do tej części służby publicznej, zostaną w swej mocy, o ileby zgromadzenie Reprezentantów nie porozumiało się w końcu, względem powiększenia lub zmniejszenia wydatku w mowie będącego.

Lecz gdyby to odrzucenie było tej natury iżby mogło wstrzymać bieg regularny administracyi, spory wynikłe w podobnej materyi pomiędzy Rządem a zgromadzeniem Reprezentantów, przedstawionemi będą o ile Senat uzna tego potrzebę pod decyzyą Re-

Hautes Cours Protectrices, réunis en conférence.

ARTICLE 185.

Si la conférence déclare la dépense en question indispensable pour le service public, la chambre législative ne pourra plus prendre en délibération la nécessité ou l'opportunité de cette dépense; elle ne s'occupera alors que du mode le plus convenable à fournir les fonds requis pour cet effet.

ARTICLE 186.

Il sera porté sur le budget des dépenses une somme **60,000** florins de Pologne pour les dépenses extraordinaires, dont **14,000** florins seront mis à la disposition du président du Sénat, soit pour accorder des récompenses aux employés publics, qui se trouvent sous ses ordres, soit pour d'autres dépenses de service imprévues; **10,000** florins seront affectés aux dépenses de la Police secrète, et **36,000** florins resteront

zydentów Trzech Wysokich Opiekuńczych Dworów w konferencyą połączonych.

ARTYKUŁ 185.

Jeżeli konferencya uzna wydatek takowy nieodzownym dla służby publicznej, izba prawodawcza nie będzie mogła brać pod rozwagę potrzeby i konieczności tego wydatku, i nie zajmie się jak obmyśleniem dostarczenia na ten cel funduszu w sposób najprzyzwoitszy.

ARTYKUŁ 186.

Będzie zamieszczoną na budżecie rozchodów summa Złp. 60,000 na wydatki nadzwyczajne, z których Złp. 14,000 będą oddane pod zarząd Prezesa Senatu, bądź na wynagradzanie Urzędników publicznych zostających pod jego rozkazami, bądź na inne wydatki służby nieprzewidziane; 10.000 Złp. przeznaczone będą na wydatki Policyi sekretnej, a 36,000 Złp. zostaną pod

à la disposition du Sénat pour des besoins de l'état, qui n'auraient pas été prévus par le budget.

ARTICLE 187.

Dans le cas cependant, où la somme de **36000** florins ne suffisait pas, pour couvrir les dépenses extraordinaires et non prévues par le budget, le Sénat pourra disposer à cette fin des sommes, provenant du fonds des épargnes, soit à la suite d'économies, faites dans les différentes branches de l'administration publique, soit à la suite d'une augmentation imprévue des revenus de l'état.

ARTICLE 188.

Pour toutes les dépenses extraordinaires, que ferait le Sénat du fonds des épargnes, en vertu d'un arrêt porté par la majorité des suffrages, les membres du gouvernement, qui auraient voté ces dépenses, en seront solidairement responsables vis-à vis la chambre des représentans, et te-

zarządem Senatu na potrzeby kraju budżetem nieprzewidziane.

ARTYKUŁ 187.

W razie jednakowoż gdyby summa Złp. 36.000 niewystarczyła na pokrycie nadzwyczajnych i nieprzewidzianych budżetem wydatków, Senat będzie mocen użyć na ten cel summ wynikłych z funduszu oszczędności, powstałéj bądź z zaoszczędzeń zrobionych w różnych gałęziach administracyi publicznéj, bądź z powiększenia się niespodzianego przychodów kraju.

ARTYKUŁ 188.

Za wszystkie wydatki nadzwyczajne któreby Senat zrobił z funduszów oszczędności na zasadzie uchwały zapadłéj większością głosów, członki Rządu któreby głosowały na te wydatki, będą solidarnie odpowiedzialnymi względnie izby Reprezentantów, i obowiązanymi do zwrotu w razie gdyby te więk-

mus de les rembourser dans le cas, où celle-ci, par une majorité au moins de deux tiers de voix, rejeterait les dépenses en question.

ARTICLE 189.

Si cependant l'utilité, ou l'urgence d'une dépense extraordinaire à faire du fond des épargnes, avait été reconnue par le Sénat à l'unanimité et en son grand complet, la chambre des représentans ne pourra plus entrer en discussion sur l'opportunité, ou la nécessité d'une pareille dépense et encore moins la rejeter; mais il s'entend de soi-même, que les comptes de l'emploi des sommes, prises sur les fonds des épargnes, aussi bien que ceux de l'emploi de la somme de 36,000 florins, mentionnée dans l'article 186, seront soumis à l'examen de l'assemblée des représentans, dans les formes, prescrites pour les dépenses extraordinaires.

szością najmniéj dwóch trzecich części głosów odrzuciła wydatki w mowie będące.

ARTYKUŁ 189.

Gdyby jednak użyteczność i nagłość wydatku nadzwyczajnego mianego być z funduszu oszczędności zrobionym, uznaną była przez Senat jednomyślnością i w wielkim jego komplecie, izba Reprezentantów nie będzie mogła roztrząsać konieczności i potrzeby takiego wydatku, a tém mniéj go odrzucić; lecz rozumie się samo przez się, że rachunki z użycia summ czerpanych w funduszach oszczędności, równie jak i z użycia summy Złp. 36,000 wzmiankowanéj w artykule 186, winny być poddanemi pod rozpoznanie zgromadzenia Reprezentantów w formach przepisanych dla wydatków nadzwyczajnych.

CHAPITRE VIII.

De la maniere de procéder dans l'examen des comptes annuels de l'administration publique.

ARTICLE **190.**

Les comptes annuels de l'administration publique, pour l'éspace de tems, qui s'est écoulé d'une diète à l'autre, seront soumis à la chambre législative, à l'exception toutefois de ceux de la dernière année financière, qui seront soumis à l'examen de la diète suivante.

ARTICLE **191.**

Les comptes annuels de l'administration publique seront précédemment soumis a la revision de la commission des comptes, instituée par l'article **6.** du présent statut, avant d'être transmis par le Sénat au président de l'assemblée des représentans, qui les soumettra en premier lieu a l'examen du comité de finances de la diète, et ensuite à celui de la chambre législative elle même.

ROZDZIAŁ VIII.

O sposobie postępowania w roztrząsaniu rachunków rocznych z administracyi publicznéj.

ARTYKUŁ **190.**

Rachunki roczne z administracyi publicznéj winny być składanemi izbie prawodawczéj z epoki od jednego do drugiego sejmu z wyłączeniem ostatniego finansowego roku, z którego rachunki poddane będą pod roztrząśnienie następującego sejmu.

ARTYKUŁ **191.**

Rachunki roczne z administracyi publicznéj będą poprzednio poddane pod rewizyą kommissyi obrachunkowéj ustanowionéj artykułem **6.** niniejszego statutu, zanim będą przesłane przez Senat Prezydującemu w zgromadzeniu Reprezentantów, który je podda najprzód pod roztrząśnienie komitetu skarbowego w Sejmie, a następnie samej izby prawodawczéj.

ARTICLE 192.

Le Sénat, en faisant parvenir les dits comptes au président de la chambre, y joindra le protocole des remarques, que la commission sus-mentionnée pourrait y avoir faites, ainsi que les éclaircissemens, fournis par le Sénat, relativement à ces remarques, et qu'il aura soin d'appuyer de preuves authentiques.

ARTICLE 193.

Après avoir reçu et pris en considération les observations de la commission des comptes, ainsi que les réfutations du Sénat, le comité de finances de l'assemblée des représentans consignera dans le dit protocole, joint aux comptes annuels, son propre avis sur les articles, à l'égard des quels l'opinion du Sénat diffère de celle de la commission, et sera tenu d'articuler les questions avec toute la précision requise, pour mettre la chambre à même de se prononcer sans difficulté sur les doutes survenus.

ARTYKUŁ 192.

Senat przesyłając rzeczone rachunki Prezydującemu w izbie, dołączy do nich protokuł uwag, któreby kommissya wzmiankowana nad niemi poczyniła, równie jak i wyjaśnienia udzielone przez Senat na te uwagi, starając się wesprzeć oneż dowodami autentycznemi.

ARTYKUŁ 193.

Komitet skarbowy rozpatrzywszy się tak w uwagach kommissyi obrachunkowéj, jak i w odpowiedziach na nie Senatu, wpisze w protokuł dołączony do rachunków rocznych swoje zdanie co do punktów w których zdanie Senatu od zdania kommissyi odróżnia się, i obowiązany będzie wyłożyć kwestye z taką precyzyą, aby izba postawioną była w możności orzeczenia bez trudności w zaszłych wątpliwościach.

ARTICLE 194.

Le travail du comité de finances sur les comptes annuels de l'administration publique sera transmis au président de la chambre, sauf restitution des comptes mêmes; après quoi le président aura soin de présenter sans perte de tems toutes ces pièces à l'assemblée législative, qui, après les avoir examinées à fond prononcera séparément sur chaque article, sur lequel il existerait une différence d'opinion entre le Sénat et la commission des comptes.

Le secrétaire de l'assemblée inscrira, titre par titre, sur le protocole des observations de la dite commission, les différentes décisions, portées par la chambre.

ARTICLE 195.

Ces opérations terminées, la chambre législative, par l'organe de son président, enverra au Sénat les comptes et le protocole en question. Elle y ajoutera les observations sur l'administration des de-

ARTYKUŁ 194.

Prace komitetu skarbowego nad rachunkami rocznemi administracyi publicznéj będą wręczone Prezydującemu w izbie, obok zwrotu samychże rachunków, poczém Prezydujący przedstawi bezzwłocznie wszystkie te akta zgromadzeniu prawodawczemu, które zgłębiwszy oneż dostatecznie, postanowi szczegółowo o każdym artykule w którymby różniły się zdania Senatu i kommissyi obrachunkowéj.

Sekretarz zgromadzenia wpisze przechodząc z tytułu do tytułu w protokuł uwag rzeczonéj kommissyi i wszystkie decyzye, które pod powyższym względem izba wyda.

ARTYKUŁ 195.

Gdy te czynności ukończą się, izba prawodawcza przez organ swego Prezydującego prześle Senatowi rachunki i protokuł w mowie będący. Dołączy do tego uwagi nad zarządem grosza publicznego,

niers publics, qu'elle pourrait juger à propos de faire parvenir en outre à la connaissance du Sénat.

ARTICLE 196.

Après la restitution des comptes, accompagnés du protocole des décisions de la chambre législative, le Sénat fera régulariser les comptes d'après ces décisions, en tant qu'il reconnaisse ces dernières conformes aux lois et ordonnances en vigueur.

ARTICLE 197.

Dans le cas contraire, le Sénat soumettra les points litigieux à la conférence des Résidens des trois Hautes Cours Protectrices

La décision de la conférence sera définitive.

ARTICLE 198.

Il sera dressé un bilan sur les comptes régularisés, conformément aux dispositions des articles précédens. — Les Sénat prendra ce bilan pour base du contrôle des

któreby uznała za stósowne podać do wiadomości Senatu.

ARTYKUŁ 196.

Po zwrocie rachunków przy których znajdować się powinien Protokuł decyzyj izby prawodawczéj, Senat nakaże sprostowanie rachunków wedle tychże decyzyi, o ile uzna te ostatnie za zgodne z prawem i rozporządzeniami obowiązującemi.

ARTYKUŁ 197.

W przeciwnym wypadku Senat przedstawi punkta sporne konferencyi Rezydentów Trzech Wysokich Opiekuńczych Dworów.

Orzeczenie konferencyi będzie stanowczém.

ARTYKUŁ 198.

Ułożonym będzie bilans oparty na rachunkach sprostowanych stósownie do rozporządzeń artykułów poprzednich. Senat

comptes de l'année suivante, en ordonnant tout ce qui pourrait être nécessaire, pour donner suite aux décisions de l'assemblée des représentans; ou, dans le cas, prévu par l'article précédent, à celles de la conférence des Résidens des trois Hautes Cours Protectrices.

ARTICLE 199.

La revision de comptes annuels de l'administration publique terminée, la chambre élira, dans son sein, conformément à la disposition de l'article 6. du présent statut, cinq membres, qui, conjointement avec un membre du gouvernement, délégué par le Sénat, formeront la commission des comptes, et elle choisira en même tems cinq substituts, destinés à remplacer ces cinq membres, en cas de decès, de maladie, ou d'autre obstacle, qui empêcherait l'un ou l'autre d'entr'eux d'assister aux séances, et de prendre part aux travaux de la commission.

przyjmie bilans ten za podstawę kontrolli do rachunków z roku następnego, obok zarządzenia tego wszystkiego, coby mogło być potrzebnem, dla nadania skutku postanowieniom zgromadzenia Reprezentantów; lub w wypadku przewidzianym przez artykuł poprzedni, wydanym przez konferencyą Rezydentów Trzech Wysokich Dworów Opiekuńczych.

ARTYKUŁ 199.

Gdy się rewizya rachunków rocznych administracyi publicznej ukończy, izba wybierze stósownie do rozporządzenia art. 6. niniejszego statutu z koła swego pięciu członków, którzy łącznie z członkiem Rządu przez Senat delegowanym, składać będą kommissyą obrachunkową, i wybierze zarazem pięciu zastępców przeznaczonych do zastępowania tych pięciu członków, w razie gdyby śmierć, choroba albo inna przeszkoda stawała na zawadzie jednemu lub drugiemu z tych ostatnich znajdować się na posiedzeniach, i mieć udział w pracach kommissyi.

ARTICLE 200.

Hormis le délégué de la part du Gouvernement, aucun fonctionnaire public salarié, ne pourra faire partie de la commission des comptes.

ARTICLE 201.

Le statut organique, en conformité duquel la commission des comptes, aura à procéder, se trouve annexé au présent statut.

ARTICLE 202.

Le présent statut ne pourra subir des modifications que du consentement des Hautes Cours Protectrices.

ARTICLE 203.

Toutes les dispositions des lois existantes, qui se trouveraient contraires au présent statut, sont et demeurent abolies.

Pour copie conforme.

Cracovie ce 25. Janvier 1842.

(L. S.) von **Hartmann.**

ARTYKUŁ 200.

Oprócz delegowanego z strony Rządu, żaden urzędnik publiczny płatny nie będzie mógł należeć do składu kommissyi obrachunkowéj.

ARTYKUŁ 201.

Statut organiczny wedle którego kommissya obrachunkowa winna będzie postępować, znajduje się dołączonym do niniejszego statutu.

ARTYKUŁ 202.

Niniejszy statut nie może uledz modyfikacyom, jak za zezwoleniem Wysokich Dworów Opiekuńczych.

ARTYKUŁ 203.

Wszystkie rozporządzenia praw istniejących przeciwne postanowieniom niniejszego statutu, są i pozostają uchylonemi.

Za zgodność odpisu

Kraków dnia 25 Stycznia 1842.

(M. P.) (podp.) von **Hartmann.**

Statut organique
pour la commission des comptes.

TITRE I.
Dispositions générales

ARTICLE 1.

Conformément aux dispositions de l'article 6. du statut pour les assemblées politiques, il sera délégué de la part de la chambre législative, une commission des comptes, chargée, dans l'intervalle d'une legislature à l'autre, de régulariser et de contrôler la comptabilité de toutes les branches administratives de l'état de Cracovie.

ARTICLE 2.

Cette commission des comptes sera composée, conformément aux dispositions de l'article 199. du statut pour les assemblées politiques, de cinq membres, élus par

Statut organiczny
dla Kommissyi Obrachunkowéj.

TYTUŁ I.
Urządzenia ogólne.

ARTYKUŁ 1.

Stósownie do rozporządzenia art. 6. Statutu dla zgromadzeń politycznych, ustanowioną będzie z strony izby prawodawczéj Kommissya obrachunkowa, przeznaczona do porządkowania i kontrollowania rachunkowości wszystkich gałęzi administracyi kraju W. M. Krakowa, pomiędzy jednym a drugim sejmem.

ARTYKUŁ 2.

Taż Kommissya obrachunkowa złożoną będzie stósownie do rozporządzeń artykułu 199. Statutu dla zgromadzeń politycznych z pięciu członków wybranych przez izbę

la chambre législative et d'un Sénateur, délégué *ad hoc* par le gouvernement.

ARTICLE 3.

Il sera également choisi de la part de l'assemblée des représentans, conformément à la disposition de l'article 199. du statut pour les assemblées politiques, cinq substituts, destinés à remplacer les membres de la commission des comptes, en cas de décès, ou d'autre obstacle, qui empêcherait l'un ou l'autre de ces derniers d'assister aux séances, et de prendre part aux travaux de la commission.

ARTICLE 4.

Les representans, appelés par la chambre législative, soit à remplir les fonctions de membre de la commissions des comptes, soit a remplacer, le cas échéant, l'un ou l'autre de ces membres, ne pourront refuser d'accepter ces fonctions, et tandis que les membres actifs devront continuer

prawodawczą i z Senatora przez Rząd do tego delegowanego.

ARTYKUŁ 3.

Wybranych równie będzie z strony zgromadzenia Reprezentantów stosownie do rozporządzenia art. 199. Statutu dla zgromadzeń politycznych pięciu zastępców, przeznaczonych do zastępowania członków Kommissyi obrachunkowéj, w wypadku gdyby śmierć lub inna przeszkoda stawała na zawadzie jednemu lub drugiemu z tych ostatnich znajdować się na posiedzeniach, i mieć udział w pracach Kommissyi.

ARTYKUŁ 4.

Reprezentanci wezwani przez izbę prawodawczą, bądź do pełnienia urzędu członków Kommissyi obrachunkowéj, bądź do zastępowania w zachodzących wypadkach jednego lub drugiego z członków, nie mogą odmawiać przyjęcia tych obowiązków, i gdy członkowie czynni będą je pełnić

leur gestions jusqu' à l'époque de la réunion de la diète suivante, où leurs fonctions viendront à cesser, les substituts auront l'obligation, pendant cet èspace de tems de se tenir prêts pour prendre place dans la commission, le cas échéant, en qualité de remplaçans.

ARTICLE 5.

Dans les cas, prévus par l'article 3. du présent statut, le Sénat aura soin de faire entrer dans la commission des comptes les substituts, choisis par l'assemblée des représentans dans l'ordre du nombre de voix, émises en leur faveur, lors des élections.

ARTICLE 6.

Ces substituts, élus par la chambre et appelés par le Sénat au sein de la commission, en sortiront, dès que la raison, qui aura motivé leur entrée, viendra à cesser.

aż do epoki zebrania się następnego sejmu, w którym urzędowanie ich ukończy się, zastępcy będą mieli obowiązek przez ten przeciąg czasu trzymać się w gotowości dla zajęcia miejsca w Kommissyi, w charakterze zastępczo, jak skoro potrzeba się tego okaże.

ARTYKUŁ 5.

W wypadku przewidzianym przez art. 3. niniejszego Statutu, Senat wezwie do wstąpienia do Kommissyi obrachunkowej zastępców wybranych przez zgromadzenie Reprezentantów w porządku wskazanym przez ilość głosów, jaką ciż za sobą w czasie wyborów uzyskali.

ARTYKUŁ 6.

Zastępcy ci przez izbę wybrani a przez Senat wezwani do składu Kommissyi, wyjdą z tejże, jak skoro powód który ich wstąpienie spowodował ustanie.

ARTICLE 7.

La liste des substituts, nommés par la chambre législative, se trouvant être épuisée, le Sénat lorsque le cas de compléter la commission des comptes se présentera, en donnera connaissance à la conférence des Résidens des trois Hautes Cours Protectrices, qui appelera aux fonctions de membre de la commission des individus, qui lors de la dernière diète, auront siégé, comme députés, dans l'assemblée des représentans; et dans le cas, où parmi ces représentans il ne se trouverait plus des individus, propres à exercer les fonctions, dont il s'agit, et disposés à s'en charger, la conférence des Résidens appelera à ces fonctions des personnes, jouissant des droits politiques et aptes d'ailleurs à exercer l'emploi en question.

ARTICLE 8.

Si quelque membre de la commission des comptes, restée en activité pendant

ARTYKUŁ 7.

Gdyby lista zastępców mianowanych przez izbę prawodawczą była wyczerpana, Senat jak skoroby zaszła potrzeba skompletowania Kommissyi obrachunkowéj, zawiadomi o tém konferencyą Rezydentów Trzech Wysokich Opiekuńczych Dworów, a ta wezwie na członków Kommissyi indywidua, które w czasie ostatniego sejmu zasiadały jako deputowani w zgromadzeniu Reprezentantow, i w razie gdyby pomiędzy tymi Reprezentantami, nieznajdowały się indywidua uzdolnione do wykonywania urzędu o którym mowa, lub chcące pracę tę na siebie przyjąć, konferencya Rezydentów wezwie do pełnienia tego urzędu osoby używające praw politycznych usposobione do sprawowania onegoż.

ARTYKUŁ 8.

Gdyby który członek Kommissyi obrachunkowéj, czynny w ostatnich latach, któ-

les dernières années, qui précèdent la convocation d'une nouvelle diète, était élu par les colléges électoraux représentant à cette diète, ce représentant ne pourra être appelé à faire partie du comité de finances de la même assemblée législative.

ARTICLE 9.

Les membres de la commission des comptes ne jouissent pas des prérogatives, accordées aux représentans par l'article 23 du statut pour les assemblées politiques.

ARTICLE 10.

La commission des comptes ne sera en rapport d'affaires qu'exclusivement avec le Sénat, et ce n'est que par l'entremise de ce dernier, qu'elle pourra se procurer les éclaircissemens de son ressort, qu'elle serait dans le cas de réclamer.

ARTICLE 11.

Le sénateur délégué à la commission des comptes par le Sénat, formera, con-

re poprzedzają zwołanie nowego sejmu, wybranym był przez zgromadzenie obiorcze na Reprezentanta do nowego sejmu, Reprezentant ten nie będzie mógł być wezwanym do składu komitetu skarbowego tegoż samego zgromadzenia prawodawczego.

ARTYKUŁ 9.

Członki Kommissyi obrachunkowéj nie używają prerogatyw przyznanych Reprezentantom przez artykuł 23 Statutu dla zgromadzeń politycznych.

ARTYKUŁ 10.

Kommissya obrachunkowa nie będzie zostawać w stosunkach jak wyłącznie z Senatem, i jedynie za pośrednictwem tegoż będzie mogła zasiągać objaśnień do swych działań, którychby reklamowanie uznała być potrzebném.

ARTYKUŁ 11.

Senator do Kommissyi obrachunkowéj przez Senat delegowany, składać będzie

jointement avec les cinq membres de celle-ci, le complet de la commission.

Il dirigera, en qualité de président, les travaux de la commission et lui servira d'organe, pour se mettre en rapport et pour se concerter avec le Sénat, tout en donnant à la commission les renseignemens, qu'il serait à même de fournir de son propre chef.

Ce n'est qu'en sa présence et avec son concours, que la commission des comptes pourra délibérer sur les objets de son ressort.

ARTICLE 12.

Les attributions du Sénateur présidant la commission des comptes, seront:

1) d'inviter les membres de la commission à se réunir et à commencer les opérations de leur ressort, aux époques, fixées par le présent statut;
2) de convoquer et d'ajourner les séances;

z pięcioma członkami téjże komplet Kommissyi.

On kierować będzie w harakterze Prezydującego działaniami Kommissyi, i służyć jéj będzie za organ w znoszeniu się z Senatem, udzielając onéjże obok tego objaśnień, któreby mógł sam dostarczyć.

Jedynie tylko w jego obecności i za jego współdziałaniem, będzie mogła Kommissya naradzać się nad przedmiotami swego urzędowania.

ARTYKUŁ 12.

Attrybucye Senatora Prezydującego w kommissyi obrachunkowéj będą:

1) wzywać członków Kommissyi do zebrania się i otwarcia działań im właściwych w epokach przez niniejszy Statut ustanowionych.

2) naznaczać i odraczać posiedzenia;

3) de distribuer les différens travaux de la commission parmi les membres de cette dernière;

4) de décider les questions par son second vote, en cas de parité de suffrages;

5) de signer la correspondance de la commission avec le Sénat;

6) de réclamer de la part du Sénat, qui sera tenu de donner suite aux réclamations de ce genre, les objets requis, ainsi que le nombre nécessaire d'employés en sous-ordre pour telle branche du service de bureau que ce soit;

7) d'excercer une surveillance supérieure sur les employés de la chancellerie et sur les archives de la commission;

8) de recevoir les sommes avancées par le trésor public, par ordre du Sénat pour l'entretien du bureau de la commission, de l'emploi desquelles le Sénateur président sera tenu de rendre com-

3) rozdzielać różne roboty Kommissyi pomiędzy członków téj ostatniéj.

4) rozstrzygać drugim głosem kwestye w razie zachodzącéj równości zdań.

5) podpisywać korrespondencye Kommissyi z Senatem.

6) wnosić żądania do Senatu, który obowiązanym będzie zadosyć czynić reklamacyom tego rodzaju, ato tak pod względem dostarczania zażądanych przedmiotów, jak i liczby potrzebnéj indywiduów podrzędnych do jakiéjkolwiek bądź gałęzi służby bióra.

7) czuwać zwierzchniczo nad indywiduami bióra i archiwum Kommissyi.

8) podnosić awanse wypłacane z skarbu publicznego za rozkazem Senatu na utrzymanie bióra Kommissyi, z użycia których Senator Prezydujący

pte annuellement et dans les formes prescrites.

ARTICLE 13.

Les employés subalternes, appelés au bureau de la commission des comptes, sur la motion du Sénateur présidant, prêteront au Sénat le serment requis dès leur entrée en fonctions.

TITRE II.

De la gestion de la commission des comptes

ARTICLE 14.

La commission des comptes se rassemblera une fois par an, afin de préparer pour la révision de la première diète suivante les comptes des recettes et des dépenses du trésor public de la dernière année révolue.

ARTICLE 15.

Le Sénat transmettra les comptes à la commission le 1 juillet de chaque année, en

składać będzie obowiązany rachunek roczny w przepisanych formach.

ARTYKUŁ 13.

Urzędnicy podrzędni wezwani do bióra Kommissyi obrachunkowéj na wniosek Senatora prezydującego, wykonają w Senacie stosowną przysięgę przy wnijściu w urzędowanie.

TYTUŁ II.

O postępowaniu Kommissyi obrachunkowéj.

ARTYKUŁ 14.

Kommissya obrachunkowa zbierać się będzie raz corocznie celem przygotowania do rewizyi piérwszego następującego sejmu rachunków przychodu i rozchodu skarbu publicznego z ostatniego upłynionego roku.

ARTYKUŁ 15.

Senat prześle Kommissyi z dniem 1 Lipca każdego roku rachunki, wzywając

lui adressant en même tems l' invitation d' entrer en fonction.

ARTICLE 16.

Pour examiner les comptes et pour y ajouter les observations. que la commission jugera nécessaire, il lui sera accordé trois mois de tems; de sorte que la commission sera tenu de restituer au Sénat au plus tard le 1 octobre de chaque année les comptes. qu' elle aura reçus le 1 juillet de la même année et de lui transmettre simultanément le protocole, renfermant les observations, aux quelles ces comptes auraient donné lieu. Ce protocole sera signé tant par les cinq membres de la commission, que par le Sénateur-président.

Ainsi la commission des comptes entre en activité le 1 juillet de chaque année et terminera ses opérations au plus tard le 1 octobre de la même année.

onęż pod jednym do wejścia w urzędowanie.

ARTYKUŁ 16.

Do rozpoznania rachunków wzmiankowanych i dołączenia do nich uwag, których zrobienie Kommissya uznałaby być potrzebném, zostawionym jéj jest przeciąg czasu trzech miesięczny, tak że Kommissya obowiązaną będzie zwrócić Senatowi najdaléj z dniem 1 Października każdego roku rachunki, któreby odebrała z dniem 1 Lipca tegoż samego roku, i przesłać mu zarazem protokuł zawierający uwagi rachunkami temi spowodowane. Protokuł ten powinien być podpisanym tak przez pięciu członków Kommissyi, jak przez Senatora prezydującego

A tak Kommissya obrachunkowa wchodząc w czynność dnia 1 Lipca każdego roku, ukończy swe działania najpóźniéj z dniem 1 Października tegoż samego roku.

Elle ne pourra outrepasser ce terme, sous quelque prétexte que ce soit.

ARTICLE 17.

La commission aura le droit de demander au Sénat, durant sa gestion, non seulement tous les éclaircisemens par écrit, dont elle pourrait avoir besoin, mais aussi, pour accélerer la marche des affaires, la délégation de ceux des fonctionnaires publics, qui seraient à même de donner *brevi manu* et de vive voix les renseignemens nécessaires.

ARTICLE 18.

Après avoir reçu les comptes, accompagnés du protocole d' observations, le Sénat établira sans délai un comité, qui aura à s' occuper de l' examen de ces pièces, et à régulariser ceux des comptes, à l' égard desquels les observations de la commission seraient reconnues fondées.

Nie będzie mogła pod żadnym pozorem terminu tego przedłużyć

ARTYKUŁ 17.

Kommissya w ciągu swego działania będzie miała prawo żądać od Senatu nie tylko udzielania jéj wszelkich potrzebnych dla jéj prac wyjaśnień na piśmie, ale zarazem dla przyspieszenia biegu czynności, delegowania tych urzędników publicznych, ktorzyby mogli dawać ustnie i *brevi manu* objaśnienia żądane.

ARTYKUŁ 18.

Po odebraniu rachunków wspólnie z protokułem uwag, Senat utworzy bezzwłocznie komitet który się zajmie ich rozpoznaniem prostując te z rachunków, względnie których zrobione przez kommissyą uwagi, uznanemi byłyby za ugruntowane.

Ce comité préparera également les réponses aux observations de la commission, dans les cas, où il ne partagerait pas l'opinion de celle-ci.

Ces réponses seront rédigées de manière, à ne laisser plus de doutes sur la question, et à pouvoir servir de base tant aux délibérations du comité de finances de l' assemblée des représentans, qu' à la décision de la chambre elle même.

ARTICLE 19.

Dans le cas, où le Sénat reconnaîtrait, qu' une entente verbale avec les membres de la commission des comptes pourrait contribuer à écarter les difficultés, élevées au sujet des comptes, il pourra inviter la commission à se réunir en conférence avec le comité, soit *in pleno*, soit par délégation d' un ou de plusieurs de ses membres, et la

Komitet ten przygotuje równie odpowiedzi na uwagi Kommissyi w wypadkach gdzieby zdania jéj nie dzielił.

Odpowiedzi te powinny być ułożone w sposób taki ażeby nie zostawiały żadnéj więcéj wątpliwości co do pozycyj zakwestyonowanych, i żeby mogły późniéj służyć za zasadę do rozwag komitetowi skarbowemu zgromadzenia Reprezentantów, jak równie i decyzyi izby saméj.

ARTYKUŁ 19.

W wypadku, gdzieby Senat uznał że zniesienie się ustne z członkami Kommissyi obrachunkowéj mogłoby przyłożyć się do usunięcia zachodzących trudności powstałych z rachunków, będzie mógł wezwać Kommissyą do połączenia się w konferencyą z komitetem albo w całym komplecie, albo przez delegacyą jednego lub więcéj z swych członków, a kommissya obowiązaną będzie zadosyć uczynić podo-

commission sera tenue de donner suite à de pareilles invitations de la part du Sénat.

TITRE III.

De la manière de procéder dans la révision des comptes.

ARTICLE 20.

Tous les comptes, que le gouvernement soumettra à la révision de la commission des comptes, doivent passer préalablement par la révision du bureau des comptes du Sénat, et seront munis du visa de ce dernier.

ARTICLE 21.

Ces comptes n' embrasseront que l' espace d'un an; c' est à dire, qu' ils ne devront se rapporter qu' à la recette et aux dépenses de l' année, pour la quelle ils sont rendus.

ARTICLE 22.

Les comptes du paiement et du recouvrement des arrières du trésor public, seront

bnym wezwaniom z strony Senatu do siebie uczynionym.

TYTUŁ III.

O trybie postępowania przy rewizyi rachunków.

ARTYKUŁ 20.

Wszystkie rachunki które Rząd podda pod rewizyą Kommissyi obrachunkowéj, powinny przejść wprzód przez rewizyą bióra rachunkowego Senatu, i być przez to ostatnie poświadczonemi.

ARTYKUŁ 21.

Rachunki te nie będą obejmować jak przeciąg czasu jednoroczny, to jest nie powinny się odnosić jak do przychodu i rozchodu tego roku z którego są zdawanemi.

ARTYKUŁ 22.

Rachunki z wypłat i wpływów zaległości skarbu publicznego, powinny być

dressés séparément, de manière que ces arrérages ne puissent figurer dans les comptes courants de l'année suivante autrement, que pour la somme totale des fonds, soit à la charge, soit à l'avantage de la caisse d'état, somme qui sera marquée à la fin du compte général, après la récapitulation des différens titres.

ARTICLE 23.

Il s'entend de soi même, que toutes les pièces justificatives, alléguées dans les comptes des arrérages, doivent y être annexées; que les comptes mêmes correspondront aux différens titres du budget; et qu'en général ils seront confectionnés d'une manière conforme au règlement de comptabilité.

Dans le cas, où le budget de la recette ou des dépenses aurait subi quelques modifications, les comptes y relatifs seront accompagnés des éclaircissemens propres à expliquer la différence du chiffre.

układanemi oddzielnie w sposób, ażeby te zaległości nie znajdowały się inaczéj w rachunkach bieżących z roku następnego, jak w summie ogólnéj funduszów, bądź jako ciężar, bądź jako stan czynny kassy krajowéj, w summie która będzie zamieszczoną na końcu ogólnego rachunku po rekapitulacyi różnych tytułów.

ARTYKUŁ 23.

Rozumie się samo przez się, że wszystkie dowody odnoszące się do rachunków z zaległości, dołączonemi do nich być powinny, że rachunki same winny odpowiadać różnym tytułom budżetu, i że w ogólności winny być sporządzonemi w sposób zastósowany do Statutu rachunkowości.

W wypadkach gdzieby budżet przychodów lub rozchodów uległ jakim modyfikacyom, rachunki do tego odnoszące się powinny obejmować wyjaśnienia tłómaczące różnicę w cyfrze.

ARTICLE 24.

Tous les fonds, qui entrent dans les caisses publiques et qui en sortent, sont assujettis au contrôle de la commission des comptes.

ARTICLE 25.

Sont exemptes de cette disposition: les sommes, n' appartenant pas ou fisc, mais aux différens instituts et communautés et qui, affectées à des destinations particulières, se trouvent seulement placées sous l' administration du gouvernement.

De même les subventions temporaires, les sommes données en dépôt, en caution, ou en dédit; et d' autres fonds, versés dans les caisses publiques, sans faire partie intégrante des revenus de l'état.

ARTICLE 26.

En exerçant le contrôle des comptes, la commission aura à se régler sur les dispositions suivantes:

ARTYKUŁ 24.

Wszystkie fundusze które wchodzą do kassy publicznej i z niej wychodzą, poddane są kontrolli Kommissyi obrachunkowej.

ARTYKUŁ 25.

Wyłączonemi są od tego prawidła summy nie należące do skarbu lecz do różnych instytutów lub gmin, które mając swoje szczególne przeznaczenia, znajdują się tylko w administracyi Rządu.

Równie jak i składki czasowe, depozyta, kaucye, vadia, i inne fundusze wnoszone do kass publicznych, a nie składające całości dochodów kraju.

ARTYKUŁ 26.

W kontrollowaniu rachunków Kommissya zastosuje się do rozporządzeń następujących:

1) Elle commencera par confronter les comptes en général, tant de la recette que des dépenses, avec les pièces justificatives, pour voir: s' il y a concordance entre les uns et les autres, et procédera ensuite à la vérification des chiffres, en examinant: si les dispositions du règlement de comptabilité ont été strictement observées,

2) Pour ce qui est en particulier des *revenus* du trésor public, la commission sera tenue de rechercher en premier lieu: si les différens revenus ont été alloués par le budget comme provenant d' impôts? et dans le cas affirmatif, elle aura soin de prendre connaissance de l' évaluation du produit de l' impôt respectif, portée sur le budget, en examinant: si le produit effectif excède l' évaluation, ou s' il est au dessous de celle-ci, et recherchera la cause de cette différence.

1) zajmie się najprzód porównaniem rachunków w ogólności tak przychodu jak rozchodu z dołączonemi annexami, dla przekonania się czyli sobie odpowiadają, następnie przystąpi do sprawdzenia cyfr, i przekona się czyli przepisy zawarte w Statucie rachunkowości zostały ściśle zachowanemi;

2) w szczególności co do przychodów skarbu publicznego, Kommissya obowiązaną będzie, najprzód rozpoznać, czyli różne przychody wypływające z podatków były uchwalone budżetem? a w razie jeżeli były uchwalone, starać się będzie przekonać o wysokości przychodów z podatku właściwego zamieszczonej na budżecie, rozpoznając czyli wpływ rzeczywisty przechodzi to oznaczenie, lub jest mniejszy, a następnie co było powodem do tej różnicy.

3) Quant aux *dépenses*, le Sénat est non seulement autorisé à disposer des fonds publics jusqu'à concurrence des sommes, fixées par le budget pour chaque branche du service, ainsi que de la somme de **36,000** florins de Pologne, affectée par l' article **186** du statut pour les assemblées politiques aux besoins imprévus et extraordinaires; mais dans le cas, où ces **36,000** florins ne suffiraient pas pour couvrir les dépenses extraordinaires et non prévues par le budget, le Sénat pourra en outre disposer à cette fin des sommes, provenant du fonds des épargnes, conformément aux dispositions de l' article **187** du même statut.

Vu ces attributions du Sénat, la commission des comptes, en procédant au contrôle des comptes de dépenses, examinera en premier lieu: si les sommes, affectées par le budget

3) *Co do rozchodów* Senat nie tylko jest upoważnionym do zarządu funduszami publicznemi aż do wysokości pozycyów oznaczonej budżetem, równie jak i summą Złp. **36,000** przeznaczoną przez artykuł **186** Statutu zgromadzeń politycznych na potrzeby nieprzewidziane i nadzwyczajne, ale nadto w wypadku, gdyby te **36,000** nie wystarczały, celem pokrycia wydatków nadzwyczajnych i nieprzewidzianych budżetem, Senat będzie mógł dysponować summami wypływającemi z funduszów oszczędności stosownie do rozporządzeń artykułu **187** rzeczonego Statutu.

Z uwagi więc na te attrybucye Senatu, Kommissya obrachunkowa przystępując do kontrollowania rachunków z rozchodów, rozpozna najprzód, czyli summy przeznaczone budżetem na

aux différentes branches du service public, ont été excédées, ou non?

Dans le premier cas, la commission aura à s' enquerir: sous quelle forme, d'après les articles **188** et **189** du statut pour les assemblées politiques, le Sénat a ordonnancé les dépenses en question. Lorsqu' une de ces dépenses aura été votée à la simple pluralité de voix, la commission des comptes aura le droit d'entrer dans l' examen de l' opportunité, ou de la nécessité de la dépense, et de consigner son opinion en conséquence. Mais si l'utilité, ou l'urgence de la dépense a été reconnue par le Sénat à l' unanimité et en son grand complet, la commission ne pourra s' occuper que du contrôle de l' emploi de la somme, mise en ligne de compte.

4) La commission des comptes consignera les observations, auxquelles les com-

różne gałęzie służby publicznej przekroczono lub nie?

W pierwszym wypadku Kommissya powinna się przekonać, w jakiej formie stósownie do artykułów 188 i 189 Statutu dla zgromadzeń politycznych Senat zarządził wydatki w mowie będące. Jeżeli który z wydatków uchwalonym był prostą większością głosów, Kommissya obrachunkowa będzie miała prawo wnijść w rozpoznanie właściwości lub potrzeby tego wydatku, i zamieścić swoją stósowną opinią. Lecz w wypadku, gdzieby użyteczność lub nagłość takiego wydatku uznaną była przez Senat jednomyślnością i w wielkim jego komplecie, Kommissya nie będzie mogła zajmować się jak kontrollą użycia summy w rachunku umieszczonej.

4) Kommisya spisywać będzie uwagi do których rachunki przedstawiane przez

ptes, présentés par le gouvernement, auraient donné lieu, dans un protocole, dressé d'après les rubriques suivantes:

a) numéro de la pièce.
b) position du compte,
c) objet, dont il est question.
d) montant, soit de la recette, soit de la dépense.
e) somme, portée sur le budget pour l'article en question.
f) différence en plus ou en moins entre les deux dernières rubriques.
g) observations de la commission des comptes.
h) réponse du Sénat.
i) avis du comité de finances de la diète.
k) décision de la chambre législative.

La rubrique *sub i)* sera remplie par le comité de finances, et celle *sub k)* par le secrétaire de l' assemblée des représentans.

Rząd dałyby powód, w formie protokułu ułożonego wedle rubryk następujących:

a) numer porządkowy;

b) pozycya rachunku;

c) przedmiot kwestyi ulegający;

d) summa objęta rachunkiem bądź przychodu bądź rozchodu.

e) summa oznaczona budżetem co do pozycyi w kwestyi będącej;

f) różnica co do więcej lub mniej pomiędzy temi dwoma rubrykami zachodząca;

g) uwagi Kommissyi obrachunkowej;

h) odpowiedź Senatu;

i) zdanie komitetu Sejmowo-skarbowego;

k) decyzyą izby Reprezentantów.

Rubryka pod *i)* zapełnioną będzie przez komitet skarbowy, a ta pod *k)* przez Sekretarza zgromadzenia Reprezentantów.

ARTICLE 27.

Comme le droit de résoudre en dernier lieu les questions douteuses, appartient à la représentation et dans le cas, prévu par l'article 197 du statut pour les assemblées politiques, à la conférence des Résidens, la commission des comptes ne pourra consigner dans le protocole le résultat des son examen qu' en forme d' opinion, émise de sa part.

ARTICLE 28.

Le présent statut ne pourra subir aucune modification sans une entente préalable avec les Résidens des Hautes Cours protectrices.

Pour copie conforme

Cracovie ce 25 Janvier 1842.

(L. S.) von **Hartmann.**

ARTYKUŁ 27.

Gdy prawo rozstrzygania kwestyj wątpliwych, należy ostatecznie do Reprezentacyi, a w wypadku przewidzianym przez art. 197 Statutu dla zgromadzeń politycznych do konferencyi Rezydentów, Kommissya nie będzie mogła zamieszczać w protokule rezultatów swego rozpoznania, jak w formie opinii przez siebie udzielanej.

ARTYKUŁ 28.

Statut niniejszy nie będzie mógł ulegać żadnej modyfikacyi bez poprzedniego porozumienia się z Rezydentami Wysokich Opiekuńczych Dworów.

Za zgodność odpisu ·

Kraków dnia 25 Stycznia 1842 r.

(M. P.) (podp.) von **Hartmann.**

Loi transitoire

pour la Commission des comptes.

ARTICLE 1.

La commission des comptes, nommée par la dernière assemblée des représentans de $18\frac{37}{38}$ est dissoute.

ARTICLE 2.

Elle sera exceptionellment et pour cette seule fois récomposée par les Résidens des hautes Cours Protectrices, réunis en conférence et agissant au nom des dites Cours.

ARTICLE 3.

Les cinq membres, qui conformément à l'article 199 du statut pour les assemblées politiques, doivent composer cette com-

Ustawa przechodnia

dla Kommissyi obrachunkowéj.

ARTYKUŁ 1.

Kommissya obrachunkowa mianowana przez ostatnie zgromadzenie Reprezentantów z roku 18$\frac{37}{38}$ zostaje rozwiązaną.

ARTYKUŁ 2.

Takowa będzie wyjątkowo i na ten jeden raz uorganizowaną przez Rezydentów Wysokich Opiekuńczych Dworów połączonych w konferencyą i działających w imieniu rzeczonych Dworów.

ARTYKUŁ 3.

Pięć członków, którzy stósownie do art. 199. Statutu dla zgromadzeń polity-

mission, seront choisis de préférence parmi les représentans, délégués à la diète de $18\frac{37}{38}$.

ARTICLE 4.

Dans le cas cependant, où parmi ces représentans il ne se trouvait plus le nombre suffisant d'individus, propres à exercer les fonctions, dont il s' agit, et disposés à s' en charger, les Résidens appelleront dans le sein de la commission des comptes d' autres individus, jouissant des droits politiques et possédant les qualités requises, pour s'acquitter avec succès da la tâche en question.

ARTICLE 5.

Le Sénateur, destiné à présider la commission des comptes, sera délégué par le Sénat de la ville libre, conformément aux dispositions de l'article 199 du statut pour les assemblées politiques.

cznych mają składać Kommissyą, wybranymi będą przed innemi z pomiędzy Reprezentantów delegowanych do sejmu z 18$\frac{17}{38}$.

ARTYKUŁ 4.

W wypadku jednak, gdyby pomiędzy Reprezentantami nieznalazła się liczba dostateczna indywiduów uzdolnionych do sprawowania urzędowania o którém mowa, i chcących się podjąć onegoż, Rezydenci powołają do składu Kommissyi obrachunkowéj inne indywidua używające praw politycznych i posiadające przymioty potrzebne do wypełnienia w sposób należny powyższéj czynności.

ARTYKUŁ 5.

Senator przeznaczony do przewodniczenia Kommissyi obrachunkowéj, delegowanym będzie przez Senat W. M. Krakowa stósownie do rozporządzenia art. 199. Statutu dla zgromadzeń politycznych.

ARTICLE 6.

La commission des comptes, ainsi composée, entrera dans l' exercice de ses fonctions, aussitôt qu' elle sera convoquée par le Sénat, et elle se conformera dans ses opérations aux dispositions du statut organique pour cette branche du service public.

ARTICLE 7.

La présente loi transitoire sera mise en vigueur dès sa publication et cessera d' être obligatoire, aussitôt que la prochaine assemblée des représentans, en faisant usage de son droit, aura légalement nommé une autre commission des comptes.

Pour copie conforme

Cracovie ce 25 Janvier 1842

(L. S.) von **Hartmann.**

ARTYKUŁ 6.

Kommissya obrachunkowa tak złożona, wnijdzie w wykonywanie swych obowiązków, jak skoro zwołaną zostanie przez Senat, i stósować się będzie w swém działaniu do rozporządzeń Statutu organicznego przepisanego dla téj gałęzi służby publicznéj.

ARTYKUŁ 7.

Niniejsza Ustawa przechodnia obowiązywać zacznie od ogłoszenia onéjże, a przestanie być obowiązującą jak skoro najbliższe zgromadzenie Reprezentantów robiąc użycie z służącego mu prawa, zamianuje w sposób legalny inną Kommissyą obrachunkową.

Za zgodność odpisu.

Kraków dnia 25 Stycznia 1842 r.

(M. P.) (podp.) von **Hartmann.**

MY

PREZES i SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i Ściśle Neutralnego

MIASTA KRAKOWA I JEGO OKRĘGU.

Uznawszy byc potrzebném przepisanie Regulaminu służby dla Milicyi krajowéj, któryby tak zasadom do reorganizacyi onejże przyjętym jak Kodexowi karnemu wyłącznie dla Milicyi ogłoszonemu odpowiadał; takowy w treści jak następuje do wiadomości powszechnéj, a w szczególności osób do składu Milicyi kompanii policyjnéj, Żandarmeryi i oddziału Weteranów należących podajemy.

TYTUŁ I

Służba Żołnierza.

Przepisy karności wojskowéj obejmuje Kodex karny Wojskowy. Utrzymanie publicznego bezpieczeństwa jest przedmiotem powołania żołnierza.

Bojaźń Boska, posłuszeństwo i wierność Rządowi, moralne życie, zręczność w odbywaniu służby, czynność, stałość w wykonywaniu swych obowiązków, odwaga, są jego cnotą, słowem żołnierz musi być człowiekiem honoru. Żołnierz niepowinien dobru ogólnemu szkodzić, ani dopuszczać jakiéj szkody, i owszem powinien unikać tego wszystkiego z czegoby, mimo nawet jego woli szkoda lub nieszczęście jakie wyniknąć mogło.

Powinien wszystko co jest z korzyścią dla tego kraju wspierać, a co szkodliwe usuwać, i starać się o każdym któryby

przeciwko temu działał na pewnej zasadzie Zwierzchności donosić.

Żołnierz powinien się stanowi swemu z prawdziwém przywiązaniem oddawać, i całą uwagę jedynie na naukę i doskonalenie się w robieniu bronią obracać; przez co nabierze zręczności do wypełniania swego powołania w całém znaczeniu.

Każdy rozkaz jaki od swego Przełożonego odbiera powinien być dla niego świętym i bez zwłoki wykonanym.

Gdyby się jednak rozkaz takowy widocznie niezgadzał z jego obowiązkami albo w służbie szkodliwym się okazywał, natenczas powinien o tém swemu donieść Zwierzchnikowi. Wszakże najskorsze posłuszeństwo nastąpić powinno, chociażby mu się zlecenie trudném i niesłuszném zdawało. Dopiéro po dopełnieniu takowego wolno mu jest, gdyby jego słu-

sznych przedstawień nie przyjęto, wyniesć zaskarżenie drogą właściwą, zawsze stopniowo.

Gdyby żołnierz chciał o co prosić, co zameldować, donieść, albo się o co uskarżyć, uda się najprzód do swego przełożonego Kaprala. Jeżeli Kapral nie może zadosyć prośbie jego uczynić, takowa stopniowo aż do Kapitana przedstawioną będzie, gdyby i ten odmówił zadosyć uczynienia, żądać może aby sprawa jego wyniesioną była przed wyższą Władzę; wszakże powinien się nad tém dobrze zastanowić aby z nienawiści lub zuchwałości nieczernił swych Przełożonych, i nie narażał się przez to na zasłużoną karę.

Jeżeli kilku ma co do przedstawienia, dwóch tylko w imieniu drugich w stopniowym porządku może wnosić swoje żądanie.

Gdyby się wydarzyło, iżby dla braku

chwilowego, żołd lub mundur niedoszedł żołnierz niepowinien się zniechęcać albo, się przed kimkolwiek uskarżać, ale raczéj być spokojnym i zostawać w tém przekonaniu, że brakowi takowemu ile być może najspieszniéj zaradzoném i wstrzymana należytość wypłaconą będzie, i że żołnierz jest obowiązanym z dobrém często kroć i złe dla kraju ponosić.

Z każdym towarzyszem jakiegokolwiek on jest oddziału żyć powinien w zgodzie, z mieszkańcami krajowemi w usłużności i zgodzie, z wszystkiemi obchodzić się grzecznie i nikomu nieodmawiać przynależnego szacunku.

Żołnierz powinien pokładać zaufanie w swoich Przełożonych, szanować ich i w każdéj okoliczności winną cześć i uległość im okazywać, nigdy źle o nich nie mówić, pomnieć na ich nauki i napomnie-

nia, orzeczony na siebie areszt z uległością przyjąć, posłać w 24 godzinach dwóch kollegów z prośbą, a po wytrzymanéj karze winien sam iść podziękować za odebraną karę i wypuszczenie, zgoła postępowanie jego zupełnie do prawideł stanu wojskowego stósować się winno.

Nietylko w czasie służby ale i po za służbą powinien swoim Przełożonym należne uszanowanie oddawać.

Jeżeli się żołnierz przed domem albo u drzwi znajduje, a postrzeże Przełożonego, powinien wolno wystąpić z męzką postawą.

Gdy żołnierz Przełożonego spotka, stanie ku niemu frontem i uchwyci lewą ręką za kaszkiet, a furażerkę z głowy zdejmie.

Jeżeli co w jednéj ręce niesie, nie zrobi frontu salutując tylko; jeżeli zaś

w obu rękach co niesie, spojrzy tylko Przełożonemu w oczy. — Żołnierz pojedynczy będąc przy broni weźmie za broń i zrobi front, a ten honor oddaje się tylko officerom przy szpadzie idącym, a to wtenczas tylko gdy Przełożony w niewielkiej odległości koło niego przechodzi.

W szeregu i szyku niepowinien żołnierz salutować.

Szyldwachów wedle tychże zasad salutować należy nie robiąc przed niemi frontu.

Nigdy choćby za służbą, niewolno upijać się żołnierzowi, owszem powinien się najstaranniej tego obrzydliwego nałogu wystrzegać, kobiet występnych, złych towarzystw i gry o pieniądze unikać; zdrożności bowiem takowe oddalają go od obowiązków, przyprawiają o utratę grosza, pozbawiają dobrej sławy i zdrowia, wiodą go do

większych występków i wtrącają w nieszczęście.

Żołnierzowi powinien żołd wystarczyć, aby miał czém za stół, od prania, i co mu jest potrzebném zapłacić, nie może żadnéj rzeczy od nikogo pożyczać, ani téż komu co wypożyczać, powierzonego mu grosza nadużywać, unikając wszelkiéj sposobności do marnotrawstwa.

Żołnierz powinien mieć staranie o swoim mundurze, broni, rynsztunku i amunicyi; nie wolno mu nic z tego utracić, zastawić, sprzedać, lecz wszystko w czystości i porządku utrzymywać winien, aby każdéj godziny z tychże mógł zrobić użycie.

Żołnierz musi w ogólności posiadać znajomość własności i części składowych swéj broni i rynsztunku; powinien je umieć rozbierać i składać, tudzież znać dobrze przeznaczenie i użycie każdéj z tych części.

W ogóle, żołnierz powinien się dać do wszystkiego na dobro służby użyć, choćby nawet przyczyny i ważności tego nie pojmował.

Żołnierz który służbę zastępczo sprawuje, starać się będzie o utrzymanie w porządku ludzi sobie w kommendę oddanych, i dawać baczenie by obowiązków swych dopełniali.

Każdy powinien być takowemu Zastępcy w zupełności posłusznym, zasadą jest wojskową, że w służbie każdy młodszy rangą, starszemu podobnie jak przełożonemu swemu subordynowanym zostaje. Gdyby w pewnych okolicznościach i przypadkach młodszego przełożyć wypadło, należy mu z posłuszeństwem podlegać, bo takowa podległość nie jego randze lecz służbie należy.

Jeżeli na żołnierza warta przypadnie, powinien powierzony sobie posterunek niejako za świętość, a siebie za oko i puklerz kraju uważać.

Zaopatrzy się na wartę w trzy ślepe ładunki i jednę kulę. Samowolnie bez obluzowania niepowinien żaden Szyldwach pod karą najsurowszą opuszczać swego stanowiska, jeżeli mu się co wydarzy, albo gdyby go zluzować zapomniano, zawoła na posterunek z kąd luzują, albo na szyldwacha najbliżéj siebie stojącego, ten zaś zawoła daléj, aż tym sposobem dojdzie wiadomość głównego posterunku.

Zasypiać i upijać się na warcie zakazanem jest pod karą najsurowszą.

Dopóki Szyldwach nie jest zluzowanym, niepowinien ani jeść ani pic, ani tytoniu palić. Niedopuści nikomu dostą-

pic zbyt blisko siebie, niewolno mu od nikogo nic przyjmować, wszakże pozwolić może o podal od siebie na ziemi położyć, i dopiero po obluzunku podniesie.

Szyldwach niepowinien z nikim rozmawiać odsełając wszystko do głównego posterunku. Przełożonemu zda żądaną wiadomość w krótkości zwięźle i skromnie.

Nie wolno mu składać broni, a tém mniej dać ją komu sobie odbierać, chociażby samemu Kommendantowi, niepowinien również dać się obluzować bez broni.

Szyldwach nie może zmiany żadnej rozkazów sobie wydawanych od nikogo innego przyjmować tylko od Kommendanta swego posterunku.

Bez przywodzcy żaden obluzunek miejsca mieć nie może.

Jeżeli Zastępca jest Kommendantem posterunku, powinien zaufanego żołnierza dowódcą wyznaczyć.

Oddawanie posterunku i przy tym zachodzących rozkazów i przypomnień odbywać się ma dokładnie i po cichu, aby tylko obluzujący i przywódzca siebie słyszeli, przyczém prostą postawę zachować należy, nie nachylając głów ku sobie.

Za zbliżeniem się obluzunku, stanie Szyldwach na tém miejscu w którém był postawiony, przybrać ma przepisaną postawę, a nowy Szyldwach dopiéro w tenczas gdy się obluzunek o dziewięć oddali kroków, przechadzać się może tam i napowrot w obrębie miejsca poprzednio sobie wskazanego.

W kościele zostaje straż na swoim posterunku, weźmie do nogi broń i przy-

klęknie do modlitwy, jeżeli służba Boża tego wymagać będzie.

Zawsze gdy około Szyldwacha oddziały wojska, Processye, Sanctissimum, albo kto ze starszych przechodzi, powinien udać się na miejsce w którym był zaciągniony i oddać winne uszanowanie.

Szyldwach odbywający wartę tylko z bagnetem, stanie z przyzwoitą postawą gdzie był postawionym.

Posterunek przed bronią, winien jest przed Sanctissimum, Processyą, Prezesem Senatu, i przed Kommendantem Milicyi całą wywołać wartę „do Broni!"

Jeżeli Prezes albo Kommendant da znak ręką, albo gdy ostatni nie ma broni u boku, w tenczas nietrzeba wołać do broni, tylko sam Szyldwach odda uszanowanie.

Przed każdym Senatorem, przed Naczelnikami Władz Sądowniczych, Kommissarzem Rządowym przy Instytutach Naukowych, Rektorem Uniwersytetu, Dyrektorem Policyi, którym użycie Plumażów u kapelusza jest dozwoloném gdy są w uniformie, tudzież Officerem w mundurze, Szyldwach ma broń prezentować. Od capstrzyku aż do pobudki nie oddaje się nikomu uszanowania wyżéj przepisanym sposobem, zwróconą tylko być winna uwaga cała na cel w jakim straż jest postawioną, nieużywając żadnego innego frontu nad ten, który odpowiada zamiarowi jéj postawienia.

Jeżeli deszcz pada Szyldwach może wnijść do Szilderhauzu, podwoić jednak powinien swoją uwagę i występować tylko przed każdym Zwierzchnikiem z bronią pod lewém ramieniem.

Gdzie dwa Szyldwachy stoją, winni się do siebie zastósować, nie wdawać się z sobą w rozmowę, a w przechadzaniu się tam i napowrot tak się zachować, aby nic ich uwagi nie uszło.

Szyldwach w swym obrębie niepowinien cierpieć nieczystości, krzyku albo hałasu, kłótni, bitw i strzelania, chodzenia z ogniem albo z gołą świécą, szczególnie po moście, około siana, drzewa, słomy, magazynu z amunicyą, i wszelkiego uszkodzenia pochodzącego z swawoli.

Gdyby odwodzenie od tego było bezskutecznem, gdyby zanosiło się na zbiegowisko albo coś podejrzanego, powinien pojedynczych ludzi aresztować, albo wedle okoliczności na główny zawołać posterunek. Równie Szyldwach niedopuści nikomu przystąpić do poruczonego mu do-

bra lub broni ani nawet żołnierzom służbą do tego nieupoważnionym.

Szyldwachy postawione przed wejściem domu jakiego albo pokoju powinny szczególnie w tenczas, kiedy tego któremu straż jest postawiona w domu nie ma, na wchodzących i wychodzących uważać, zapytywać się ich wedle okoliczności jaki interes mają, a tych którzy ściągną na siebie gruntowne podejrzenie przytrzymywać i przy obluzunku warcie oddać.

Na wypadek pożaru, albo jakiego ważnego zdarzenia, gdy Szyldwach od swego głównego posterunku jest oddalonym a potrzeba jest nagła, powinien wołać, w razie gwałtowniejszéj jeszcze potrzeby, potrzykroć dać ognia.

Szyldwach postrzegłszy kogo w nocy blisko siebie, zawoła na niego; „Stój! kto idzie?“ weźmie broń przed siebie, i

zapyta się o jego stan i interes, mając się przytém na wielkiéj baczności; a znalazłszy go podejrzanym, przyaresztuje, przywoła straży, albo go do obluzunku przytrzyma, aby go potém oddać.

Nieodbierając Szyldwach żadnéj odpowiedzi pójdzie na przeciw przychodzącego z naciągnionym kurkiem i napomni, iż jeżeli nie da odpowiedzi, przyaresztuje go albo zastrzeli gdyby chciał uciekać. Jeżeli na zadane sobie pytania odpowie, wtedy zawoła na niego „iść daléj" nieprzeszkadzając mu do dalszéj drogi, jeżeli jest podejrzaną osobą, albo gdy się zdaje bydź głuchym, niemym, obłąkanym i t. p. albo gdyby się chciał zdrożności dupuszczać, w tedy przyaresztuje i odda ile być może najspieszniéj do swojéj stacyi. Gdyby się osoba taka zerwała na Szyldwacha lub uciekała podając się przez to w wię-

ksze podejrzenie, niezwłocznie do niéj wystrzeli.

Gdy na zawołanie stój! kto idzie! Officer lustrujący albo się ront zamelduje zawoła: „do broni!“ a jeżeli patrol „Podofficer wychodź!“ po czém rozejdą się w sposób niżéj opisany.

Jeżeli odległość od posterunku Podofficerskiego niedozwala zawołać „do broni“ w tedy Szyldwach użyje środka, jaki w razie nie obluzowania wskazanym mu został.

Gdy Szyldwach upewnienie otrzyma zawoła: „Ront albo Patrol przechodź“ poczém zawołani mogą się w dalszą udać drogę.

Gdy żołnierz z służby ma coś zameldować, czynić to powinien pod gołem niebem z bronią na ramieniu, rapporta piśmienne zachowane mieć winien pod

pasem od patrontasza, które od niego ten któremu melduje odbierze, potém sprezentujo broń, jeżeli odbierający jest Officerem, oczekując w takiéj postawie rozkazu od starszego; poczém weźmie broń na ramie, uczyni cały lub pół zwrotu, o ile położenie miejsca dozwoli i odmaszeruje.

Jeżeli meldunek w pokoju lub gdzieindziéj nie pod gołem niebem czynić wypadnie, wnijdzie meldujący z bronią, tak jak się ją w balansie nosić zwykło, spuści ją potém d nogi, i zamelduje w sposób powyższy. Po odbytym meldunku weźmie ją na powrót w balans, nieczyniąc żadnych oznak honorowych, zwróci się w pół na prawo, albo na lewo podług okoliczności, albo bez uchwycenia patrontasza zrobi zwrot przez prawo i odstąpi.

Gdy Żołnierz Podofficerowi meldunek składać będzie, postąpi sobie w sposób powyższy, z tą jednak różnicą, że przed nim po odebraniu pod gołem niebem ustnego lub piśmiennego meldunku, nie będzie broni prezentować, oznaka bowiem ta należy jedynie Officerom. Gdy Przełożony nie ma broni u boku, w takim razie niepowinien mu czynić oznak honorowych.

TYTUŁ II.

Służba Zastępcy czyli Vice-Kaprala.

Zastępca Kaprala jest bezpośrednim żołnierza Przełożonym, powinien znać dokładnie obowiązki swoich podkomendnych, i dawać z siebie najpierwszy przykład najściślejszego wykonywania przepisów siebie i ich obowiązującyh.

Wszelkie dla żołnierza i podkomendnych przepisy dotyczą stosunkowo Zastępcy. Zastępca do żołnierza mówić będzie przez „Wy“ a do wyższego przez „Pan“ Przełożony zaś do niego również przez „Wy.“

Zastępca, który ma w ręku grosz menażowy swych towarzyszów, niepowinien z tegóż pod karą najsurowszą nic na swój obracać użytek, głównym jego jest obowiązkiem zajmować się gospodarstwem całego koleżeństwa, pamiętać aby ile można codzień mięso, chleb, jarzyna w należytej były ilości, tudzież na to uważać aby niezdrowych potraw nie sporządzano, nakoniec aby ludziom na służbie będącym jedzenie donoszono. Nadto należy do niego nietylko instrukcya podwładnych, ale jeszcze baczność na ich rozmowy i obcowanie celem bliższego poznania ich ducha.

Szczególna służba Zastępcy, którą w prawéj ręce noszoną bronią uskutecznia, zależy na zawodzeniu Szyldwachów, assystowaniu Sanctissimo, exkortowaniu aresztantów, patrolowaniu, nakoniec inspekcyi w koszarach bez broni.

Podczas zaprowadzania warty porządkując luzujących się ludzi, przybywającego na piérwszy posterunek żołnierza postawi na prawe skrzydło, i tak jednego po drugim w szereg ustawi celem przekonania się czy wszystko jest w porządku i trzéźwości, potém zawróciwszy przez prawo odmaszeruje.

Gdy pierwszy raz wartę zawodzi, udaje się z nim także Zastępca z dawnéj warty, który podczas tego obluzunku wszystkiem komenderuje stojąc frontem do straży, stawia obok siebie po lewéj stronie Zastępcę nowéj warty, tak iżby zwróciw-

szy się przez prawo, stanął obok niego po prawej ręce.

Przybywszy Zastępcy na posterunek maszerują z nowym obluzunkiem około Szyldwacha w lewo, tak iżby obluzujący obok niego po lewej stanął, Zastępcy obrócą się ku posterunkowi przez prawo. Szyldwachowi nowemu wszelkich wiadomości tudzież rozkazów udzielą, niepozwalając nikomu się przysłuchiwać, wyjąwszy Przełożonego. Zaraz po zdaniu takowych każe Zastępca broń prezentować, następni wziąść broń na ramie, co dawniejszy i nowy Szyldwach, jako też i ludzie od drugich posterunków wykonać mają.

Szyldwach zluzowany ustępuje w tył na lewe skrzydło, wyjąwszy posterunek przed bronią głównej warty, który do swojej wraca broni, i tam ją stawia, Za-

stępcy odchodzą, i dalsze posterunki zawodzą.

Tam gdzie jest dwóch razem Szyldwachów, stawa dwóch nowych obluzujących pomiędzy niemi, w razie zaś szczupłości miejsca naprzeciw siebie, tak iżby sobie mogli informacye zrozumiale udzielać. Zastępca stawa w pośrodku między niemi.

Zastępca na każdym posterunku powinien obejrzeć czyli wszystko jest w porządku, i czyli nie ma jakiego podejrzenia dezercyi.

Gdy już wszystkie warty są obluzowane maszeruje Zastępca z ludźmi obluzowanemi do swego głównego posterunku, każe im broń postawić, zda Kommendantowi warty rapport, a jeżeli sam Zastępca jest Kommendantem o wszystkiem co się wydarzy zarapportuje gdzie mu rozkazano.

Zwodząc posterunki, należy potrzebnéj ostrożności między zaufanemi a niezaufanemi z uwagi niespuszczać, owszem tak rozporządzać aby ostatni zawsze byli na oku, niestawiając ich w takiem miejscu gdzie łatwa sposobność do dezercyi ani zawsze na jednym i tym samym posterunku; gdy na straży zostają, trzeba ich niespodzianie lustrować.

Przy meldunku Zastępca zastosuje się do instrukcyi dla żołnierza zwyż przepisanéj.

Przy exkortowaniu Zastępca bierze aresztantów w środek, każe zaufanemu żołnierzowi iść naprzód, sam zamyka exkortę; w takich okolicach gdzieby aresztant łatwiejszą miał sposobność ucieczki, podwoi wraz z swoimi ludźmi ostrożność.

W nocy należy szyldwachy w izbie postawić, światło palić, wszelkie przejścia

obwarować, aresztanta zrewidować i odebrać mu narzędzie niebezpieczne. Szyldwach powinien towarzyszyć aresztantowi na przechód w nocy, i w miarę okoliczności cała nawet warta ku temu celowi użyta zostanie. Przy eskortowaniu aresztanta oznaków uszanowania nikomu się nie oddaje.

Gdy zastępca patrolem dowodzi, powinien największą dawać baczność i uważać czy warty są czujne.

Z pierwszym patrolem którego po capstrzyku po za służbą żołnierza i podoficera na ulicy albo w szynkowni znajdzie do domu odprawia.

Z drugim patrolem przyaresztuje wedle okoliczności, i na główny odwach zaprowadzi, nadto usuwać ma z rostropnością wszelkie kłótnie i bitwy niedając wszakże nigdzie do nich żadnego pochopu.

Niewolno patrolowi należeć do żadnéj zabawy ani też którego aresztowanego za pieniądze lub na wstawienie się czyje uwalniać.

Gdzie warta stoi przed bronią i zawoła na patrolującego: *Stój! kto idzie?* przywodca patrolu powinien się zatrzymać, oczekując podoficera od posterunku z dwoma ludźmi, a gdy ten z bronią przed sobą z odwiedzionym kurkiem zawoła: *przystąpi hasło!* prowadzący patrol również z kurkiem odwiedzionym przystąpi i odda żądane hasło. Podoficer od posterunku przekonawszy się że hasło prawdziwe, zawoła: hasło rzetelne, weźmie za broń i odmaszeruje do posterunku; szyldwach zawoła: »Patrol przechodź,« i patrol w dalszą uda się drogę.

Powracając na swoje stanowisko powinien się dla ostrożności swemu poste-

runkowi, jako patrol zameldować i przed nim stanąć.

TYTUŁ III.

Służba Kaprala.

Obowiązki stopnia tego odnoszą się do służby kaprala zastępcy.

Gdy kapral przewodniczy całéj sekcyi kapralskiéj, niekiedy nawet w braku oficera cały pluton ma pod swojemi rozkazami; gdy często wydarzyć się może, iż tenże bez względu na starszeństwo stopnia, feldfebla zastępować musi, iż będąc dowódcą oddziału odkomenderowanego, samemu sobie jest zostawiony, powinien przeto być konduity nienagannéj, w pisaniu i czytaniu uzdatnionym, i posiadać dostateczną znajomość służby różnych instrukcyj i mustry, ażeby był w stanie podwładnych swoich w porządku utrzymać,

nadto powinien zachowywać pewną powagę, i postępować we wszystkich wypadkach rozstropnie.

Kapral winien być wzorem ochędodoztwa dla swoich podwładnych, czuwać nad zachowaniem onego, tudzież nad utrzymywaniem w dobrym stanie i porządku broni i rynsztunków i wykonywaniem wszelkich powinności. Podwładnych swoich powinien w dobroci, następnie surowiéj w razie uchybień napominać, podając im sposób i środki do unikania onych. Takowe zaś napomnienie ani z poniżeniem ani w przytomności obcych lub przełożonego miejsca mieć nie powinno.

Niewolno w żaden sposób wyrzucać żołnierzowi dawniejsze uchybienia, okazywać ku niemu niechęć, przezywać go, uszczypliwie do niego mówić, oczerniać go i źle z nim się obchodzić: winien zaś

będzie uchybiającego przyaresztować, i o tém przełożonemu zameldować.

Najsurowiéj wzbroniono jest wdawać się w kłótnią z pijanym żołnierzem; należy go w areszcie osadzić i zameldować aby po trzeźwemu za uchybienia do odpowiedzialności pociągnionym został.

Powinien się względem podwładnych umiarkowanym okazywać, i tego wszystkiego unikać, coby go znienawidzonym od nich uczynić mogło: z drugiéj strony nie ma się z nimi bratać, co więcéj z nimi grać, pić, pieniędzy od nich pożyczać, stałby się bowiem w dwojnasób winnym tracąc wszelkie poważanie i szacunek, słowem kapral powinien być dobrym żołnierzem, uczciwym człowiekiem i sprężystym przełożonym.

Wychodzących na służbę i powracających żołnierzy swojéj sekcyi lustrować

będzie, oraz przeglądać, czyli mundury i rynsztunki znajdują się w należnym stanie, czemu w obrębie swéj Władzy zaradzić nie może, powinien o tém starszemu meldować.

Najusilniéj starać się będzie dobre i złe skłonności podkomendnych swoich poznawać, sposób ich myślenia zgłębiać i zdrożności śledzić, a to dla wcześniejszego zapobieżenia złym skutkom ztąd wyniknąć mogącym. Sledzenie to powinno być tak rostropne aby nie obudzało nieufności i nienawiści. Gdyby się jakie uzasadnione podejrzenie zamiaru ucieczki lub innych występków okazało, szczególniéj gdyby się spostrzedz dało w czasie zwyczajnéj lustracyi, że poszlakowany więcéj rzeczy, nad przepis zabiera wyruszając z koszar, i więcéj ubiorów z pomniejszego munduru na siebie wdziewa,

że długów narobił, że zabrał znajomość z nierządnicami, albo że w służbie jest niecierpliwym i źle się sprawuje. Kapral takiego z oka spuszczać niepowinien nieobudzając w nim jednak żadnéj nieufności.

Gdyby który żołnierz w jakikolwiek sposób na służbę lub przełożonego swego utyskiwał, gdyby przed swemi towarzyszami albo przed kimkolwiek w podejrzany sposób rozmawiał, gdyby żołnierzy do dezercyi namawiał, gdyby miał duże pieniądze przy sobie lub rzeczy podejrzenie kradzieży dające, takiego kapral niezwłocznie przyaresztuje, i przełożonemu zamelduje. Codziennie z rana, o każdém zaś szczególném zdarzeniu natychmiast feldfeblowi rapportować, i od niego w wieczór rozkazy odbierać będzie. Na ordynansie u Kommendanta powinien wystąpić czysto, zgłosić się po szczególne

zlecenia do obluzowanych, wszelkie rozkazy dokładnie wypełniać, towarzysząc zaś Kommendantowi, gdy ten w rozmowę z kim wnijdzie przyzwoicie stanąć o podal, nie dając bynajmniéj na takową baczenia.

Kapral bez wiedzy Feldfebla żadnemu nie pozwoli odejść żołnierzowi na dłuższy czas jak do apelu, wyjąwszy gdyby sam był wyznaczony dowódcą, i w takim razie uważać ma na konduitę tegoż i zachodzące okoliczności.

Oprócz pugilaresu Kapral winien się zaopatrzyć w listę porządkową, listę komendną i listę swojéj sekcyi.

Odchodząc i powracając zamelduje się Feldfeblowi.

W przedstawianiu próśb swych i uciążliwości, w oddawaniu oznak honorowych, aresztowaniu, zawodzeniu szyld-

wachów, patrolowaniu, meldowaniu i t. d. zastosuje się do przepisów żołnierza i zastępcę obowiązujących.

Kapral towarzyszy Feldfeblowi przy rapporcie, odnoszeniu i przynoszeniu rozkazów do Kapitana.

Przy każdém wymaszerowaniu odczytuje listę.

Po pobudce i czapstrzyku przegląda czy się każdy znajduje, o czém dalej donosi.

Przy kompanii zawsze Kapral dyżur mieć powinien. Po pobudce przed wydaniem rozkazu i po capstrzyku, zdaje Kapral dyżurny zwyczajny, a gdy coś nowego zajdzie w dzień czy w nocy, natychmiast nadzwyczajny rapport Feldfeblowi, wszelkie pilne meldunki zdawać będzie wprost Kapitanowi.

TYTUŁ IV.

Służba Feldfebla.

Feldfebel piastuje stopień, który w kompanii wszystkie odnogi służby obejmuje. Powinien być kondunity nienagannéj i łączyć doświadczoną uczciwość z dokładną służby znajomością, wspierać Kapitana z niezmordowaną gorliwością i wiernością.

Należycie w mustrze uzdatniony, powinien być w stanie nauczać z pożytkiem podwładnych swoich. Za jego pośrednictwem przechodzą wszelkie rozkazy, podoficerów sobie podwładnych do bezzwłocznego wykonywania takowych doprowadza, i o należnem wykonaniu onych przekonywa się, dla tego niespuszczając się na podoficerów dopilnować winien czyli istotnie obowiązków na siebie włożonych ściśle dopełniają.

Od wszelkiéj wstrzymując się porywczości, obchodzić się ma z swymi podkomendnymi z przyzwoitością, tak jak było względem Kaprala przepisano. Starać się będzie wpajać w swych podkommendnych prawdziwe uczucie honoru, znaglając ich do powinności przez napomnienia, stósowne strofowania, a nakoniec przez zagrożenie karą.

Gdyby atoli te środki łagodne nieskutkowały, a uchybienie jakie bozzwłocznéj wymagało kary, niepoprawnego jako też pijanego, wolno mu przyaresztować z obowiązkiem meldowania o tém Przełożonemu.

Co w poprzednim przepisie dla zastępcy czyli vice-kaprala rzeczone było o dokładnéj podoficerów i żołnierzy znajomości, o przezorności jakiéj używać należy przeciwko dezercyom, o instrukcyi no-

wo zaciągnionych, meldowaniu, patrolowaniu, prowadzeniu aresztantów i t. d. tož samo się odnosi do obowiązków Feldfebla z tém dołączeniem, iž ten przez zbližone obejście się z žołnierzami i nowozaciężnemi wyrozumiewać ma ich ducha i usposobienia, końcem ocenienia ile sobie po nich w słužbie obiecywać možna.

Jakkolwiek dla Kaprala dyžurnego powyžéj przepisano, aby wszystkich na słužbę wychodzących i z niéj powracających nasamprzód lustrował, powinien Feldfebel nietylko žołnierzy ale i podoficerów przeglądać, czyli w czém niezachodzi jakie uchybienie: iżby Oficer chcący się o tém przekonać, takowego nieznalazł.

Feldfebel odbiera codzień tak od Kaprala dyžurnego jak i od reszty Kaprali zwyczajny ranny rapport, który w towa-

rzystwie Kaprala dyżurnego i innych Kaprali Podporucznikowi złoży; inne zaś rapporta zdawać będzie pośrednio przez rzeczonego Kaprala wszystkim innym Oficerom jako téż i Kapitanowi.

Gdy się coś ważnego wydarzy, powinien o tém w porządku, a w potrzebie naglącéj najpierwéj Kapitanowi meldować. Rapport dzienny co rano przez Kaprala, ważniejszy zaś sam Feldfebel Adjutantowi złoży.

Do odbierania rozkazów udawać się codziennie będzie w towarzystwie Kaprala dyżurnego o godzinie oznaczonéj do Bióra placu (w którym w téj chwili Adjutant Milicyi obecnym być powinien) takowe następnie zaniesie Kapitanowi u którego się Oficerowie własnéj kompanii znajdować powinni, przed wieczorem o na-

kazanéj godzinie rozkazy przed frontem kompanii ogłosi.

Wszelkie rozkazy nadzwyczajne powinien natychmiast w dzień czy w nocy właściwym przełożonym oddawać; gdy zawsze jeden Oficer znajduje się przy kompanii, rzeczone rozkazy przeto w niebytności starszych temu wręczone być winny.

To samo zachowaném być ma w razie gdyby Feldfebel znalazł się w potrzebie zawiadomienia lub ostrzeżenia swego przełożonego.

Z rapportów w przeciągu tygodnia przez Kaprali sobie składanych, sporządzony jeden ogólny w dniu przez Kommendanta do rapportów tygodniowych przeznaczonym, wręczy Feldfebel Podporucznikowi celem przesłania onego stopniowo Kapitanowi.

Przy wystąpieniu Feldfebel podzieli kompanią wedle przepisów, odliczy roty, i zamelduje o ich obecności Podporucznikowi, albo któremukolwiek obecnemu Oficerowi. Rozumie się iż Podoficerowie do rot tych przydzielonemi nie będą, a gdy kilku ludzi na wartę odchodzi, w ten czas bez różnicy na lewe skrzydło postawieni być mają. Feldfebel kommenderuje wszystkich ludzi do służby, i dla tego powinien być zaopatrzony w dokładną listę obejmującą w sobie kommendę, uporządkowanie plutonów i sekcyj. Na wszelką służbę pomniejszą kommenderowani będą żołnierze poczynając od dołu listy. Na inną zaś ważniejszą i taką którąby trwała nad godzin 24 żołnierze z góry listy będą kommenderowani.

Obowiązkiem Feldfebla wszelkie rozkazy i rozporządzenia które dla kompa-

nii przychodzą do dziennika zaciągać z wyrażeniem miejsca i dnia, tudzież codziennego wymiaru służby. Podania służbowe redagować, nadto wydarzeń codziennych utrzymywać protokół.

Jeżeli Feldfebel odchodzi na dłuższy czas po za capstrzyk albo z tak długiej niebytności powraca, gdy ma o co prosić albo się uskarżać, zamelduje się Podporucznikowi, przy odchodzeniu zaś, i za powrotem Adjutantowi.

Gdyby którego przy odczytaniu list brakowało powinien go Feldfebel kazać szukać przez Kaprala i kilku Zastępców, gdyby zaś w krótkim czasie znalezionym być nie mógł, niezwłocznie o tém zaraportować.

Feldfebel przy spotkaniu starszego albo przed szyldwachem zachowa się wedle przepisów obowiązujących żołnierza

W innych przypadkach z służby wypływających, wedle przepisów obowiązujących jego podwładnych.

TYTUŁ V.

Służba Podporucznika i Porucznika.

Oficer piastuje stopień który jak najściślejszego pełnienia obowiązków wymaga, tak też jest nader zaszczytnym.— Gdy służba jego wymaga wyłącznego i zupełnego oddania się obowiązkowi przeto Oficer żadnego innego urzędu ani zatrudnienia pod żadnym pozorem nie będzie mógł podejmować. Nienaganne postępowanie, gorliwość i znajomość służby, rozsądek i uczucie honoru są przymiotami nieodzownemi dla Oficera. Aby podkommendnych swych w powinności utrzymać był w stanie, znać mu potrzeba dokładnie co do nich należy, ażeby zaś

był zdolnym dokładnych udzielać Instrukcyj, powinien ich w znajomości służby i zręczności przewyższać. Czuwać będzie nad ściisłém rozkazów wykonywaniem, i nakłaniać każdego podkommendnego do obowiązku, zapobiegając wszelkiemu nieporządkowi.

Oficer mocen jest podkommendnego w razie potrzeby przyaresztować, lecz uwolnić go tylko w tenczas, gdy ma sobie oddane dowództwo.

Uczenie nowo-zaciężnych i ćwiczenie dawniejszych żołnierzy stanowią główną jego czynność, która zawsze z ludzkością dopełnioną być winna.

Obok takiego postępowania, uprzejme rozmowy z żołnierzem, i oddawanie zasłużonéj pochwały zjednają mu szacunek, przychylność i zaufanie podwładnych. Przy każdéj sposobności zdarzonéj starać

się ma żołnierzom tak względem służby jak i przełożonych wpajać korzystne zdanie, do czego własnym przykładem najwięcéj przyłożyć się może. Przez wykonanie powyższych przepisów, dojdzie do potrzebnego poznania swych podkommendnych ich wad i dobrych przymiotów ich większéj lub mniejszéj w służbie użyteczności.

Dobrego wychowania i honoru prawidła zawsze i po za służbą powinny mu przewodniczyć, winien starszego pozdrowić a pozdrowieniu młodszego pozdrowieniem odpowiedzieć.

Rapport ranny odbiera od Feldfebla, z nim udaje się do swego najbliższego stopniem przełożonego, a z tym łącznie do Kapitana, któremu o tém wszystkiem co się podczas dnia wydarzyło ma czynić rapport.

Przy wystąpieniu podaną sobie od Feldfebla liczbę rot przełożonemu swemu albo starszemu w służbie melduje.

Oficer mający o co prosić albo się o co uskarżyć, zamelduje się swemu przełożonemu, poczynając od najniższego aż do Kapitana. Jeżeli zażalenie zmierza do Kapitana lub którego wyższego, może się temu z wiedzą swego Kapitana zameldować.

Jeżeli aresztowi domowemu ulegnie, w przeciągu 24 godzin winien wysłać z prośbą do tego kto go na areszt wskazał; niedopełnienie zaś niniejszego przepisu, pociągnie za sobą zaostrzenie kary, a mianowicie po upłynieniu trzech dni, areszt u Profosa.

Gdyby się sądził karą uciążonym, zostawia mu się wolność poszukiwania sprawiedliwości dopiero po uwolnieniu; areszt orzeczony zawsze przyjąć należy.

Po uwolnieniu swém z aresztu, podziękować będzie powinien, a gdyby tego niedopełnił nową karę ściągnie na siebie.

Gdyby się chciał na noc z domu, albo na dłuższy czas oddalić zamelduje się swemu przełożonemu i prośbę swą przez Kapitana do Kommendanta Milicyi zaniesie.

Oficer wykommenderowany przesyłać będzie miesięczny rapport Szefowi swemu i również Kommendantowi kompanii.

Nikomu z podkommendnych niedozwoli oddalać się z garnizonu przedstawiając w téj mierze prośby najbliższemu przełożonemu.

Każdy oficer winien być w listę kompanii zaopatrzonym. Staranna piecza o chorych do głównych obowiązków Oficera należy. Gdy żołnierz który zachoruje, powinien go natychmiast odwiedzić, zarzą-

dzić co potrzeba, lekarza przywołać, albo do szpitala odesłać, a wrazie niebezpieczeństwa Kapłana sprowadzić.

W szpitalu będących powinien często odwiedzać i starac się o ich opatrzenie.

Gdyby który niebezpiecznie chory posiadał pieniądze, takowe powinny byc do kompanii oddane, na przypadek zaś śmierci należy zameldować najbliższemu przełożonemu, celem dalszego rozporządzenia.

O chorych przy kompanii zdawać się ma co rano zwyczajny rapport najbliższemu przełożonemu.

Oficer powinien również być obeznanym z służbą Kapitana aby w razie potrzeby miejsce tegoż zdolnym był zastąpić.

Gdy ludzi na służbę Feldfebel kommenderuje, Oficer powinien wejrzyć czyli kolej służby w miarę okoliczności sprawiedliwie zachowana została.

Wychodzących na służbę i powracających dokładnie winien zlustrować. Utrzymywać będzie protokół dziennych wydarzeń w kompanii z zapisaniem dnia i inspekcyi. Protokóły Feldfebla powinien często kazać sobie przedstawiać, nad porządnem onego prowadzeniem czuwać, w razie potrzeby Feldfebla nauczać, i w ogóle do wszystkiego co do służby dobra należy czynnie się przykładać.

TYTUŁ VI.

Służba Kapitana.

Kapitan jest naczelnikiem kompanii zostającej pod dowództwem Oficerów, której wyćwiczenie i prowadzenie staraniom jego jest powierzone.

Ścisłem wypełnianiem własnych obowiązków utrzymuje podkommendnych swych w powinności.

Wszędzie pierwszy, gdzie służba tego wymaga wskaże każdemu co czynić wypada. Wzorem być ma dla swych podkommendnych. Codzienny rapport ranny odbierać będzie od Feldfebla.

Przy głównym rapporcie wszyscy Oficerowie i Podoficerowie jego kompanii będą obecnymi.

Cokolwiek się do zameldowania Kommendantowi wydarzy, wypełni to osobiście w towarzystwie najstarszego Oficera z swojéj kompanii.

Kapitan jest odpowiedzialny za całą swoją kompanją, przestrzegać więc winien iżby każdy podwładny obowiązkom swym zadość czynił. Gdyby który podkommendny a nawet Oficer, od obowiązków swych zbaczał, upomni go Kapitan najprzód sekretnie i łagodnie, w powtórnym razie surowiéj jednak z umiarkowa-

niem; gdyby zaś te napomnienia okazały się bezskutecznemi, i w razie pierwszego większego przewinienia, przyaresztuje winnego, i Kommendantowi doniesie. Uwolnienie od niego już zależeć nie będzie, wyjąwszy gdyby sam był dowódcą.

W ostatnim razie wypadek ten Kommendantowi w właściwéj porze ma być doniesionym.

W obecności wyższego nikt naganianym ani karanym być nie ma, chyba na skutek wyraźnego wskazania. Bez wiedzy Kapitana nie wolno nikomu jeżeli nie ma kommendy wymierzać kary na kogokolwiek do kompanii należącego. Wolno przecież Kapitanowi przenieść w części prawo swoje karania na Oficerów co do mniejszych przewinień.

Rozkaz przez Feldfebla sobie doręczo-

ny Kapitan z dołączeniem swych uwag natychmiast Oficerom zakommunikuje.

Dla uniknienia wszelkiéj zwłoki, zawsze Oficer jeden kolejno w obrębie kompanii znajdować się ma celem odbierania pod nieobecność Kapitana meldunków, ułatwiania wszystkiego coby w nagłéj potrzebie natychmiast wypadło uskuteczniéc, i dla złożenia następnie Kapitanowi stósownego rapportu.

W celu ułatwienia indywiduom służbę dyżurną pełniącym wynalezienia Oficerów, Kapitan w razie oddalenia się którego z tychże wskaże dyżurnemu indywiduum gdzie ich szukać ma.

Meldunków, rapportów, napomnień i t. p. należy ile możności w prywatnych miejscach i publicznych domach unikać, a w razie potrzeby na stronie i niejawnie dopełniać. Z przedstawieniem próśb lub

zażaleń uda się do Kommendanta. W razie przyaresztowania winien przesłać prośbę i podziękowanie w sposób dla Oficerów niższych przepisany.

Prośby lub zażalenia od całego korpusu Oficerów wnoszone przedstawiane być mają przez najstarszego Kapitana i najstarszego z niższych Oficerów.

W potrzebie oddalenia się bądź w służbie, bądź po za obrąb służby, z miejsca kwaterunku, winien zameldować się Kommendantowi; Kapitan bowiem równie jak każdy Oficer na większą odległość ani przez noc bez pozwolenia oddalać się nie jest mocen. Kapitan może pozwolić podkommendnym oddalić się na krótki czas lecz nigdy przez noc. Wypłacanie żołdu odbywać się ma w obecności Kapitana albo Oficera dzienny lub tygodniowy dyżur trzymającego. Odkommendero-

wanym żołnierzom wypłaca dowodzący oddziałem.

Wzbronionem jest wszelkie wytrącanie z żołdu lub innéj należytości, wskazanym na areszt o chlebie i wodzie potrącona $1/3$ część żołdu wpływać będzie do Kassy Milicyjnéj na fundusz Muzyki.

Gdy nikt żołnierzowi niepowinien pożyczać z powodu iż podobna usłużność do zepsucia prowadzi, wkłada się obowiązek na Kapitana, oby dłużnika ukarał bez pociągania go do zwrotu pożyczki.

Gdy Kapitan za wszelkie przez Feldfebla uskuteczniane podania, meldunki i rachunki jest odpowiedzialnym, pilnie przeto takowe przeglądać, i nad porządnem ich utrzymywaniem czuwać powinien.

Protokół karny sam Kapitan prowa-

dzić będzie, i każdą karę, jéj powód i trwanie dokładnie oznaczy.

Lista konduity Podoficerów i na ten stopień uzdatnionych żołnierzy raz do roku przez Kapitana łącznie z Oficerami sumiennie sporządzona i Kommendantowi Milicyi składana będzie. Względem wszystkich innych żołnierzy protokół utrzymywanym być ma tak aby na żądanie o każdym daną być mogła wiadomość.

Głównym Kapitana jest obowiązkiem aby każdy w kompanii z służbą swą dobrze był obeznanym; tym końcem często znosić się ma z swemi Oficerami tak względem służby jako też obowiązków żołnierza; przy każdem poleceniu winien zadawać pytania, prostować odpowiedzi i każdy przedmiot z gruntu wybadać. Użytecznemi ku temu będą Szkoły kompaniczne do przeznaczenia i pojęcia uczących

się zastósowane z odrzuceniem tego wszystkiego coby było zbytecznêm i wiele czasu zabierało. Z teorją łączyć należy wprawę praktyczną. Tych którzy w mustrze za drugimi zostają przez częste ćwiczenie pod okiem zdatnego Instruktora wprawiać należy i doprowadzać ażeby drugim zrównali.

Gdy nowozaciążny wchodzi do kompanii powinien być najbieglejszemu i najprzykładniejszemu w mustrę oddany. Tego obowiązkiem będzie w stopniowém postępowaniu z łagodnością i cierpliwością bez uniesienia i znieważania, nauczyć go jak się ma ubrać i czysto trzymać, broni używać, pełnić mniejszą garnizonową i wartową służbę, słowem tego wszystkiego co do służby należy. Nad dopełnieniem zaś tego Kapitan pilnie czuwać będzie.

Instrukcya służby będzie wskazówką wedle któréj ściśle zachować się należy.

Gdy nowozaciężny oddzielnie wyuczonym już został, wchodzi do szeregu, powtarza z drugimi wszystkie ćwiczenia, i obeznaje się z przedmiotami służby oddzielnéj od pojedynczych obrotów.

Przed obeznaniem się z wszystkiemi obowiązkami swojemi nowozaciężny żadnéj służby pełnić nie będzie.

Jego służba zawsze tego rodzaju być ma aby ciągle pod okiem Przełożonych zostając nauczanym i w uchybieniach poprawianym być mógł.

Artykuły wojskowe winny być żołnierzom często, nowo zaciężnym zaś częściéj jeszcze odczytywane i objaśniane, aby ich od kary uchronić. Zdolniejszych młodych ludzi czytania i pisania uczyć należy.

Przy każdém wystąpieniu ścisła baczność na spokojność porządny i czysty ubior, oraz uzbrojenie dawana będzie. Przy wachparadzie, apelu i kontrapelu jeden Oficer przy każdéj kompanii obecnym być ma.

Utrzymanie i oszczędzenie mundurów uzbrojenia, amunicyi i rynsztunków obowiązkiem jest Kapitana; winien przeto będzie wraz z Oficerami co sobota lub w inny dzień oznaczony ścisły przegląd odbywać i przekonywać się czy wszystko znajduje się w porządku i należytéj ilości i czy każdy żołnierz jest ochędożnym, przez taki przegląd Kapitan najjawniéj się przekonywa o gorliwości swych Oficerów i Podoficerów.

Kapitan we wszystkie listy kompanii zaopatrzonym być winien.

Do ważniejszych obowiązków Kapitana należy bezpieczeństwo żołnierza, nad-

zor nad jego moralnością, zapobieganie zbiegostwu i szerzeniu się chorób, ku temu celowi potrzebnym jest stosowny rozdział służby pomiędzy stopnie.

Kapitan przestrzegać będzie aby każdy żołnierz jadał w menażu, aby przeznaczona kwota pieniężna składaną była, i aby tylko dobre wiktuały zakupowano.

Tak on jak jego Oficerowie często przekonywać się winni w kuchni i po skończonem jedzeniu czy zachowaną jest czystość i ostrożność względem tego wszystkiego coby zdrowiu zagrażać mogło.

Utrzymującego gospodarstwo należy często pociągać do wykazania i wyrachowania się w każdym czasie z pieniędzy na menaż składanych.

Żołnierzom na służbie będącym jedzenie posyłać, albo téż zostawiać należy.

W mieszkaniach niezdrowych należy

czystość podwajać, ruch żołnierzowi na wolném powietrzu obmyślać, i niezaniedbywać przewietrzania mieszkań przez otwieranie okien nawet w zimowéj porze.

Chorych zaś często odwiedzać i ich cierpieniom w miarę możności zaradzać:

Na przypadek śmierci którego z członków korpusu milicyjnego, gdyby Kommendant Milicyi stósownych w téj mierze rozporządzeń natychmiast wydać nie mógł w razie pozostałego po zmarłym majątku, Kapitan lub Oficer przybrawszy potrzebne indywidua, zajmie się opieczętowaniem tymczasowém spuścizny, i bezzwłocznie o tym przypadku lub zostawionym testamencie Kommendantowi doniesie, dla wezwania właściwego Sądu Pokoju o dopełnienie opieczętowania w obecności Audytora, lub innego z strony Kommendanta Milicyi do tego delegowanego Officera stósownie do przepisu §§. 8 i 14 Statutu Sądowego.

Audytor Milicyi dopełniać będzie w korpusie milicyjnym co do osób do tegoż korpusu należących, obowiązków Urzędnika Stanu cywilnego co do aktów śmierci, z tém zastrzeżeniem, że obowiązany będzie wyciąg spisanego przez siebie aktu, przesłać właściwemu Urzędnikowi Stanu cywilnego.

Dokładna znajomość podkomendnych, najpewniejszy poda Kapitanowi środek do zapobiegania zbiegostwom i wszelkim zmowom.

Listy przychodzące do żołnierzy lub od nich pisane przez ręce Kapitana przechodzić mają.

Przestrzegać ściśle należy aby żołnierze z ludźmi podejrzanemi i kobiétami nierządnemi w zajście nie wchodzili. Wzbronione są żołnierzom i podofficerom wszelkie gry o pieniądze; Officerom gry hazardowne.

Oficerowie długów zaciągać nie powin-

ni tém bardziéj, iż żołnierzy od tego wstrzymywać są obowiązani.

Zakazuje się polowania i łowienia ryb bez pozwolenia właściciela gruntu, jak równie wszelkiego nierozmyślnego strzelania.

Religiją najstaranniéj w kompanii utrzymywać należy. Rodzice są w obowiązku dbać w miarę możności o moralne wychowywanie swych dzieci, oraz pilnować aby do szkoły i do kościoła uczęszczały.

Wyznawcy różnéj wiary w zgodzie żyć między sobą powinni. Z resztą należy utrzymywać żołnierza w pilném zachowywaniu tego wszystkiego, co do dobra kraju przyczyniać się może.

TYTUŁ VII.

Służba Kommendanta.

Kommendant jest Zwierzchnim Prezesowi Senatu odpowiedzialnym dowódcą całéj Milicyi W. M. Krakowa.

Z stopnia swego dowódzcy wszelkiemi gałęziami służby kieruje, każdego do obowiązków nakłania i w przepisanym porządku całość utrzymuje.

Oprócz dokładnéj znajomości służby wymaga się po Kommendancie wykształconego rozsądku, ażeby potrafił wznosić się nad namiętność i uprzedzenie z prawdziwą ludzi znajomością, swych podwładnych osądzać i wszystko na korzyć służby obracać.

Postępowanie jego powinno się odznaczać godnością, ludzkością i umiarkowaniem; powinien być ojcem swych podwładnych pomniąc, że porywczość i srogość tak się różnią od karności wojskowéj, jak surowa namiętność od rozumnego rzeczy rozpoznania.

Odgrażać karą za lada przyczyną, albo ustawiczną niechęć okazywać, przytępia czucie zamiast je podnosić. Surowe napomnienia z zagrożeniem karą, w tenczas

tylko miejsce mieć powinny, gdy już stósowne poprzednio ostrzeżenia nie skutkowały. Po daremnéj przestrodze, lub jeśli piérwsze przewinienie złośliwém się okaże, nastąpi kara, ta niechaj nigdy nie tchnie namiętnością ani zemstą. Przełożony powinien ją niechętnie i obowiązkiem niejako zniewolony orzekać, takową zaś rzadko i dla ważnych tylko przyczyn odpuszczać.

Liczne kary nie są zaletą ani dla wojska, ani dla dowódcy; okazują najczęściéj, że ten nie umié prowadzić swoich podwładnych, i nie zna środków zapobieżenia złemu.

Gdy Kommendant takiemi zasadami przejęty wspólnie z swymi Oficerami, wpajać potrafi w podwładnych szlachetne uczucie honoru, jeżeli będzie umiał obznajmić ich z duchem pilności i służbą, jeżeli drobne uchybienia wyszukiwane i zbyt surowo karane, a nawzajem prze-

winienia ważniejsze pomijanemi nie będą, jeżeli od najpierwszego aż do ostatniego nikt nie będzie mógł zbaczać od obowiązków, ani też krzywdy żadnéj wyrządzać; albo jeżeli sprawiedliwe żądanie nie napotka niewyrozumiałego uporu, spodziewać się należy, że pozyska szacunek i miłość Oficerów, i przykładem swym sprawi, iż unikać będą wszystkiego co jest mniéj chwalebném; a obchodząc się podobnież z podoficerami i żołnierzami, wpajać w nich będą ducha wojskowego.

Mając na pieczy utwierdzenie uszanowania i ufności w Przełożonych, należy z jednéj strony istotne uciążliwości wyrozumiewać, a z drugiéj wzgląd zachować, iżby w przytomności Podkommendnych, powadze Przełożonych Subalternów uwłaczano nie było, wyjąwszy nieuchronną potrzebę.

Listy konduity Oficerów winny być prawdziwe i rzetelne, sporządzone będą

gruntownie, dokładnie, nie zaś w ogólnéj lub niejasnéj osnowie. Od list konduity zawisło osiągnienie dokładnéj wiadomości o przymiotach, zasługach i zdolności każdego indywiduum.

Ocenienie takowe ustanowić jedynie można przez dokładne stopniowanie przymiotów każdéj osoby.

Prawo zatwierdzenia kar i ułaskawiania względem wszystkich do służby Milicyjnéj należących, attrybucyą jest Kommendanta Milicyi, z zastrzeżeniem tego co jest powiedziane w §§. 611 i 612 Kod. Wojsk., która to attrybucya obejmuje prawo nakazywania inkwizycyi z winnych, stanowienia Sądu wojskowego, łagodzenia kar, albo zupełnego przestępcy ułaskawienia i exekwowania wyroków, nigdy jednak z zaostrzeniem wyroku Sądu wojskowego.

Do ułaskawienia albo złagodzenia kary, powodować winny Kommendanta grun-

łowne powody, jako to: dawniejsze zasługi winowajcy, jego poprzednie dobre prowadzenie się, pozostająca nadzieja przyszłej jego poprawy, a nadewszystko takie okoliczności i stosunki, które istotnie za złagodzeniem surowości prawa przemawiają.

O stanowionych przez Kommendanta złagodzeniach lub ułaskawieniach kar orzeczonych wyrokami Sądu wojskowego składanym będzie przy końcu każdego kwartału Prezesowi Senatu rapport, w którym powody złagodzenia lub ułaskawienia przytoczonemi będą.

Prawo nominowania i przedstawiania do nominacyi które Kommendantowi w porządku Rozdziałem III i IV Statutu milicyjnego wskazanym służy, wykonanem być ma sumiennie, bezinteressownie z względem jedynie na zasługi, uzdatnienie i konduitę.

Na ten cel listy konduity Podoficerów i żołnierzy przez Kapitanów łącznie z Oficerami kompanii dokładnie i sumiennie mają być sporządzane, które Kommendant od czasu do czasu sprawdzać będzie winien.

Konduit listy Oficerów przez Kommendanta sporządzane i Prezesowi Senatu corocznie przedstawiane będą.

Bez pozwolenia Kommendanta żaden żołnierz ani Podoficer w związki małżeńskie nie będzie mógł wchodzić.

Co do Oficerów, opinia jego w tym względzie Prezesowi Senatu przedstawiana będzie.

Kommendantowi służy bez poprzedniego postępowania w Sądzie wojskowym wymierzać kary porządkowe (dyscyplinarne) w granicach w Tytule X wskazanych.

Broń, mundury, ammunicya, rynsztunek, zgoła wszystkie rekwizyta, jako własność Skarbu W. M. Krakowa, najstaranniéj pod

osobistą odpowiedzialnością Kommendant Milicyi w dobrym stanie utrzymywać powinien będzie. Dla tego Kommendant często doglądać i starać się będzie, aby potrzebne reparacye w czasie swoim uskuteczniane bywały, i na żołnierza sprawunek najmniejszy nie był nałożony; nawzajem odpowiedzialnymi są wszyscy podwładni za powierzoną sobie wszelką własność Skarbową, a mianowicie za uszkodzenie takowéj z niedbałości, swawoli lub złości pochodzące.

Od Kassy Milicyjnéj klucze mieć będą Kommendant i dwóch Oficerów, którzy wszystkiego co wpłynie i wydaném zostanie pilnie doglądać obowiązani.

Gaża Oficerów z końcem każdego miesiąca, żołd dla żołnierzy i Podoficerów na ręce Kapitana co dni dziesięć z Kassy Milicyjnéj, żołnierzom zaś i Podoficerom przez Kapitana co dni pięć *decursive* wypłacanym będzie.

Kapitanowie składać mają z pieniędzy powziętych miesięczne rachunki, które Kommendant przejrzawszy, zawizuje i właściwemu Wydziałowi w Senacie co kwartał przedstawi.

Rachunki z mundurów, broni i rynsztunków składane będą przy końcu roku.

Gdy bogobojność stanowi jednę z cnót żołnierza, tę Kommendant Milicyi usilnie utrzymywać, i na ten koniec różnowiercom sobie podwładnym sprawowanie obrzędów własnego wyznania ułatwiać będzie z szczególném baczeniem na święta uroczyste.

Kommendant Milicyi, Kapitanowie i Oficerowie dostaną do posług swoich ordynansów, którzy wybierani być mogą z ludzi słabowitszych albo z oddziału weteranów z żołdem prostego żołnierza.

Prośby podawane do siebie o urlop na czas dłuższy nad dni ośm Kommendant przedstawi Prezesowi Senatu Rzą-

dzącego z swoją opiniją. Gdyby zaś sam miał potrzebę oddalenia się lub w razie zachodzącej przeszkody, ustanowi w miejsce swoje zastępcę. Gdyby zaś dla chwilowej nieobecności Kommendant zastępcy nie ustanowił, Prezes Senatu lub Senator Prezydujący wydaje rozkazy Oficerowi z kolei starszeństwa po Kommendancie następującemu.

TYTUŁ VIII.

O porządku w koszarach.

Żołnierze gdy będą w koszarach rozlokowani, będą sobie mieli wskazane łóżka.

Mundur i rynsztunek zawsze powinny być pod ręką aby oneż każdego czasu czy w dzień czy w nocy znaleźć i na siebie wziąść było można, dla tego karabiny na właściwych kozłach, mundury, tornistry, szable, bagnety, pasy, furażerki i czaka na pułkach składane będą. Ten porządek również ma być

zachowany gdy żołnierze po wsiach na kwaterze zostawać będą.

Koszary powinny się znajdować zawsze w dobrym, stanie dla tego najbardziej na to baczność dawać należy, aby z naczyń nic nie zginęło, nie było uszkodzone ani popsute.

Gdyby się jaka szkoda przypadkiem lub z winy czyjéj wydarzyła, należy zaraz o tém zarapportować, protokół sporządzić i winnego do kary lub wynagrodzenia pociągnąć. Na stole ani na ławie tytoniu lub cobądź innego krajać nie wolno; używać do tego należy oddzielnych deszczułek. Zaleca się czystość posłania, letnie i zimowe kołdry z prześcieradłem winny być w głowach pozwijane, prześcieradła raz w miesiąc najmniéj odmieniane.

Nie wolno kłaść się na łóżku w obuwiu, chędożyć na niém broni, munduru ani rynsztunku, klepać kul do osadzenia skałki i tym podobnie.

Na ogień dawana będzie największa baczność, przeto nie może się nikt przechodzić z gołą świecą, fajką bez przykrycia; po capstrzyku należy ogień w kuchni ugasić i naczynia do gaszenia w porządku utrzymywać. Na co wszystko nietylko Podoficerowie i Zastępcy po izbach rozdzieleni, ale szczególniéj Kapral dyżurny uważać są obowiązani.

Oficerowie w właściwéj kompanii numera codziennie przeglądać, wszelki nieporządek usuwać i starać się o to powinni, aby żołnierze w menażu nic niezdrowego niegotowali.

Kapitan przynajmniéj co drugi dzień powinien się do koszar udawać dla przekonania się o porządku.

Gdy który z Oficerów do koszar przyjdzie, zamelduje się temuż Podoficer jako Kommendant sali; jeżeli przyjdzie Kapitan, a poprzednio o tém wiedziano, uszykują się żołnierze przy szablach lub ba-

gnetach z kaszkietem na głowie, po izbach w jeden lub we dwa rzędy bez salutowania przychodzącego.

To samo czynić należy przed Kommendantem, o ile Kapitanowie z Oficerami w koszarach lub przy kompanii do przyjęcia go znajdować się będą

W koszarach stósowna straż postawiona być ma z Kaprala i potrzebnej liczby żołnierzy złożona.

Przy wnijściach rozstawione będą szyldwachy, które na ogień, na biegających po nocy żołnierzy i Podoficerów, zgoła na wszystkich wchodzących i wychodzących uważać mają. Prócz tego nocą odbywać się będą często patrole po koszarach.

TYTUŁ IX.

O odbywaniu warty.

Warta zaciągać będzie o godzinie nakazanej w miejscu oznaczonem.

Na półgodziny pierwej wyruszą szeregiem żołnierze na wartę przeznaczeni których Kapral dyżurny zlustruje. Przybędzie także o téj saméj godzinie Oficer dla przekonania się czyli broń wychędożona i w dobrym stanie znajduje się, nakoniec obróci swą uwagę na ochędostwo żołnierza.

Na wszelki wydarzyć się mogący wypadek któremuby natychmiast zaradzić nie można, na potrzebę zastąpienia żołnierza któryby w służbie zasłabł, zawsze powinien być dla kompletu jeden człowiek w rezerwie.

Po odbytéj lustracyi przybrać mogą żołnierze dowolną postawę, póki znak do uszykowania się danym nie będzie. Potém sprawdzi Adjutant liczbę oznaczoną do warty i zakommenderuje: „*Baczność! Podoficerowie i Zastępcy Marsz!*“ poczém Kaprale od warty 9, a Zastępcy 6 kroków naprzód wystąpią.

Tak jedni jak drudzy staną w oznaczonéj odległości w szeregu tak aby szereg Kaprali prawém swém skrzydłem przed prawe skrzydło wachparady, a szereg Zastępców równo z lewém skrzydłem Kaprali stanął, obróci się każdy przez prawo, i tym sposobem staną wszyscy frontem do wachparady: następnie zakommenderują się warty jedna po drugiéj *„przez prawo marsz.“*

Podział wart głośno odbywać się będzie, wszystkie warty uporządkują się w dwa szeregi.

Kommendanci posterunków uszykują się po prawéj ręce w pierwszy szereg.

Adjutant kommenderuje: *z ramienia broń!* zamelduje obecnemu Przełożonemu że warta już jest podzielona i uszykowana zapytując się o dalsze rozkazy. Z nim melduje się Kommendantowi Milicyi Oficer na wartę zaciągający.

Na rozkaz Komendanta zakommenderuje Oficer służbowy do Modlitwy, następnie do zaprezentowania i odmaszerowania: w nieobecności Kommendanta przed Zastępcą Jego prezentowanie miejsca mieć nie będzie.

Kommendant pierwszéj warty wystąpi przed front i zakommenderuje do marszu; inni Kommendanci wart to samo wypełnią przy nadchodzącéj kolei od marszu.

Wszystkie warty w ten sposób przed dawne zamaszerują aby Kommendant zaciągający swojém prawém skrzydłem naprzeciw lewego skrzydła poprzedniéj warty stanął. Jeżeli z przodu nie będzie miejsca, uformuje się po lewéj stronie obok dawnéj warty.

Kommendanci wart staną o cztéry kroki przed przedziałem 1 i 2 roty prawego skrzydła.

Pierwsza warta prezentuje broń, co także następująca przy zaciąganiu wypeł-

ni. Kommendanci wart salutują, poczém najpierwej dawna, następnie nowa warta do nogi broń stawia.

Podoficer piérwszéj warty rapportuje Podoficerowi nowéj liczbę posterunków, który przeznaczonym na szyldwachów żołnierzom każe wziąść broń na ramie i naprzód wystąpić, i odda każdemu przywódcy ludzi, których ten w assystencyi dawnéj warty zawiedzie.

Gdy już dowódcy z piérwszemi szyldwachami odmaszerowali, świeża warta powinna się do dawnéj zastósować w ten sposób, iż gdyby tamta w jeden szereg uszykowaną była, druga uszykuje się w taki sam sposób.

Przy obluzunku zdadzą sobie Podoficerowie poruczone rozkazy, świeża warta zostanie na nowo uporządkowana z powodu odejścia szyldwachów, i dla nadejść mającego przywódcy zostawi się potrzebne miejsce do jéj zawodzenia. Zwyż

rzeczone zdawanie posterunków kurdygardy i wszystkiego co do niéj należy tudzież szczególne na piśmie polecenia i rozkazy ściśle dopełnione być winny.

Jeżeli przeszła warta nie przestrzegała należnego ochędostwa, należy wszystko do porządku przyprowadzić, jeżeli co uszkodziła albo zepsuła, właściwéj Władzy o tém zarapportować.

Gdy przywódcy z obluzowanemi szyldwachami powrócą, dawna warta uszykuje się w dwa szeregi i odmaszeruje, nowa zaś wstąpi w jéj miejsce, broń stawi do nogi i kommenderującego o dalsze rozkazy zapyta. Dawna warta odmaszeruje do koszar.

Zaraz po obluzowaniu warty, posyła każdy Kommendant nowéj jednego Zastępcę albo zdatnego żołnierza z rapportem o odbytym obluzunku na odwach albo do posterunku sobie wskazanego.

Odwach zdaje rapport przez Podoficera Kommendantowi placu, u którego się Kommendant dawnéj warty osobiście ma zameldować.

W wieczór i rano z każdego posterunku zdawane będą rapporta na główny odwach; z rapportów tych Oficer od warty ułoży rapport ogólny i takowy codziennie prześle do Bióra Placu, gdy się co nadzwyczajnego wydarzy, niezwłocznie rapport Kommendantowi placu złożonym być winien. Żaden Kommendant posterunku niepowinien się bez rozkazu za obrąb stacyi swéj oddalać; gdyby z powodu słabości lub innéj przyczyny musiał być zluzowanym, o tém Kommendantowi placu zarapportować należy.

Wszelkie biesiady, pijaństwa, gry, przyjmowanie kobiét, używanie pościeli i tym podobne nieprzyzwoite dla warty zabawy i wygody najsurowiéj mają być wzbraniane.

Na każdéj warcie winno być światło w nocy utrzymywane; tak w dzień jak w nocy trzeba na wszystko dawać pilną baczność, nie dając przystępu nikomu do warty nienależącemu.

Jeżeli aresztanci pod straż są oddani nie wolno wdawać się z nimi w rozmowy, ani im coś takiego pozwalać, coby się rozkazom albo przepisom ogólnym sprzeciwiało.

Żadnego aresztanta nie wolno samowładnie wypuszczać.

Gdy deszcz padać zacznie, powinien szyldwach na Podoficera lub Zastępcę zawołać, ażeby broń, jeżeli jest pod gołém niebem ochronioną była.

Zwyczajnie szyldwach co dwie godziny luzowanym będzie; w czasie zaś wielkich mrozów lub słoty co godzinę a nawet co półgodziny.

Szyldwacha na posterunku będącego nie wolno łajać, można go jedynie w ra-

zie uchybienia napomnieć, i jeżeliby wypadało pociągnąć go niezwłocznie do odpowiedzialności, powinien być wprzód zluzowanym. Szyldwach od nikogo rozkazów zmiany przyjmować nie ma, tylko od Kommendanta swego posterunku. Szyldwach na karę zasługujący wzięty zostanie po obluzunku pod areszt, a wykroczenie tegoż właściwéj przedstawione będzie Zwierzchności.

TYTUŁ X.

Przepisy karności.

Subordynacya. Bogobojność stanowiąca istotną podstawę moralnego życia, powinna być głównym przymiotem prawego żołnierza.

Zasady które człowieka do pełnienia swych powinności pobudzają, które go w znoszeniu trudów życia wspierają, odwagę jego podnoszą, w niebezpieczeństwach wzmacniają, i w samém nieszczęściu po-

cieszają, szanowane i utwierdzane być winny.

Przeważny ich wpływ na moralność żołnierza wyciąga po każdym Przełożonym, aby uczucia te starannie zaszczepiał wedle tego postępowanie własne stósował, łącząc z niém przyzwoitość, godność i mezką powagę.

Pomnieć należy iż ludzkie towarzystwo dobroczynne kojarzy węzły, które nigdy rozerwanemi być nie powinny. Wszelkie niewczesne używanie dowcipu, nieskromna krytyka i gorszące rozprawy w przedmiocie Religii miejsca mieć nie powinny. Wszystko to coby nienawiść między różnowiercami obudzać mogło usuwane być ma, i każdy wedle obrządku swego do nabożeństwa nakłanianym będzie.

Subordynacya polega na bezwarunkowém posłuszeństwie jakie każdy niższy wyższemu wedle stopnia, z uszanowaniem dla dobra służby okazywać winien.

Nienaruszalny system tego porządku jest duszą całéj siły zbrojnéj, podstawą karności i służby wojskowéj.

Subordynacya jest szlachetna uległość która w celu dobra powszechnego ma powołanie, w jeden łańcuch porządku obowiązki uległości podwładnych z powinnościami zwierzchniczego kierunku kojarzyć; każdy przeto podwładny swemu Przełożonemu chociażby ten i równego był stopnia, albo gdy w pewnych przypadkach okoliczności wymagają aby niższemu zwierzchność była poruczoną, winien bezzwłocznie i dalekie od wszelkiego przeciwienia się posłuszeństwo. Gdy porządek i dobro służby od ścisłego zawisło dopilnowania, aby wszelkie rozkazy szybko i bez sporu były wypełniane, karność wojskowa wskazuje środki ku znagleniu tych, którzy obowiązku swego w wykonaniu przepisów zaniedbują, a dla których sam honor nie jest dostatecznym

bodźcem do wypełnienia trudnych częstokroć powinności.

Podczas służby nie mają miejsca żadne spory o wyższość stopnia, dobro tylko kraju na celu mieć należy. Ztąd wynika zasada, iż zawsze, a zwłaszcza w takich wypadkach, w których okoliczności niedozwalają przyjmować przełożeń, albo gdyby przełożony dane wyjaśnienia wyrozumieć odmawiał; podwładny winien przedewszystkiém rozkaz wypełnić, poczém dopiéro będzie mu wolno uciążliwości swoje przedstawić. Wtedy tylko gdyby rozkazy jawnie i oczywiście wymierzone były przeciwko służbie lub dobru publicznemu, albo gdyby ich nie można pogodzić z rozkazami od bezpoprzedniego Zwierzchnika otrzymanemi, podwładny po należytém rozważeniu wszystkich okoliczności i dokładném przeświadczeniu się może posłuszeństwa odmówić.

Duszą subordynacyi jest poważanie i uszanowanie które każdy podwłądny swemu przełożonemu, a zwłaszcza każdy niższy starszemu, w służbie i po za obrębem służby okazywać winien.

Nawet w najpoufalszém obejściu należy się wyższemu pewne pierwszeństwo, bo takowe zostaje w ścisłym związku z uszanowaniem, jakie podczas służby jest wymaganém.

Kto przełożonego szanuje, hołduje swemu powołaniu i samego siebie przez to uzacnia.

Dla tego, każdy niższy winien starszemu pierwéj się ukłonić, nikt o Przełożonym źle mówić nie ma, a nawet nie wolno jest w obecności innych błędy jego odsłaniać albo wyszydzać. Honor i rozsądek niepozwalają towarzysza broni, a tém więcéj Przełożonego poniżać.

Przepis powyższy zachowania się podwładnego względem Zwierzchnika również

ma się odnosić do stosunków zachodzących między niższym a starszym każdego gatunku broni, tudzież obcego wojska.

Żołnierz powinien zawsze postępować rozważnie i roztropnie niepozwalając sobie zbaczania od przepisów w żadnéj okoliczności, jakkolwiekby mu ta niewydawała się być wielkiéj wagi; najmniejsze bowiem zaniedbanie, błąd na pozór mało znaczący mogą za sobą najszkodliwsze dla służby pociągnąć skutki. Porządek i aktualność powinny dla wojskowego stać się niejako drugą naturą, przeto lekkomyślnemu i obojętnemu żołnierzowi najmniejsze uchybienie przebaczaném nie będzie. Z drugiéj strony, Zwierzchnik powinien okiem znawcy ludzi wszelkie okoliczności i skutki wykroczenia osądzać i wedle należnego ocenienia czynu z zachowaniem względu na poprzednie postępowanie, tudzież różnicą między piérwszém a powtarzaném przewinieniem karę wy-

mierzyć, nieprzedsiębiorąc surowych środków póki łagodniejsze do pożądanego celu doprowadzić mogą.

Karność wojskowa rozciąga się do wszelkich stopni i obejmuje wzajemne stosunki.

Jedność stanowi to zgodne i dobrowolne porozumienie się wszystkich indywiduów w dążeniu ku dobru służby publicznéj i utrzymaniu honoru całego korpusu Milicyi.

Z tego wynika, iż każdy obowiązki swoje ściśle i sumiennie starając się wypełniać, drugiemu chętnéj pomocy ku temu użyczy, do poprawienia uchybień życzliwą rękę poda, i od popełniania takowych nadal ochraniać będzie.

Nieszlachetną jest rzeczą zaiste drugiemu zasług jego i piérwszeństwa zazdrościć, albo przeciwnie z mniéj odznaczającego się towarzysza urągać, pogardzać nim, lub go w jakikolwiek sposób

poniżać, a przez to samemu sobie i godności stanu swego uwłaczać.

Przełożony winien z podwładnymi postępować bez namiętności i uprzedzenia, sprawiedliwie, łagodnie z przychylnością; podwładni zaś względem starszego z uszanowaniem i szczerością a w ogólności każdy względem drugiego swego towarzysza broni należytą przyzwoitość zachowywać obowiązany.

Te są nieodzowne prawidła do osiągnienia prawdziwej w korpusie harmonii, tych zachowania Kommendant Milicyi jak i Oficerowie przestrzegać mają, te w podwładnych wpajać, i własnym przykładem w wykonanie wprowadzać. Gdyby pomimo to wkradło się jakie rozdwojenie, należy takowe złe w samym zarodzie usunąć, przyczynę onego wykryć, nieporozumienie złagodzić, zaczepiających na drogę rozsądku naprowadzić, i przeciwko obwinionemu z całą surowością postąpić.

Ta zgoda i jedność równie między wojskowymi i mieszkańcami kraju zachowana być winna; służba publiczna, porządek i honor korpusu polegają istotnie na obyczajném, przyzwoitém i uczciwém postępowaniu żołnierzy.

Postępowanie karne. Kodex karny wojskowy obejmuje przepisy instruowania i sądzenia spraw karnych.

Od uznania Kommendanta Milicyi zależy, czyli Kommissya przed którą instrukcya sprawy karnéj prowadzoną być ma, z ośmiu lub pięciu członków składać się ma.

W ostatnim przypadku Kommissya złożona będzie z Audytora, jednego Oficera, jednego Feldfebla, jednego Kaprala i jednego żołnierza.

Członkowie Kommissyi i Sądu wojskowego wyznaczeni będą podług listy służbowéj z zachowaniem kolei, z któréj Kommendant wyłączyć może dla ważnych

powodów; w miejsce zaś wyłączonego przychodzi ten, który z kolei następuje.

Od zasiadania przy każdéj inkwizycyi, a tém samém i w Sądzie wyłączonemi będą krewni, świadkowie w tegoż sprawie powołani, o ile ich zeznania wpływ na sprawę wywierają, osoby które w nieprzyjaźni lub w tak zbliżonych stosunkach z obwinionym lub z toczącą się sprawą zostają, iż ztąd powód do nieufania ich bezstronności wynika.

Ukaranie w drodze porządkowéj za przekroczenie dyscyplinarne do Kommendanta należy. Takowe według uznania jego, albo wprost na zasadzie własnego przekonania o popełnioném przekroczeniu następuje, albo ma miejsce w skutek śledztwa przez Kommendanta nakazanego.

Śledztwo w drodze porządkowéj następuje przed Kommissyą składającą się z pięciu wyżéj rzeczonych członków.

Całe postępowanie instrukcyjne w dro-

dze porządkowéj odbywa się w ten sam sposób, jak przy śledzeniu występków.

Gdyby z śledztwa w drodze porządkowéj Kommendant mniemał, że ma miejsce dalsze w drodze karnéj dochodzenie, nakaże postępowanie ordynaryjne przeciwko obwinionemu w porządku kodexem karnym wojskowym wskazanym.

Kary, jakie Kommendant bez poprzedniego postępowania w Sądzie wojskowym tak zwane dyscyplinarne wymierzać jest mocen, są następujące:

a) ukarać Oficera aresztem domowym albo u profosa do dni czternastu.

b) wymierzyć na Feldfebla karę aresztu u profosa do dni trzydziestu z okuciem wedle okoliczności w łańcuszki, albo zamknięciem o chlebie i wodzie, zdegradować go w drodze dyscyplinarnéj do pewnego czasu na kaprala lub żołnierza, do zupełnéj zaś degradacyi potrzebnym jest wyrok Sądu wojskowego.

c) karać Kaprali aresztem w łańcuszkach lub bez łańcuszków, w długiém lub krótkiém zamknięciu, o chlebie i wodzie, degradacyą czasową, na zawsze zaś za pośrednictwem Sądu wojskowego.

d) ukarać zastępców i doboszów aresztem w łańcuszkach lub bez okucia, w długiém lub krótkiém zamknięciu, o chlebie i wodzie. Piérwsi podlegają degradacyi tak jak kaprale.

e) Żołnierz który mimo napomnień niepoprawnym się być okaże, ukarany być ma aresztem w łańcuszkach lub bez okucia w długiém lub krótkiém zamknięciu o chlebie i wodzie, z przydaniem mu dla zatrudnienia obowiązku chędożenia w zapasie będącéj broni i rynsztunku, a w razie hańbiącego występku, lub gdyby żołnierz inaczéj poprawionym być nie mógł, wedle okoliczności, po poprzednio odbytéj przez lekarza rewizyi, karze cielesnéj ulegnie.

Kara ta nie przez same gatki, nie końcem, ale całą laską odbywać się ma, laska winna być z leszczyny, nie grubsza nad kaliber karabinu, bez okucia i bez sęków.

Krótkie okucie dłużej nad sześć godzin trwać nie powinno; w razie gdyby na dłuższą karę zasłużył, do 48 godzin przedłużone być może i wtedy zaś co sześć godzin przydłużaniem łańcuszków ulga będzie mu czynioną. Od uznania Kommendanta zależeć będzie Kapitanom Milicyi jakową część swéj władzy karnéj do pewnego stopnia udzielić.

Postanowienie niniejszego regulaminu w tytule V co do wysłania przez Podporucznika i Porucznika w 24 godzinach z prośbą do Kommendanta o darowanie aresztu, jak równie co do podziękowania za uwolnienie z aresztu w drodze porządkowéj orzeczonego, stosuje się do Oficerów wszelkiéj rangi.

Gdy każdy Sędzia stósownie do prawa zdanie swe objawiać winien, przeto ten który do składu Sądu należy i wbrew oczywistemu prawu wyrokuje, do odpowiedzialności pociągnionym zostanie.

Działo się i uchwalono na Posiedzeniu naszém w Krakowie dnia **16** Lipca **1839** r.

Prezydujący

X. Bystrzonowki.

(M. P.) Sekr. Jlny Senatu

Darowski.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

Nro 5271 D. G. S.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zapatrzywszy się na Art. 1 Statutu Urządzenia Wewnętrznego Uniwersytetu mocą którego nie już tylko publiczne, ale nadto prywatne, naukowe i wychowania zakłady pod dozór i kierunek Rządu poddanemi zostały; w skutku czego wedle trwającego porządku każdy, podobnego rodzaju zakład otworzyć i utrzymywać sobie życzący, do uzyskania stosownego na to upoważnienia jest obowiązanym; końcem zapewnienia powyższej Ustawie należnego wykonania, przez opatrzenie téjże stosowną sankcyą, postanowiliśmy i stanowimy co następuje.

Artykuł 1.

Zakładający i utrzymujący pensye dla młodzieży bądź męzkiéj bądź żeńskiéj płci, nieuzyskawszy wprzód do tego upoważnienia od Władz właściwych, ulegną za piérwszym razem karze pieniężnéj od Złp. sto do pięćset, za powtórném zaś wykroczeniem utracą na zawsze możność uzyskania pozwolenia na otwarcie pensyi lub dalsze onéj utrzymywanie. Jeżeli przekraczający powyższe Rozporządzenie nie są poddanémi kraju tutejszego, nie będą ulegać karze pieniężnéj, lecz winni być do kraju właściwego wydalonemi.

Artykuł 2.

Karę w Artykule poprzednim wyszczególnioną wymierzać będzie Dyrekcya Policyi z wolném odwołaniem się do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi, który w ostatniéj Instancyi orzekać będzie.

Artykuł 3.

Wykonanie niniejszego urządzenia w czém do kogo należy, a czuwanie nad jego wykonaniem Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się na Posiedzeniu Naszém w Krakowie dnia siódmego Października Tysiąc Ośmset czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.
Sekretarz Jlny Senatu
(M. P.) Darowski.
Nowakowski Sek. D. K. Senatu.

Nro 6432.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zważywszy, iż Rozporządzenie byłego Ces. Austr. Rządu a mianowicie Kommissyi Nadwornéj z d. 5 Września 1797 roku o chowaniu zmarłych i obchodzie pogrzebowym wydane i dotąd obowiązujące, niektórych dopełnień wymaga; postanowiliśmy w uzupełnieniu tegoż Rozporządzenia wydać następujące przepisy, mające służyć za zasadę w uporządkowaniu cmentarzów i w postępowaniu przy stawianiu

pamiątek zmarłym po kościołach, cmentarzach i miejscach publicznych.

ROZDZIAŁ I.

O Cmentarzach w ogólności.

§. 1.

Grzebanie ciał może się odbywać jedynie w cmentarzach w miejscach na to przeznaczonych po za obrębem mieszkań, w mieście lub po wsiach. Chowanie ciał zmarłych w innych miejscach, nawet od mieszkań oddalonych, może mieć jedynie miejsce za zezwoleniem **Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi. Co** do pochowania ciał w grobach kościelnych lub kaplicach tak w mieście **Krakowie** jak i **Okręgu** zachowane będą przepisy **Rozporządzenia Senatu Rządzącego** z d. **28 Września 1839** roku **Nr. 5559 D. G. S.** w Nrze **62 Dziennika Rządowego** zamieszczonem objęte.

§. 2.

Gdyby obecny cmentarz w inne miejsce przenieść wypadało, takowe przynajmniej o 30 sążni od mieszkań odległe i o ile można w gruntach najwyżéj ku północy położonych obrane być powinno.

§. 3.

Rozległość gruntu na cmentarz obranego, winna być przynajmniej dziesięć razy większa, od miejsca potrzebnego na pogrzebanie liczby osób rocznie zmierających. Gdzieby cmentarze obszerności téj nie miały, stósownie powiększone być winny.

§. 4.

Cmentarze, o ile fundusze pokładnego na to wystarczają lub większość parafjan na przyłożenie się w wydatkach zezwala, mają być otoczone murem na trzy łokcie wysokim, w razie przeciwnym winny być otoczone stósownej wysokości wałem do-

póty, dopóki fundusz na obmurowanie zebrany nie będzie. Wszystkie nadto cmentarze wzdłuż murów lub wałów obsadzone będą drzewami.

§. 5.

Wydatki na uporządkowanie cmentarzy, o ileby fundusze pokładnego niewystarczały w przypadku §. 4 objętym, ponoszone będą przez parafjan według zasad prawem sejmowém z dnia 13 Września 1833 roku o środkach stawiania i reparacyi budowli parafjalnych wskazanych.

§. 6.

Doły dla pogrzebania zmarłych winny mieć przynajmniej sześć stóp głębokości dla osób dorosłych, a cztéry stóp dla dzieci, przy stósownéj szerokości. W gruntach piasczystych głębokość dołu zależy od okoliczności. W dołach takowych umarli zawsze pojedynczo chowani być winni.

W wybieraniu dołów zachowywany być ma ile możności porządek, tak aby w razie zachodzącej potrzeby exhumacyi, takowa żadnej nieuległa trudności. Dla tego doły pogrzebowe w nieprzerwanym ciągu kopane i ciała umarłych bez różnicy osób, płci i stanu chowane być powinny. Nie wolno zatém, aby pewne familje place sobie na cmentarzach obierały, lub ażeby krewni tylko obok krewnych, albo dzieci obok swych rodziców i nawzajem pochowani byli, wyjąwszy przypadek w §. 7 przewidziany. Przestrzeganie porządku tego w okręgu miasta Krakowa do Plebanów miejscowych należy. Nad czém Kommissarze Dystryktowi czuwać mają obowiązek. Przekraczających Plebanów winni Kommissarze Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi przedstawiać, który na takowych karę od 30 do 50 Złp. wymierzy, w mieście Krakowie Dozorca cmentarza jeneralnego dozwalający zmia-

ny przepisanego porządku, utratą służby, a grubarze policyjnie karanemi będą.

§. 7.

Udzielenie zezwolenia na murowanie sklepionych grobów na cmentarzach tak w mieście Krakowie jak i Okręgu dla pochowania w nich zmarłych zawisło od Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi, który takowe za opłatą na fundusz pokładnego po Złp. 9 za łokieć kwadratowy gruntu na grób zajętego w miejscach na to przez właściwy dozór przeznaczonych w Okręgu, a w cmentarzu jeneralnym w Krakowie według ceny poniżéj wyrażonéj, udzielać będzie.

§. 8.

W pochowaniu ciał pod względem opłaty pokładnego, poboru tegoż i ostrożności policyjnych, zachowywane będą obowiązujące przepisy. Osoby zupełnie ubo-

gie winny być jak dotąd za okazaniem zaświadczenia ubóstwa w przyzwoitéj formie wydanego, jak równie podrzutki bezpłatnie chowane.

ROZDZIAŁ II.

O Cmentarzu Jeneralnym w Krakowie.

§. 9.

Dla ułatwienia chowania w porządku i możności znalezienia w każdéj chwili grobu pewnéj osoby, cały cmentarz jeneralny rozdzielony będzie na kwatery, a z tych każda na pewną liczbę pasów obejmujących jednakową ilość prostokątów przeznaczonych na wybieranie w stałym porządku dołów. Podziały te przed rozpoczęciem chowania w nowéj kwaterze oznaczone zostaną przez członka z oddziału Budownictwa i grobarze według takowych do sznuru doły wybierać powinni. Za ścisły w tym względzie po-

rządek tak w lecie jak i w porze zimowéj Dozorca Cmentarza jest odpowiedzialny.

§. 10.

Dla zmarłych mniéj nad lat 15 mających, od których opłata pokładnego w mniejszéj ilości jest ustanowioną celem oszczędzenia miejsca, przeznaczoną zostanie inna kwatera podobnie, lecz w mniejsze podziały rozdzielona.

§. 11.

Tak podzielonego cmentarza na kwatery, pasy i przedziały, sporządzonym będzie plan w trzech egzemplarzach, z których jeden znajdować się będzie u dozorcy Cmentarza jeneralnego, drugi w oddziale Budownictwa, trzeci w Wydziale Spraw Wewnętrznych i Policyi. Na planie w oddziale Budownictwa, wszystkie zmiany i zajęte miejsca w miarę postępu wnoszone będą, które następnie corocznie w piér-

wszych piętnastu dniach miesiąca Stycznia na dwóch drugich egzemplarzach oznaczone być powinny.

§. 12.

W miejsce dotąd utrzymywanego przez Dozorcę Cmentarza jeneralnego protokułu, tenże z dniem, który Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi oznaczy, utrzymywać zacznie księgę obejmującą rubryki następujące: **1.** Numer bieżący zaczynający się z początkiem, a z końcem roku kończący się. **2.** Wyszczególnienie: *a)* kwatery, *b)* rzędu, *c)* numeru grobu. **3.** Imie, nazwisko i stan pochowanego. **4.** Z któréj parafii. **5.** Wiek. **6.** Dzień śmierci. **7.** Dzień pochowania. **8.** Uwagi; rubryki te Dozorca cmentarza na zasadzie odbieranych kartek obowiązany będzie zaraz po odbytym pogrzebie wypełniać, a to pod karą za pierwszém uchybieniem Złp. 6, za drugiém 12, za trzeciém oddalenia ze

służby; kartki pogrzebowe które z przepisów policyjnych odbiera, winien zaopatrywać numerem porządkowym protokułu swego.

§. 13.

Każda mogiła grobowa będzie z funduszu na utrzymanie Cmentarza jeneralnego przeznaczonego tak obdarniowana, aby pomiędzy mogiłami były wolne przejścia proste linje tworzące.

§. 14.

Równie z funduszu na utrzymanie Cmentarza odbywać się będzie pod dozorem Dozorcy tegoż wysypywanie kolejne ścieszek żwirem i czyszczenie takowych w przyzwoitym czasie, w sposób który corocznie Wydział Spraw Wewnętrznych zarządzi.

§. 15.

Pragnącym położyć zmarłemu pamiątkę ku okazaniu swego przywiązania, wdzię-

czności lub przyjaźni, dozwala się stawiać pomniki i znaki według następujących ograniczeń:

a) Każdemu wolno na odarniowanéj mogile za prostém zgłoszeniem się do Dozorcy Cmentarza bez żadnéj opłaty, sadzić kwiaty lub krzewy, stawiać krzyże drewniane nie wyższe nad łokci dwa przy stósownéj grubości, lub kłaść leżące kamienie z napisem lub bez napisu. Znaki te pozostaną w swém miejscu aż do nowéj kolei kopania w tém samém miejscu grobów, za przyjściem któréj znaki wyjęte być będą musiały.

b) Wstawienie tablicy w mur obwodowy, za zezwoleniem Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi następować będzie, na skutek zaniesionéj o to prośby, przy dołączeniu dowodu o przejściu przez Cenzurę Rządową napisu na tablicy wyryć się mającego i

wyrażeniu miary téjże tablicy. Wydział udzielać będzie takowe zezwolenie z zastrzeżeniem uiszczenia w Kassie Głównéj opłaty, w stósunku Złp. 2 od stopy kwadratowéj tablicy. Osadzenie tablicy nastąpi w miejscu na to przeznaczoném za okazaniem Dozorcy cmentarza kwitu Kassy i po przekonaniu się przez niego o zgodności z podaną jéj wielkością.

c) Nagrobki większe dłużéj nad koléj Cmentarza trwać mające, mogą być stawiane jedynie w miejscach na planie do tego przeznaczonych za zezwoleniem Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi w sposób pod *b)* przywiedziony, za opłatą Złp. 12 od łokcia kwadratowego zajętego gruntu. Trwanie podobnych pomników na tak długi czas się zapewnia, dopóki takowe tak uszkodzone nie zostaną, iż albo zawaleniem się zagrażają, albo

pierwiastkowéj całości nieodpowiadają. Gdyby uszkodzonych nagrobków nikt w ciągu lat dwóch niereparował, takowe za rozporządzeniem Wydziału Spraw Wewnętrznych na wniosek dozoru Cmentarza z miejsca usunięte zostaną.

§. 16.

Gdy miejsce według planu na nagrobk stałe przeznaczone jest tak rozległe, iż chowanie na témże ciał miejsce mieć może, przeto życzący sobie położyć pomnik stały na miejscu samém w którem zwłoki spoczywają, mogą zyskiwać od Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi zezwolenie pochowania zmarłego w miejscach na nagrobki stałe przeznaczonych za opłatą Złp. 12 od łokcia kwadratowego. Zezwolenie to pociąga za sobą ten skutek, iż miejsce rzeczone nieulega powrotowéj kolei cmentarza, i zwłoki tak długo w miej-

scu spoczywać będą, jak długo położony pomnik istnieć będzie. Równie pragnącym sobie zapewnić miejsce obok pochowanéj już osoby, udzielać będzie zezwolenie Wydział na obsztachetowanie wcześniejsze takowego za powyższą opłatą, takowe jednak zawsze pojedynczym osobom, nigdy zaś całym familjom dawane będzie.

§. 17.

Na groby sklepione lub katakomby przeznacza się miejsce wzdłuż murów obwodowych cmentarza. Takowe odtąd nie będą mogły być robione w miejscach dowolnych, ale w miejscach przez Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi oznaczonych. Za grunt zajęty pod grób sklepiony naznacza się opłata Złp. 9, zaś pod katakombę lub grób, na którym ma być wybudowana kapliczka mur zasłaniająca Złp. 12 od łokcia kwadratowego. Na zajętym pod grób lub katakombę gruncie dozwala się bez opłaty

stawiać nagrobki. Gdyby zaś w mur cmentarza grobowi przyległy, miała być wmurowana tablica, za takową osobna właściwa opłata uiszczoną być powinna; zastrzega się, iż katakomby i kapliczki grobowe powinny mieć wszelkie ozdoby i pokrycie z trwałego materjału.

§. 18.

Starający się o zezwolenie na wystawienie pomników, o jakich §. 15 lit. *c)* mówi, jak równie zrobienie grobów sklepionych lub katakomb, winni do podania dołączyć plan w dwóch egzemplarzach w takiéj formie, jaka w powszechności dla innych budowli jest przepisana. Zyskujący zezwolenie za wszelkie szkody w nagrobkach, drzewach ścieszkach lub mogiłach zrządzone są odpowiedzialni i pod względem budowy są obowiązani stósować się do rozporządzeń przez główny Dozór cmentarza wydanych.

§. 19.

Opłaty niniejszém Rozporządzeniem postanowione wnoszone będą do Kassy Głównéj na fundusz utrzymania Cmentarza jeneralnego.

§. 20.

Dla przestrzegania porządku w Cmentarzu jeneralnym, włożony będzie obowiązek przez Wydział Spraw Wewnętrznych na jednego z członków oddziału Budownictwa, trzymania tamże głównego nadzoru, w szczególności zaś do niego należeć będzie dzielić kwatery stosownie do przyjętego na planie porządku, przestrzegać aby mogiły według przyjętego sposobu jednostajnie i w prostym kierunku darniowane, a ścieszki czysto utrzymywane i przybywające stopniowo zwirem pokrywane były, pilnować aby groby i pomniki należycie i według zatwierdzonego planu w miejscach przez siebie stosownie do przy-

jętéj normy wyznaczonych stawiane były; aby przepisane niniejszém Rozporządzeniem opłaty ściśle wnoszono, aby Dozorca Cmentarza protokół osób chowanych porządnie utrzymywał i w tenże wszystkie kartki pogrzebowe zaciągał: nakoniec przestrzegać aby tenże wszystkie należące do niego obowiązki wypełniał. Dozorca Cmentarza jeneralnego do delegowanego Budowniczego wprost odnosić się winien i wszelkie tegoż rozkazy wykonać.

§. 21.

W przypadkach w których Budowniczy z powodu podanego żądania do Wydziału Spraw Wewnętrznych na miejsce schodzić musi, a w szczególności przy wyznaczeniu i wymiarze miejsca na grób, katakombę, lub nagrobek stały, tenże oprócz zwyczajnéj dyety, winien mieć dostarczone koszta na fiakra i rogatkę czyli razem Złp. 10.

ROZDZIAŁ III.

O pomnikach stawianych w kościołach lub miejscach publicznych.

§. 22.

Żadne pomniki bądź wewnątrz, lub zewnątrz kościoła, bądź w miejscu jakiém przez publiczność odwiedzanem bez zezwolenia Zwierzchności stawiane być niemogą.

§. 23.

Zezwolenie takowe w Mieście Krakowie udzielać będzie Senat Rządzący na skutek podania do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi, a w Okręgu właściwe dozory kościelne.

§. 24.

Chcący postawić w Mieście Krakowie w powyższych miejscach pomnik zmarłéj osobie, winien przy podaniu swojém załączyć plan tegoż i zezwolenie przełożonego kościoła, wewnątrz lub zewnątrz, któ-

rego pomnik stawiać zamierza, tudzież wymienić miejsce, w którém tenże zamieszczony być ma.

§. 25.

Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi po przekonaniu się przez Kommissyą Budowniczą, ile razy uzna tego potrzebę, że pomnik postawić się mający, murom kościelnym szkodzić nie będzie i z miejscowością się zgadza, rzecz Senatowi Rządzącemu do decyzyi przedstawi.

§. 26.

Każdy przełożony kościoła, który wbrew niniejszemu Rozporządzeniu już postanowieniem Senatu z d. 25 Stycznia 1828 r. Nro 268 D. G. S. objętemu postąpi, wskazanym zostanie na karę od 100 do 500 Złp. i nadto winien będzie wynagrodzić wszelkie szkody jakie stronie lub kościołowi zrządzoneby były, gdyby Senat Rzą-

dzący uznał za stósowne nagrobek z miejsca usunąć.

ROZDZIAŁ IV.

O Cenzurze napisów na pomnikach.

§. 27.

Gdy praktykowany dotąd zwyczaj przedstawiania do potwierdzenia napisów na pomnikach lub tablicach grobowych przy prośbie o zezwolenie na postawienie takowych do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi podawanéj jest z trudnościami połączony, przeto stanowi się, iż każdy napis mający być na tablicy grobowéj lub pomniku wyryty, powinien poprzednio przechodzić przez Cenzurę Rządową podobnie jak każde pismo do druku przygotowane.

§. 28.

Każdy napis wyrytym być mający powinien być w dwóch egzemplarzach w Biórze

Cenzury złożony, bez żadnego innego podania. Jeden z egzemplarzy wizą Cenzora zaopatrzony stronie zwróconym zostanie i służyć będzie za dowód zezwolenia wyrycia go według zamieszczonéj w nim osnowy.

§. 29.

Rzeźbiarz lub kamieniarz, któryby wyrył napis na tablicy grobowéj lub nagrobku, bez poprzednio dopełnionéj rewizyi napisu tego przez Cenzurę Rządową, ulegnie téj saméj karze jaka na drukarzy przestępujących przepisy Cenzury jest postanowioną.

ROZDZIAŁ V.

Urządzenia ogólne.

§. 30.

Rozporządzenie Kommissyi Nadwornéj z dnia 5 Września 1797 r., jak równie Reskrypta Senatu z d. 25 Stycznia 1828

roku Nro 268 i z d. 10 Lipca 1838 r. Nro 3826 D. G. S. jako niniejszém Rozporządzeniem zastąpione, uchylają się.

§. 31.

Wykonanie niniejszego Rozporządzenia, które jako obowiązujące od dnia 1 Stycznia 1843 roku w Dzienniku Praw zamieszczoném zostaje, komu należy w szczególności zaś Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się na posiedzeniu Naszém w Krakowie dnia piątego Gdrudnia tysiąc ośmset czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.
Sekretarz Jlny Senatu
(M. P.) Darowski.
Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

Dzień ogłoszenia 1 Stycznia 1843 r.

Nro 6029 D. G. S.

MY

PREZES I SENATOROWIE

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Gdy §. 10 Ustawy Sejmowéj z r. 1821 o wolności handlu w kraju tutejszym wskazuje: aby starozakonni bawiący się kupiectwem, od kupców chrześcian kongregacyą kupiecką składających, nie byli oddzielanymi, zastrzegając iż kupcy starozakonni nie będą mogli stanowić oddzielnéj kongregacyi kupieckiéj; doświadczenie atoli tyloletnie przekonało, iż w przywiedzeniu do skutku tego połączenia znakomite zachodzą trudności; zaradzając przeto po-

trzebie wydania pośredniego rozporządzenia w skutku którego, przepisy dla kupców chrześcian postanowione, a mianowicie: Uchwałą Sejmową z r. 1821 Nro 190 rozwinięciem téjże Uchwały do Nru 5288 w r. 1833, tudzież dodatkowém pod L. 752 w r. 1834 i do L. 4910 w r. 1835 ogłoszoném, objęte, oraz wszelkie inne obecnie obowiązujące znaleźćby mogły zastósowanie i do starozakonnych kupiectwem trudniących się, a w ślad §. 21 Statutu klassę starozakonnych urządzającego, tymże samym rozporządzeniom co chrześcianie kupcy ulegać winnych; z uwagi na zachodzącą konieczność poddania starozakonnych handlem zajmujących się pod właściwą kontrollę i zaprowadzenia tymczasowo (aż do wyjścia stósownéj w téj mierze ustawy) pomiędzy handlującą klassą porządku pod względem Policyjnym postanowiliśmy i stanowimy co następuje.

§. 1.

Starozakonni w kraju W. M. Krakowa zamieszkali trudniący się handlem lub jakiemikolwiek czynnościami handlowemi, winni być umieszczeni na właściwych listach:
albo jako trudniący się kupiectwem lub bankierstwem;
albo jako utrzymujący szczególny tylko rodzaj czynności handlowéj lub jedynie kramarstwo;
albo jako wexlarze prostéj drobnéj zmiany;
albo wreszcie jako faktorowie spedytorowie i t. p. spekulanci, na co poprzednio konsensami rządowymi opatrzeni być mają.

§. 2.

Z liczby ukonsensowanych, ci starozakonni którzy na listę trudniących się kupiectwem, stósownie do udzielonych im na to konsensów w moc postanowienia Senatu Rządzącego z d. 14 Marca 1842 r. N. 3847 D. G. S. już wpisanymi zostali,

jako też ci którzy w przyszłości konsensa rządowe na trudnienie się kupiectwem lub bankierstwem uzyskają i na listy w mowie będące wpisanymi zostaną, składać będą filjalne Zgromadzenie handlujących starozakonnych.

Zgromadzeń takich będzie dwa, to jest jedno na Kazimierzu przy Krakowie, drugie w mieście Chrzanowie w Okręgu.

§. 3.

Zgromadzenia te w poprzednim §fie wzmiankowane, mające mieć po dwóch Starszych i Sekretarza z członków swoich wybranych a przez Rząd potwierdzonych, odbywać będą pod przewodnictwem Kommissarzy z strony Rządu delegowanych posiedzenia swoje na których każdy członek zgromadzenia jako też dwóch członków Kongregacyi kupieckiej Wolnego Miasta Krakowa corocznie wydelegować się mianych, ma prawo znajdować

się z głosem stanowczym; komplet atoli po zebraniu się 15 osób w zgromadzeniu Kazimierskiém, a osób 7 w zgromadzeniu Chrzanowskiém, licząc w to Kommissarza delegowanego, obydwóch Starszych i Sekretarza poczytanym będzie za dostateczny, i czynności swe ważnie przedsięwsiążć może.

§. 4.

Zgromadzenia zbierać sie będą na wezwanie delegowanego Kommissarza ile razy potrzeba posiedzenia przez Starszych przedstawioną mu będzie, lub z strony Władz rządowych polecenie zebrania posiedzenia nastąpi. Zwyczajnie zaś posiedzenia odbbywać się będą kwartalnie, i to w pierwszym tygodniu każdego kwartału.

Starozakonny będący członkiem zgromadzenia, obecny w miejscu a uchybiający bez ważnéj przyczyny w przybyciu na posiedzenie, ulegnie karze porządkowéj.

§. 5.

Zgromadzenie w skutek swych obrad przedstawiać będzie Rządowi corocznie:

a) kandydatów na Starszych i Sekretarza z pośród swych członków wybranych,

b) kandydatów o udzielenie im konsensów na trudnienie się kupiectwem lub bankierstwem obok zapewnienia im przyjęcia ich następnie do zgromadzenia, a nadto;

c) wyzwalać na czeladników jako też przyjmować na uczniów; i

d) administrować fundusze zgromadzenia, których kassę Starsi i Sekretarz pod trzema kluczami utrzymywać będą.

§. 6.

Starsi zgromadzenia obowiązani są utrzymywać listy uczniów czeladników i wszelkiego stopnia subjektów handlowych, oraz donosić Dyrekcyi Policyi miesięcznie

o zmianach jakie co do ich umieszczenia w ciągu miesiąca zaszły; nadto obowiązani są donosić Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi o każdym ubywającym, upadłym lub firmę zmienić mającym handlu.

§. 7.

Starozakonny chcący po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, być przedstawionym przez zgromadzenie właściwe końcem pozyskania konsensu na trudnienie się kupiectwem, oraz przyjęcia go do zgromadzenia, powinien się wywieść:

a) iż jest tutejszo-krajowym lub za takiego przez Rząd uznanym i pełnoletnim;

b) że związek małżeński, jeżeli jest żonaty według przepisów w kraju tutejszym obowiązujących zawarł;

c) iż zdolności naukowych w szkołach publicznych w kraju lub za granicą

pod nadzorem Rządu zostających nabył;

d) iż należytego usposobienia się w wiadomościach handlowych w jednym z tutejszych handlów nabył, wprawę czeladniczą ukończył i został wyzwolonym;

e) iż posiada fundusz odpowiadający przedmiotowi którym handlować zamyśla.

§. 8.

Sposób przyjmowania Uczniów, lata nauki, sposób wyzwalania, lata wprawy jako też opłaty i kary porządkowe tudzież stósunki pomiędzy uczniami, czeladzią i ich pryncypałami, będą też same jakie Rząd krajowy w skutku rozwinięcia Art. 15 Ustawy z d. 5 Stycznia 1821 r. dla Kongregacyi kupieckiéj W. M. Krakowa przepisał, z tem nadto dołożeniem, że nabycie nauk winno być udowodnionem

jeżeli nie świadectwami z szkół wyższych publicznych, przynajmniéj świadectwami szkoły przemysłowo-handlowéj kazimierskiéj, a co do Okręgu z szkoły Chrzanowskiéj uzyskanemi.

§. 9.

Mniemającemu się uciążonym przez odmówienie z strony zgromadzenia bądź co do przyjęcia na ucznia, bądź co do wyzwolenia, bądź nakoniec co do przedstawienia Rządowi jako kandydata do pozyskania konsensu na trudnienie się kupiectwem lub bankierstwem i przyjęcia do zgromadzenia, służy droga odwołania się do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi.

§. 10.

Każdy trudniący się kupiectwem lub bankierstwem winien jest przed handlem swoim utrzymywać napis w języku polskim,

(a który obok tego i w innych językach wytłumaczony umieścić jest wolno) Napis ten wyrażać ma:

a) nazwisko właściciela handlu i kompanistów (jeżeli to jest współka) czyli w ógólności nazwiska osób którym konsens udzielonym został stanowiące firmę handlu;

b) rodzaj handlu lub banku; nakoniec

c) numer i datę otrzymanego konsensu.

Dla tego też niewolno będzie ukonsensowanemu przyjmować do spółki handlu osoby konsensu nieposiadającéj, do zgromadzenia nienależącéj i w wypisie firmy nieumieszczonéj. Niewolno także dwóch lub więcéj handlów oddzielnych do różnych właścicieli należących w jednym sklepie mieścić, dla tego aby w przypadku zajęcia sądowego lub postępowania w razach upadłości według przepisów kodexu handlowego co do osób na liście trudniących się kupiectwem lub bankierstwem umiesz-

czonych, miejsce mającego, wierzyciele nie byli na złudzenie i szkody narażeni.

§. 11.

Każdy konsens na trudnienie się kupiectwem lub bankierstwem za wygasły uważać się będzie, jak skoro posiadacz takowego dla upadłości sądownie ogłoszonej lub nieogłoszonéj, handlu otwartego nie utrzymuje, bądź dla jakiéjkolwiek innéj przyczyny takowego zaprzestaje, o czém według §. 6. Starsi Zgromadzenia donosić są obowiązani, co również do osób współkę opuszczających stósować się ma.

§. 12.

Wdowa jednakże po zmarłym handlującym może pod firmą zmarłego utrzymywać w dalszym ciągu handel otwarty, byleby osobę ukwalifikowaną do utrzymywania u siebie ksiąg handlowych zgromadzeniu przedstawiła; i byleby taż osoba uzyskała w skutek przychylnéj opinii zgromadzenia,

tudzież Rady familijnéj sądownie potwierdzonéj (gdzieby potrzeba jéj zdania zachodziła) stósowne z strony Rządu zezwolenie.

§. 13.

Każdy zresztą starozakonny jakiekolwiek czynności handlowe na mocy uzyskanego z strony Rządu konsensu prowadzący bądź jako wexlarz prostéj drobnéj zmiany, kramarz, handlarz szczegółowy, faktor, spedytor, lub innego rodzaju spekulant aczkolwiek do zgromadzenia nienależący, nie przestaje ulegać rygorowi przepisów wexlowych Kodexem handlowym i innemi ustawami objętych jak skoro tylko wexle suche lub trassowane wystawia, akceptuje, lub w ogólności w téj mierze jakikolwiek ma udział, który za sobą odpowiedzialność według praw handlowych pociąga.

§. 14

Stósownie do §. 19 Ustawy Sejmowy z r. 1821 Nro 2 nienależący do Zgro-

madzenia nie będą mogli sprowadzać na handel wprost z zagranicy tych towarów których tu na miejscu od trudniących się kupiectwem nabywać mogą w celu cząstkowéj tychże rozsprzedaży.

§. 15.

Młodzieży wyznania mojżeszowego, wolno będzie nabywać nauki i wprawy czeladniczéj u kupców do kongregacyi W. M. Krakowa należących, skoro gdzie miejsce dla siebie wyjednawszy, zgłoszą się w téj mierze do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi z dowodami:

a) iż są tutejszo-krajowymi lub za takich przez Rząd uznanymi;

b) iż nieużywają żadnych zewnętrznych znaków, któreby ich od mieszkańców wyznań chrześciańskich odróżniały;

c) iż szkoły publiczne niższe przynajmniéj, a mianowicie nauki w szkóle

przemysłowo-handlowéj z pożytkiem odbyli.

W skutku czego dopiero stósowne zezwolenie na praktykę u kupców chrześcian będą mogli z strony Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi uzyskać.

Uczniowie tacy stósownie do §. **30** rozwinięcia Ustawy handlowéj z r. **1833** Nro **5288**, mogą być przez Kongregacyą kupiecką W. M. Krakowa wyzwolonymi; i gdy wprawę czeladniczą u kupców do tejże Kongregacyi należących ukończą, nabędą tem samém przymiotu do przyjęcia ich w poczet tejże Kongregacyi, w tym atoli razie równie posiadanie i innych do tego wymaganych kwalifikacyj, udowodnić są obowiązani.

§. 16.

Kobiéty jedynie jako pomocniczki w obsługach sklepowych uważanemi być mają,

żaden zatém handel którego kierunkïem nie trudniłby się ukwalifikowany do tego mężczyzna, miejsca mieć nie może. Warunkowi powyższemu nie ulega kramarstwo które nie jest kobiétom wzbronione.

§. 17.

Starozakonni prostą drobną zmianą pieniędzy trudniący się, kantorów bankierskich otwartych nieutrzymujący, i pod przepis Art. 13 Ustawy Sejmowéj z r. 1819 niekwalifikujący się, zostawać będą jak dotąd pod ścisłym dozorem Policyjnym, a rozporządzenie Senatu Rządzącego z d. 8 Maja 1835 do L. 2685 D. G. S. wydane, przez Uchwałę Senatu Rządzącego z d. 26 Czerwca 1835 do L. 3879 zapadłą w wykonaniu zawieszone, pozostaje w tym stanie aż do skutków rapportu Komitetu Prawodawczego w myśl Uchwały Senatu z d. 2 Maja 1838 roku do L. 1183 D. G. S.

§. 18.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia które Dziennikiem praw ogłoszoném zostaje i jako obowiązujące od dnia 1 Stycznia 1843 r. uważaném być ma, komu należy zalecamy.

Działo się na Posiedzeniu Naszem w Krakowie, dnia czternastego Listopada tysiąc ośmset czterdziestego drugiego roku.

Prezes Senatu
SCHINDLER.
Sekretarz Jlny Senatu
(M. P.) Darowski.
Nowakowski Sek. D. K. Senatu.

Dzień ogłoszenia 1 Stycznia 1843 r.